STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALA

COMUNA GIOSENI, JUDETUL BACAU

2021-2027

Comuna GIOSENI

Telefon: 0234-225233

Fax: 0234-225233

Email: contact@comunagioseni.ro

Web: www.comunagioseni.ro

CUPRINS

Cuprins 2
1 CAPITOLUL 1. INTRODUCERE 4
2 CAPITOLUL 2. REGLEMENTARI EUROPENE, NATIONALE, REGIONALE, JUDETENE 8
2.1 CONTEXT EUROPEAN 8
2.1.1 *Conceptul de dezvoltare durabila* 9
2.1.2 *Politica de coeziune si dezvoltare regionala a Uniunii Europene (2021 – 2027)* 12
2.1.3 *Aspecte privind Politica Agricola Comuna si impactul acesteia la nivelul comunitatilor locale, regiunilor si statelor membre* 15
2.1.4 *Instrumente de finantare tematice ale Comisiei Europene* 19
2.1.5 *Viziunea Comisiei Europene asupra actiunilor necesare pentru redresarea economico-sociala si combaterea efectelor negative provocate de pandemia Covid–19* .21
2.2 CONTEXT NATIONAL 36
2.2.1 *Informatii generale* 36
2.2.2 *Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritoriala Romania 2030 (CSDTR 2030)* .40
2.2.3 *Programe Operationale 2021-2027* 51
2.3 INFORMATII GENERALE SI CONTEXT - REGIUNEA NORD-EST 86
2.3.1 *Strategia de Specializare Inteligenta RIS3 NE 2021-2027* 108
2.4 INFORMATII GENERALE SI CONTEXT – JUDETUL BACAU 113
2.4.1 *Informatii Generale* 113
2.5 Informatii generale - Comuna GIOSENI 124
2.5.1 *Prezentarea generala a localitatii* 132
2.5.2 *Viziunea si conceptul Strategiei de Dezvoltare Locala* 155
2.5.3 *Principiile fundamentale ale dezvoltarii strategice* 156
2.5.4 *Obiectivele specifice ale comunei GIOSENI structurate pe domenii* 159
2.5.5 *Tematici orizontale* 160
2.5.6 Prioritatile de dezvoltare locala in functie de zona de impact comunitar 161
2.5.7 *Zone specifice de interventie* 165
2.5.8 *Indicatori de realizare a obiectivelor din strategia de dezvoltare locala* 172
2.5.9 *Sistemul de implementare* 179
2.5.10 *Dezvoltarea in regim de parteneriat* 180
2.5.11 *Dezvoltarea Unitatilor Administrativ Teritoriale in cadrul structurilor asociative* 184
2.5.12 *Directiile Strategice de Dezvoltare* 192

3 CAPITOLUL 3. ANALIZA SWOT 194
4 CAPITOLUL 4. PORTOFOLIU DE PROIECTE STRATEGICE - UAT GIOSENI 201
5 CAPITOLUL 5 IMPLEMENTAREA 231
6 BIBLIOGRAFIE 233

1 CAPITOLUL 1. INTRODUCERE

Elaborarea strategiei de dezvoltare locala reprezinta unul dintre cei mai importanti pasi care sustin procesul de dezvoltare locala, deoarece o astfel de strategie are ca scop stabilirea unor prioritati pe termen mediu si lung spre care se orienteaza efortul de dezvoltare al comunitatii locale in viitor.

Strategia de dezvoltare locala prezinta diferite alternative de dezvoltare, posibile scenarii de de dezvoltare locala cu scopul de a maximiza potentialul local. O planificare strategica asigura prioritizarea proiectelor in functie de nevoile comunitatii si folosirea corecta a resurselor limitate de care aceasta dispune. Strategia reprezinta un raspuns planificat, integrat la conditiile locale socio-economice, de infrastructura si de mediu cu scopul de a evidentia oportunitatile pe care le au comunitatile locale si Romania ca stat membru in Uniunea Europeana. Principalul obiectiv al demersului metodologic si strategic il reprezinta elaborarea acestui document care isi propune sa exprime aspiratiile de dezvoltare a comunitatii si sa abordeze in mod realist problemele si necesitatile locale, bazandu-se pe potentialul de dezvoltare existent precum si pe perspectivele pe care acesta le poate genera.

Desi este realizata pentru administratia publica locala, Strategia va fundamenta si initiativele de dezvoltare si investitii a tuturor entitatilor care deruleaza activitati economice si sociale pe teritoriul comunei GIOSENI.

Abordarea strategica si metodologia utilizata identifica viziunea, misiunea, principiile si valorile, scopurile strategice, obiectivele si actiunile necesare pentru indeplinirea acestora.Directiile strategice contureaza obiectivele principale in vederea obtinerii unui nivel ridicat de dezvoltare economica, sociala, culturala si edilitara al comunei GIOSENI, astfel incat localitatea sa dispuna de toate facilitatile si functiunile necesare unei comunitati europene moderne.

Elaborarea Strategiei de dezvoltare locala a comunei GIOSENI pentru perioada 2021-2027 reprezinta o asumare planificata pe care administratia publica locala si-o insuseste ca si plan de actiune pentru viitorii 7 ani. Strategia de Dezvoltare Locala se elaboreaza pentru

perioada de programare 2021-2027 pentru a fi in concordanta cu toate documentele programatice si sursele de finantare alocate de catre Comisia Europeana pentru statele member ale Uniunii Europene.

In mod obligatoriu, Strategia de Dezvoltare Locala cuprinde si Portofoliul de proiecte pe care comuna GIOSENI si-l propune a fi implementat in perioada de programare 2021-2027. Pe baza prezentei strategii se fundamenteaza si se justifica toate proiectele de finantare si investitii si se stabilesc sursele de finantare ce pot fi accesate pentru a fi implementate.

Importanta Strategiei de Dezvoltare Locala rezida in faptul ca acest document constituie o sursa principala de referinta pentru orice proiect ulterior pe care UAT-ul il elaboreaza si pentru care solicita finantare.

Existenta unei Strategii de Dezvoltare Locala elaborata in concordanta cu toate documentele programatice judetene, regionale, nationale si europene demonstreaza capacitatea administrativa si de planificare a administratiei publice locale, precum si maturitatea proiectelor de investitii pe care si le propune.

Elementele si obiectivele cuprinse in Strategia de Dezvoltare Locala a comunei GIOSENI, precum si modul in care au fost definite proiectele de investitii, se vor regasi mentionate in toate cererile de finantare pe care UAT-ul le va depune in vederea accesarii de fonduri europene si din bugetul national pentru perioada 2021-2027.

Viziunea reprezentantilor autoritatii publice locale din Comuna GIOSENI pentru perioada 2021 – 2027 este una europeana, axata pe indeplinirea unor obiective strategice bine definite si fundamentata pe urmatoarele principii:

- Imbunatatirea conditiilor de viata ale populatiei comunei prin asigurarea accesului la utilitatile de baza, dezvoltarea infrastructurii de transport si crearea de noi locuri de munca, oferind un teritoriu rural atractiv pentru tineri. Se urmareste atragerea tinerilor in mediul rural prin oferirea unor conditii cat mai adecvate si mai apropiate de mediul urban in ceea ce priveste infrastructura de transport, accesul la utilitati si telecomunicatii, spatii verzi si de recreere, servicii publice si dezvoltare economica;
- Cresterea economica prin atragerea de noi investitori in industrie, turism si servicii, prin atragerea de fonduri nerambursabile, prin cresterea gradului de pregatire a resurselor umane din comuna si prin imbunatatirea calitatii serviciilor publice si a infrastructurii comunitare;

- Dezvoltarea sectorului educational de la nivel local, prin imbunatatirea conditiilor de derulare a procesului educational, prin implementarea unor masuri concrete privind prevenirea si combaterea abandonului scolar si promovarea conceptului de invatare continua, astfel incat toate categoriile socio-profesionale si de varsta sa participe si sa se identifice cu comunitatea;
- Sprijinirea si dezvoltarea activitatilor de cooperare, oferind oportunitati pentru cooperarea cu sectorul privat, fie sub forma investitiilor directe, fie sub forma parteneriatelor sau consultarilor permanente intre parteneri precum si prin bune practici si schimburi de experienta relevante;
- Accesul si perspectiva imbunatatirii conditiilor de viata pentru categoriile defavorizate;
- Protectia factorilor de mediu si utilizarea eficienta a resurselor naturale locale;
- Dezvoltarea tehnologica si digitalizarea, asigurand astfel toate conditiile necesare comunicarii si transferului de informatii.

Astfel, analiza situatiei existente precum si conditionalitatile prevazute in documentele strategice si programatice europene, regionale si judetene, genereaza directii de dezvoltare prioritare in raport cu asteptarile comunitatii, considerate ca fiind principalele modalitati de realizare a scopului de crestere generala a nivelului de dezvoltare al acesteia.

Fiecare dintre aceste directii presupun parcurgerea unui set de obiective strategice care pot fi realizate, prin actiuni grupate in categorii specializate, care contin proiecte, masuri si interventii specifice, de a caror prioritizare, planificare si mod de concretizare, depinde implementarea in conditii optime a Strategiei de Dezvoltare Locala si atingerii obiectivelor propuse.

O astfel de organizare pune in legatura directa si obligatorie masurile si programele de dezvoltare cu un obiectiv pragmatic, in scopul crearii unui mecanism dinamic de dezvoltare. In contextul oportunitatilor economico-financiare, functionarea acestui mecanism trebuie legata de inovare ca factor de dinamizare si progres dar si de facilitarea structurilor de asociere si interventie teritoriala, de tip integrat.

Pentru ca acestea sa devina realitate, dezvoltarea competitivitatii economice trebuie realizata urmarind principiile dezvoltarii convergente, intercorelarii si al dezvoltarii durabile. In acest sens, trebuie avute in vedere urmatoarele aspecte:

Dezvoltarea convergenta are in vedere stimularea performantelor fara a crea decalaje de dezvoltare la nivelul localitatii. In plus, se vizeaza reducerea diferentelor deja existente intre comunitati pe plan social, economic, cultural si al accesului la servicii si infrastructura publica, caracteristice diferitelor zone.

Intercorelarea presupune ca obiectivele strategiei sa ia in calcul obiectivele planurilor si strategiilor regionale, nationale si europene dar si adaptarea masurilor de actiune in functie de recomandarile politicilor de guvernare ale diferitelor institutii ce actioneaza la nivel local si judetean.

Dezvoltarea durabila inseamna propunerea unui tip de dezvoltare care sa asigure un echilibru intre aspectele sociale, economice si ecologice si care sa ia in calcul aspectele ce tin de restrictionarea accesului la resurse al generatiilor viitoare.

2 CAPITOLUL 2. REGLEMENTARI EUROPENE, NATIONALE, REGIONALE, JUDETENE

2.1 CONTEXT EUROPEAN

Contextul European, legislatia Uniunii Europene, precum si arhitectura surselor de finantare trebuie sa se regaseasca in toate documentele strategice si programatice ale tuturor statelor membre ca si prim palier normativ si operational.

Un al doilea palier strategic vizeaza conceptul administrativ european de reprezentare regionala la nivelul fiecarui stat. Aceasta este si ratiunea pentru care cele mai multe state, inclusiv Romania, sunt organizate din punct de vedere al surselor de finantare operationale la nivelul regiunilor, ca si unitati administrative cu personalitate juridica proprie sau fara (doar definite teritorial).

Al treilea palier strategic este reprezentat de documentele programatice si strategice elaborate la nivelul judetelor, in cazul Romaniei. Strategiile de Dezvoltare Judeteana cuprind directiile de dezvoltare ale judetului, oportunitatile si nevoile pe care le au comunitatile locale, precum si factorii care concura la armonizarea tuturor obiectivelor unitatilor administrativ-teritoriale.

Cel de-al patrulea palier il reprezinta Strategiile de Dezvoltare Locala elaborate de catre municipii, orase si comune, acestea definind in mod punctual obiective de investitii si directii de dezvoltare pentru fiecare UAT in parte.

Toate aceste patru paliere administrative sunt reglementate si genereaza legislatie, documente cadru si de planificare, strategii si acorduri care sunt conexate si reglementeaza in mod ierarhic administratiile. Astfel, din punct de vedere metodologic Strategia de Dezvoltare Locala, reprezentand cel de-al patrulea palier strategic, va defini directii de dezvoltare si proiecte de investitii ce decurg din reglementarile care opereaza atat la nivel European cat si la nivel national, regional, judetean.

2.1.1 *Conceptul de dezvoltare durabila*

Conceptul de dezvoltare durabila desemneaza totalitatea formelor si metodelor de dezvoltare socio-economica al caror fundament il reprezinta asigurarea echilibrului intre toate sistemele si sub-sistemele ce functioneaza in cadrul unei societati, pornind de la conceptul echilibrului dintre acestea si potentialul natural. Notiunea de dezvoltare durabila, ca si mecanism teoretic si praxiologic modern, a inceput sa fie pusa in dezbatere incepand cu anul 1972, in cadrul Conferintei Natiunilor Unite organizata la Stockholm.

Acest for international a subliniat in mod formal necesitatea definirii, legiferarii si operationalizarii concrete a tuturor modalitatilor prin intermediul carora sa fie reglementate directiile de actiune pentru ameliorarea influentei umane asupra mediului inconjurator, fiind

subliniate teme prioritare precum: poluarea, distrugerea resurselor, deteriorarea mediului, pericolul disparitiilor unor specii, efectele negative asupra ecosistemului, nevoia de a crestere a nivelului de trai al oamenilor, dar si educatia acestora, stabilindu-se o legatura indisolubila care exista intre calitatea vietii si calitatea mediului inconjurator. Avand in vedere acest prim demers institutional, dezvoltarea durabila a devenit o notiune legiferata si cu norme proprii de actiune ce se regaseste in toate sistemele juridice ale statelor moderne. Dezvoltarea durabila, ca si concept, este o abordare care presupune doua aspecte principale : • dezvoltarea nu inseamna doar profituri mai mari si standarde mai inalte de trai pentru un mic procent din populatie, ci cresterea nivelului de trai al tuturor; • dezvoltarea nu ar trebui sa implice distrugerea sau folosirea necorespunzatoare a resurselor naturale si a mediului ambiant.

Cea mai cunoscuta definitie a dezvoltarii durabile este cea propusa in anul 1987 de catre Comisia Mondiala pentru Mediu si Dezvoltare (WCED – World Commission on Environment and Development) ca urmare a Raportului Brundtland: "Dezvoltarea durabila este dezvoltarea care corespunde necesitatilor prezentului, fara a compromite posibilitatea generatiilor viitoare de a-si satisface propriile nevoi". La nivelul Uniunii Europene, in iunie 2001, a fost adoptata Strategia Europeana de Dezvoltare Durabila (SDD), iar in 2006 a fost revizuita, stabilindu-se urmatoarele obiective generale:

- Limitarea schimbarilor climatice, a costurilor si efectelor sale negative pentru societate si mediu;
- Asigurarea unui sistem de transport ce satisface nevoile economice, sociale si de mediu ale societatii, minimizand impacturile sale nedorite asupra economiei, societatii si mediului;
- Promovarea modelelor de productie si consum durabile;
- Imbunatatirea managementului si evitarea supraexploatarii resurselor naturale, recunoscand valoarea serviciilor ecosistemelor;
- Promovarea unei bune sanatati publice in mod echitabil si imbunatatirea protectiei impotriva amenintarilor asupra sanatatii;
- Crearea unei societati a includerii sociale, prin luarea in considerare a solidaritatii intre si in cadrul generatiilor, asigurarea securitatii si cresterea calitatii vietii cetatenilor ca o preconditie pentru pastrarea bunastarii individuale;

- Promovarea in mod activ a dezvoltarii durabile pe scara larga, asigurarea ca politicile interne si externe ale Uniunii Europene sunt in acord cu dezvoltarea durabila si angajamentele internationale ale acesteia.

Cunoasterea, cercetarea, ameliorarea si dezvoltarea spatiului rural sunt activitati de importanta vitala pentru orice stat, atat prin dimensiunea spatiului, exprimata prin suprafata detinuta, cat si prin ponderea populatiei ocupate in activitati productive, socio-culturale, religioase, educationale sau comerciale. Regiunile rurale produc aproximativ 45% din valoarea adaugata a Uniunii Europene si 53% din locurile de munca, bineinteles existand diferente procentuale de la stat la stat in functie de ponderea rural/urban. In zonele rurale sau preponderent rurale, veniturile medii raportate la numarul locuitorilor sunt in majoritatea cazurilor mai reduse cu pana la o treime fata de cele similare din zonele urbane. De asemenea, exista o discrepanta in ceea ce priveste ponderea egalitatii de gen in randul angajatilor, dar si un nivel mult mai scazut al serviciilor publice sau private existente. Chiar daca exista o diversitate a traditiilor precum si o obisnuinta a respectarii acestora mult mai pronuntata in mediul rural, totusi calitatea educatiei si a factorului civilizatoriu este inferioara celei existente in spatiile urbane. In afara de dezvoltarea edilitara unde exista o diferentiere clara, un aspect edificator in ceea ce priveste clivajul rural/urban il reprezinta si evolutia digitalizarii si specializarilor inteligente, acesti indicatori fiind deosebit de importanti in contextul ansamblului de principii si valori promovate de catre Uniunea Europeana.

Zonele rurale trebuie sa inregistreze o evolutie semnificativa in perioada de programare 2021-2027 pentru a putea sa se apropie de nivelul de dezvoltare specific mediului urban si sa genereze rezultate corespunzatoare in ceea ce priveste cresterea economica, ocuparea fortei de munca si specializarea acesteia, in unele zone reconversia profesionala a resursei umane, dezvoltarea durabila, imbunatatirea calitatii serviciilor publice si a infrastructurii, asigurarea conditiilor sanitare si a educatiei. Noua perioada de programare 2021 – 2027 reprezinta un ansamblu de oportunitati pentru toate autoritatile publice locale din mediul rural, posibilitatile de finantare propuse de catre Comisia Europeana, dar si de catre guvernele nationale, Banca Mondiala si alti finantatori institutionali fiind capabile sa acopere o paleta larga de investitii si nevoi comunitare absolut necesare pentru o dezvoltare moderna si sustenabila. In acest context, Strategia de Dezvoltare Locala reprezinta un document fundamental si obligatoriu pentru orice unitate administrativ-teritoriala moderna care isi propune sa acceseze finantari nerambursabile si alte mecanisme de finantare in mod

organizat, avand un plan de actiune concret, definit in termeni financiari si de timp, cu bugete planificate in mod corespunzator si cu alocare eficienta a tuturor resurselor disponibile.

Strategia a fost astfel conceputa pe tipologia socio-economica, nevoile si potentialul de dezvoltare ale comunei GIOSENI, evidentiind corespondenta cu prioritatile europene si nationale, precum si cu tendintele de dezvoltare pentru perioada 2021 – 2027, la nivel national, regional, judetean si local.

2.1.2 *Politica de coeziune si dezvoltare regionala a Uniunii Europene (2021 – 2027)*

In cadrul urmatorului buget pe termen lung al Uniunii Europene pentru 2021-2027, Comisia Europeana propune modernizarea politicii de coeziune, principala politica de investitii a Uniunii Europene si cel mai important mecanism de finantare a statelor membre, mai ales a celor din sud-estul si centrul Europei.

Prioritatile de investitii si principiile esentiale pentru perioada de programare 2021 - 2027 Pentru prioritatile de investitii Comisia Europeana a alocat aproximativ 65 % - 85 % din resursele Fondului European de Dezvoltare Regionala si ale Fondului de Coeziune, in functie de nivelul de dezvoltare al statelor membre, dar si al regiunilor care exista in fiecare dintre aceste state. Prioritatile de investitii, precum si principiile de alocare a resurselor sunt :

- Europa mai inteligenta - prin inovare, digitalizare, transformare economica si sprijinirea intreprinderilor mici si mijlocii;
- Europa mai verde - fara emisii de carbon si investitii in tranzitia energetica, energie din surse regenerabile si combaterea schimbarilor climatice;
- Europa conectata – prin investitii in retele strategice de transport si extinderea retelelor digitale ;
- Europa sociala – prin investitii pentru atingerea pilonului european al drepturilor sociale si sprijinirea calitatii locurilor de munca, a invatamantului, a competentelor, a incluziunii sociale, precum si accesul egal la beneficiile sistemului de sanatate;
- Europa mai apropiata de cetateni - prin investitii si sprijinirea obiectivelor cuprinse in strategiile de dezvoltare locale si regionale si prin investitii in dezvoltarea urbana durabila.

Politica de coeziune vizeaza investitii personalizate la nivelul regiunilor componente ale statelor membre pornind de la o tipologie care stabileste urmatoarele 3 categorii: mai putin dezvoltate, in tranzitie, mai dezvoltate.

Avand in vedere aceasta tipologie pentru fiecare regiune in parte sunt stabilite nivele de alocare financiara diferite, pornind de la criteriul veniturilor pe cap de locuitor, si sunt stabilite procente de cofinantare accesibile si fezabile pentru a putea fi implementate in mod sustenabil proiectele. De asemenea, sunt stabilite si alte criterii de diferentiere precum: somajul in randul tinerilor, nivelul scazut de educatie, schimbarile climatice si integrarea persoanelor care emigreaza, aceste criterii fiind in concordanta cu noile realitati demografice, geopolitice si sociale.

Uniunea Europeana acorda o atentie deosebita si acelor regiuni care se confrunta cu situatii exceptionale, fapt ce determina un nivel foarte scazut de dezvoltare in toate sectoarele esentiale. Politica de Coeziune isi propune sa reduca dezechilibrele de dezvoltare existente intre regiuni si de aceea isi concentreaza domeniile de interventie pornind de la obiectivele strategice si de investitii stabilite prin strategiile de dezvoltare locala si regionala si militeaza pentru cresterea gradului de autonomie al autoritatilor locale in ceea ce priveste gestionarea directa a fondurilor europene.

O alta componenta importanta a Politicii de Coeziune este activitatea de simplificare a procedurilor si modalitatilor de accesare si implementare a fondurilor europene alocate prin aceasta politica pentru perioada 2021 – 2027. Simplificarea procedurilor reprezinta un proces de natura legislativa care presupune identificarea celor mai potrivite masuri de reglementare a accesarii si implementarii fondurilor europene, pornind de la principiul debirocratizarii si eliminarii tuturor tipurilor de documente conexe care neavand o tangenta directa cu scopul si obiectivele proiectelor ingreuneaza parcursul acestora. Simplificarea se realizeaza atat la nivelul legislatiei si procedurilor factorilor institutionali europeni, cat si la nivelul fiecarui stat membru in functie de posibilitatile practice de armonizare a celor doua paliere normative.

Politica de Coeziune isi propune, de asemenea, sa sprijine initiativele si reformele care asigura premisele necesare pentru crearea unui mediu favorabil investitiilor. Indiferent de zona in care investitiile sunt implementate, sector public sau privat, acestea trebuie sa se afle in concordanta cu principiile de dezvoltare ale Uniunii Europene, sa existe o legatura logica si strategica intre obiectivele lor si sa fie foarte bine determinata si justificata oportunitatea acestora precum si posibilitatea mentinerii lor. Politica de Coeziune vizeaza si cooperarea

transfrontaliera si transnationala in scopul uniformizarii gradului de dezvoltare al tuturor regiunilor, oferind astfel posibilitatea schimburilor de experienta, dar si sustinerii in comun a unor proiecte de anvergura.

De asemenea, Comisia Europeana include un instrument pentru regiunile de frontiera si pentru proiectele transnationale, denumit Mecanismul transfrontalier european. Acest mecanism este deosebit de util pentru ca genereaza posibilitati de finantare pentru regiuni care apartin unor state diferite si care, in parteneriat, pot implementa proiecte relevante, atat din punct de vedere al impactului, cat si al bugetului. Astfel, avand in vedere succesul inregistrat in urma implementarii unor proiecte pilot in perioada anterioara de programare, Comisia Europeana a introdus si un alt mecanism de finantare ce se adreseaza investitiilor inter-regionale pentru inovare, tinand cont de noile provocari determinate de necesitatile specializarii inteligente. Fundamentarea Politicii de Coeziune si a principiilor acesteia este gandita in stransa legatura cu urmatoarele aspecte functionale:

- Identificarea unor prioritati strategice de investitii, sustinute de procese inovative, tehnologii digitale si modernizarea industriei, de o tranzitie rapida spre o economie cu emisii reduse de carbon si de lupta impotriva schimbarilor climatice;
- mai buna adaptare la nevoile regionale astfel incat regiunile mai putin dezvoltate, cum sunt cele din sudul si estul europei, sa beneficieze de alocari suficiente pentru a creste si a atinge un nivel mai ridicat de dezvoltare. Politica de coeziune se sprijina intr-o mare masura pe o buna cooperare intre autoritatile publice locale, regionale si centrale si de aceea acest mecanism este evidentiat ca unul dintre punctele centrale ale dezvoltarii eficiente;
- Simplificarea procedurilor care determina stabilirea unor norme mai clare, mai putine, mai concise si a unui cadru mai flexibil de accesare a fondurilor europene.
- Justificarea oportunitatii si fezabilitatii tuturor investitiilor realizate prin proiecte astfel incat acestea sa corespunda necesitatilor reale ale comunitatilor locale.

2.1.3 *Aspecte privind Politica Agricola Comuna si impactul acesteia la nivelul comunitatilor locale, regiunilor si statelor membre*

In baza propunerilor Comisiei Europene privind Politica Agricola Comuna, comunitatile locale, dar si entitatile asociative create de acestea, sectorul privat care isi desfasoara activitatea in domeniu, vor beneficia de o serie de posibilitati de finantare care vizeaza atat dimensiunea infrastructurala, cat si retehnologizarea si modernizarea procesului de productie, in stransa legatura cu obiectivul major de transformare permanenta.

Cu ajutorul unei politici mai intuitive si inovatoare, Comisia Europeana isi propune sa promoveze investitii care vin in sprijinul unui sector agricol mai durabil si competitiv, respectand toate conditionalitatile de mediu pe care le impune legislatia europeana. Scopul Comisiei Europene este acela ca Politica Agricola Comuna sa devina un instrument usor adaptabil la provocarile actuale si viitoare determinate de schimbarile climatice si evolutiile economico-sociale, astfel incat entitatile publice si private din zonele rurale sa aiba un grad ridicat de competitivitate, iar infrastructura sectoriala (transport, sanatate, educatie, asistenta sociala) sa fie cat mai aproape de posibilitatile existente in mediul urban. Politica Agricola Comuna este fundamentata pe 9 obiective esentiale:

- Un venit echitabil pentru fermieri ;
- Cresterea permanenta a competitivitatii;
- Sprijinirea componentelor incadrate intr-un lant productiv ;
- Combaterea schimbarilor climatice;
- Protejarea mediului inconjurator;
- Conservarea biodiversitatii;
- Evitarea depopularii zonelor rurale;
- Dinamizarea zonelor rurale;
- Protejarea sanatatii si a calitatii alimentelor.

Directii De Actiune

- Sprijinirea veniturilor agricole viabile si rezilienta in intreaga Uniune pentru a spori siguranta alimentara;

- Orientarea spre piata si cresterea competitivitatii, inclusiv un focus mai mare pe cercetare, tehnologie si digitalizare;
- Imbunatatirea pozitiei fermierilor in lantul valoric;
- Atragerea si sustinerea tinerilor agricultori si facilitarea dezvoltarii afacerilor in mediul rural;
- Promovarea ocuparii fortei de munca, cresterea economica, incluziunea sociala si dezvoltarea locala in mediul rural, inclusiv bio-economia si silvicultura durabila.

Rezultate Asteptate ale Implementarii Politicii Agricole Comune Post 2020

- Cresterea productivitatii si competitivitatii sectorului agroalimentar ;
- Cresterea gradului de rezistenta a exploatatiilor agricole la factorii climatici si asigurarea securitatii alimentare;
- Sporirea valorii adaugate a produselor agricole;
- Diminuarea dependentei fermierilor de veniturile obtinute din productia agricola prin realizarea unor productii integrate in fermele agricole in vederea reducerii variabilitatii veniturilor agricole; ➢ Cresterea veniturilor agricultorilor si populatiei din mediul rural;
- Atragerea tinerilor in agricultura;
- Sporirea gradului de asociere;
- Cresterea rolului cercetarii in obtinerea productiei agricole in contextul schimbarilor climatice si utilizarea eficienta a resurselor din agricultura;
- Cresterea calitatii vietii in mediul rural.

Planul strategic PAC pentru fiecare stat membru inseamna ca fiecare stat membru va trebui sa efectueze o analiza cuprinzatoare a nevoilor sale specifice si sa elaboreze un plan care sa reflecte modul in care statul membru in cauza urmeaza sa utilizeze finantarea aferenta acestei politici pentru a raspunde nevoilor respective. Comisia Europeana vizeaza, de asemenea, realizarea unui nou model de a obtine rezultate pentru PAC in care statele membre ar avea mai multa flexibilitate pentru a-si personaliza deciziile si a le adapta la circumstantele locale.

In acest sens, consultarea optionala a Comitetului Regiunilor poate raspunde intr-o anumita masura nevoii dezvoltarii unui cadru de finantare care sa recunoasca mai bine distinctia dintre bunuri publice europene si bunuri publice locale, precum si a specificitatilor structurale de la nivel subnational. Convergenta la nivel UE va fi asigurata ex-ante prin aprobarea prealabila a CE si pe parcursul cadrului operational, cand statele membre vor transmite CE un raport de performanta care va arata progresele inregistrate in directia atingerii tintelor stabilite in raport cu rezultatele planificate.

Planurile strategice vor fi verificate pentru a se garanta ca nu genereaza distorsiuni ale pietei unice sau reprezinta o povara excesiva pentru beneficiari sau pentru administratii.Cadrul PAC 2021 - 2027 pare sa aiba o orientare mult mai axata pe rezultate, cu un set predefinit de indicatori si un nou sistem de monitorizare si ghidare a implementarii PAC cu instrumente dedicate de sanctiune sau recompense. CE va analiza apoi rapoartele anuale si, daca este necesar, va propune recomandari pentru imbunatatirea performantei.

In cazul Romaniei, nu a existat acest tip de abordare integrata la nivel programatic intre interventiile PAC si, prin urmare, dezvoltarea unei strategii integrate pentru ambii piloni ai acestei politici va fi o provocare prioritara in perioada imediat urmatoare. PAC 2021 - 2027 propune o serie de masuri menite sa aduca mai multa flexibilitate si reactivitate la nevoile locale, in contextul in care exista ingrijorari mari cu privire la fragmentarea PAC. Astfel, CE propune o plafonare a platilor per ferma la 100 000 euro si cu aplicarea degresivitatii intre 60.000 euro si 100.000 euro, transferul unei cote de cel putin 2 la suta din alocarile pentru platile directe din fiecare stat membru catre sprijinul complementar pentru venit tinerilor fermieri si prime de instalare de aproximativ 100.000 euro.

Mesajul de ansamblu al acestui set de masuri este de a crea o imagine granulara si realista a beneficiarilor CAP cu o orientare certa catre cei care pot sa produca valoare adaugata si constituie grupul tinta specific. Mai mult decat atat, statele membre vor avea si posibilitatea de a transfera pana la 15 la suta din alocarile lor din PAC intre platile directe si dezvoltarea rurala (in sens bidirectional), cu scopul de a se asigura finantarea necesara pentru prioritatile si masurile identificate. Un procent mai ridicat poate fi transferat dinspre platile directe catre pilonul II, pentru interventiile care vizeaza obiectivele in domeniul mediului si al climei si granturile pentru instalarea tinerilor fermieri.

O atentie sporita, in cadrul PAC 2021 - 2027, este acordata si schimbarilor climatice. Astfel, minimum 30 la suta din Pilonul 2 va fi corelat cu interventii legate de politica de

mediu si 40 la suta din bugetul total al PAC urmeaza sa fie directionat catre masuri dedicate sprijinirii obiectivelor de combatere a efectelor schimbarilor climatice.

Politica Agricola Comuna 2021 - 2027 introduce o serie de elemente noi precum:

- Un nou model de punere in aplicare, care reuneste operatiunile intr-un instrument unic de programare - planul strategic al politicii agricole comune.
- Mai multa flexibilitate si simplificare, bazandu-se pe obiective comune decise la nivelul UE, statele membre vor dispune de o marja sporita pentru a-si corela nevoile cu sistemele de interventie pe care acestea le vor stabili in planul lor strategic national, asigurand astfel o orientare mai pronuntata catre obtinerea de rezultate.
- Distributie mai echilibrata a platilor prin degresivitate si plafonare obligatorie la nivel de exploatatie, care scad in functie de dimensiunea exploatatiei agricole, favorizand redistribuirea catre exploatatiile mijlocii si catre cele mai mici.
- Legatura mai stransa cu obiectivele de mediu prin care primirea integrala a sprijinului PAC depinde de respectarea de catre beneficiari a standardelor de baza referitoare la mediu, schimbarile climatice, sanatatea publica, sanatatea animalelor, sanatatea plantelor si bunastarea animalelor, sistemul de conditionalitate care se va aplica tuturor beneficiarilor si se vor introduce schemele ecologice voluntare.
- Noua rezerva pentru agricultura pentru a raspunde crizelor generate de evolutiile imprevizibile de pe pietele internationale sau de socuri specifice sectorului agricol in urma unor actiuni intreprinse de tari din afara UE. Va fi necesar sa se prevadă in planurile strategice sprijin pentru instrumentele de gestionare a riscului, inclusiv pentru stabilizarea veniturilor.

In ceea ce priveste fundamentul juridic al Politicii Agricole Comune, acesta se regaseste la nivelul urmatoarelor acte normative :

- Regulamentul UE nr. 1303/2013 – normele comune aplicabile fondurilor structurale si de investitii europene (fondurile ESI)
- Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 – sprijinul pentru dezvoltare rurala acordat prin Fondul european agricol pentru dezvoltare rurala (FEADR)

- Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 – finantarea, gestionarea si monitorizarea politicii agricole comune
- Regulamentul (UE) nr. 807/2014 – sprijinul pentru dezvoltare rurala acordat prin Fondul european agricol pentru dezvoltare rurala (FEADR), cu dispozitii tranzitorii
- Regulamentul (UE) nr. 640/2014 – administrare, retragerea sprijinului sau conditiile de aplicare a sanctiunilor aplicabile platilor directe, sprijinul pentru dezvoltare rurala si ecoconditionalitatea
- Regulamentul UE nr. 809/2014 – cum trebuie aplicat Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind sistemul integrat de administrare si control, masurile de dezvoltare rurala si ecoconditionalitatea.

2.1.4 *Instrumente de finantare tematice ale Comisiei Europene*

La nivelul Comisiei Europene exista, de asemenea, si alte instrumente de finantare care vizeaza fie statele, fie regiunile sau unitatile administrative-teritoriale mai mici :

- **Mecanismul pentru Interconectarea Europei pentru perioada 2021-2027** - acesta vizeaza dezvoltarea unei infrastructuri inteligente, durabile, incluzive, sigure si securizate in sectorul transporturilor, in cel al energiei si in sectorul digital, cu un buget propus de 42,3 miliarde euro.
- **Programul „Orizont Europa”** – program de finantare a cercetarii si inovarii care are la baza realizarile si succesul programului pentru cercetare si inovare anterior (Orizont 2020). Acest program va genera cunostinte si tehnologii noi, va promova excelenta stiintifica si va avea efecte pozitive asupra cresterii economice si a investitiilor, precum si un impact social si de mediu semnificativ, contribuind astfel la indeplinirea obiectivelor de dezvoltare durabila prevazute in Agenda 2030 si asumate de catre Uniunea Europeana si tarile membre.
- **Programul „COSME”** – stimuleaza competitivitatea IMM-urilor si promoveaza accesul la finantare pentru dezvoltare si crearea unei culturi antreprenoriale moderne. Sunt finantate de asemenea start-up-urile si spin-off-urile.

- **Programul „Europa Creativa”** – urmareste protejarea, dezvoltarea si promovarea diversitatii si a patrimoniului european in domeniul cultural si lingvistic, precum si cresterea competitivitatii sectoarelor culturale si creative.
- **Programul InvestEU** – cuprinde instrumente financiare adecvate pentru sprijinirea investitiilor si crearea de locuri de munca, precum si continuarea investitiilor realizate prin Planul Juncker. Prin InvestEU, Comisia Europeana va continua sa stimuleze investitiile, inovarea si crearea de locuri de munca, mobilizand o suma estimata de 650 de miliarde euro.
- **Programul Europa Digitala** - se va concentra asupra consolidarii capacitatilor statelor europene in ceea ce priveste sectorul IT, inteligenta artificiala si securitatea cibernetica, asigurand astfel utilizarea de tehnologii avansate in sprijinul activitatii economice si vietii sociale.
- **Instrumentul REACT-UE** – are drept scop sustinerea statelor membre astfel incat economiile acestora sa se redreseze, sa devina reziliente si sustenabile in perioada post-criza determinata de pandemia de COVID-19.
- **Mecanismul pentru o Tranzitie Justa** - va oferi sprijin pentru a pregati tranzitia catre o economie neutra din punctul de vedere al impactului asupra climei, eficienta din punctul de vedere al utilizarii resurselor si circulara. Suma totala alocata acestui mecanism va fi de 40 de miliarde euro, iar aceasta finantare va fi utilizata in regiunile cele mai afectate de fenomenul deprecierii social-economice. Fiecare stat membru, in baza unor studii si documente relevante, a propus Comisiei Europene zonele pe care le vizeaza pentru interventia financiara prin intermediul acestui mecanism.
- **Programul EU4Health** - un nou program pentru consolidarea securitatii si cooperarii in domeniul sanatatii creat cu scopul de a furniza un sprijin specific pentru raspunsul la viitoarele provocari din domeniul sanatatii. Noul program va dispune de o finantare de 9,4 miliarde euro si va avea ca principal scop crearea unui cadru adecvat in vederea prevenirii, pregatirii si reactiei in remedierea situatiilor de criza in domeniul sanatatii, completand si intarind eforturile depuse la nivel national.

2.1.5 *Viziunea Comisiei Europene asupra actiunilor necesare pentru redresarea economico-sociala si combaterea efectelor negative provocate de pandemia Covid–19*

Pentru a contribui la repararea daunelor economice si sociale cauzate de pandemia de COVID-19, Comisia Europeana, Parlamentul European si liderii UE au convenit asupra unui plan de redresare care sa ne ajute sa iesim din criza si sa punem bazele unei Europe moderne, mai durabile.

Bugetul pe termen lung al UE si instrumentul NextGenerationEU (un instrument temporar conceput pentru a stimula redresarea) vor forma cel mai mare pachet de stimulente finantat din bugetul UE. Un total de 1 800 de miliarde EUR va sustine reconstructia Europei dupa criza provocata de COVID-19. O reconstructie prin care Europa va deveni mai ecologica, mai digitala si mai rezilienta. Noul buget pe termen lung va consolida mecanismele de flexibilitate, pentru a garanta ca poate raspunde unor nevoi neprevazute. A fost proiectat in asa fel incat sa raspunda nu numai realitatilor actuale, ci si incertitudinilor viitoare. Pe 10 noiembrie 2020, Parlamentul European si tarile UE au ajuns la un acord in cadrul Consiliului cu privire la urmatorul buget al UE pe termen lung si la instrumentul NextGenerationEU. Acordul va suplimenta cu 15 miliarde EUR fondurile pentru anumite programe in cadrul bugetului pe termen lung pentru perioada 2021-2027. Peste 50 % din suma va sprijini modernizarea prin: cercetare si inovare, prin intermediul Orizont Europa o tranzitie climatica si o tranzitie digitala echitabile, prin intermediul Fondului pentru o tranzitie justa si al programului Europa digitala pregatire, redresare si rezilienta, prin intermediul Mecanismului de redresare si rezilienta, al rescEU si al unui nou program in domeniul sanatatii, „UE pentru sanatate” In plus, pachetul se concentreaza pe politici traditionale, precum politica de coeziune si politica agricola comuna, pentru a asigura stabilitatea si modernizarea combaterea schimbarilor climatice, cu 30 % din fondurile UE, cea mai mare pondere din bugetul european de pana acum protectia biodiversitatii si egalitatea de gen

Cadrul financiar multianual 2021-2027 alocari totale pe rubrici CFM NextGenerationEU

1. Piata unica, inovare si sectorul digital 132,8 miliarde EUR 10,6 miliarde EUR
2. Coeziune, rezilienta si valori 377,8 miliarde EUR 721,9 miliarde EUR

3. Resurse naturale si mediu 356,4 miliarde EUR 17,5 miliarde EUR
4. Migratie si gestionarea frontierelor 22,7 miliarde EUR
5. Securitate si aparare 13,2 miliarde EUR
6. Vecinatate si intreaga lume 98,4 miliarde EUR
7. Administratia publica europeana 73,1 miliarde EUR

NextGenerationEU NextGenerationEU este un instrument temporar de redresare in valoare de 750 de miliarde EUR, care ii va permite Comisiei sa obtina fonduri de pe piata de capital. Acesta va contribui la repararea daunelor economice si sociale imediate provocate de pandemia de COVID-19.

Dupa pandemia de COVID-19, Europa va fi mai verde, mai digitala, mai rezilienta si mai bine pregatita sa faca fata provocarilor actuale si viitoare.

- Mecanismul de redresare si rezilienta: elementul central al Instrumentului NextGeneretionEU, cu imprumuturi si granturi in valoare de 672,5 miliarde EUR disponibile pentru sprijinirea reformelor si a investitiilor intreprinse de tarile UE. Scopul este de a atenua impactul economic si social al pandemiei de COVID-19 si de a face ca economiile si societatile europene sa devina mai durabile, mai reziliente si mai bine pregatite pentru provocarile si oportunitatile oferite de tranzitia catre o economie verde si de tranzitia digitala. Statele membre lucreaza la planurile lor de redresare si rezilienta pentru a accesa fonduri din cadrul Mecanismului de redresare si rezilienta.
- Asistenta de redresare pentru coeziune si teritoriile Europei (REACT-UE): NextGenerationEU include, de asemenea, 47,5 miliarde EUR pentru REACT-EU. Este vorba despre o noua initiativa care continua si extinde masurile de raspuns la criza si de remediere a consecintelor crizei prin intermediul Initiativei pentru investitii ca reactie la coronavirus si al Initiativei plus pentru investitii ca reactie la coronavirus. Ea va contribui la o redresare ecologica, digitala si robusta a economiei. Fondurile vor fi directionate catre: - Fondul european de dezvoltare regionala (FEDR) - Fondul social european (FSE) - Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane (FEAD) Aceste fonduri suplimentare vor fi puse la dispozitie in perioada 2021-2022 din NextGenerationEU, iar in 2020 printr-o revizuire punctuala a cadrului financiar actual.

- NextGenerationEU va suplimenta in acelasi timp fondurile pentru alte programe sau fonduri europene, cum ar fi Orizont 2020, InvestEU, dezvoltarea rurala sau Fondul pentru o tranzitie justa (JTF). Initiativa pentru investitii ca reactie la criza provocata de coronavirus (CRII) sprijina locurile de munca, economiile si societatile europene, permitand redirectionarea fondurilor neutilizate alocate initial politicii de coeziune catre masuri de contracarare a efectelor crizei provocate de coronavirus. Pentru a le permite statelor membre sa se concentreze asupra raspunsului la epidemie si asupra reducerii sarcinii administrative, au fost simplificati anumiti pasi procedurali legati de implementarea programelor din cadrul politicii de coeziune. Toate statele membre ale UE si Regatul Unit au folosit deja Initiativa pentru investitii ca reactie la criza provocata de coronavirus, valorificand mecanismele de flexibilitate pe care le ofera aceasta. Comisia si-a modificat procedurile interne pentru a permite tratarea rapida a tuturor cererilor. In plus, Initiativa pentru investitii ca reactie la criza provocata de coronavirus permite o serie de modificari ale programelor care urmeaza sa fie introduse cu proceduri mai simple si mai rapide. Cum completeaza Initiativa Plus pentru investitii in raspunsul la coronavirus (CRII+) masurile adoptate in cadrul primului pachet Primul pachet de masuri din cadrul Initiativei pentru investitii in raspunsul la coronavirus s-a concentrat asupra mobilizarii imediate de fonduri structurale, pentru a permite un raspuns prompt la situatia de criza.

In aceasta privinta, au fost introduse o serie de modificari foarte importante care extind domeniul de aplicare al sprijinului pentru fonduri, ofera lichiditati imediate si flexibilitate in ceea ce priveste modificari ale programului. Primul pachet privind Initiativa pentru investitii in raspunsul la Coronavirus a constat in trei elemente principale: aproximativ 8 miliarde EUR de lichiditati imediate pentru a accelera investitiile publice europene in valoare de pana la 37 de miliarde EUR, flexibilitate in aplicarea normelor UE in materie de cheltuieli si extinderea domeniului de aplicare a Fondului de solidaritate al UE.

Pachetul de astazi vine in completarea primului pachet, prin introducerea unei flexibilitati extraordinare avand drept scop sa permita mobilizarea la maximum a tuturor ajutoarelor neutilizate din fondurile structurale si de investitii europene. Aceasta flexibilitate este asigurata prin: posibilitati de transfer intre cele trei fonduri ale politicii de coeziune (Fondul european de dezvoltare regionala, Fondul social european si Fondul de coeziune); transferuri intre diferitele categorii de regiuni; precum si prin flexibilitate in ceea ce priveste concentrarea tematica. Va exista, de asemenea, posibilitatea unei rate de cofinantare UE de

100 % pentru programele din cadrul politicii de coeziune pentru exercitiul financiar 2020-2021, care le va permite statelor membre sa beneficieze de o finantare integrala din partea UE pentru masurile legate de criza. Pachetul CRII+ simplifica totodata etapele procedurale legate de punerea in aplicare a programului, de utilizarea instrumentelor financiare si de audit. Acest lucru este fara precedent si justificat data fiind situatia extraordinara cauzata de epidemia de coronavirus.

Mai mult, CRII+ ofera sprijin celor mai defavorizate persoane prin modificarea normelor pentru Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane (FEAD). De exemplu, va fi posibil sa se furnizeze ajutor alimentar si asistenta materiala de baza prin intermediul unor vouchere electronice, precum si sa se ofere echipamente de protectie si, prin urmare, va scadea riscul de contaminare. De asemenea, va fi posibil sa se finanteze masuri la o rata de 100 % pentru exercitiul financiar 2020-2021. Mai mult, modificarile aduse Fondului european pentru pescuit si afaceri maritime (FEPAM) vor permite o realocare mai flexibila a resurselor financiare in cadrul programelor operationale din fiecare stat membru si instituirea unei proceduri simplificate de modificare a programelor operationale in ceea ce priveste introducerea noilor masuri.

Modificarile vor oferi, de asemenea, sprijin pentru incetarea temporara a activitatilor de pescuit, pentru suspendarea productiei si pentru costurile suplimentare pe care fermierii din domeniul acvaculturii vor trebui sa le suporte, precum si organizatiilor de producatori pentru depozitarea produselor provenite din pescuit si din acvacultura.

Pentru al doilea set de masuri, Comisia s-a consultat pe larg, in ultimele saptamani, cu statele membre, cu Parlamentul European si cu sectoarele in cauza, tinand cont de cele peste 200 de intrebari de clarificare si de consiliere primite din partea autoritatilor nationale cu privire la modul lor de abordare, in cadrul CRII, a masurilor de raspuns la situatia de criza.

- **Facilitarea investitiilor finantate de UE**

Modificari pe care Comisia isi propune sa le aduca normelor din domeniul politicii de coeziune

Initiativa Plus pentru investitii in raspunsul la coronavirus permite mobilizarea intregului sprijin neutilizat din fondurile structurale pentru a aborda efectele crizei din domeniul sanatatii publice asupra economiilor si societatilor noastre. Anumite etape

procedurale legate de punerea in aplicare a programului si de audit vor fi simplificate pentru a se oferi flexibilitate, pentru a se asigura securitatea juridica si pentru a se reduce cerintele administrative. Comisia propune, in special:

- Sa ofere statelor membre posibilitatea temporara si exceptionala de a solicita aplicarea, pentru programele din cadrul politicii de coeziune, a unei rate de cofinantare de 100 % pentru exercitiul financiar 2020-2021;
- Sa creeze o flexibilitate suplimentara pentru transferul resurselor intre fondurile politicii de coeziune, precum si intre categoriile de regiuni;
- Sa scuteasca statele membre de la necesitatea de a respecta cerintele privind concentrarea tematica, pentru a permite redirectionarea resurselor catre zonele cele mai afectate de criza actuala;
- Sa scuteasca statele membre de la necesitatea de a modifica acordurile de parteneriat;
- Sa amane termenul de depunere a rapoartelor anuale pentru 2019;
- Sa extinda posibilitatea de a utiliza o metoda de esantionare nestatistica;
- Sa renunte la obligatia de revizuire si de actualizare a evaluarilor ex ante si a planurilor de afaceri, pentru a facilita ajustarea instrumentelor financiare astfel incat acestea sa abordeze in mod eficace criza din domeniul sanatatii publice;
- Sa confere eligibilitate, cu titlu exceptional, cheltuielilor pentru operatiuni finalizate sau puse in aplicare integral, care favorizeaza capacitatea de raspuns la situatia de criza in contextul epidemiei de coronavirus;
- Sa permita o flexibilitate financiara limitata la momentul incheierii programelor, pentru a permite statelor membre si regiunilor sa utilizeze integral fondurile ue.
- Sa permita fondului european de dezvoltare regionala sa ofere sprijin intreprinderilor aflate in dificultate in aceste circumstante specifice, in conformitate cu flexibilitatea prevazuta de normele privind ajutoarele de stat.

Conditiile de aplicare a unei rate de cofinantare a UE de 100 % pentru programele din cadrul politicii de coeziune.

Statele membre pot solicita modificarea programelor operationale pentru a permite aplicarea unei rate de cofinantare UE de 100 % pentru exercitiul financiar 2020-2021.

Astfel de solicitari pot fi formulate in cursul exercitiului financiar care incepe la 1 iulie 2020 si se incheie la 30 iunie 2021. Aceasta masura exceptionala este propusa pentru a permite statelor membre sa beneficieze de finantare integrala din partea UE pentru masurile legate de epidemia de Coronavirus. Rata de cofinantare de 100 % se aplica numai daca modificarea corespunzatoare a programului este aprobata printr-o decizie a Comisiei inainte de sfarsitul exercitiului financiar in cauza.

Limitele existente in ceea ce priveste transferul de resurse intre categoriile de regiuni

In prezent, statele membre pot transfera intre regiuni pana la 3 % din fondurile alocate. Propunerea de astazi nu mai prevede o limita, deoarece impactul epidemiei de coronavirus nu urmeaza clasificarea obisnuita a politicii de coeziune in regiuni mai dezvoltate si mai putin dezvoltate. La fel ca in ultimul an al perioadei de programare 2014-2020, aceasta flexibilitate deplina se aplica numai creditelor bugetare pentru 2020.

Cu alte cuvinte, transferurile nu ar trebui sa impiedice investitiile esentiale in regiunea de origine sau finalizarea operatiunilor selectionate anterior. In plus, transferul poate fi solicitat de statele membre numai pentru operatiunile legate de coronavirus desfasurate in contextul crizei provocate de coronavirus. Trebuie reamintit faptul ca obiectivul politicii de coeziune este de a contribui la reducerea ramanerii in urma a celor mai defavorizate regiuni. Acest principiu este consacrat in tratat si ar trebui urmat chiar si in circumstantele actuale.

Conditiile de functionare privind transferul intre fondurile politicii de coeziune

Transferul este voluntar. Statele membre pot solicita transferul intre Fondul european de dezvoltare regionala, Fondul social european si Fondul de coeziune al resurselor sale disponibile pentru programare pentru anul 2020 pentru obiectivul privind investitiile pentru crestere economica si locuri de munca.

In urma acestei decizii, cota minima pentru Fondul social european, stabilita la 23,1 %, si cota minima din Fondul de coeziune pentru statele membre care au aderat la UE la 1 mai 2004 sau dupa aceasta data, stabilita la o treime din alocarea financiara finala totala a acestora, nu va trebui respectata.

Transferurile nu afecteaza resursele alocate Initiativei privind ocuparea fortei de munca in randul tinerilor (YEI).

Resursele transferate intre FEDR, FSE si Fondul de coeziune ca raspuns la criza provocata de coronavirus au fost puse in aplicare in conformitate cu normele fondului catre care sunt transferate resursele.

Scutirea statelor membre de la obligatia de a respecta cerintele privind concentrarea tematica

In perioada de programare 2021-2027, statele membre trebuie sa isi concentreze sprijinul asupra interventiilor care aduc cea mai mare valoare adaugata in raport cu strategia Uniunii pentru o crestere inteligenta, durabila si favorabila incluziunii. . Prin urmare, in regulamentele specifice fondurilor au fost stabilite norme specifice care le impun statelor membre sa se concentreze asupra utilizarii Fondului european de dezvoltare regionala pentru realizarea unei economii cu emisii scazute de dioxid de carbon sau asupra acordarii de sprijin in domeniul cercetarii si inovarii, precum si asupra utilizarii Fondului social european pentru a promova incluziunea sociala si pentru a combate saracia.

In contextul actual al epidemiei de coronavirus, se justifica scutirea, cu titlu exceptional, a statelor membre de la obligatia de a respecta aceste cerinte privind concentrarea tematica, pana la sfarsitul perioadei de programare. Acest lucru va ajuta statele membre sa aloce rapid resursele disponibile pentru a raspunde situatiei de criza.

Comisia considera ca ar trebui sa se acorde toata flexibilitatea necesara pentru a aborda cazurile in care beneficiarii nu isi indeplinesc obligatiile in timp util din motive legate de epidemia de coronavirus (de exemplu indisponibilitatea personalului). De asemenea, Comisia va da dovada de o flexibilitate similara in evaluarea respectarii de catre statele membre a obligatiilor care le revin.

Prin urmare, in cazul in care epidemia de coronavirus este invocata ca motiv de forta majora, se vor furniza informatii cu privire la sumele pentru care nu a fost posibila depunerea unei cereri de plata la un nivel agregat, cu prioritate pentru operatiunile cu costuri totale eligibile mai mici de 1.000.000 EUR.

Implicatiile scutirii statelor membre de la obligatia de a modifica acordurile de parteneriat

Pentru a permite statelor membre sa se concentreze asupra raspunsului necesar in ceea ce priveste epidemia de coronavirus si asupra reducerii sarcinii administrative, anumite cerinte procedurale legate de punerea in aplicare a programului vor fi simplificate.

In special, acordurile de parteneriat nu ar mai trebui modificate pana la sfarsitul perioadei de programare; ele nu ar trebui nici sa reflecte modificarile anterioare ale programelor operationale, nici sa introduca alte modificari.

Luand in considerare un numar substantial de modificari ale programelor care vor fi prelucrate in lunile urmatoare, prezenta propunere va simplifica drastic procesul de reprogramare.

Implicatiile extinderii posibilitatii de a utiliza o metoda de esantionare nestatistica

Circumstantele actuale pot avea un impact asupra anumitor sarcini, cum ar fi, de exemplu, activitatea de audit, atat in statele membre, cat si la nivelul UE. Prin urmare, anumite cerinte procedurale legate de audituri pot fi simplificate in aceste momente exceptionale.

In ceea ce priveste fondurile politicii de coeziune si Fondul european pentru pescuit si afaceri maritime, autoritatile de audit pot decide, pe baza rationamentului lor profesional, sa utilizeze o metoda de esantionare nestatistica pentru exercitiul financiar care incepe la 1 iulie 2019 si se incheie la 30 iunie 2020.

Acest lucru va reduce in mod semnificativ numarul necesar de operatiuni care fac obiectul auditurilor si, prin urmare, va reduce presiunea asupra beneficiarilor finali si asupra autoritatilor de audit.

Pe langa aceasta schimbare legislativa, Comisia va lucra in stransa cooperare cu autoritatile nationale pentru a utiliza metode suplimentare care le vor permite auditorilor din statele membre sa isi indeplineasca sarcinile.

Implicatiile scutirii de la obligatia de a revizui si de a actualiza evaluarile ex ante si planurile de afaceri

Pentru a utiliza instrumentele financiare ale UE cu scopul de a aborda aceasta criza din domeniul sanatatii publice, vor fi necesare modificari ale procedurii de punere in aplicare. In conditii normale, statele membre ar trebui sa modifice documentele justificative, demonstrand ca sprijinul acordat a fost utilizat in scopul preconizat.

Cu toate acestea, in situatia actuala, pentru a reduce sarcinile administrative si intarzierile in punerea in aplicare, revizuirea si actualizarea evaluarii ex ante si a planurilor de afaceri actualizate sau a documentelor echivalente nu vor mai fi necesare pana la sfarsitul perioadei de programare.

Permiterea unei flexibilitati financiare limitata la momentul inchiderii programelor

Comisia isi propune sa permita statelor membre „sa depaseasca cheltuielile” cu pana la 10 % din bugetul alocat unei anumite prioritati, cu conditia ca aceste depasiri sa fie compensate printr-o reducere echivalenta in cadrul unei alte prioritati din acelasi program. Aceasta flexibilitate se va aplica intregului program, si anume cheltuielilor efectuate inainte de 1 februarie, dar se va aplica numai la momentul incheierii programelor (acceptarea ultimelor situatii financiare anuale). Acest lucru va permite posibilitatea unei cofinantari mai mari a diferitelor masuri, fara a fi necesare modificari ale programului. Aceasta nu schimba sprijinul total disponibil din fondurile politicii de coeziune si din FEPAM. Aceasta posibilitate nu exista in cadrul actualelor norme si constituie inca o modalitate de crestere a flexibilitatii pentru statele membre care doresc sa utilizeze programele finantate din politica de coeziune si din FEPAM cu scopul de a aborda efectele crizei din domeniul sanatatii publice.

Metode privind eligibilitatea cheltuielilor pentru operatiuni finalizate sau puse integral in aplicare pentru rambursare in contextul epidemiei de coronavirus.

Pentru a asigura cea mai mare valoare adaugata posibila a investitiilor UE, normele UE nu au permis finantarea operatiunilor care au fost finalizate fizic sau care au fost puse in aplicare integral inainte de depunerea cererii de finantare de catre beneficiar in cadrul programului.

Cu toate acestea, in situatia exceptionala actuala a epidemiei de coronavirus, ar trebui ca acest lucru sa fie permis, cu titlu exceptional, pentru a se asigura ca operatiunile deja puse in aplicare ca raspuns la situatia de criza pot primi sprijin din partea UE. Astfel de operatiuni pot fi selectate chiar inainte de efectuarea modificarii necesare a programului. Aceasta inseamna ca o serie de operatiuni, de exemplu daca au fost achizitionate echipamente medicale, iar achizitia a fost efectuata inainte de intrarea in vigoare a propunerii de modificare, devin eligibile pentru sprijin din partea UE cu efect retroactiv. Acest lucru va reduce presiunea asupra bugetelor nationale si regionale pentru a raspunde la criza din domeniul sanatatii publice.

Bugetul UE si banii contribuabililor trebuie protejati si, prin urmare, toate mecanismele de control si audit raman in vigoare. Comisia propune doar simplificarea si clarificarea anumitor norme referitoare la audit, la punerea in aplicare a instrumentelor financiare sau la eligibilitate, in contextul epidemiei de coronavirus.

Aceasta inseamna ca cadrul legislativ pentru punerea in aplicare a programelor fondurilor structurale si de investitii europene ramane pe deplin aplicabil chiar si in circumstantele exceptionale actuale. Acest lucru vizeaza, in special, normele privind instituirea si functionarea sistemului de gestionare si control, care raman o garantie importanta pentru obtinerea unei asigurari cu privire la functionarea lor si la legalitatea si regularitatea operatiunilor.

Conditiile pentru acordarea de sprijin din partea Fondului european de dezvoltare regionala intreprinderilor aflate in dificultate Actuala modificare a Regulamentului privind Fondul european de dezvoltare regionala vizeaza asigurarea unei alinieri depline intre abordarea adoptata in temeiul cadrului UE aplicabil privind ajutoarele de stat si normele si conditiile in care FEDR poate acorda sprijin intreprinderilor aflate in situatia actuala de criza legata de epidemia de coronavirus.

Aceasta masura vine in special ca urmare a adoptarii de catre Comisie, la 19 martie 2020, a Cadrului temporar pentru masuri de ajutor de stat de sprijinire a economiei in contextul epidemiei de coronavirus, care permite statelor membre sa sprijine, intr-un mod mai flexibil, intreprinderile care au intrat in dificultate financiara.

Atenuarea impactului asupra celor mai defavorizate persoane

Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane (FEAD)

Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane (FEAD) sprijina in mod direct actiunile statelor membre ale UE de acordare de asistenta materiala celor mai defavorizate persoane. Asistenta acordata include alimente, imbracaminte si alte articole esentiale pentru uz personal, de exemplu, incaltaminte, sapunuri si sampon. Asistenta materiala trebuie sa mearga mana in mana cu masurile de incluziune sociala, cum ar fi serviciile de consiliere si sprijin, pentru a ajuta persoanele afectate sa iasa din saracie.

Autoritatile nationale pot sprijini, de asemenea, asistenta nemateriala pentru cele mai defavorizate persoane, pentru a atenua formele de saracie extrema cu cel mai mare impact de excluziune sociala, precum lipsa de adapost, saracia in randul copiilor si privarea de alimente. Autoritatile nationale pot fie sa achizitioneze alimente si bunuri si sa le furnizeze organizatiilor partenere, fie sa finanteze organizatiile pentru ca acestea sa poata efectua ele insele achizitiile. Organizatiile partenere care achizitioneaza ele insele alimentele sau bunurile pot fie sa le distribuie direct, fie sa solicite sprijinul altor organizatii partenere. In

termeni reali, in perioada 2014-2020, FEAD a alocat 3,8 miliarde EUR. In plus, tarile UE trebuie sa contribuie cu o cofinantare nationala de cel putin 15 % la programul lor national.

Propuneri in vederea modificarii actualelor norme FEAD Criza provocata de coronavirus reprezinta o provocare fara precedent pentru operatiunile sprijinite de FEAD. Cel mai important, aceasta criza prezinta riscuri specifice chiar in ceea ce priveste cele mai defavorizate persoane. Este necesar sa se ia de urgenta masuri specifice pentru a le proteja impotriva acestei boli. Printre acestea se numara punerea la dispozitia acestor persoane si a lucratorilor si a voluntarilor care ofera ajutor a echipamentelor de protectie necesare, precum si asigurarea faptului ca asistenta din partea FEAD ajunge in continuare la cei mai vulnerabili. Constrangerile de ordin logistic si in materie de resurse umane, cauzate in special de izolare si de masurile de distantare sociala, impiedica din ce in ce mai mult distribuirea de alimente si asistenta materiala de baza, precum si sprijinul pentru incluziune sociala.

Numerosi voluntari, care formeaza coloana vertebrala a fondului, nu mai pot fi mobilizati, deoarece acestia apartin adesea unor grupuri expuse unui risc mai mare de boala grava cauzata de coronavirus. Prin urmare, sunt necesare noi metode de livrare, cum ar fi livrarea prin intermediul voucherelor electronice, pentru a se asigura siguranta tuturor persoanelor implicate in punerea in aplicare a FEAD si a celor mai defavorizate persoane.

Modificarile aduse normelor FEAD propuse de Comisie

Printre masurile propuse se numara:

- Eligibilitatea cheltuielilor pentru operatiunile FEAD care promoveaza capacitatile de raspuns la situatia de criza in cazul epidemiei de coronavirus incepand cu 1 februarie 2020;
- Explicitarea eligibilitatii cheltuielilor legate de echipamentele de protectie pentru organizatiile partenere;
- Exceptarea temporara de la aprobarea Comisiei a anumitor masuri de sprijin FEAD;
- Posibilitatea de a se furniza ajutor alimentar si asistenta materiala de baza prin intermediul unor vouchere electronice (risc mai mic de contaminare);
- Furnizarea unei rate de cofinantare de 100 % (in loc de 85 %) pentru exercitiul financiar 2020-2021.

Modificarile propuse sunt menite sa permita autoritatilor de management, organizatiilor partenere si altor actori implicati in punerea in aplicare a fondului sa reactioneze rapid la nevoile suplimentare emergente ale grupurilor-tinta care sunt expuse unor dificultati suplimentare provocate de aceasta criza. In acest sens, in special cu privire la provocarile in materie de incluziune sociala legate de acesta, Fondul social european (FSE) va veni in completarea sprijinului oferit de FEAD.

Sprijinirea sectorului pestelui si al fructelor de mare

Propuneri pentru a atenua impactul epidemiei de coronavirus asupra sectorului pescuitului si acvaculturii

Sunt propuse urmatoarele masuri specifice pentru a atenua impactul epidemiei de coronavirus asupra sectorului pescuitului si acvaculturii :

- Sprijinirea pescarilor pentru incetarea temporara a activitatilor de pescuit cauzata de epidemia de coronavirus;
- Sprijinirea fermierilor din acvacultura pentru suspendarea temporara a productiei sau pentru costurile suplimentare cauzate de epidemia de coronavirus;
- Sprijinirea organizatiilor de producatori si a asociatiilor de organizatii de producatori pentru depozitarea produselor provenite din pescuit si din acvacultura, in conformitate cu organizarea comuna a pietelor.

Se propune ca aceste masuri sa fie eligibile retroactiv incepand cu 1 februarie 2021 si sa fie disponibile pana la 31 decembrie 2021.

Modificarile suplimentare aduse Regulamentului privind FEPAM vizeaza asigurarea unei realocari flexibile a resurselor financiare in cadrul programelor operationale.

Masuri pentru sprijinirea incetarii temporare a activitatilor de pescuit

Pentru a atenua consecintele socioeconomice semnificative ale epidemiei de coronavirus si nevoia de lichiditati in economie, Fondul european pentru pescuit si afaceri maritime (FEPAM) ar urma sa acorde pescarilor o compensatie financiara pentru incetarea temporara a activitatilor lor de pescuit. UE va plati pana la un maximum de 75 % din aceasta compensatie, restul urmand sa fie suportat de statele membre. Sprijinul pentru incetarea temporara a activitatilor de pescuit cauzata de epidemia de coronavirus nu va fi supus plafoanelor financiare aplicabile celorlalte cazuri de incetare temporara a activitatii, permitandu-le astfel statelor membre sa acorde sprijin in functie de nevoi. Navele care au

atins deja durata maxima de sase luni de sprijin din partea FEPAM pentru incetarea temporara a activitatilor de pescuit in temeiul articolului 33 din Regulamentul privind FEPAM vor fi totusi eligibile pentru sprijin in cadrul masurilor aferente Initiativei Plus pentru investitii in raspunsul la coronavirus pana la sfarsitul anului 2021.

Masuri pentru sprijinirea fermierilor din acvacultura

Propunerea introduce compensatii pentru fermierii din acvacultura pentru suspendarea sau reducerea temporara a productiei, in cazul in care aceasta este consecinta epidemiei de coronavirus.

Aceasta compensatie se va calcula pe baza pierderilor de venit. UE va plati pana la 75 % din aceasta compensatie, restul urmand sa fie suportat de statele membre.

Masuri pentru simplificarea procedurilor

Avand in vedere caracterul urgent al sprijinului necesar, va fi posibila aplicarea unei proceduri simplificate de modificare a programelor operationale ale statelor membre referitoare la masurile specifice si realocarea resurselor financiare. Aceasta procedura simplificata ar trebui sa cuprinda toate modificarile necesare pentru punerea in aplicare integrala a masurilor in cauza, inclusiv introducerea acestora si descrierea metodelor de calcul al sprijinului.

Noutati privind flexibilitate bugetara

Modificarea propusa nu presupune niciun fel de modificari ale plafoanelor anuale pentru angajamente si plati din cadrul financiar multianual. Defalcarea anuala a creditelor de angajament pentru FEPAM ramane astfel neschimbata, FEPAM fiind unul dintre cele cinci fonduri structurale si de investitii europene (fondurile ESI).

Avand in vedere faptul ca activitatile de pescuit si de acvacultura sunt blocate sau reduse semnificativ, punerea in aplicare a masurilor FEPAM si a programelor operationale actuale in conditii normale este foarte limitata. Prin urmare, Comisia propune acordarea unei flexibilitati maxime statelor membre in ceea ce priveste alocarea resurselor intr-un termen scurt pentru a raspunde nevoilor legate de coronavirus. Cu toate acestea, resursele disponibile pentru controlul activitatilor de pescuit, colectarea de date stiintifice si compensarea costurilor suplimentare in regiunile ultra periferice raman restrictionate pentru a se asigura punerea in aplicare a politicii comune in domeniul pescuitului (PCP). Statelor membre ar

trebui sa li se aloce, in functie de nevoile specifice, si alte resurse disponibile in cadrul gestiunii partajate.

Comisia va monitoriza cu atentie impactul modificarii propuse asupra creditelor de plata in 2021, luand in considerare atat executia bugetului, cat si previziunile revizuite ale statelor membre.

Beneficii pentru organizatiile de producatori

Avand in vedere rolul esential jucat de organizatiile de producatori in gestionarea crizei, plafonul de sprijin pentru planurile de productie si de comercializare este majorat de la 3 % la 12 % din valoarea medie anuala a productiei introduse pe piata. De asemenea, statele membre vor putea sa acorde avansuri de pana la 100 % din sprijinul financiar acordat organizatiilor de producatori.

Decizia Comisiei de a reintroduce ajutorul pentru depozitare si de extindere a domeniului de aplicare al acestuia la produsele provenite din acvacultura

Perturbarile bruste ale activitatilor de pescuit si de acvacultura cauzate de epidemia de coronavirus si riscul care a rezultat de punere in pericol a pietelor de produse provenite din pescuit si din acvacultura impun instituirea unui mecanism pentru depozitarea produselor provenite din pescuit si din acvacultura destinate consumului uman. Acest lucru va incuraja o mai mare stabilitate a pietei, va atenua riscul ca aceste produse sa fie risipite sau redirectionate in scopuri care nu tin de consumul uman si va contribui la absorbirea impactului crizei asupra randamentului produselor.

Mecanismul respectiv ar trebui sa permita producatorilor din sectorul pescuitului si acvaculturii sa utilizeze aceleasi tehnici de pastrare sau de conservare pentru specii asemanatoare si sa asigure mentinerea unei concurente loiale intre producatori.

Pentru a permite statelor membre sa reactioneze prompt la caracterul neasteptat si imprevizibil al epidemiei de coronavirus, acestia vor avea dreptul sa stabileasca preturile de declansare pentru organizatiile lor de producatori cu scopul de a declansa mecanismul de depozitare. Acest pret de declansare ar trebui sa fie stabilit astfel incat sa se mentina o concurenta loiala intre operatori.

Sprijinirea fermierilor si a zonelor rurale

Masuri vor sprijini in mod direct fermierii si zonele rurale in temeiul CRII+

Comisia propune cresterea flexibilitatii in ceea ce priveste utilizarea instrumentelor financiare. Fermierii si alti beneficiari ai dezvoltarii rurale vor putea beneficia, in conditii favorabile, de imprumuturi sau de garantii in valoare de pana la 200 000 EUR, cum ar fi rate ale dobanzii foarte scazute sau scheme de plata favorabile in cadrul FEADR. De obicei, aceste instrumente financiare trebuie sa fie legate de investitii; in cadrul acestei noi masuri, ele pot ajuta fermierii sa isi finanteze costurile sau sa compenseze pierderile temporare. Mai mult, fondurile de dezvoltare rurala pot fi utilizate pentru a investi in unitati medicale si in infrastructuri la scara mica in zonele rurale, cum ar fi adaptarea centrelor de sanatate pentru a trata un numar tot mai mare de pacienti sau instalarea de structuri de sanatate mobile pentru efectuarea de teste si tratarea fermierilor si a locuitorilor din zonele rurale.

Masuri prevazute in cadrul CRII+ care vor sprijini statele membre in punerea in aplicare a programelor lor de dezvoltare rurala

Statele membre se confrunta cu dificultati de ordin practic in ceea ce priveste indeplinirea anumitor cerinte in cadrul politicii agricole comune (PAC), iar Comisia isi propune sa ofere sprijin printr-o serie de masuri concrete.

In primul rand, statelor membre li se va permite sa realoce banii nefolositi in cadrul programelor lor de dezvoltare rurala (PDR), in loc sa ii trimita inapoi la bugetul UE. Fondurile vor trebui utilizate in cadrul PDR respectiv.

In al doilea rand, statele membre nu vor trebui nici sa isi modifice acordurile de parteneriat din cadrul fondurilor ESI incheiate pentru perioada bugetara 2014-2020 pentru a-si modifica programele de dezvoltare rurala, eliminandu-se astfel unele proceduri administrative pentru statele membre.

In al treilea rand, in fiecare an, statele membre trebuie sa trimita Comisiei un raport anual de punere in aplicare a programelor lor de dezvoltare rurala. In aceste circumstante exceptionale, Comisia amana termenul de trimitere a rapoartelor respective (stabilit initial pentru 30 iunie), pentru a acorda mai mult timp autoritatilor nationale sa le elaboreze.

Alte masuri ce se iau in cadrul Politicii Agricole Comune (PAC) pentru a sprijini sectorul agroalimentar in aceste circumstante exceptionale

Pe langa masurile legate direct de FEADR in temeiul CRII+, Comisia propune o mai mare flexibilitate si o simplificare suplimentara a altor instrumente ale politicii agricole comune (PAC).

In primul rand, termenul pentru cererile de plata in cadrul PAC va fi extins cu o luna, de la 15 mai la 15 iunie 2021, acordandu-se astfel mai mult timp fermierilor sa isi completeze cererile atat pentru platile directe, cat si pentru platile pentru dezvoltare rurala.

In al doilea rand, pentru a creste fluxul de lichiditati al fermierilor, Comisia va spori avansurile de plati directe si de plati pentru dezvoltarea rurala. Rata avansurilor de plati va creste de la 50 % la 70 % pentru platile directe si de la 75 % la 85 % pentru platile pentru dezvoltare rurala.Fermierii vor incepe sa primeasca aceste avansuri de la 16 octombrie 2021.

In fine, Comisia va propune o reducere a controalelor fizice la fata locului si va oferi o marja de manevra mai mare pentru cerintele privind calendarul de desfasurare. Acest lucru va reduce sarcina administrativa si va evita intarzierile inutile. In prezent, statele membre trebuie sa efectueze verificari pentru a asigura indeplinirea conditiilor de eligibilitate. Cu toate acestea, in actualele circumstante exceptionale, este esential sa se reduca la minimum contactele fizice dintre fermieri si inspectorii care efectueaza controalele.

In prezent se iau masurile juridice finale pentru adoptarea acestor masuri.

2.2 CONTEXT NATIONAL

2.2.1 *Informatii generale*

Suprafata totala a Romaniei, de 23,84 mil. ha cuprinde 62% teren agricol (cca. 14,7 mil. ha, din care 66,3% teren arabil, 29,2% pajisti naturale si 4,5% plantatii de pomi si vie) si cca. 11% suprafata construita a localitatilor, drumuri, cai ferate si teren neproductiv. Din suprafata totala a tarii, circa 92% o reprezinta spatiul rural format din terenul agricol si forestier, localitatile si amenajarile rurale. Repartizarea pe zone geografice este echilibrata: 33% zona de campie (pana la 300 m altitudine), 37% zona colinara (300-1000 m) si 30% zona montana (peste 1000 m altitudine). Din punct de vedere al marimii suprafetei, Romania este o tara medie in UE, care cuprinde pe teritoriul sau cinci regiuni bio-geografice: stepica, pontica, panonica, continentala si alpina din cele unsprezece regiuni ale Europei. Din punct de vedere al acoperirii forestiere, atat de important in conditiile schimbarilor climatice actuale, teritoriul Romaniei este neuniform si mult sub nivelul mediei europene. Acoperirea cu padure a tarii comparativ cu prevederile Codului Silvic (40% pana in 2035) este inca departe de a fi considerata optima. Pe zone geografice, acoperirea cu paduri este dezechilibrata, in zona de campie gradul de acoperire forestiera fiind de circa 14%.

Din punct de vedere al acoperirii verzi (paduri, pajisti naturale si plantatii), Romania este, de asemenea, deficitara, in general si dezechilibrata teritorial. Fata de acoperire verde medie nationala de aproximativ 50% (20% pajisti naturale, 2% plantatii si 28% paduri), in Campia Dunarii si Dobrogea (judetele Braila, Ialomita, Calarasi, Giurgiu, Teleorman, Constanta si Tulcea) acoperirea verde este de numai 14-15%. Si in judetele din partea de est a Moldovei (Botosani, Iasi, Vaslui, Galati) si in judetele din Campia de vest a Romaniei (Timis, Arad, Bihor si Satu-Mare) deficitul de acoperire verde este relativ ridicat (peste 60-70%). Dezechilibrele de acoperire verde zonale se explica si prin distributia geografica neuniforma a pajistilor naturale: 50% in zona montana si alpina (2,4 mil. ha), 40% in zona de deal (2 mil. ha) si numai 10 % in zona de campie (circa 0,5 mil. ha).

Capitalul natural al agriculturii, in principal, este constituit din terenul agricol (solul), apa, biodiversitatea si factorii climatici. Solul este cea mai importanta resursa naturala, fiind apreciat drept cea mai importanta bogatie naturala regenerabila a tarii. Din punct de vedere agronomic, aprecierea capacitatii ecologice (naturale) a productiei agricole, a fertilitatii prezinta cea mai mare importanta in vederea fundamentarii strategiei agricole. Din punct de vedere al favorabilitatii terenului agricol (arabil, pajisti naturale, plantatii), circa jumatate (48,3%; 7,17 mil. ha) are fertilitate buna si mijlocie si mai bine de jumatate (51,7%; 7,68 mil. ha) are fertilitate scazuta. In schimb, din punct de vedere al celui mai important teren agricol, cel arabil, distributia pe clase de favorabilitate este mult mai echilibrata: favorabilitate buna si

foarte buna - 39,3 % (3,67 mil. ha), mijlocie – 25,5% (2,37 mil. ha) si scazuta – 35,2% (3,28 mil. ha). Romania, din punct de vedere al suprafetelor agricole totale, ocupa locul sapte in Uniunea Europeana, iar la suprafata agricola si arabila pe locuitor, locurile 5 si respectiv 6 in Uniunea Europeana. 2.2.2 Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030 Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030 adoptata de Guvernul Romaniei prin HG nr. 877/2018 - stabileste cadrul national pentru sustinerea Agendei 2030 si implementarea setului de 17 ODD.

Strategia adreseaza ameliorarea saraciei, combaterii inegalitatilor, injustitiei sociale si protejarii planetei pana in anul 2030.

Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030 cuprinde domenii strategice deosebit de importante pentru indeplinirea obiectivelor nationale de dezvoltare si punerea in aplicare a planului de actiuni aferent:

- Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007-2013 si 2020, 2030 – urmareste modernizarea si dezvoltarea retelei de transport de interes european si national, cresterea conditiilor de siguranta si a calitatii serviciilor; liberalizarea pietei interne de transport; stimularea dezvoltarii economiei si a competitivitatii; intarirea coeziunii sociale si teritoriale la nivel regional si national; compatibilitatea cu mediul inconjurator. Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului National al Romaniei 2007-2026 are ca principal obiectiv transformarea Romaniei intr-o destinatie turistica de calitate pe baza patrimoniului sau natural si cultural.
- Strategia nationala de dezvoltare a ecoturismului in Romania 2018-2027 - Aplicarea principiilor actuale de dezvoltare a turismului durabil in ariile naturale protejate si in zonele adiacente acestora a condus la aparitia ecoturismului ca forma distincta de turism, menita sa respecte integritatea peisajelor naturale, a biodiversitatii ecologice, in concordanta cu cerintele anumitor segmente de turisti, care doresc sa isi petreaca vacanta in natura si totodata sa creeze posbilitati de dezvoltare locala a comunitatilor. Scopul strategiei este de a promova ecoturismul, ca forma principala de turism in cadrul ariilor naturale protejate si cresterea rolului pe care ecoturismul il joaca in dezvoltarea economica a acestor areale si in prosperitatea populatiei locale.
- Strategia Nationala a Romaniei pentru dezvoltarea turismului 2019-2030– urmareste transformarea Romaniei, pana la finele anului 2030, intr-o destinatie turistica bine cunoscuta, de inalta calitate, pe parcursul intregului an, orientata pe unicitatea

patrimoniului cultural si natural, oferind servicii la standarde internationale prin cresterea cheltuielilor turistilor actuali, dar si prin atragerea unui numar mai mare de turisti cu un buget peste medie.

- Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu si lung orizont 2020-2030 – vizeaza valorificarea inteligenta si durabila a potentialului agroalimentar si dezvoltarea spatiului rural, fiind un document suport vizionar, care sustine progresul agriculturii si dezvoltarii rurale in Romania.
- Document de politica industriala a Romaniei – reflecta preocuparile referitoare la revitalizarea, consolidarea si diversificarea bazei industriale a Romaniei prin cresterea competitivitatii sale, prin imbunatatirea capacitatii de inovare la nivelul intreprinderilor, utilizarea eficienta a resurselor naturale disponibile si o specializare inteligenta, care sa conduca la realizarea de produse industriale cu valoare adaugata mare. In esenta, documentul reprezinta un ansamblu structurat de interventii publice (politici, programe si instrumente) menite sa directioneze sistemului industrial catre obiective care nu ar putea fi atinse in absenta respectivelor interventii.
- Strategia energetica a Romaniei 2019-2030, cu perspectiva anului 2050 – propune tinte concrete, stabileste directii clare si defineste reperele prin care Romania isi va mentine pozitia de producator de energie in regiune si de actor activ si important in gestionarea situatiilor de stres la nivel regional. Planului National Integrat in domeniul Energiei si Schimbarilor Climatice 2021-2030 – reflecta setul de preferinte, particularitati si prioritati nationale, luand in considerare dreptul Romaniei de a-si stabili mixul energetic.
- Strategia Nationala a locuirii – asigura accesul la conditii de locuire adecvate pentru toate categoriile de persoane, pana in anul 2030 prin identificarea masurilor si crearea instrumentelor necesare, avand ca principii: siguranta stabilitatii structurale, acces egal si nediscriminatoriu la locuinte pentru comunitatile defavorizate sau marginalizate, accesibilitate din punct de vedere al pretului, dezvoltare urbana si accesul la servicii de utilitati publice, valorificarea fondului construit existent etc.
- Strategia Nationala de Renovare pe Termen Lung - “Strategia Nationala de Renovare pe Termen Lung pentru sprijinirea parcului national de cladiri rezidentiale si nerezidentiale, atat publice cat si private, intr-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficienta energetica si decarbonat pana in 2050” constituie indeplinirea conditiei

favorizante „Un cadru de politica strategic pentru sprijinirea renovarilor destinate sa imbunatateasca eficienta energetica a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale”, Obiectivul de politica 2: „O Europa mai ecologica, cu emisii scazute de carbon, prin promovarea tranzitiei catre o energie nepoluanta si echitabila, a investitiilor verzi si albastre, a economiei circulare, a adaptarii la schimbarile climatice si a prevenirii si gestionarii riscurilor”, obiectivul specific 2.1 „Promovarea masurilor de eficienta energetica”

Obiectivele principale ale strategiei sunt urmatoarele:

- Imbunatatirea performantei energetice a fondului existent de cladiri prin reducerea consumului de energie, a emisiilor de carbon si extinderea utilizarii surselor regenerabile de energie la cladiri;
- Crearea de beneficii suplimentare prin imbunatatirea calitatii vietii pentru toti utilizatorii (de exemplu, un confort mai bun, beneficii asociate cu sanatatea, siguranta si calitatea aerului), reducerea nivelului saraciei energetice; - extinderea duratei de viata si imbunatatirea sigurantei fondului de cladiri.

2.2.2 *Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritoriala Romania 2030 (CSDTR 2030)*

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritoriala Romania 2030 este un document strategic privind dezvoltarea teritoriala durabila si integrata pe termen mediu si lung a Romaniei. Conceptul asigura un cadru de fundamentare a dezvoltarii teritoriale a Romaniei, in concordanta cu evolutiile din spatiul european si international, bazandu-se pe practicile curente in domeniul planificarii teritoriale.

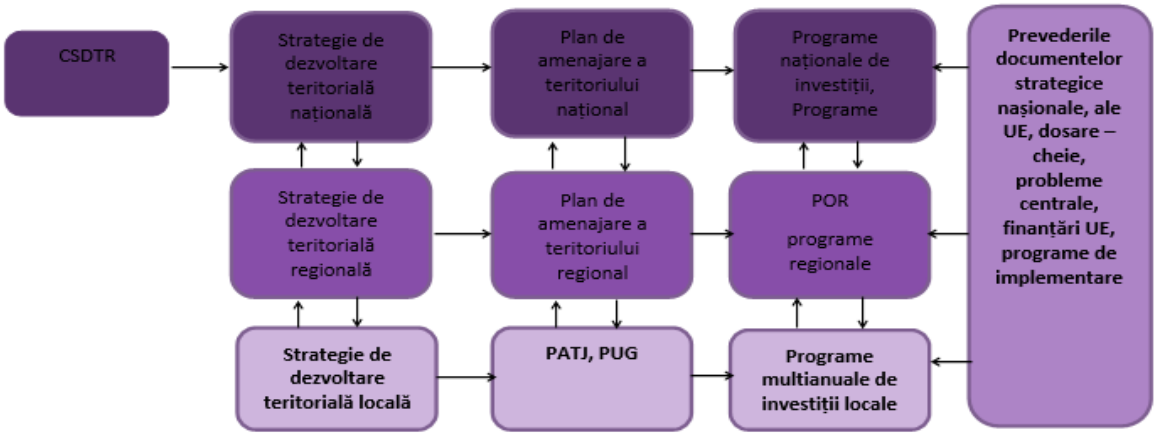
Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritoriala Romania 2030 stabileste liniile directoare de dezvoltare teritoriala a Romaniei la scara regionala, interregionala, nationala, prin integrarea relatiilor relevante la nivel transfrontalier si transnational, coreland conceptele de coeziune si competitivitate la nivelul teritoriului.

Scopul Conceptului Strategic de Dezvoltare Teritoriala Romania 2030 este de a pune in evidenta, din perspectiva teritoriala integrata, modalitatile de valorificare a potentialului national, in vederea recuperarii decalajelor de dezvoltare fata de tarile europene, de a stimula dezvoltarea echilibrata a Romaniei si de a consolida rolul tarii noastre ca stat membru al

Uniunii Europene si membru activ in zona Europei Centrale si de Est. Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritoriala Romania 2030 urmareste maximizarea impactului investitiilor straine si nationale, orientandu-le catre zonele relevante, prin intermediul proiectelor strategice nationale si a politicilor publice elaborate in conformitate cu obiectivele acestuia.

In vederea implementarii Conceptului Strategic de Dezvoltare Teritoriala Romania 2030 sunt necesare urmatoarele categorii de corelari:

- Corelarea pe orizontala a strategiilor de dezvoltare teritoriala cu documentatiile de amenajare a teritoriului/ urbanism si cu programele de investitii sectoriale relevante;
- Corelarea pe verticala a strategiilor de dezvoltare teritoriala, planurilor de amenajare a teritoriului si urbanism, programelor de investitii publice, intre nivelele: teritorial, regional si local.

OBIECTIVELE STRATEGICE ALE CONCEPTULUI STRATEGIC DE DEZVOLTARE TERITORIALA ROMANIA 2030

1. Valorificarea periferalitatii prin dezvoltarea rolului de conector si releu la nivel continental si intercontinental;
2. Racordarea la reteaua europeana de poli si coridoare de dezvoltare;
3. Structurarea si dezvoltarea echilibrata a retelei de localitati urbane;
4. Afirmarea solidaritatii urban – rural;
5. Dezvoltarea rurala;

6. Consolidarea si dezvoltarea legaturilor interregionale, ca suport al dezvoltarii regionale;
7. Dezvoltarea adecvata a diferitelor categorii de teritorii;
8. Cresterea competitivitatii teritoriale;
9. Protejarea, dezvoltarea si valorificarea patrimoniului natural si cultural.
10. Acordul de Parteneriat al Romaniei cu Comisia Europeana 2021 – 2027

Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania – a fost conturat in jurul obiectivelor de politica trasate de catre Comisia Europeana si urmareste:

1. Cresterea gradului de integrare a sistemului Cercetare, Dezvoltare si Inovare din Romania in European Research Area prin intarirea cooperarii dintre organizatiile CDI si intreprinderi, cresterea nivelului de investitii in CDI, digitalizarea serviciilor publice prin modernizarea si simplificarea procedurilor administratiei publice locale si centrale, inclusiv Smart city, in ceea ce priveste Obiectivul de Politica 1.

Romania isi propune sa aloce fonduri europene atat pentru infrastructura de cercetare-dezvoltare, cat si pentru masuri de consolidare a legaturilor dintre mediul academic si industrie. Astfel, sunt avute in vedere interventii la nivelul dezvoltarii facilitatilor pentru cercetare, in domenii relevante, conectate cu piata, avand un efect de multiplicare asupra activitatilor de inovare, cu impact economic direct. Cercetarea pe teme de interes national, in domenii precum inteligenta artificiala, tehnologii avansate, resurse si combustibili alternativi, microbiologie, genetica si tratarea cancerului este sustinuta prin dezvoltarea unor proiecte strategice. Vor fi sustinute intreprinderile inovatoare si creative, spin-off-urile si start-up-urile din domeniile de specializare inteligenta. Mai mult, este incurajata promovarea inovarii prin cercetare aplicata, dezvoltare experimentala si transfer tehnologic, precum si initiativele de imbunatatire a capacitatii de inovare in intreprinderi.

O componenta esentiala a acestor actiuni va consta in concentrarea eforturilor asupra proceselor inovative si a transferului de tehnologii vizand adaptarea la schimbarile climatice, reducerea emisiilor si economia circulara. Totodata, este necesara dezvoltarea unor mecanisme suport pentru facilitarea participarii entitatilor CDI din Romania la retele, consortii si proiectele europene / internationale in domeniile de mare viitor.

Romania digitala presupune automatizarea proceselor, dar in acelasi timp inseamna si procese sigure, clare, usoare si precise. Fondurile europene urmaresc finantarea

infrastructurilor critice necesare asigurarii unor servicii publice esentiale si digitalizarii principalelor evenimente de viata. Pot fi propuse si implementate proiecte care vizeaza procesul de luare a deciziilor in administratie sau intreprinderi bazat pe sisteme si solutii complexe, inclusiv masuri de securitate a sistemelor de informatii si raspuns adecvat la amenintarile cibernetice in crestere.

2. Adaptarea la schimbarile climatice prin cresterea eficientei energetice si dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a solutiilor de stocare si a adecvantei sistemului energetic, prevenirea si gestionarea riscurilor, infrastructura de apa si apa uzata, economia circulara, conservarea biodiversitatii, calitatea aerului, decontaminarea siturilor poluate, regenerare urbana, mobilitate urbana, termoficare, pescuit si acvacultura, in ceea ce priveste Obiectivul de Politica 2.

Romania va contribui la acest obiectiv prin finantarea nevoilor de dezvoltare din urmatoarele sectoare: adaptarea la schimbarile climatice prin cresterea eficientei energetice si dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a solutiilor de stocare si a adecvantei sistemului energetic, prevenirea si gestionarea riscurilor, infrastructura de apa si apa uzata, economia circulara, conservarea biodiversitatii, calitatea aerului, decontaminarea siturilor poluate, regenerare urbana, mobilitate urbana, termoficare, pescuit si acvacultura.

Accelerarea investitiilor in eficienta energetica in cladiri, masurile de consolidare si de utilizare a unor surse de energie alternativa pot fi luate in calcul pentru a reduce emisiile de carbon si pentru a face fata mai bine unui climat in schimbare. Romania se confrunta cu o provocare majora pentru renovarea fondului sau de constructii si atingerea obiectivelor de emisii de carbon. Sunt incurajate masuri de crestere a performantei energetice a cladirilor rezidentiale si publice, inclusiv cladiri de patrimoniu, care in final vor permite importante economisiri de energie si reducerea vizibila a gazelor cu efect de sera.

La nivelul energiei, pot fi avut in vedere proiecte de modernizare si eficientizare a productiei, inclusiv din surse alternative, alaturi de initiative in domeniul transportului, distributiei si stocarii. De asemenea, vor fi finantate echipamente si sisteme inteligente pentru asigurarea calitatii energiei electrice, vor fi implementate solutii digitale pentru izolarea defectelor si realimentarea cu energie in mediul rural si urban si vor fi adresate masuri de crestere a adecvantei retelei nationale de energie electrica.

Totodata, pot fi sustinute proiecte demonstrative in intreprinderi, precum si masuri de sprijin adiacente, inclusiv cresterea eficientei energetice a proceselor tehnologice.

Infrastructura de apa si apa uzata reprezinta una dintre cerintele primare pentru asigurarea adecvata a calitatii vietii. In Romania, gradul de acoperire cu aceasta infrastructura este insuficienta si inadecvata in raport cu cerintele de conformare cu directivele de mediu.

Pentru perioada 2021-2027, investitiile care vizeaza sectorul apa – apa uzata vor fi realizate conform Master Planurilor Judetene urmand a continua politica de regionalizare in sector, demarata in perioadele anterioare de programare. Astfel, se are in vedere finalizarea implementarii proiectelor incepute in perioada 2014-2020, precum si dezvoltarea de noi proiecte prin care se urmareste conformarea cu prevederile directivelor in ceea ce priveste colectarea si epurarea apelor uzate, precum si asigurarea accesului populatiei la apa potabila.

Totodata, aceste proiecte vor avea o componenta de management al namolului rezultat in urma epurarii. Politica nationala in domeniul gestionarii deseurilor se subscrie politicii europene in materie de prevenire a generarii deseurilor si urmareste reducerea consumului de resurse si punerea in practica a ierarhiei deseurilor. Investitiile in domeniul deseurilor vor viza in primul rand prevenirea sau reducerea cantitatilor de deseuri generate, reutilizarea si valorificarea deseurilor prin reciclare sau alte operatiuni, precum si sistarea activitatii si reabilitarea depozitelor neconforme, astfel incat valoarea produselor, a materialelor si a resurselor sa fie mentinuta in economie cat mai mult timp posibil. Prioritara va fi reciclarea deseurilor municipale, respectiv pregatirea pentru reutilizare si reciclarea a 65% din masa deseurilor municipale pana in 2035. Proiectele promovate vor viza adaptarea sistemelor integrate de management al deseurilor, precum si cresterea capacitatii actorilor din sector pentru asigurarea unui management durabil al deseurilor. Reteaua Natura 2000 este instrumentul principal pentru conservarea patrimoniul natural pe teritoriul Uniunii Europene. 18% din teritoriul Uniunii Europene este parte a acestei retele. Romania nu face exceptie, peste 20% din teritoriul sau fiind declarat sit Natura 2000. Investitiile pentru conservarea biodiversitatii urmaresc asigurarea unui management eficient al ariilor naturale protejate, protectia diversitatii biologice, inclusiv refacerea ecosistemelor protejate degradate. Astfel, vor fi sprijinite elaborarea si implementarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000 si ariile naturale protejate, dezvoltarea de masuri generale de cunoastere (inclusiv studii), monitorizare si conservare a diversitatii biologice, precum si actiuni de reconstructie ecologica a ecosistemelor degradate. Premisele pentru protejarea sanatatii umane si a mediului ca intreg sunt create inclusiv prin monitorizarea si evaluarea calitatii aerului, precum si prin monitorizarea si reducerea emisiilor de poluanti atmosferici.

Investitiile demarate in actuala perioada de programare privind dotarea sistemului national de evaluare si monitorizare a calitatii aerului in vederea dezvoltarii si imbunatatirii Evaluarii Nationale a Calitatii Aerului vor fi continuate si diversificate astfel incat Romania sa respecte cerintele de asigurare si control al calitatii datelor si de raportare a RO catre CE. De asemenea, la nivel local va fi monitorizata constant calitatea aerului.

S-au identificat nevoile de investitii prioritare pentru a promova un raspuns flexibil in materie de schimbari climatice, prevenirea si gestionarea situatiilor de urgenta si de criza, inclusiv a impactului riscurilor naturale si antropice (inundatii, seceta, incendii forestiere, alunecari de teren, cutremure), conform prioritatilor stabilite la nivel national si in cadrul coordonarii si cooperarii transfrontaliere si transnationale. In ceea ce priveste siturile contaminate, Strategia Nationala si Planul National pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din Romania (HG nr. 683/2015) au inventariat 1393 situri contaminate, dintre care 210 situri contaminate istoric si 1183 situri Potential contaminate, ca urmare a desfasurarii activitatilor economice. Aceste situri reprezinta zone in care s-au desfasurat in principal activitati miniere si metalurgice, petroliere, chimice, alte activitati industriale, prezentand posibil impact semnificativ asupra sanatatii umane, a calitatii solurilor, apelor subterane si apelor de suprafata, ecosistemelor etc. Inventarul siturilor poluate /contaminate s-a realizat fara a se cunoaste insa gradul de poluare si fara a exista o ierarhizare din perspectiva riscurilor pe care acestea le incumba asupra starii de sanatate a populatiei si, prin urmare, au fost identificate nevoile de finantare in domeniu.

Prioritatile nationale pentru dezvoltarea urbana aferente perioadei 2021-2027 se grupeaza in jurul a trei piloni principali:

- Conectivitate - retele digitale, mobilitate urbana;
- Atractivitate - locuire, spatii publice, acces la servicii de calitate, infrastructura verde;
- Competitivitate – mediu de afaceri dinamic, locuri de munca, educatie si competente, tehnologie.

Acestora li se adauga dimensiunea identitatii locale si consolidarea comunitatii - oportunitati egale, valorizarea patrimoniului, valorificarea oportunitatilor turistice.

Analiza sectorului pescuit si acvacultura a evidentiat starea de fapt a intregului sector prin identificarea problemelor, realitatilor si necesitatilor cu care se confrunta toti actorii in

vederea transpunerii acestora in interventii si directii prioritare de dezvoltare in cadrul strategiei sectorului pentru perioada post 2020 in corelare cu obiectivele PCP.

Astfel, este necesara sprijinirea pescuitului durabil si conservarea resurselor biologice acvactice, precum si sprijinirea activitatilor de acvacultura si procesare durabile si comercializarea produselor din pescuit si din acvacultura. Interventiile acestea vor contribui la realizarea de investitii albastre, economie durabila si adaptare la schimbarile climatice.

3. Cresterea conectivitatii transportului, dezvoltarea retelelor TEN-T durabile, inteligente, sigure si intermodale, rezistente la schimbarile climatice, durabile, inteligente si intermodale la nivel national, regional si local inclusiv printr-un acces mai bun la reteaua TEN-T si mobilitatea transfrontaliera, in ceea ce priveste Obiectivul de Politica 3.

Un transport sustenabil si eficient este important pentru a asigura legatura intre regiuni si tari, conectand astfel piete si persoane si contribuind la activitatea economica, la dezvoltare si la crestere. Pentru a asigura coeziunea si competitivitatea, sunt necesare, de asemenea, conexiuni fluide intre toate statele membre ale UE.

In cadrul acestui acest obiectiv de politica, Romania isi propune finalizarea unor tronsoane ale retelei TEN-T principala si anumite parti ale retelei TEN-T globale, transportul fiind un factor important al dezvoltarii economiei. Astfel, prioritatea pentru Romania ramane dezvoltarea infrastructurii de transport in special pe reteaua principala, precum si conexiunea regiunilor la reteaua TEN-T prin realizarea variantelor ocolitoare si a racordurilor lipsa, care va permite o mai buna interconectare a regiunilor dar si a Romaniei cu alte state membre. Pentru Romania raman vitale investitiile in toate modurile de transport. Astfel, fondurile UE vor continua sa se concentreze pe optimizarea conectivitatii atat pe plan intern, cat si international, si dezvoltarea unui transport durabil.

Sunt necesare investitii prioritare pentru continuarea dezvoltarii retelelor TEN-T, inclusiv pentru imbunatatirea legaturilor la acestea, pentru cresterea mobilitatii nationale, regionale si transfrontaliere. Cresterea numarului de pasageri, optimizarea traficului, siguranta pasagerilor si a marfurilor si calitatea in ansamblu a serviciului oferit sunt aspecte care vor face obiectul viitoarelor interventii. Atat Programul Operational Transport cat si Programele Operationale Regionale reprezinta instrumentele de finantare care vin sa serveasca Obiectivului de Politica 3 - O Europa mai conectata, sa finanteze interventiile in infrastructuri de transport care urmaresc reducerea decalajelor de dezvoltare, reducerea blocajelor si a timpilor de calatorie, si cresterea competitivitatii regiunilor.

Drumurile joaca un rol semnificativ in acest sens, intrucat transportul rutier reprezinta solutia de transport cea mai utilizata in UE atat din punct de vedere al marfurilor transportate cat si din punct de vedere al traficului de calatori. In ceea ce priveste modul de transport rutier, va fi tratata cu prioritate reteaua primara la nivelul Romaniei care este intinsa in preponderenta pe aliniamentul retelei TEN-T Centrale si TEN-T Globale. Reteaua primara reflecta la nivel national conceptul politicii UE de focalizare a principalelor investitii pe o retea compacta ce reprezinta coloana vertebrala a sistemului de transport. Reteaua primara rutiera va reprezenta baza de la care Romania va aborda procesul investitional post 2020. Complementar retelei primare sunt avute in vedere interventiile la nivelul retelei secundare de transport avand rolul de a asigura accesibilitatea regionala si urbana a retelei primare de transport in mod eficient, sigur si cu impact redus asupra 47 mediului. Fara o accesibilitate crescuta a regiunilor si centrelor urbane la reteaua primara vor fi afectate accesul la piata unica si locurile de munca, se reduc oportunitatile de investitii si scade gradul de satisfactie sociala.

Astfel, sunt avute in vedere actiuni referitoare la:

- Cresterea accesibilitatii regiunilor si populatiei prin constructia/ modernizarea retelei rutiere si feroviare, la standarde europene, in special la nivelul retelei TEN-T;
- Finalizarea tronsoanelor rutiere initiate anterior si continuarea investitiilor in dezvoltarea retelei TEN-T centrale si globale pentru asigurarea accesibilitatii la pietele internationale;
- Reabilitarea si modernizarea drumurilor nationale care asigura conectivitatea zonelor cu o accesibilitate redusa;
- Realizarea de legaturi rutiere secundare reabilitate si nou construite catre reteaua rutiera si nodurile TEN-T (drumuri judetene inclusiv de tip descarcari autostrada;
- Imbunatatirea sistemului de management al infrastructurii rutiere si a conditiilor de siguranta;
- Finalizarea investitiilor initiate pe tronsoanele feroviare care asigura conectivitatea cu pietele internationale, in coordonare cu proiectele propuse spre finantare in Connecting European Facility, imbunatatirea conditiilor de management si control al traficului feroviar; implementarea unui mixt de masuri de reforma si optimizare a serviciilor;

- Cresterea atractivitatii transportului naval prin imbunatatirea conditiilor de navigatie prin investitii in infrastructura portuara si prin investitii in cai navigabile;
- Cresterea atractivitatii transportului intermodal pentru atragerea unui volum crescut de marfuri manipulat in terminale intermodale (inclusiv in porturi).

4. Crearea parghiilor fundamentale dezvoltarii tuturor sectoarelor economice, respectiv investitiile in oameni, corespunzator Obiectivului de Politica 4.

In acest context, interventiile vizate au in vedere patru aspecte majore :

- Asigurarea unei educatii de calitate incluzive la toate nivelurile;
- Adaptarea resursei umane la dinamica pietei muncii si la progresul tehnologic;
- Combaterea saraciei si promovarea incluziunii sociale prin masuri personalizate;
- Asigurarea unor servicii de sanatate de calitate si accesibile tuturor.

In ceea ce priveste educatia, prin interventiile avute in vedere, Romania isi propune sa adreseze cele mai stringente probleme cu care sistemul educational se confrunta:

- Reducerea parasirii timpurii a scolii, un fenomen care a luat amploare in ultimii ani, prin masuri atat la nivel de sistem educational cat si prin masuri centrate pe elev si familie;
- Cresterea participarii copiilor cu dizabilitati/ cerinte educationale speciale prin individualizarea invatarii si adaptarea tehnicilor de predare la nevoile specifice acestor si accesibilizarea educatiei;
- Incurajarea participarii la educatie de la cele mai fragede varste pana la invatamantul tertiar, in special a copiilor/ tinerilor care provin din grupuri vulnerabile, inclusiv prin masuri care se adreseaza parintilor/ tutorilor;
- Corelarea sistemului de educatie cu cerintele/ competentele solicitate pe piata muncii. In vederea solutionarii deficitului de forta de munca, sunt propuse o serie de masuri prin care este vizata includerea pe piata muncii a unor grupuri cu o participare mai redusa, precum femeile care au in ingrijire copii, dar si activarea unor grupuri dezavantajate, precum somerii, somerii de lunga durata, inactivii, NEETs. In acest sens au fost prevazute pachete integrate care sa raspunda nevoilor complexe cu care acestia se confrunta. Se au in vedere de

asemenea, masuri in sfera anteprenoriatului prin care se incurajeaza deschiderea de noi afaceri, dar si dezvoltarea sectorului economiei sociale.

In contextul schimbarilor structurale pe piata muncii determinate de progresul tehnologic sau fenomene atipice precum epidemiile, sunt necesare masuri de adaptabilitate a lucratorilor si a intreprinderilor precum reconversie/formare profesionala, flexibilizarea formelor de munca, asigurarea sanatatii si securitatii la locul de munca.

In vederea combaterii saraciei, sprijinirii incluziunii si promovarii dreptului la demnitate sociala, Romania isi propune urmatoarele obiective generale: cresterea accesului la servicii sociale pentru populatia vulnerabila, cu precadere din mediul rural prin infiintarea si dezvoltarea de servicii sociale la nivel local, cresterea calitatii serviciilor sociale destinate persoanelor apartinand grupurilor vulnerabile prin asigurarea cu personal de specialitate bine pregatit la nivel local si infrastructura adecvata, reducerea gradului de excluziune sociala pentru grupurile vulnerabile prin oferirea de suport si servicii accesibile pentru depasirea situatiilor de dificultate in care se afla, cresterea capacitatii sistemului national de asistenta sociala de a raspunde la nevoile populatiei vulnerabile prin dezvoltarea capacitatii furnizorilor de servicii sociale publici si privati la nivel local, crestarea capacitatii autoritatilor locale de a identifica si evalua nevoile sociale ale comunitatii intru-un mod participativ si de a elabora planuri de actiune adecvate.

Accelerarea remedierii principalelor probleme identificate in domeniul sanatatii necesita o abordare integrata care sa tina cont de: nevoia de a imbunatati serviciile de diagnostic si tratament necesar bolnavilor existenti concomitent cu nevoia de a investi in programe preventive de sanatate publica care sa reduca in mod eficace povara bolilor in populatie; necesitatea de a evita ca sectorul curativ al sistemului de sanatate sa intre in competitie pentru resurse cu cel preventiv, precum si nevoia de a asigura interventiile de sanatate de tip FSE (instruire resurse umane, dezvoltare de metodologii si proceduri, elaborare criterii de asigurare si control al calitatii serviciilor medicale) integrat si coordonat cu interventii de tip FEDR (investitii in infrastructura fizica a unitatilor sanitare, aparatura, echipamente si tehnologii).

5. O Europa mai aproape de cetateni prin promovarea dezvoltarii durabile si integrate a zonelor urbane, rurale si de coasta si a initiativelor locale, reprezentand Obiectivul de Politica. In scopul apropierii finantarilor de realitatile locale, Romania a decis infiintarea

de programe operationale regionale, care sa permita dezvoltarea integrata a regiunilor, pe baza strategiilor regionale.

In acest sens, recunoscand rolul important al oraselor ca promotori de dezvoltare, va fi sprijinita in continuare dezvoltarea urbana, indiferent de dimensiune, pe baza prioritatilor identificate in Strategiile Integrate de Dezvoltare Urbana. Este avuta in vedere alocarea de sume dedicate (pe baza unor algoritmi clar stabiliti) pentru investitii in municipiile resedinta de judet, inclusiv zonele functionale, cu scopul de a consolida capacitatea de planificare si coordonare pentru gestionarea investitiilor urbane integrate, pentru a genera crestere economica, inovare si productivitate, precum si pentru a asigura accesul la noi locuri de munca si servicii publice de baza la nivel local, in linie cu potentialul de crestere al acestora si in baza unei abordari personalizate.

Totodata, sunt avute in vedere investitii in zonele urbane de mici dimensiuni (municipii si orase), inclusiv zonele functionale, pentru asigurarea unui standard de viata minim acceptabil pentru toti cetatenii si cresterea rezilientei si potentialului de dezvoltare a acestora. In plus, sunt avute in vedere investitii in regenerarea fizica si securitatea spatiilor publice urbane. Dezvoltare urbana va fi finantata din toate obiectivele de politica, contribuind astfel la indeplinirea cerintelor de concentrare tematica. Romania are un potential turistic insuficient valorificat, ca sursa de dezvoltare locala si nationala. De aceea sunt avute in vedere investitii in infrastructura turistica, inclusiv in noi tehnologii, dezvoltarea unei retele de destinatii turistice competitive, precum si cresterea calitatii serviciilor. Patrimoniul cultural si natural este un element important care contribuie in mod decisiv, atat la dezvoltarea turismului, cat si la dezvoltarea locala, dar care necesita ample investitii de conservare si restaurare si in aceste conditii interventiile la nivel regional vor fi prioritizate in sensul concentrarii catre obiectivele cele mai reprezentative (cetati medievale, manastiri si biserici, centre etnografice, monumente arheologice, case memoriale, alte masuri de recunoastere a valorilor nationale etc). Interventiile specifice OP 5 (investitii in patrimoniul cultural, natural si turism), conform proiectului de regulament general, acestea pot fi sprijinite doar prin instrumente / strategii ITI, DLRC sau alte strategii teritoriale (strategie regionala sau locala) care raspund cerintelor Regulamentului general. In ceea ce priveste implementarea dezvoltarii teritoriale integrate, Romania va folosi ambele abordari, atat Investitiile Teritoriale Integrate, cat si Dezvoltarea Locala plasata sub Responsabilitatea Comunitatii.

Dezvoltarea Locala plasata sub Responsabilitatea Comunitatii va fi finantata din Programul Operational Combaterea Saraciei, pe baza nevoilor de investitii identificate de

Strategiile de Dezvoltare Locale elaborate in cadrul Grupurilor de Actiune Locale. Finantarea acestor strategii se va putea face atat din FEDR cat si din FSE pentru comunitatile urbane mai mari de 20.000 locuitori, aceasta optiune fiind stabilita pentru a nu se suprapune interventia DLRC cu cea LEADER, din cadrul viitorului Plan National Strategic 2021-2027, care se desfasoara in mediul rural si in mediul urban, dar doar in localitatile mai mici de 20.000 locuitori. Utilizarea abordarii integrate, bazata pe strategii teritoriale integrate, promovata prin OP 5 va contribui la asigurarea de conditii pentru o viata de calitate pentru toti cetatenii, valorificarea oportunitatilor de dezvoltare locala sustenabila, asigurarea identitatii locale si consolidarea comunitatilor, precum si valorizarea patrimoniului si valorificarea oportunitatilor turistice. De asemenea, interventiile in turism si in patrimoniul cultural si natural vor avea ca efect pe langa consolidarea economiei locale si sprijinirea educatiei tinerei generatii.

In domeniul prezervarii si dezvoltarii patrimoniului cultural, interventiile finantate din FEDR in cadrul Programelor Operationale Regionale vor fi complementare actiunilor sprijinite prin programul Europa Creativa, in ceea ce priveste atat patrimoniul construit (cladiri ori constructii valoroase prin unicitate, originalitate ori vechime), precum si patrimoniul mobil aflat in muzee.

2.2.3 *Programe Operationale 2021-2027*

PROGRAMULUI OPERATIONAL REGIONAL (POR) - REGIUNEA NORD-EST 2021 - 2027

Viziunea strategica a programului operational: Regiunea NE isi propune pentru anul 2030 urmatoarele elemente de ordin strategic:

- Viziunea: regiunea NE va fi un spatiu competitiv, durabil si incluziv, unde iti vei dori sa locuiesti, sa lucrezi si sa investesti;
- Obiectivul general: derularea in regiune a unei dezvoltari echilibrate printr-un proces de crestere economica durabila, favorabil incluziunii sociale, care sa conduca la cresterea standardului de viata si reducerea decalalajelor de dezvoltare intra si inter regionale.

Pentru atingerea obiectivului general sunt avute in vedere sase obiective strategice si sapte prioritati, dupa cum urmeaza:

- Obiectivul strategic nr.1 - Imbunatatirea competitivitatii regionale prin cresterea productivitatii in domenii cu valoare adaugata, prin stimularea capacitatilor de inovare si cercetare si promovarea utilizarii tehnologiilor avansate si a serviciilor tehnologiei informatiei si comunicatiilor dezvoltat pe prioritatile nr 1: NE - o regiune mai competitiva, mai inovativa si nr 2: NE - o regiune mai digitalizata;
- Obiectivul strategic nr.2 - Protejarea mediului si optimizarea utilizarii resurselor prin sprijinirea si promovarea eficientei energetice, prin reducerea emisiilor de carbon si dezvoltarea infrastructurii verzi in mediul urban dezvoltat pe prioritatea nr.3: NE - o regiune durabila, mai prietenoasa cu mediul;
- Obiectivul strategic nr. 3 - Cresterea accesibilitatii, conectivitatii si sigurantei prin dezvoltarea unei infrastructuri de transport rutier moderne si durabile dezvoltat pe prioritatea nr.4: NE - o regiune mai accesibila;
- Obiectivul strategic nr. 4 – Cresterea accesului si participarii la un invatamant de calitate, corelat cu cerintele pietii muncii prin dezvoltarea unei infrastructuri educationale moderne dezvoltat pe prioritatea nr.5: NE - o regiune educata;
- Obiectivul strategic nr. 5 – Sprijinirea dezvoltarii locale prin valorificarea si promovarea potentialului local existent dezvoltat pe prioritatea nr.6: NE - o regiune mai atractiva; obiectivul strategic nr. 5 – Dezvoltarea capacitatii administrative pentru managementul si controlul POR la nivel regional dezvoltat pe prioritatea nr.7 – asistenta tehnica.

Conform raportului realizat de Comisia Europeana privind regiunile ramase in urma, regiunea se confrunta cu o serie de factori care se constituie in obstacole in calea cresterii si realizarii de investitii. Regiunea este caracterizata de nivele reduse ale productivitatii si a competentelor dobandite, prin comparatie cu alte regiuni. Rigiditatile de pe piata muncii, cat si un mediu de afaceri putin dezvoltat au un impact semnificativ asupra dezvoltarii economice.

Mai mult, in continuare exista lipsuri semnificative la nivelul infrastructurii de baza. Reducerea semnificativa a populatiei, si in special a persoanelor tinere, absolventilor de invatamant superior si lucratorilor calificati limiteaza perspectivele de crestere si dezvoltare. Solutiile propuse vizeaza cresterea competitivitatii regionale prin dezvoltarea si punerea in aplicare a strategiilor de specializare inteligenta, realizarea de investitii in educatie si in infrastructura de baza, asigurarea unor legaturi mai bune intre orasele care genereaza crestere economica si imprejurimi si realizarea de investitii in calitatea actului de guvernare. Intr-un alt raport, realizat de catre Banca Mondiala , se propune ca viitoarea politica de coeziune sa fie axata pe cinci orientari prioritare: - adresarea punctelor slabe macrostructurale care limiteaza potentialul de crestere regional; - imbunatatirea mediului de afaceri regional; - fructificarea potentialului productiv al oraselor secundare, ca surse de productivitate si acumulari de capital uman; - investitii in capital uman, prin adresarea competentelor si atingerea potentialului existent; - adresarea institutiilor cu o capacitate administrativa redusa.

PROGRAMUL OPERATIONAL CRESTERE INTELIGENTA, DIGITALIZARE SI INSTRUMENTE FINANCIARE 2021-2027 (POCIDIF)

Viziunea strategica a programului operational : Crearea in Romania a unui ecosistem care potenteaza competitivitatea societatii in contextul schimbarilor tehnologice, plecand de la nevoile de dezvoltare identificate prin Strategia Nationala si cele 8 Strategii Regionale de Specializare Inteligenta si concentrarea eforturilor pentru atingerea potentialului tehnologiilor digitale pentru a crea noi oportunitati de dezvoltare atat pentru sistemul public, cat si pentru mediul de afaceri.

Obiectivul general al programului operational : Reducerea disparitatilor intre Romania si alte state membre, dar si intre regiunile din Romania.

Obiective specifice :

1. OS(i) Dezvoltarea capacitatilor de cercetare si inovare si adoptarea tehnologiilor avansate

2. OS (ii) Imbunatatirea conectivitatii digitale

3. OS (iv) Dezvoltarea competentelor pentru specializare inteligenta, tranzitie industriala si antreprenoriat Prioritati de investitii care se vor finanta in cadrul programului operational

1. Integrarea ecosistemului national CDI in Spatiul de Cercetare European si international

2. Crearea si promovarea unui sistem atractiv de inovare in economie pentru toate tipurile de inovare

3. Dezvoltarea capacitatii CDI a institutelor de invatamant superior

4. Dezvoltarea capacitatii CDI a INCD-urilor/ICAR-urilor

5. Dezvoltarea capacitatii CDI a intreprinderilor mari

6. Dezvoltarea de mari infrastructuri CDI, inclusiv transfer tehnologic

7. Digitalizarea in educatie

8. Digitalizarea in cultura

9. Digitalizarea in administratia publica centrala

10. Stimularea accesului la finantare al IMM-urilor prin utilizarea Instrumentelor Financiare

PROGRAMUL OPERATIONAL DEZVOLTARE DURABILA (PODD)

Viziunea strategica a programului operational:

Strategia PODD este in concordanta cu obiectivul Uniunii Europene de conservare, protectie si imbunatatire a calitatii mediului, cu Semestrul European, Recomandarile Specifice de Tara relevante, Programul National de Reforma, Rapoartele de Tara din 2019 si 2020 si Anexa D a Raportului din 2020. Totodata, PODD se bazeaza pe obiective care vizeaza asigurarea coeziunii sociale, economice si teritoriale prin sprijinirea unei economii cu emisii scazute de gaze cu efect de sera si prin asigurarea utilizarii eficiente a resurselor naturale.

Prin PODD se urmareste maximizarea valorii adaugate a sprijinului financiar alocat Romaniei din bugetul european prin finantarea nevoilor de dezvoltare nationale din urmatoarele sectoare:

- Adaptarea la schimbarile climatice prin cresterea eficientei energetice si dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a solutiilor de stocare si a adecvantei sistemului energetic; infrastructura de apa si apa uzata;
- Economia circulara;

- Conservarea biodiversitatii;
- Calitatea aerului; decontaminarea siturilor poluate si managementul riscurilor.

Obiectivul general al programului operational: Obiectivul general al PODD 2021-2027 este in concordanta cu obiectivul Uniunii Europene de conservare, protectie si imbunatatire a calitatii mediului, in conformitate cu articolul 11 si cu articolul 191 alineatul (1) din TFUE si cu obiectivul 2 al politicii de coeziune, ”O Europa mai verde”, si urmareste in principal imbunatatirea standardelor de viata ale populatiei si a standardelor de mediu, precum si indeplinirea obligatiilor rezultate din directivele europene. Concomitent, PODD urmareste realizarea obiectivelor nationale de dezvoltare in domeniul eficientei energetice, protectiei mediului si managementului riscurilor si reducerea decalajului existent intre Statele Membre ale Uniunii Europene si Romania cu privire la infrastructura in aceste domenii, atat din punct de vedere cantitativ cat si calitativ.

Obiective specifice :

- **O.S.** Promovarea eficientei energetice si reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera. Alegerea acestui obiectiv specific este rezultatul necesitatii pe de o parte de a respecta tintele asumate de Romania si de a contribui la dezvoltarea coerenta si continua a sectorului energetic national, iar pe de alta parte pentru a contribui sustinut atat la realizarea politicilor si masurilor aferente celor cinci dimensiuni ale Uniunii Energetice, cat si la realizarea obiectivelor europene comune din pachetul “Energie curata pentru toti europenii”.
- **O.S.** Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, retele si stocare in afara TEN-E. Prin selectarea acestui obiectiv specific Romania doreste sa contribuie la modernizarea pietei nationale de energie ca parte integranta a pietei de energie europeana. Implementarea infrastructurii inteligente reprezinta un pas intermediar esential pentru asigurarea flexibilitatii sistemului energetic, care ofera beneficii tangibile atat pentru operatorii cat si pentru utilizatorii finali.
- **O.S.** Promovarea managementului durabil al apei. Romania nu si-a indeplinit angajamentele asumate prin Tratatul de Aderare la UE privind calitatea apei destinata consumului uman si privind colectarea si epurarea apelor uzate in aglomerarile cu peste 2000 le, in ciuda eforturilor depuse si sprijinului financiar important din perioadele anterioare (POSM 2007-2013 si POIM 2014-2020). Nevoia de investitii pentru conectarea populatiei la sisteme de alimentare cu apa conforme si pentru

asigurarea de sisteme de colectare si epurare a apelor uzate din aglomerarile ramase este inca foarte mare. Acestea din urma sunt necesare atat pentru respectarea conformarii cu cerintele Directivei 91/271/CEE, cat si cu cele ale Directivei 2000/60/CE cu privire la atingerea sau mentinerea starii bune a corpurilor de apa.

- **O.S.** Promovarea tranzitiei catre o economie circulara Romania a adoptat prin HG 942/20.12.2017 Planul National de Gestionare a Deseurilor si urmeaza sa adopte planurile judetene si al municipiului Bucuresti de gestionare a deseurilor care identifica masurile necesare pentru conformarea cu legislatia nationala si europeana, inclusiv obiectivelor Pachetului pentru economia circulara. Astfel, sunt necesare in continuare investitii in domeniul deseurilor, vizand in primul rand prevenirea sau reducerea cantitatilor de deseuri generate, reutilizarea si valorificarea deseurilor prin reciclare sau alte operatiuni, precum si sistarea activitatii si reabilitarea depozitelor neconforme.

- **O.S.** Imbunatatirea protectiei naturii si a biodiversitatii, a infrastructurii verzi in special in mediul urban si reducerea poluarii Romania nu si-a indeplinit tintele cu privire la asigurarea managementului adecvat al ariilor naturale protejate, precum si privind refacerea ecosistemelor degradate, in acord cu obiectivele Strategiei UE pentru biodiversitate. Totodata, conform concluziilor Raportului de tara din 2019, au fost identificate nevoi de investitii prioritare pentru a consolida biodiversitatea si, in special, pentru a sprijini masurile de gestionare si conservare in zonele protejate, in conformitate cu legislatia de mediu a UE. Calitatea aerului ramane in continuare o problema, Romania neindeplinindusi angajamentele de reducere a emisiilor atmosferice, iar instrumentele actuale pentru monitorizarea calitatii aerului sunt insuficiente, atat din punct de vedere al acoperirii teritoriale cu statii de monitorizare, cat si din punct de vedere al parametrilor monitorizati. Nevoia de dezvoltare actuala implica existenta unui sistem de evaluare si monitorizare a calitatii aerului care sa raspunda pe deplin cerintelor directivelor europene. Astfel, prin PODD se impune continuarea dotarii sistemului national de evaluare si monitorizare a calitatii aerului in vederea dezvoltarii si imbunatatirii Evaluarii Nationale a Calitatii Aerului, in acord cu prevederile Directivei 2008/50/EC si Directivei INSPIRE. In Romania exista in continuare decalaje importante in atingerea obiectivelor UE in ceea ce priveste remedierea siturilor contaminate, precum si refacerea zonelor afectate din punct de vedere ecologic, in special in zonele foarte sensibile. Investitiile PODD vor promova,

in principal, masuri de investigare preliminara si detaliata, evaluarea riscului asupra mediului si, ulterior, remedierea siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor naturale si asigurarea calitatii factorilor de mediu, in vederea protejarii sanatatii umane.

- **O.S** Promovarea adaptarii la schimbarile climatice, a prevenii riscurilor si a rezilientei in urma dezastrelor Corelat cu recomandarile Raportului de tara privind evaluarea din 2019 a punerii in aplicare a politicilor de mediu, pentru perioada urmatoare de programare sunt necesare in continuare investitii pentru adaptarea la schimbarile climatice, prevenirea riscurilor si cresterea rezilientei in fata dezastrelor, ce vizeaza masuri privind: reducerea impactului inundatiilor si celorlalte fenomene naturale asociate principalelor riscuri accentuate de schimbarile climatice; reducerea impactului manifestarii altor tipuri de riscuri (seceta si furtuni); dezvoltarea infrastructurii de monitorizare si avertizare a fenomenelor hidro-meteorologice severe; dezvoltarea sistemului de gestionare a riscurilor, inclusiv cresterea rezilientei la nivel national si adaptarea continua la realitatea operationala, tinand seama de nevoia comunitatii de a se adapta si recupera dupa un dezastru prin mentinerea si reabilitarea structurilor si functiilor sale esentiale; limitarea efectelor negative ale eroziunii costiere.

Prioritati de investitii care se vor finanta in cadrul programului operational

- Prioritatea 1 - Promovarea eficientei energetice, a sistemelor si retelelor inteligente de energie si a solutiilor de stocare.
- Prioritatea 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apa si apa uzata si tranzitia la o economie circulara.
- Prioritatea 3 - Protectia mediului prin conservarea biodiversitatii, asigurarea calitatii aerului si remediere a siturilor contaminate.
- Prioritatea 4 - Promovarea adaptarii la schimbarile climatice si managementul riscurilor.

PROGRAMUL OPERATIONAL TRANSPORT (POT) 2021-2027

Viziunea strategica a programului operational:

Viziunea pentru anul 2030 este de a extinde infrastructura de transport pe teritoriul Romaniei in vederea imbunatatirii conectivitatii intre regiunile tarii dar si cu restul tarilor din

Uniunea Europeana. Principala provocare pe care POT 2021-2027 va trebui sa o rezolve o reprezinta recuperarea decalajului de dezvoltare a infrastructurii de transport a Romaniei, adaptata inclusiv utilizarii duale si asigurand in acelasi timp atingerea obiectivelor europene de reducere a emisiilor de carbon1 si transferul spre o mobilitate durabila si sigura.

Obiectivul general al programului operational Dezvoltarea infrastructurii de transport pe teritoriul Romaniei in vederea imbunatatirii conectivitatii intre regiunile tarii dar si cu restul tarilor din Uniunea Europeana. Scopul POT este de a sprijini dezvoltarea infrastructurilor si serviciilor de mobilitate a persoanelor si marfurilor.

Obiective specifice

- **O.S** Dezvoltarea unei retele TEN-T durabila, rezilienta in fata schimbarilor climatice, inteligenta, sigura si intermodala
- **O.S** Dezvoltarea unei mobilitati nationale, regionale si locale durabile, reziliente in fata schimbarilor climatice, inteligente si intermodale, inclusiv imbunatatirea accesului la TEN-T si a mobilitatii transfrontaliere
- **O.S** Mobilitate nationala, regional si locala sustenabila

Prioritati de investitii care se vor finanta in cadrul programului operational

- Prioritatea/AXA 1 - Imbunatatirea conectivitatii prin dezvoltarea retelei TEN-T de transport rutier
- Prioritatea/AXA 2 - Imbunatatirea conectivitatii prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritoriala
- Prioritatea/AXA 3 - Imbunatatirea conectivitatii prin dezvoltarea retelei TEN-T de transport pe calea ferata
- Prioritatea/AXA 4 - Imbunatatirea mobilitatii nationale, durabile si reziliente fata de schimbari climatice prin cresterea capacitatii de transport pe calea ferata
- Prioritatea/AXA 5 - Imbunatatirea conectivitatii prin cresterea gardului de utilizare a transportului cu metroul in regiunea BucurestiI lfov
- Prioritatea/AXA 6 - Imbunatatirea conectivitatii si mobilitatii urbane, durabila si rezilienta in fata schimbarilor climatice prin cresterea calitatii serviciilor de transport pe calea ferata

- Prioritatea/AXA 7 - Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal
- Prioritatea/AXA 8 - Cresterea gradului de utilizare a cailor navigabile si a porturilor
- Prioritatea/AXA 9 - Cresterea gradului de siguranta si securitate pe reteaua rutiera de transport
- Prioritatea/AXA 10 – Asistenta tehnica

POGRAMUL OPERATIONAL EDUCATIE SI OCUPARE (POEO) 2021-2027

Viziunea strategica a programului operational:

Din perspectiva capitalului uman, viziunea nationala la orizontul anului 2027 este de a crea „O Romanie mai sociala cu acces egal la ocupare durabila, de calitate, la un sistem de educatie relevant pentru piata muncii, stimulativ pentru invatarea pe tot parcursul vietii, o societate bazata pe solidaritate si conditii de viata mai bune pentru toti cetatenii”.

Viziunea de dezvoltare a resurselor umane prin intermediul POEO este construita pe 2 obiective majore:

- „Consolidarea functionarii eficiente a pietei muncii si facilitarea accesului si a participarii incluzive si egale la ocupare de calitate si durabila pentru resursa de forta de munca”
- „Optimizarea sistemelor de educatie si formare pentru a raspunde cerintelor pietei muncii, oncomitent cu promovarea accesului egal la educatie si stimularea invatarii pe tot parcursul vietii”.

Astfel, Programul Operational Educatie si Ocupare urmareste sa valorifice potentialul uman, in conditii de echitate, prin cresterea relevantei sistemelor de educatie si formare pentru piata muncii, in contextul utilizarii si dezvoltarii competentelor digitale si antreprenoriale si promovarii unui mediu stimulativ pentru invatarea pe tot parcursul vietii. Totodata, in domeniul Ocuparii, obiectivul este ca piata muncii din Romania sa devina sustenabila, rezilienta, pro-activa si bazata pe inovare sociala.

Obiectivul general al programului operational

In contextul obiectivului de politica 4 - „O Europa mai sociala” obiectivul general al POEO este de a contribui la crearea unei Romanii mai sociale cu acces egal la ocupare durabila, de calitate, la un sistem de educatie relevant pentru piata muncii si stimulativ pentru invatarea pe tot parcursul vietii.

Obiective specifice

Educatie

- Imbunatatirea accesibilitatii, calitatii si caracterului abordabil, din punctul de vedere al costurilor, ale educatiei si ingrijirii copiilor prescolari, inclusiv ale infrastructurii aferente;
- Prevenirea abandonului scolar timpuriu, prin introducerea unei abordari centrate pe elev, pentru copiii expusi acestui risc, a unor programe „a doua sansa”, flexibile, dar si a unor servicii relevante de consiliere si orientare profesionala, concomitent cu imbunatatirea competentelor cadrelor didactice, astfel incat sa poata sa acorde atentia necesara copiilor din grupurile vulnerabile/dezavantajate;
- Ameliorarea calitatii educatiei si formarii profesionale, astfel incat sa se adapteze evolutiilor inregistrate pe piata fortei de munca, inclusiv formarile necesare si furnizarea de echipamente specifice;
- Sprijinirea dezvoltarii unor metode si tehnici de predare inovatoare si eficace.

Ocupare

- Integrarea tinerilor pe piata muncii;
- Asigurarea accesului la ocupare pentru categoriile vulnerabile, inclusiv cresterea ocuparii femeilor;
- Dezvoltarea culturii antreprenoriale, sprijinirea antreprenoriatului si a economiei sociale;
- Dezvoltarea mecanismelor de anticipare a competentelor si de monitorizare a politicilor active de ocupare;
- Dezvoltarea dialogului social si implicarea partenerilor sociali in implementarea politicilor de ocupare, inclusiv prin cresterea capacitatii acestora;

- Asigurarea unui mediu de lucru sigur si sanatos si promovarea imbatranirii active;
- Cresterea participarii la invatarea pe parcursul intregii vieti pentru asigurarea tranzitiilor pe piata muncii si a mobilitatii profesionale a angajatilor.

Prioritati de investitii care se vor finanta in cadrul programului operational

1. Valorificarea potentialului tinerilor pe piata muncii;
2. Prevenirea parasirii timpurii a scolii si cresterea accesului si a participarii grupurilor dezavantajate la educatie si formare profesionala;
3. Cresterea calitatii ofertei de educatie si formare profesionala pentru asigurarea echitatii sistemului si o mai buna adaptare la dinamica pietei muncii si la provocarile inovarii si progresului tehnologic;
4. Cresterea accesibilitatii, atractivitatii si calitatii invatamantului profesional si etnic ;
5. Cresterea accesului pe piata muncii pentru toti;
6. Antreprenoriat si economie social;
7. Sustinerea reformelor pe piata muncii in acord cu dinamica pietei muncii;
8. Consolidarea participarii populatiei in procesul de invatare pe tot parcursul vietii pentru facilitarea tranzitiilor si a mobilitatii pe piata muncii ;
9. Asistenta tehnica pentru facilitarea si eficientizarea managementului Programului.

PROGRAMUL OPERATIONAL INCLUZIUNE SI DEMNITATE SOCIALA (POIDS) 2021-2027

Viziunea strategica a programului operational : Romania continua sa se numere printre tarile cu ponderi mari ale populatiei aflate in situatie de risc, departe de media UE28. Ultimele date EUROSTAT disponibile cu privire la incidenta riscului de saracie la nivelul populatiei din statele membre UE scot in evidenta gravitatea acestei problemei in randul populatiei din Romania. Astfel, Romania inregistreaza, conform datelor pentru 2018, una din cele mai mari rate ale riscului de saracie sau excluziune sociala intre tarile UE, de 32,5% din totalul populatiei. In acest context, conform Raportului de tara Romania 2020, unul din trei romani se afla la risc de saracie sau excluziune sociala, grupurile vulnerabile, inclusiv minoritatea roma, fiind cele mai expuse la acest fenomen.

In acelasi timp, se observa ca accesul la servicii primare de sanatate, sociale, educatie este limitat pentru persoanele din mediul rural fata de urban, disparitatile existand si la nivel regional, intre regiunile dezvoltate si cel mai putin dezvoltate. In aceste conditii, persoanele din mediul rural sunt expuse in mai mare masura la excluziune sociala, in principal copiii si tinerii, precum si persoanele varstnice, persoanele cu dizabilitati, familiile monoparentale si cele cu multi copii. Totodata, in mediul urban, se mentin discrepantele referitoare la grupurile vulnerabile, astfel ca, desi indicatorul ratei riscului de saracie este mai mic fata de rural, categoriile vulnerabile cele mai expuse sunt aceleasi ca in mediul urban. Furnizarea serviciilor sociale publice este in responsabilitatea exclusiva a autoritatilor locale (la nivel de judet, oras si comuna).

Strategiile nationale in domeniul social, aprobate si implementate de catre autoritatile centrale, precum si evolutia macroeconomica au contribuit la scaderea ratei riscului de saracie si al excluziunii sociale precum si al indicatorului privind gradul de deprivare materiala, insa diferenta intre Romania si media UE28 este inca ridicata.

Programul Operational pentru Combaterea Saraciei (POIDS) vine cu un ansamblu de masuri integrate prin care sprijina la nivel national aplicarea strategiilor nationale si locale pentru a contribui in mod direct la sustinerea procesului de reducere al fenomenului saraciei si la sustinerea grupurilor vulnerabile in vederea depasirii situatiei de excludere sociala. Arhitectura interventiilor a fost realizata astfel incat sa fie asigurata implementarea actiunilor in mod integrat, coerent si eficient si sa raspunda nevoilor grupurilor vulnerabile tintite, fara a dispersa efortul financiar. La nivel de program, axele prioritare sprijina grupuri vulnerabile distincte, dar cuprind masuri care sunt integrate si interconectate, astfel incat sa se asigure o alocare financiara eficienta a interventiilor. Totodata, masurile prevazute in POIDS urmaresc sa raspunda nevoilor grupurilor vulnerabile din mediul rural, in principal, dar si din mediul urban, atat in ceea ce priveste asigurarea accesului la servicii cat si prin implementarea unor masuri care sa sprijine in mod direct membrii grupurilor vulnerabile (vouchere, sprijin material, alimente, etc). Analiza datelor statistice a reliefat grupurile specifice aflate in situatie de vulnerabilitate ridicata : copiii si tinerii, locuitorii din mediul rural, inclusiv romi, persoanele cu dizabilitati, persoanele cu un nivel scazut de scolaritate, familiile monoparentale care au copil/copii in intretinere, familiile cu mai multi copii si persoanele varstnice.

Obiectivul general al programului operational

Scopul POIDS este de a sprijini incluziunea sociala a persoanelor apartinand grupurilor vulnerabile, mai ales ale celor in risc ridicat, inclusiv prin reducerea decalajului rural-urban in ceea ce priveste saracia si excluziunea sociala si cresterea accesului la servicii de calitate pentru populatia vulnerabila, urmarind obiectivele generale:

1. Cresterea accesului la servicii sociale pentru populatia vulnerabila, cu precadere din mediul rural prin infiintarea si dezvoltarea de servicii sociale la nivel local;
2. Cresterea calitatii serviciilor sociale destinate persoanelor apartinand grupurilor vulnerabile prin asigurarea cu personal de specialitate bine pregatit la nivel local si infrastructura adecvata;
3. Reducerea gradului de excluziune sociala pentru grupurile vulnerabile prin oferirea de suport si servicii accesibile pentru depasirea situatiilor de dificultate in care se afla;
4. Cresterea capacitatii sistemului national de asistenta sociala de a raspunde la nevoile populatiei vulnerabile prin dezvoltarea capacitatii furnizorilor de servicii sociale publici si privati la nivel loca ;
5. Cresterea capacitatii autoritatilor locale de a identifica si evalua nevoile sociale ale comunitatii intru-un mod participativ si de a elabora planuri de actiune adecvate.

Obiective specifice

- FSE (i) imbunatatirea accesului la piata muncii pentru toate persoanele in cautarea unui loc de munca, in special pentru tineri, somerii de lunga durata si persoanele inactive, promovarea desfasurarii de activitati independente si a economiei sociale;
- FSE (iii) promovarea participarii femeilor la piata muncii, a unui echilibru mai bun intre viata profesionala si cea privata, inclusiv accesul la servicii de ingrijire a copiilor si a persoanelor dependente;
- FSE (iii bis) Promovarea adaptarii lucratorilor, a intreprinderilor si a antreprenorilor la schimbare, precum si imbatranirea activa si sanatoasa si un mediu de lucru sanatos si bine adaptat care abordeaza riscurilor de sanatate;
- FSE (vii)favorizarea incluziunii active pentru a promova egalitatea de sanse si participarea activa si a imbunatati capacitatea de insertie profesionala;
- FSE (viii) promovarea integrarii socioeconomice a resortisantilor tarilor terte si a comunitatilor marginalizate, cum ar fi romii;

- FSE (v) promovarea accesului egal la educatie si formare de calitate si favorabile incluziunii, precum si a absolvirii acestora, in special pentru grupurile defavorizate, incepand de la educatia si ingrijirea copiilor prescolari, continuand cu educatia si formarea generala si profesionala si pana la invatamantul tertiar, precum si educatia si invatarea in randul adultilor, inclusiv prin facilitarea mobilitatii in scop educational pentru toti;
- FSE (ix) cresterea accesului egal si in timp util la servicii de calitate, sustenabile si cu preturi accesibile; modernizarea sistemelor de protectie sociala, inclusiv promovarea accesului la protectie sociala; imbunatatirea accesibilitatii, a eficacitatii si a rezilientei sistemelor de sanatate si a serviciilor de ingrijire pe termen lung;
- FSE (x) promovarea integrarii sociale a persoanelor expuse riscului de saracie sau de excluziune sociala, inclusiv a persoanelor celor mai defavorizate si a copiilor;
- FEDR (iii) imbunatatirea integrarii socioeconomice a comunitatilor marginalizate, a migrantilor si a grupurilor dezavantajate prin masuri integrate care sa includa asigurarea de locuinte si servicii sociale;
- FEDR e (i) promovarea dezvoltarii integrate in domeniul social, economic si al mediului, a patrimoniului cultural si a securitatii in zonele urbane.

Prioritati de investitii care se vor finanta in cadrul programului operational

1. Prioritatea/AXA 1 - Dezvoltare Locala plasata sub Responsabilitatea Comunitatii;

2. Prioritatea /AXA 2 – Protejarea dreptului la demnitate sociala;

3. Prioritatea /AXA 3 - Sprijinirea comunitatilor rurale fara acces sau cu acces redus la servicii sociale;

4. Prioritatea /AXA 4 - Reducerea disparitatilor dintre copiii la risc de saracie si/sau excluziune sociala si ceilalti copii;

5. Prioritatea /AXA 5 - Servicii de suport pentru persoane varstnice;

6. Prioritatea /AXA 6 - Sprijin pentru persoanele cu dizabilitati;

7. Prioritatea /AXA 7 - Servicii sociale si de suport acordate altor grupuri vulnerabile;

8. Prioritatea /AXA 8 - Ajutorarea persoanelor defavorizate.

PROGRAMUL OPERATIONAL SANATATE (POS) 2021-2027

Viziunea strategica a programului operational: O natiune cu oameni sanatosi si productivi prin acces la servicii preventive, de urgenta, curative si reabilitare de calitate.

Obiectivul general al programului operational

Imbunatatirea accesibilitatii, eficacitatii, eficientei si rezilientei sistemului de sanatate.

Obiective specifice

- Imbunatatirea eficacitatii serviciilor medicale de urgenta;
- Cresterea accesului la servicii de asistenta medicala primara, comunitara si servicii oferite in regim mbulatoriu;
- Imbunatatirea accesibilitatii si eficacitatii serviciilorde reabilitare/recuperare, serviciilor de ingrijire paliativa, serviciilor de ingrijire pe termen lung;
- Cresterea eficacitatii sectorului medical prin investitii in infrastructura si servicii;
- Imbunatatirea eficacitatii sieficientei serviciilormedicaleprin investitii in cercetare si in digitalizarea sistemului medical;
- Cresterea gradului de utilizare a metodelor moderne si inovative de investigatie, interventie si tratament.

Prioritati de investitii care se vor finanta in cadrul programului operational

Prioritare sunt investitiile in :

1. Infrastructura spitalelor regionale Cluj, Iasi si Craiova – etapa a II-a, precum si in infrastructura spitalelor cu impact teritorial major;
2. Serviciile de asistenta medicala primara, comunitara si servicii oferite in regim ambulatorii : infrastructura cabinetelor medicilor de familie, infrastructura pentru servicii de asistenta medicala scolara si comunitara, inclusiv servicii de asistenta stomatologica, unitatile sanitare care furnizeaza asistenta medicala ambulatorie, centre de screening;
3. Serviciile de reabilitare, paliatie si ingrijiri pe termen lung, incluzand si investitiile in masuri sistemice si pentru dezvoltarea competentelor personalului, precum si servicii medicale destinate persoanelor vulnerabile;

4. Cresterea eficacitatii sectorului medical prin investitii in infrastructura si servicii, prin dezvoltarea: sistemului de transport, preluare precum si a unitatilor dedicate ingrijirii pacientilor
5. critici, inclusiv copii, neurologie pediatrica-boli rare, sistemului national de transfuzii, retelei de laboratoare regionale, spitalelor orasenesti, retelei de genetica medicala;
6. Abordari inovative in cercetarea din domeniul medical;
7. Digitalizarea sistemului medical;
8. Promovarea metodelor moderne de investigare, interventie, tratament – dezvoltarea de centre de excenta in terapii celulare inovative in hematologie si transplant medular, boli digestive si transplant hepatic, urologie si transplant renal.

PROGRAMUL OPERATIONAL ASISTENTA TEHNICA (POAT) 2021-2027

Viziunea strategica a programului operational

Din perspectiva Programului Operational Asistenta Tehnica, viziunea nationala la orizontul anului 2027 este de a creste capacitatea administrativa in institutiile implicate in managementul programelor finantate din fonduri europene si la nivelul beneficiarilor. Planul pentru consolidarea capacitatii administrative¨ este un instrument nou de lucru si reprezinta o strategie operationala cu obiective si termene clare, ce are ca obiectiv general imbunatatirea proceselor administrative in vederea facilitarii implementarii PO, precum si pentru incurajarea utilizarii lectiilor invatate. Asistenta tehnica furnizata prin POAT va fi utilizata in complementaritate cu masurile specifice pentru cresterea capacitatii administrative a beneficiarilor, care se vor regasi in programele operationale. Obiectivul general al programului operational

Obiectivul Programului Operational Asistenta Tehnica este de a asigura utilizarea si administrarea eficienta si eficace a fondurilor UE, sprijinind programarea, monitorizarea, controlul, auditul, evaluarea, comunicarea cu privire la prioritatile UE.

Obiective specifice – Nu este cazul

Prioritati de investitii care se vor finanta in cadrul programului operational

1. Prioritatea 1 Asigurarea functionarii sistemului de coordonare si control al fondurilor FEDR, FC, FSE+ si gestionarea PO (finantata din FSE+);

2. Prioritatea 2 Asigurarea transparentei fondurilor FEDR, FC, FSE+ (finantata din FEDR);

3. Prioritatea 3 Imbunatatirea capacitatii de gestionare si implementare a fondurilor FEDR, FC, FSE+ (finantata din FEDR).

PROGRAMUL OPERATIONAL TRANZITIE JUSTA (POTJ) 2021-2027

Viziunea strategica a programului operational

Viziunea strategica a POTJ se bazeaza pe obiective care vizeaza sprijinirea diversificarii economice a celor mai afectate teritorii, impreuna cu masuri de recalificare si incluziune activa a lucratorilor si a persoanelor aflate in cautarea unui loc de munca, sprijinind totodata transformarea proceselor industriale necesara pentru o tranzitie spre o economie neutra concomitent cu mentinerea sau cresterea numarului locurilor de munca din aceste sectoare. Prin actiunile care vor fi selectate POTJ vrea sa se asigure ca trecerea catre o economie neutra din punct de vedere climatic are loc in mod echitabil, respectandu-se principiul ca ” nimeni nu este lasat in urma”.

Obiectivul general al programului operational

Obiectivul general al programului este reprezentat de necesitatea de sprijinire a teritoriilor celor mai afectate de tranzitia catre neutralitatea climatica si evitarea adancirii disparitatilor regionale.

Obiective specifice

POTJ sprijina exclusiv activitatile care sunt direct legate de obiectivul sau specific acela de a permite regiunilor si cetatenilor sa abordeze impactul social, economic si de mediu al tranzitiei catre o economie neutra din punct de vedere climatic. Actiunile care vor face obiectul finantarii POTJ, asa cum se prevede in Pactul ecologic european si in Planul de Investitii pentru o Europa Durabila, vin in completarea celorlalte actiuni din urmatorul cadru financiar multianual pentru perioada 2021- 2027, insa din perspectiva unica de a contribui la abordarea consecintelor sociale sieconomice ale tranzitiei catre neutralitatea climatica a Uniunii prin utilizarea la un loc a finantarilor oferite in domeniul climei si al obiectivelor sociale la nivel regional.

Prioritati de investitii care se vor finanta in cadrul programului operational

1. Prioritatea 1 O tranzitie justa prin dezvoltarea spiritului antreprenorial, a IMM-urilor, a cercetarii si inovarii si a digitalizarii;

2. Prioritatea 2 O tranzitie justa prin investitii in tehnologii si infrastructuri pentru energie curata cu emisii reduse;

3. Prioritatea 3 O tranzitie justa prin reducerea poluarii si consolidarea economiei circulare;

4. Prioritatea 4 O tranzitie justa bazata pe cresterea nivelului de ocupare a fortei de munca.

PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA (PNRR) 2021-2027

Planul National de Redresare si Rezilienta (PNRR) este documentul strategic al Romaniei care stabileste domeniile si prioritatile de investitii precum si reformele elaborate pentru fiecare domeniu de investitii, in concordanta cu Recomandarile Specifice de Tara (RST), precum si cu Regulamentele Comisiei Europene, a caror finantare este asigurata din Facilitatea de Redresare si Rezilienta (FRR) care are drept obiectiv general ameliorarea starii economice a Romaniei, consolidarea capacitatii de rezilienta in perioade de criza pandemica si asigurarea unei cresteri economice pe termen lung. Obiectivul general al PNRR este de a stabili prioritatile nationale de investitii si directiile principale de reforma ale Romaniei in acord cu RST si Regulamentele Specifice ale Comisiei Europene pentru a asigura ameliorarea starii economice a Romaniei si a consolida capacitatea de rezilienta la nivel national in perioade de criza pandemica.

Din **obiectivul general** al PNRR decurg o serie de obiective specifice care privesc:

- Reformele orizontale elaborate la nivelul sectoarelor de activitate ale economiei nationale, administratiei publice si societatii civile in ansamblul sau, au drept scop consolidarea statului de drept, sustenabilitatea finantelor publice, stabilitatea financiara, politicile sociale si piata muncii, consolidarea capacitatii de implementare a proiectelor si absorbtia fondurilor externe nerambursabile, precum si digitalizarea si transparentizarea procedurilor de atribuire a contractelor de achizitie publica;
- Reformele sectoriale elaborate pentru fiecare domeniu de investitii propus spre finantare in cadrul Planului de Redresare si Rezilienta (PNRR), care au in vedere fie sustenabilitatea finantarii proiectelor de investitii pe termen lung, fie modernizarea serviciilor publice si imbunatatirea calitatii vietii populatiei, fie elaborarea unor

pachete de masuri care sa permita cresterea capacitatii de implementare a proiectelor de investitii;

- Investitiile in infrastructura urmaresc dezvoltarea infrastructurii specifice in domenii considerate strategice pentru Romania precum transporturi, schimbari climatice, energie si energie regenerabila, mediu, eficienta energetica, modernizarea serviciilor publice locale, sanatate si educatie pentru a moderniza serviciile publice prestate in interesul populatiei, fie pentru a imbunatati calitatea serviciilor publice prestate sau standardele de locuit ale populatiei dar si pentru a imbunatati conectivitatea localitatilor urbane la retelele de transport transeuropene sau pentru a creste capacitatea de rezilienta a localitatilor urbane; PNRR stabileste prioritatile de investitii pentru fondurile alocate prin FRR, cu scopul de a ameliora starea economica, a creste in situatii de criza si a asigura o crestere economica pe termen lung. Planul National de Redresare si Rezilienta;
- Investitiile in digitalizare si tranzitie verde au drept scop alinierea la obiectivele stabilite de Uniunea Europeana si cuprinse in European Green Deal, precum si dezvoltarea marilor servicii publice din domeniul educatiei si sanatatii in mediul on-line, dar si cresterea capacitatii de rezilienta a Romaniei in perioade de criza pandemica. De asemenea, sunt prevazute investitii in infrastructura care contin elemente de inteligenta artificiala precum: sistemele informatice de gestiune pentru infrastructura de transport, sistemele de gestiune ale infrastructurii specifice pentru schimbari climatice, retele inteligente destinate transportului sau distributiei de combustibil de tranzitie etc.;
- Investitiile in competitivitatea mediului de afaceri si accesul la cercetare si inovare sunt destinate consolidarii competitivitatii economice pe piata europeana a IMM-urilor, cresterea valorii adaugate, imbunatatirii calitatii produselor si serviciilor obtinute, retehnologizarii, robotizarii si automatizarii proceselor industriale, digitalizarii activitatii IMM-urilor, dar si dezvoltarii activitatilor de cercetare, inovare si specializare inteligenta de catre Institutele Nationale de Cercetare Dezvoltare si IMM-uri, care au drept scop final introducerea pe piata de produse si servicii competitive in acord cu cerintele de calitate si pret ale consumatorilor;
- Investitiile in cresterea capacitatii de rezilienta a Romaniei sunt destinate cresterii capacitatii de rezilienta a Romaniei prin doua modalitati : cresterea capacitatii de

rezilienta in perioade de criza pandemica, in special prin realizarea unor depozite regionale de echipamente medicale si medicamente destinate sistemului de sanatate publica, precum si cresterii capacitatii de rezilienta in perioade de crize alimentare prin realizarea de depozite destinate stocarii de cereale, alimente si altor asemenea bunuri de consum destinate crizelor alimentare, precum si a unor puncte smartacces pentru depozitele de alimente si medicamente pentru situatii de urgenta.

MASURI DE SIMPLIFICARE NORMATIVE SI PROCEDURALE IN VEDEREA CRESTERII ACCESIBILITATII FINANTARILOR (2021-2027)

Avand in vedere experientele acumulate de catre Romania in perioadele anterioare de programare a fost evidentiata necesitatea alcatuirii unui set de masuri de simplificare, structurate pe mai multe paliere si domenii astfel incat sa se inregistreze o crestere a accesibilitatii beneficiarilor in raport cu finantarile din fonduri europene. Implementarea acestor masuri de simplificare are drept scop cresterea ratei absorbtiei de fonduri europene la nivelul tuturor categoriilor de beneficiari, precum si impulsionarea acestora in vederea elaborarii si depunerii de proiecte.

Simplificarile ce urmeaza a fi implementate vizeaza urmatoarele sectoare:

A. Simplificarea cadrului juridic si uniformizarea acestuia:

- Cele sapte fonduri cu gestiune partajata sunt acoperite intr-un cadru unic. Cadrul de reglementare simplu, dar totusi cuprinzator, ofera norme de implementare aliniate pentru toate aceste fonduri;
- Fuzionarea FSE, FEAD si YEI va duce la o vizibilitate crescuta a actiunii UE in domeniul social si al ocuparii fortei de munca. Aceasta va facilita, de asemenea, combinarea masurilor de incluziune sociala si activare, asigurand in acelasi timp mentinerea unor norme mai simple de abordare a defavorizarii materiale;
- Sunt introduse dispozitii explicite pentru etapizarea operatiunilor intre diferite perioade ale programului. Aceste dispozitii asigura o noua siguranta juridica si previzibilitate autoritatilor de management si statelor membre. Rezultatul: inceperea de proiecte spre sfarsitul perioadei este mai simpla si mai putin riscanta;

- Anexele contin modele folosite in mod uzual de catre fonduri. Acest lucru va ajuta la accelerarea punerii in aplicare, datorita faptului ca toate elementele relevante pentru programare si startul implementarii sunt cunoscute de la inceput.
- B. Simplificarea politicilor UE si eficientizarea acestora:
- Obiectivele de politica mai ample sunt mai simple pentru raportare si permit statelor membre sa fie mai flexibile la transferul de fonduri in cadrul unei prioritati. Cele 11 obiective tematice din perioada 2014-2020 au fost comprimate, pentru perioada 2021-2027, in 5 obiective tematice si, de asemenea, a fost redus numarul de obiective specifice;
- Investitiile in capacitatea administrativa pot fi efectuate acum in cadrul fiecarui obiectiv de politica, in loc sa fie necesar un obiectiv de politica separate;
- Concentrarea tematica va fi calculata acum la nivel national, oferind statelor membre o mai mare flexibilitate si mai multe optiuni la nivel regional. Concentrarea tematica a FEDR ia in considerare niveluri de dezvoltare, cerintele de concentrare tematica a FSE+ in zonele vizate de RSFT relevante, tineret si defavorizarea materiala sunt adaptate la nevoile statelor membre;
- Obiectivele de politica si obiectivele specifice stabilesc obiective in locul descrierii lungi a unor elemente, mijloace si detalii cu privire la actiuni posibile.

  C. Mai putine cerinte strategice pentru cresterea eficacitatea politicii:

- Conditiile sunt puternic concentrate pe domeniile de politica cu cel mai mare impact asupra eficacitatii sprijinului politicii de coeziune. Acestea nu acopera obligatiile juridice existente. Mai mult, ele nu acopera domeniile in care sunt mai adecvate alte mijloace (precum prioritatile de programare, criteriile de eligibilitate a proiectelor sau masurile privind capacitatea administrativa);
- Criteriile sunt mai putine, mai clare, mai tangibile si mai usor de masurat;
- Nu este nevoie sa se evalueze daca o conditie propice este aplicabila sau nu – daca obiectivul specific corespunzator este ales, acesta se aplica;
- Conditiile sunt stabilite de la inceputul perioadei de programare. Nu exista nicio obligatie pentru definirea si depunerea de planuri de actiune in cazul in care conditiile nu sunt indeplinite la inceputul programului – conditiile reprezinta ele insele baza de

actiune. Acest lucru ar trebuie sa mute accentul pe implementare in locul raportarii si sa reduca povara administrativa;

- Eliminarea verificarilor aditionale.

D. O programare mai rapida si mai strategica – pentru un start mai rapid si mai simplu al implementarii:

- Acordul de parteneriat (AP) este un document strategic unic care acopera sapte fonduri cu gestiune partajata la nivel national si care stabileste mecanisme de coordonare intre acestea si alte instrumente UE. Mai putine detalii, mai putina descriere, date mai structurate;
- AP va coordona la inceput negocierile programelor, dar nu va mai fi modificat ulterior. In perioada 2014-2020, toate modificarile de program au trebuit sa fie reflectate intr-un AP modificat – o povara administrativa pentru autoritatile programului;
- Modelele pentru AP si programe, tipurile de interventie, alocarea de fonduri pentru schimbari climatice, indicatorii sunt toate atasate propunerilor, Acest lucru ofera mai multa claritate si mai mult timp pentru pregatirea programelor intr-un format gata pentru a fi depus;
- Nu exista suprapuneri intre continutul AP si al programelor (de exemplu, conditii propice sau analize care trebuie furnizate numai in programe, nu si in AP);
- Textul programelor va fi mai usor, concentrandu-se pe realizarea obiectivelor si alocarile pentru fiecare fond. Informatiile sunt necesare o singura data in context practic – pot fi evitate descrierile lungi si repetitive;
- Logica de interventie va fi concentrata pe obiective de politica ample si obiective specifice. Toti indicatorii si toate tipurile de interventie sunt la un singur nivel – numai obiective specifice (fara a fi distribuite intre prioritati si obiective, ca in trecut);
- Exista o mai mare flexibilitate in efectuarea de adaptari financiare minore aduse unui program – transferul de pana la 5 % din alocarea financiara a unei prioritati din cadrul aceluiasi fond si program (cu un plafon total de 3 % de alocare pentru program) nu necesita modificarea programului;

- Modificarile autoritatilor programului si modificarile de redactare si editoriale pot fi facute acum direct de catre statele membre;
- Combinarea procesului de ajustare tehnica cu evaluarea performantei in 2025.

E. Instrumente teritoriale – concepere mai simpla adaptata situatiilor locale:

- Alegerea unui singur obiectiv de politica dedicat inseamna mai putine obiective specifice la utilizarea indicatorilor. Instrumentele teritoriale folosite in cadrul Obiectivului Prioritar 5 pot combina activitati finantate in cadrul tuturor celorlalte obiective de politica – permitand o abordare integrata cu adevarat multisectoriala, adaptata la contextul local;
- Dispozitii mult mai scurte cu privire la DLRC si ITI Cerintele-cheie sunt identificate in reglementari, instrumentele teritoriale nationale sunt recunoscute;
- Pentru prima data, instrumentele teritoriale existente in statele membre pot fi folosite si contribuie la obiectivul de 6 % pentru dezvoltare urbana durabila;
- Abordare comuna pentru toate instrumentele teritoriale, acoperind diferite teritorii cu un set minim definit de cerinte pentru strategii teritoriale;
- Norme mai simple cu privire la statutul autoritatilor locale, clarificare cand este necesar statutul de „organism intermediar”;
- In rezervarea fondurilor sunt luate in considerare interventii in cadrul tuturor instrumentelor teritoriale concentrate pe zone urbane;
- La utilizarea unei DLRC, acum este posibila nominalizarea unui fond „principal” si aplicarea numai a normelor aplicabile acelui fond.

F. Simplificarea implementarii:

- Fara norme si proceduri specifice pentru proiecte majore;
- Normele specifice cu privire la instrumente generatoare de profit nu mai fac parte din cadrul juridic (desi, bineinteles, statele membre vor trebui sa se conformeze normelor privind ajutorul de stat). Se asteapta ca aceasta masura sa reduca costurile administrative totale cu aproximativ 1%;
- In locul rambursarii cheltuielilor reale pe baza facturilor, plata se va baza din ce in ce mai mult pe rambursare forfetara, costuri unitare sau sume forfetare. OCS sunt

incurajate in continuare prin simplificarea normelor si a metodelor de calcul, oferirea mai multor optiuni gata de utilizat si impunerea acestora ca obligatorii pentru operatiuni cu sume mici. OCS nu doar reduc birocratia legata de verificari, ci reduc si riscul de erori;

- Platile din partea Comisiei catre statul membru sau regiune sunt conditionate de realizarea rezultatelor/realizarilor convenite in prealabil sau de incheierea de actiuni sau procese de politica. Aceasta optiune este continuarea „platilor bazate pe conditii" introduse in Omnibus. Ea reprezinta o simplificare radicala in punerea in aplicare, deoarece transfera accentul de pe costuri, rambursare si verificari legate de proiecte individuale, pe urmarirea rezultatelor pentru proiecte, a unui grup de proiecte sau programe;
- Asistenta tehnica va fi rambursata proportional cu progresul inregistrat la implementarea programului, utilizand o suma forfetara. In cazul FEDR si al Fondului de coeziune, rambursarea din partea Comisiei va fi completata cu o suma forfetara de 2,5% pentru a acoperi asistenta tehnica, iar in cazul FSE+ va fi de 4% (5% pentru programul de defavorizare materiala). In plus, statele membre sau regiunile pot intreprinde actiuni suplimentare de asistenta tehnica pentru a consolida in continuare capacitatea autoritatilor nationale, regionale si locale, precum si a beneficiarilor;
- Norme mai clare si mai simple cu privire la eligibilitatea TVA – eligibilitate completa pentru proiecte sub 5 milioane EUR, fara eligibilitate peste acest prag. Nu exista zone gri de recuperabilitate/deductibilitate;
- Proiecte pot fi implementate in afara statului membru – si in afara Uniunii – cu conditia sa contribuie la obiectivele programului;
- Pentru FEDR, se propune o abordare simplificata, proportionala, pentru utilizarea de finantare pentru a ajuta la implementarea si administrarea proiectelor in categorii diferite de regiuni. Acest lucru va sprijini in special proiecte care acopera un intreg stat membru. Pentru FSE+, conditia este ca operatiunile sa fie in beneficiul programului. Statele membre sunt astfel libere sa aloce cheltuiala in intregime uneia dintre categoriile de regiuni intr-o prioritate sau pot folosi o alocare proportionala, daca programul acopera mai mult de o categorie de regiuni;
- Un mecanism flexibil si simplu de transfer pentru facilitarea unui suport eficient acolo unde este necesar. Pot fi evitate probleme complexe care rezulta din combinarea de

finantari – se aplica un singur set de norme (cele ale fondului sau instrumentului absorbant);

- Proiectele care, din cauza lipsei de finantare disponibila in cadrul unui instrument gestionate la nivel central, nu pot fi sustinute (in special Orizont Europa, LIFE+ sau ERASMUS+) pot fi selectate de catre autoritatea de management si finantate in aceleasi conditii (inclusiv in acelasi regim de ajutor de stat) ca si proiectele sustinute de instrumentul corespunzator al Uniunii. Pentru astfel de proiecte nu este necesara organizarea altei cereri de propuneri sau a altui proces de selectie.

G. Simplificarea managementului, controlului si auditului:

- Pentru perioada post-2020, sistemele s-ar „transfera" in mare parte in perioada de programare urmatoare, fara cerinta ca programele sa fie supuse unui nou proces de desemnare. Asigurarea va fi in continuare obtinuta de audituri anterioare ale sistemelor. Se asteapta ca aplicarea extinsa sa contribuie la un start mai rapid al urmatoarei perioade de programare;
- abordare mai proportionata a verificarilor de gestiune prin faptul ca verificarile de gestiune devin bazate pe risc, in loc sa acopere 100% din operatiuni. Aceasta este o reducere importanta a obligatiei de control, reducand costurile administrative totale cu 2-3% pentru fonduri ale politicii de coeziune;
- Cerinte mai simple cu privire la audit si mai putine obligatii pentru programe cu o evolutie anterioara buna si o functionare adecvata a sistemelor de gestiune si control. Selectarea programelor cu „risc scazut" se bazeaza pe criterii obiective. Numarul de audituri care acopera programele de cooperare teritoriala va fi redus drastic, prin introducerea unui esantion comun de audit pentru programe de CTE, care va fi ales de catre Comisie;
- Comisia va audita numai autoritatea de audit daca opinia acesteia este de incredere, iar statul membru face parte din colaborarea cu Parchetul European. Proiectele FEDR si ale fondului de coeziune cu costuri eligibile sub 400.000 EUR si proiecte FSE sub 300.000 EUR vor fi auditate o singura data, numai inainte de finalizare. Alte proiecte numai o data pe exercitiu financiar;

- Cheltuielile in conturi sunt validate de catre autoritatile de audit ale statului membru. Fara obligatia de a depune „conturi zero” atunci cand nu sunt depuse cereri de plata intr-un anumit exercitiu contabil;
- Sunt necesare mai putine informatii pentru conturi si cereri de plata;
- norma mai simpla si mai clara cu privire la punctul de pornire si durata pastrarii documentelor. Documentele trebuie sa fie pastrate pe o perioada de cinci ani incepand de la sfarsitul anului in care autoritatea de management efectueaza ultima plata catre beneficiar.

H. Instrumentele financiare (IF) – dispozitii mai simple si mai putin detaliate

- Dispozitiile cu privire la instrumente financiare sunt mai bine integrate in procesul de programare si de implementare de la bun inceput;
- A fost redus numarul de elemente cuprinse in evaluarea ex ante pentru a realiza o concentrare mai strategica. Evaluarile ex ante existente pot fi revizuite si actualizate, ducand la o lansare mai rapida a IF. Evaluarea deficientelor pietei, a nevoilor de investitii si a complementaritatii cu alte forme de sprijin sunt parte a analizei nevoilor in programe;
- In etapa AP, autoritatile de management pot decide sa contribuie la InvestEU si sa isi implementeze IF prin cele patru directii de politica, beneficiind astfel de un mecanism de garantare bugetara la nivelul UE: mobilizare crescuta, complementaritate mai buna, acoperire mai buna a riscurilor, economii mai bune de scara, povara administrativa mai redusa, cadru simplificat de raspundere. Normele aplicabile sunt cele ale InvestEU – fara complexitate generata de mai multe reglementari;
- Granturile pot fi deseori un factor-cheie propice pentru o investitie IF. In 2014-2020, acest lucru necesita doua operatiuni separate. Acum va fi posibila combinarea de granturi si IF ca operatiune unica, respectand normele unei operatiuni IF. Organismele care ofera IF vor avea, de asemenea, permisiunea sa acorde granturi (atat granturi de investitii si granturi pentru sprijinirea pregatirii investitiilor);
- Normele cu privire la costurile si onorariile de gestiune au fost simplificate, ramanand insa bazate pe rezultate pentru a incuraja gestiunea eficienta;

- Normele privind platile au fost simplificate considerabil, mentinandu-se legatura esentiala intre platile catre instrumentele financiare si platile corespunzatoare catre destinatarii finali;
- Normele cu privire la reutilizarea de sume returnate sunt mai simple si mai clare. Acest lucru permite o evolutie si o tranzitie mai lina de la o perioada de programare la urmatoarea;
- Vor fi integrate diverse fluxuri de raportare si nu va mai exista o raportare specifica cu privire la IF individuale. IF sunt doar unul dintre instrumentele de aplicare pentru atingerea obiectivelor programelor si pot fi astfel parte a raportarii si monitorizarii generale;
- Sistemul general de audit simplificat integreaza operatiuni de granturi si IF, oferind in acelasi timp o claritate sporita cu privire la auditurile IF.

I. Simplificarea monitorizarii si evaluarii:

- Evaluarea ex ante a programelor viitoare este o optiune, in loc sa fie o obligatie;
- Transmiterea frecventa de date electronice a celor mai actuale informatii si date se va regasi pe Platforma de date deschise. Obligatia administrativa corelata cu monitorizarea si raportarea va fi redusa radical, in timp de dialogul de politica dintre partenerii-cheie – Comisia, statele membre si comitetul de monitorizare – va fi mai bine structurat, mai transparent si concentrat pe rezolvarea oricaror probleme de implementare. Rapoartele anuale privind punerea in aplicare si progresul inregistrat sunt sistate;
- Pe viitor, toti indicatorii folositi in programe vor face parte din cadrul de performanta. Indicatorii comuni de realizare si de rezultat propusi vor acoperi o mare parte a interventiilor din cadrul programelor – fara obligatia de a avea indicatori specifici programului. Pentru FSE+: numar redus de indicatori pentru sprijin general din FSE+, utilizarea de registre atunci cand datele sunt disponibile in registre, utilizarea de estimari informate de catre beneficiari pentru anumiti indicatori, raportarea indicatorilor de rezultat care sunt relevanti pentru operatiune.

J. Un cadru de reglementare unic, integrat, adaptat la contextul specific de cooperare:

- Articole/capitole intregi au fost transferate din regulamentul RDS in cel privind CTE Acest lucru face ca legislatia Interreg sa fie mai cuprinzatoare, iar elementele sa fie mai usor de urmarit;
- Date fiind ratele de eroare in general mai scazute identificate pentru programele CTE, numarul de audituri care acopera programe de cooperare teritoriala va fi redus drastic, prin introducerea unui esantion comun de audit pentru programe Interreg. De aceea, mai multe programe Interreg vor avea munca de audit considerabil redusa;
- Coperarea cu tari care nu sunt state membre este complet integrata in cele cinci componente ale regulamentului Interreg, ceea ce asigura un cadru cuprinzator pentru cooperarea la frontierele interne si externe;
- Cooperarea transnationala si cea maritima sunt integrate in componenta 2 si sustin strategia macroregionala corespunzatoare. Regulamentul Interreg ofera o mare flexibilitate cu privire la modul de organizare al cooperarii bilaterale transfrontaliere in cadrul unui program mai amplu de cooperare maritima, fara a impune norme cu privire la stabilirea unui subprogram, stabilirea unui anumit comitet director, definirea unui subdomeniu de cooperare, cerintele cu privire la parteneriate transfrontaliere (de la numai doua tari participante);
- Un nume simplu cu o marca unica pentru toate directiile si initiativele de promovare a cooperarii in Europa;
- Norme de eligibilitate specifice Interreg au fost transferate de la un act delegat separat in regulamentul privind CTE si sunt astfel clarificate de la inceput;
- Stergerea limitelor pentru cheltuielile din afara ariei programului elimina o rigiditate importanta din sistem si promoveaza acorduri de cooperare mai simple si mai flexibile;
- Acorduri de implementare simple pentru selectarea de proiecte mai mici atat timp cat volumul total al fondului pentru proiecte mici nu depaseste 20 de milioane EUR sau 15 % din program. Nu exista nicio cerinta de a deveni un organism intermediar in acest scop, iar siguranta juridica a crescut. Proiectele din cadrul SPF sunt definite ca „proiecte mici”, actorii care le implementeaza sunt „destinatari finali” si nu beneficiari, ceea ce le reduce povara administrativa. Utilizarea obligatorie a OCS reduce in continuare obligatia administrativa si de control a destinatarilor finali.

PROGRAMUL NATIONAL DE DEZVOLTARE LOCALA - PNDL

Reprezinta sursa principala de finantare pentru infrastructura locala si are la baza principiul conform caruia in fiecare localitate din tara trebuie sa fie asigurat un set minim de servicii publice.

Programul National de Dezvoltare Locala, coordonat de Ministerul Lucrarilor Publice, Dezvoltarii si Administratiei, stabileste cadrul legal pentru implementarea unor proiecte de importanta nationala, care sustin dezvoltarea regionala prin realizarea unor lucrari de infrastructura rutiera, tehnico-edilitara si socio-educativa. Programe de finantare si solicitanti eligibili :

- Programul privind reabilitarea, modernizarea si/sau asfaltarea drumurilor de interes judetean si de interes local, alimentarea cu apa, canalizarea si epurarea apelor uzate la sate, precum si in unitatile administrativ-teritoriale cu resurse turistice - Hotararea Guvernului nr. 577/1997;
- Programul de dezvoltare a infrastructurii si a unor baze sportive din spatiul rural - Ordonanta Guvernului nr. 7/2006, aprobata cu modificari si completari prin Legea nr. 71/2007, cu modificarile ulterioare;
- Programele multianuale prioritare de mediu si gospodarire a apelor - Ordonanta Guvernului nr. 40/2006, aprobata cu modificari si completari prin Legea nr. 61/2007, cu modificarile ulterioare pentru programul prevazut la art. 2 alin. (1) lit. c);
- Programul reabilitare si modernizare - 10.000 km drumuri de interes judetean si drumuri de interes local - Hotararea Guvernului nr. 530/2010. Obiectivul programului: obiectivul prioritar ale PNDL este finalizarea tuturor obiectivelor finantate prin alte programe inchise in prezent precum si sprijinirea autoritatilor publice locale in prioritizarea finantarilor astfel incat Romania, in integralitatea ei, sa devina un spatiu construit eficient, in care toti locuitorii sa aibe acces egal la resurse, sa beneficieze de cresterea calitatii vietii si sa se faciliteze dezvoltarea comunitatilor functie de potentialul acestora si de strategiile de dezvoltare durabila, pe principii de competitivitate si coeziune teritoriala. Programul este dedicat realizarii unor obiective de investitii de infrastructura de dimensiuni reduse ca volum care nu indeplinesc criterii de eligibilitate pe programe cu finantare europeana sau la care este imperios

necesara finalizarea acestora pentru respectarea unor angajamente asumate de Romania in cadrul Uniunii Europene.

Activitati eligibile:

Obiectivele de investitii care pot fi finantate in cadrul programului trebuie sa vizeze lucrari de realizare / extindere / reabilitare / modernizare, respectiv dotare, pentru unul dintre urmatoarele domenii specifice:

- Sisteme de alimentare cu apa si statii de tratare a apei;
- Sisteme de canalizare si statii de epurare a apelor uzate;
- Unitati de invatamant preuniversitar, respectiv: gradinite, scoli generale primare si gimnaziale, licee, grupuri scolare, colegii nationale, scoli profesionale, scoli postliceale, unitati de invatamant special de stat;
- Unitati sanitare;
- Drumuri publice clasificate si incadrate, in conformitate cu prevederile legale in vigoare, ca drumuri judetene, drumuri de interes local, drumuri comunale si/sau drumuri publice din interiorul localitatilor;
- Poduri, podete sau punti pietonale;
- Obiective culturale de interes local, respectiv biblioteci, muzee, centre culturale multifunctionale, teatre;
- Platforme de gunoi;
- Piete publice, comerciale, targuri, oboare;
- Modernizarea bazelor sportive;
- Sediile institutiilor publice ale autoritatilor administratiei publice locale, precum si a institutiilor publice din subordinea acestora;
- Infrastructura turistica dezvoltata de autoritatile publice locale ca instrument de punere in valoare a potentialului turistic local, pentru obiectivele de investitii aflate in proprietatea publica sau privata a unitatilor administrativ-teritoriale sau in administrarea acestora.

Finantare

Programul se finanteaza din transferuri de la bugetul de stat, in limita fondurilor aprobate anual in buget, din fonduri aprobate anual cu aceasta destinatie in bugetele locale ale unitatilor administrativ-teritoriale beneficiare si din alte surse legal constituite. In limita fondurilor aprobate anual prin legea bugetului de stat, in baza analizei interne de specialitate a propunerilor de finantare ale autoritatilor locale, ministerul intocmeste si aproba prin ordin al ministrului dezvoltarii regionale si administratiei publice, lista finala cu obiectivele de investitii care se finanteaza, lista care se publica pe site-ul ministerului.

Pentru transferul sumelor de la bugetul de stat, prin bugetul ministerului, cu destinatia finantarii cheltuielilor eligibile prevazute in contractele anuale de finantare. Unitatile administrativ-teritoriale pot solicita lunar, in functie de necesitati, transferul sumelor alocate cu destinatia finantarii cheltuielilor eligibile prevazute in contractele anuale de finantare, in termen de 30 de zile de la efectuarea transferurilor de sume.

PROGRAMELE DERULATE DE ADMINISTRATIA FONDULUI DE MEDIU

Administratia Fondului pentru Mediu este principala institutie care asigura suportul financiar pentru realizarea proiectelor si programelor pentru protectia mediului, constituita conform principiilor europene „poluatorul plateste” si „responsabilitatea producatorului”.

Administratia Fondului pentru Mediu functioneaza ca organ de specialitate al administratiei publice centrale, cu personalitate juridica, in coordonarea Ministerului Mediului. Programul privind sprijinirea eficientei energetice si a gestionarii inteligente a energiei in infrastructura de iluminat public.

Obiectivul programului: Cresterea eficientei energetice a sistemelor de iluminat public Beneficiari eligibili: Unitatile administrative teritoriale, organizate la nivel de comuna, oras sau municipiu Activitati finantate: modernizarea sistemelor de iluminat public prin inlocuirea corpurilor de iluminat avand un consum ridicat de energie electrica cu corpuri de iluminat LED, precum si achizitionarea si instalarea sistemelor de dimare/telegestiune care permit reglarea fluxului luminos la nivelul intregului obiect de investitii.

Programul “Alimentare cu apa si canalizare”

Beneficiari ai finantarilor pentru acest tip de proiecte sunt Unitati Administrativ Teritoriale (UAT-uri).

Cheltuielile eligibile constau in: realizarea de statii de epurare, retele de canalizare, statii de tratare apa, retele de distributie apa, retele de alimentare cu apa pentru UAT-uri cu populatie de peste 2000 locuitori.

COMPANIA NATIONALA DE INVESTITII S.A.

(CNI) deruleaza Programul National de Constructii de Interes Public sau Social (PNCIPS) prin care se pot realiza obiective de investitii in conformitate cu prevederile Anexei 3 din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare asa cum sunt acestea definite in cadrul art. 1, alin (2), lit. a) – n), din Anexa 3 a actului normativ mentionat anterior. Subprogramele din cadrul PNCIPS sunt urmatoarele:

1. Subprogramul" Sali de sport" a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari: expertizare tehnica / expertizare energetica/ proiectare / constructii noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri incepute cu aceeasi destinatie / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. a) din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, expresia sali de sport semnifica spatii special amenajate in vederea desfasurarii activitatilor sportive de orice fel.
2. Subprogramul" Bazine de inot" a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari: expertizare tehnica / expertizare energetica / proiectare / constructii noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri incepute cu aceeasi destinatie / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. b) din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, expresia bazine de inot semnifica bazine pentru competitii nationale si internationale, precum si bazine de inot didactic scolare.
3. Subprogramul" Complexuri sportive" a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari: expertizare tehnica / expertizare energetica / proiectare / constructii noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri incepute cu aceeasi destinatie / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. c) din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, expresia complexuri sportive semnifica spatii si terenuri special amenajate pe care se pot desfasura activitati sportive si de recreere, acoperite sau in aer liber, inclusiv activitati conexe.
4. Subprogramul" Asezaminte culturale"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari: expertizare tehnica / expertizare energetica / proiectare / constructii noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri incepute cu aceeasi destinatie / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. d) din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, expresia asezaminte culturale semnifica imobile in care se desfasoara activitati in domeniul cultural, de informare si de educatie permanenta, precum: caminele culturale, casele de cultura, universitatile populare, scolile populare de arte si meserii, centrele culturale si alte asemenea.

5. Subprogramul ”Unitati si institutii de invatamant de stat” a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari: expertizare tehnica / expertizare energetica / proiectare / constructii noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri incepute cu aceeasi destinatie / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. e) din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, expresia unitati si institutii de invatamant de stat semnifica imobile destinate procesului educational si de cercetare, spatii cu destinatia de camine si cantine, imobile destinate activitatilor cultural – sportive.
6. Subprogramul ”Patinoare artificiale” a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari: expertizare tehnica / expertizare energetica / proiectare / constructii noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri incepute cu aceeasi destinatie / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. f) din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, expresia patinoare artificiale semnifica patinoare artificiale pentru competitii nationale si internationale, precum si patinoare artificiale de agreement.
7. Subprogramul” Unitati sanitare” a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari: expertizare tehnica / expertizare energetica / proiectare / constructii noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri incepute cu aceeasi destinatie / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. g) din OG 25/2001 cu

modificarile si completarile ulterioare, expresia unitati sanitare semnifica spitale / dispensare medicale si/sau alte unitati sanitare in care functioneaza cabinete medicale.

8. Subprogramul ”Sali de cinema” a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari : expertizare tehnica / expertizare energetica / proiectare / constructii noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri incepute cu aceeasi destinatie / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. h) din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, expresia sali de cinema semnifica spatii destinate proiectiei cinematografice.

9. Subprogramul ”Lucrari in prima urgenta” a. Conform art. 3, alin. 2 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, in scopul prevenirii si atenuarii efectelor riscurilor naturale cauzate de cutremure de pamant, inundatii, alunecari de teren, tasari si/sau prabusiri de teren se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari: expertizare tehnica, proiectare, executie de constructii noi, reconstructia imobilelor afectate de cutremure de pamant, inundatii, alunecari de teren, tasari si/sau prabusiri de teren sau expertizare tehnica, proiectare si executia lucrarilor care constau in consolidarea / repararea elementelor structurale si, dupa caz, a elementelor nestructurale ale constructiei si/sau introducerea unor elemente structurale suplimentare, demolari partiale, lucrari de imbunatatire a terenului de fundare, reabilitari la constructii si instalatiile aferente, reparatii capitale; b. Conform art 1. alin. 2, lit. i) din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, expresia lucrari in prima urgenta semnifica lucrari executate in scopul prevenirii si atenuarii efectelor riscurilor naturale cauzate de cutremure de pamant, inundatii, alunecari de teren, tasari si/sau prabusiri de teren.

10. Subprogramul ”Reabilitare blocuri de locuinte situate in localitati din zone defavorizate” a. Se finanteaza exclusiv obiectivele de investitii preluate din Programul de reabilitare a unor blocuri de locuinte situate in localitati din zone defavorizate, pentru anul 2014, aprobat prin HG 343/2014, pana la finalizarea acestora.

11. Subprogramul ”Drumuri de interes local si drumuri de interes judetean”

    a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari: expertizare tehnica / expertizare energetica / proiectare / constructii noi

/ reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri incepute cu aceeasi destinatie / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. o) din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, expresia drumuri de interes local si drumuri de interes judetean semnifica cai de comunicatie terestra special amenajate pentru circulatia vehiculelor si pietonilor, clasificate conform prevederilor OG 43/1997 privind regimul drumurilor, republicata cu modificarile si completarile ulterioare, prin acte ale autoritatilor publice.

12. Subprogramul ”Fose septice, microstatii de epurare si sisteme de alimentare cu apa” a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari: expertizare tehnica / expertizare energetica / proiectare / constructii noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri incepute cu aceeasi destinatie / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. p) – r) din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, i. Fose septice semnifica rezervoare etanse subterane, in care se colecteaza apele menajere produse in gospodarii, elimina in buna masura materiile poluante concentrate in apele uzate si asigura retinerea materiilor solide si a deseurilor plutitoare; ii. Microstatii de epurare semnifica ansamblul de constructii si instalatii destinat epurarii apelor uzate, prin metode mecanice, mecano-chimice, biologice si altele; iii. Sistem de alimentare cu apa semnifica ansamblul constructiilor si terenurilor, instalatiilor tehnologice, echipamentelor functionale si dotarilor specifice, prin care se realizeaza serviciul public de alimentare cu apa si care cuprinde, de regula, urmatoarele componente: captari, aductiuni, statii de tratare, statii de pompare cu sau fara hidrofor, rezervoare de inmagazinare, retele de transport si distributie, bransamente, pana la punctul de delimitare a proprietatii.

13. Subprogramul ”Alte obiective de interes public sau social in domeniul constructiilor” a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari: expertizare tehnica / expertizare energetica / proiectare / constructii noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri incepute cu aceeasi destinatie / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. j) din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, expresia alte obiective de interes public sau social in domeniul constructiilor semnifica orice tip de constructii care se realizeaza pentru satisfacerea

nevoilor materiale si spirituale ale comunitatilor locale, inclusiv la nivel national, care nu se incadreaza in restul categoriilor de subprogram.

AGENTIA NATIONALA PENTRU LOCUINTE

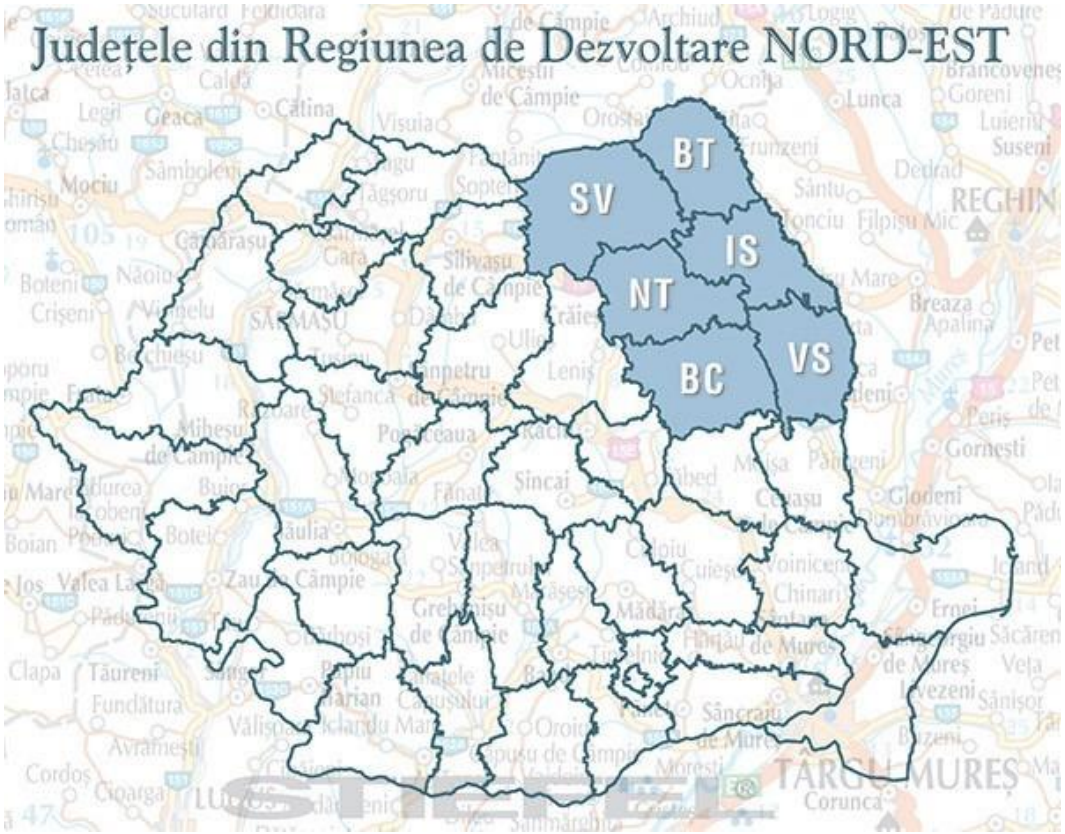
ANL deruleaza la nivel national patru programe principale de constructii de locuinte:

- Programul Locuinte prin credit ipotecar: Programul Locuinte prin credit ipotecar se adreseaza tuturor persoanelor care au implinit varsta de 18 ani si care doresc sa cumpere o locuinta construita prin ANL.
- Programul Locuinte pentru tineri, destinate inchirierii: Programul se adreseaza tinerilor cu varste cuprinse intre 18 si 35 de ani la data depunerii cererii pentru repartizarea unei locuinte construite prin ANL si destinate inchirierii, persoane care nu isi permit sa cumpere sau sa inchirieze o locuinta de pe piata libera.
- Renasterea satului romanesc: Programul Renasterea satului romanesc se adreseaza personalului didactic, medicilor, asistentilor medicali si politistilor care isi desfasoara activitatea in mediul rural. Beneficiarii acestui program sunt specialistii care nu detin, individual sau in comun, impreuna cu sotii/sotiile lor, o locuinta in comuna in care isi desfasoara activitatea, indiferent de modul in care a fost dobandita, cu exceptia cotelor-parti din locuintele dobandite prin mostenire.
- Locuinte sociale pentru comunitatile de romi: Programul-pilot „Locuinte sociale pentru comunitatile de romi” se deruleaza de catre Ministerul Lucrarilor Publice, Dezvoltarii si Administratiei prin intermediul Agentiei Nationale pentru Locuinte, conform HG nr. 1237/2008. Acest obiectiv (rezolvarea situatiei comunitatilor de romi) a fost asumat de Guvernul Romaniei incepand cu anul 2001 si, recent, prin HG nr. 18/2015 pentru aprobarea Strategiei Guvernului Romaniei de incluziune a cetatenilor romani apartinand minoritatii rome pentru perioada 2015 - 2020.

2.3 INFORMATII GENERALE SI CONTEXT - REGIUNEA NORD-EST

Regiunea Nord-Est cuprinde 6 judete: Bacau, Botosani, Iasi, Neamt, Suceava si Vaslui.

Conform clasificarii Eurostat prin Nomenclatorul Unitatilor Teritoriale pentru Statistica (NUTS 1), judetele reprezinta nivelul NUTS 3, regiunea Nord-Est este incadrata pe palierul NUTS 2, impreuna cu celelalte regiuni de dezvoltare ale tarii, acestea fiind incluse, la randul lor, in unitati teritoriale statistice mai mari (NUTS 1). Regiunea Nord-Est face parte, alaturi de regiunea Sud-Est, din Macroregiunea 2 a Romaniei.

Suprafata regiunii este de 3.684.983 hectare (36.850 km²), reprezentand aproximativ 15,46% din suprafata Romaniei), cele mai intinse judete fiind Suceava, cu o suprafata de 8.553 km² si Bacau cu 6.621 km². In regiune se afla localitatea situata la cea mai mare latitudine din Romania – Horodistea – 48o 14’9’’. Regiunea se desfasoara intre 48o 15’N - 46o 00’N latitudine nordica si 28o 15’E - 24o 56’E longitudine estica. Altitudinea maxima din regiune este de 2.100 m pe varful Pietrosul Calimani, situat la limita dintre judetele Suceava si Mures.

Geografic, regiunea se invecineaza la nord cu Ucraina (oblastul/regiunea Cernauti) – granita de 184,2 km lungime, la sud cu judetele Galati si Vrancea (Regiunea Sud-Est), la est cu Republica Moldova (regiunile Nord, Centru si Sud) – granita de 562,3 km lungime, iar la

vest cu judetele Maramures si Bistrita-Nasaud (Regiunea Nord-Vest) si judetele Mures, Harghita si Covasna (Regiunea Centru).

Un aspect cheie al localizarii geografice al Regiunii Nord-Est este faptul ca se constituie parte din frontiera estica a Uniunii Europene, cu implicatii majore in ceea ce priveste securizarea punctelor de trecere a frontierei, avand o granita de 184,2 km lungime cu Ucraina (terestra si fluviala) si de 562,3 km cu Republica Moldova (in intregime fluviala – formata de raul Prut). In regiune exista un singur punct rutier de trecere a frontierei catre Ucraina, Siret (SV) si unul feroviar, Vicsani (SV). Catre Republica Moldova exista patru puncte rutiere de trecere a frontierei: Radauti-Prut (BT), Stanca (BT), Sculeni (IS) si Albita (VS) si doua feroviare - Ungheni (IS) si Falciu (VS), ultimul fiind momentan neoperational. Pe langa acestea, mai exista o serie de puncte de trecere a frontierei cu Ucraina, de mic trafic, insa pe moment neoperationale:

- Rutiere - Ulma (SV), Vicovu de Sus (SV), Racovat (BT);
- Pietonale - Izvoarele Sucevei (SV), Climauti (SV), Vascauti (SV).

Localizarea la limita estica a Uniunii Europene confera regiunii un avantaj strategic din punct de vedere al cooperarii transfrontaliere cu Ucraina si Republica Moldova, in perspectiva apropierii acestora de structurile europene.

RELIEF

Analizand formele majore de relief, constatam ca regiunea este impartita in 3 zone: zona montana carpatica in vest, ocupand 28% din teritoriu, zona subcarpatica in partea mediana spre sud, cu 12% din teritoriu si zona de podis si campie in est, ocupand cea mai mare suprafata – 60% din teritoriu. Judetele Botosani, Iasi si Vaslui se afla integral in aceasta ultima zona. Zona montana este caracterizata de cele trei aliniamente geologice care creeaza un peisaj diferit de la o zona la alta. Aliniamentul vestic, reprezentat in aceasta regiune doar de muntii Calimani – 2100 m, ofera un peisaj vulcanic specific, prin prezenta conurilor si craterelor vulcanice. Aliniamentul central, format din roci dure, cristaline, este caracterizat printr-un relief sters, monoton, exceptie facand muntii Rarau – 1651 m si Hasmas – 1792 m unde, datorita activitatii geologice au aparut elemente spectaculoase precum Pietrele Doamnei, Piatra Soimului sau Piatra Singuratica, obiective care sporesc potentialul turistic al zonei.

Ultimul aliniament, situat in partea estica a Carpatilor Orientali, este alcatuit din strate sedimentare cutate si ofera un peisaj de culmi domoale, dintre care se remarca Obcinile Bucovinei – cu altitudini de pana in 1500 m, faimoase datorita monumentelor istorice aflate in zona si a statiunilor turistice. Tot din acest aliniament face parte si muntele Ceahlau – 1907 m, considerat muntele simbol al Moldovei, important punct turistic prin prezenta statiunii Durau, a cascadei Duruitoarea, a varfului Toaca, dar si a lacului de acumulare Izvorul Muntelui din partea de est. Subcarpatii au inaltimi medii de 400-500 m (max. 911 m - Culmea Plesu)- despartindu-se de zona montana printr-o serie de depresiuni traversate de raurile Bistrita si Trotus.

Zona de podis caracterizeaza partea de est a regiunii si este subdivizata in Podisul Sucevei in zona centralnordica, Podisul Barladului in sud-est si Campia Moldovei in nord-est. Podisul Sucevei este parcurs de raurile Siret, Suceava si Moldova si este caracterizat printr-un relief neuniform de dealuri scunde si depresiuni, Podisul Barladului este puternic influentat de actiunea eroziva a raului Barlad si a afluentilor sai, generand vai orientate nord-sud, iar Campia Moldovei este denumita astfel datorita functiei agricole importante, relieful fiind insa dominat de dealuri scunde.

O sectiune longitudinala asupra regiunii, se prezinta sub forma unei pante care coboara dinspre Vest spre Est, cu numeroase variatii datorita fragmentarii reliefului. Fragmentarea reliefului si vaile orientate nordsud creaza dificultati in organizarea legaturilor rutiere intre localitatile din vestul judetului Vaslui si din estul judetului Bacau, fiind putine drumuri transversale, cu trasee sinuoase, care nu permit o conectivitate buna cu principalele orase din apropiere (Bacau, Vaslui, Barlad).

CLIMA

Diferitele tipuri de relief creeaza zone climatice cu diferente semnificative intre cele muntoase si cele de deal si de campie.

Zona montana este influentata in nord de masele de aer scandinavo-baltice, iar pe directia vest-est de masele de aer oceanice transportate de vanturile din vest care determina o crestere a precipitatiilor medii anuale pana la 1200 mm in Ceahlau. Climatul este de tip montan per ansamblu cu temperaturi medii anuale de 7o C la 1000 m, fiind prezent insa si climatul alpin la peste 1800 m cu temperaturi medii anuale de 0o C.

In zona subcarpatica predomina circulatia aerului pe directia nord-vest – sud-est, pe vaile principalelor rauri, patrunzand uneori si crivatul dinspre nord-est. In depresiunile

subcarpatice se produc iarna inversiuni termice, iar primavara fenomene de tipul foehnului. Temperaturile medii anuale cresc de la nord spre sud, situandu-se in jurul valorii de 8-9 grade Celsius, iar precipitatiile nu depasesc 700 mm/an.

Zona de podis este caracterizata in est prin influente continentale estice, aride, cu temperaturi medii anuale de 9-10 grade Celsius si precipitatii de 400-500 mm/an, iernile fiind reci, fiind prezent si crivatul, iar verile foarte calduroase si secetoase. In nord temperaturile medii anuale scad pana la 6 grade Celsius, insa precipitatiile anuale cresc pana la 900 mm, fiind resimtite influente baltice.

Analizand datele din ultimele doua decade de timp, pentru cele trei statii meteorologice din regiune (Bacau, Iasi si Suceava) se constata o crestere a amplitudinii anuale a temperaturii aerului (diferenta dintre temperaturile cele mai mari si cele mai scazute) cu 2,4 grade Celsius la Bacau, 2,5 grade Celsius la Iasi si 3 grade Celsius la Suceava. De asemenea, se constata o tendinta de crestere a maximelor absolute ale temperaturii aerului in toate cele trei municipii, cu 2-4 grade Celsius.

HIDROGRAFIE

Regiunea este strabatuta de opt cursuri importante de apa, care dreneaza teritoriul pe directia Nord-Sud, intreaga hidrografie apartinand bazinelor hidrografice a Siretului (42.890 kmp) si Prutului (10.990 kmp). Acesta din urma, reprezinta granita naturala cu Republica Moldova, pe o distanta de cca. 562,3 km.

O parte dintre cursurile de apa ale regiunii au beneficiat de ample lucrari de amenajare si regularizare. Pe raul Bistrita s-au construit din anii '70-80 sapte hidrocentrale si cel mai mare lac de acumulare al regiunii - Izvorul Muntelui, cu un volum la nivel normal de retentie de 1.130 mil.mc. In judetul Neamt, se afla si cel mai mare lac de baraj natural din Romania – Lacul Cuejdel, cu o suprafata de 13,9 ha. In judetele Botosani si Iasi se afla numeroase lacuri antropice, formate prin bararea vailor, care constituie o caracteristica a teritoriului campiei colinare a Jijiei (ex. lacurile Stanca-Costesti, Dracsani din judetul Botosani si lacurile Chirita si Ezareni).

FAUNA SI FLORA

Din punct de vedere biogeografic, fauna si flora regiunii de Nord-Est fac parte din:

- Regiunea alpina in partea de vest (vestul judetelor Suceava, Neamt si Bacau);

- Regiunea continentala in partea centrala si de nord-est (estul judetelor Suceava, Neamt si Bacau, judetele Botosani, Iasi si partial judetul Vaslui);
- Regiunea stepica in estul si sudul judetului Vaslui.

Existenta diferitelor specii de plante si animale, precum si prezenta diferitelor habitate specifice, a dus la crearea unor arii de protectie fie a habitatelor – protejand si specii de flora si fauna salbatica de interes comunitar, altele decat pasarile (Natura 2000 - SCI), fie doar a pasarilor - avifaunistice (Natura 2000 - SPA).

In judetul Neamt s-au identificat 25 de tipuri de habitate:

- 5 tipuri de habitate de ape dulci;
- 9 tipuri de habitate de pajisti si tufarisuri (tufarisuri cu Pinus mugo si Rhododendron myrtifolium si comunitati rupicole calcifile sau pajisti bazifile);
- 1 tip de habitat de turbarii si mlastini (izvoare petrifiante cu formare de travertin);
- habitate de stancarii si pesteri;
- 7 habitate de padure (paduri aluviale cu Alnus glutinosa si Fraxinus excelsior).

RESURSELE SUBSOLULUI

In regiunea Nord-Est sunt prezente urmatoarele resurse:

- Minereu uranifer – sectoarele miniere Crucea-Botusana – jud.Suceava – singura unitate de exploatare a acestui tip de minereu din tara; Grinties, judetul Neamt – in procedura de obtinere a autorizatiilor pentru o noua exploatare;
- Minereu polimetalic – Manaila, comuna Breaza, judetul Suceava, cu preparare mecano-chimica pentru obtinerea concentratului de cupru la uzina de preparare Iacobeni – jud.Suceava;
- Minereu cuprifer – Fundu Moldovei (Dealu Negru) – jud. Suceava – activitate sistata (2004);
- Baritina - Ostra, Lesu Ursului, Alunis – activitati inchise (2003-2006);
- Mangan – Bazinul Dornelor (cariera Ulm - Dorna Arini), cariera Oita – Ciocanesti, cariera Arsita – Iacobeni), Carlibaba (zacamantul Dadu), Ciocanesti (Tolovan, Mestecanis); Iacobeni (Nepomuceni, Argestru, Capraria); Saru Dornei (Dealu Rusului) – jud.Suceava – inchise;

- Sare gema – Salina Cacica, cu preparare a sarii geme prin recristalizare in instalatia de preparare de la Partestii de Jos – jud.Suceava; Moinesti, Sarata, Targu Ocna – jud.Bacau; resurse, dar neexploatate: Targu Neamt, Dobreni, Piatra Neamt, Borlesti – jud.Neamt;
- Sulf – Prajeni, pe vaile Teisoara si Ursoaia – jud.Botosani; muntii Calimani – jud.Suceava – (sistare definitiva 1997);
- Tuf ardezic – Hudesti – jud.Botosani;

turba – Poiana Stampei (exploatare si prelucrare mecanica) – jud.Suceava; Dersca – jud.Botosani;

nisipuri cuartoase – Miorcani, Hudesti, Suharau, Bajura – jud.Botosani;

- Gips – Paltinis, Crasnaleuca – jud.Botosani; Perchiu, Onesti – jud.Bacau;
- Saruri de potasiu – Arsita, Solont, Stanesti, Galeanu – jud.Bacau; Cracaoani, GIOSENI, Garcina, Cut, Mastacan, Borlesti, Baltatesti, Tazlau – jud.Neamt;
- Namoluri – Letcani, Lungani – jud.Iasi;

Roci utile:

- Andezite – Dornisoara, Poiana Negri, Voroava – jud.Suceava;
- Calcare – Pojorata, Lelici si Valea Seaca - Carlibaba – jud.Suceava; Bicaz-Chei, Damuc – jud.Neamt:
  - Calcare dolomitice - Paraul Cailor – jud.Suceava;
  - Calcare recifale - Ripiceni si Stanca-Stefanesti– jud.Botosani;
  - Calcare oolitice - Vorona, Cosula, Magura-Ibanesti, dealul Holm– jud.Botosani; Harmanesti, Crivesti, Repedea – jud.Iasi.
- Serpentinite – Breaza – jud.Suceava.
- Nisipuri si pietrisuri – Tudora, Corni – jud.Botosani; Cornatel, Urechesti Garleni, Orbeni – jud.Bacau; Buda-Siretel, Barnova, Scheia, Paun, Cristesti-Miroslovesti, Lespezi-Mircesti, Pascani, Grozesti, Victoria, Probota, Stolniceni-Prajescu, Luncasi, Butea, Motca – jud.Iasi; bazinele raurilor Bistrita, Moldova, Siret si la Girov, Caciulesti, Cracauani, Targu Neamt, Vanatori, Leghiu, Braniste – jud.Neamt; bazinele

raurilor Siret, Suceava, Moldova si cu o pondere mult mai mica de pe raul Bistrita – jud. Suceava;

- Argile – Dofteana, Magura, Luizi-Calugara – jud.Bacau; Ciritei, Sagna, Raucesti, Gadinti, Tasca-Bicaz, Roman, Vanatori-Targu Neamt, Tarcau – jud.Neamt; Dorohoi, Mihaileni – jud.Botosani; Tomesti-Vladiceni – jud.Iasi;
- Luturi loessoide – Tomesti, Holboca, Vladiceni, Ciurea – jud.Iasi;
- Gresii - Ghimes Faget si la Est de zona Slanic Moldova – jud.Bacau; Deleni-Harlau – jud.Iasi; Tarcau-Paraul Capra, Ardeluta – jud.Neamt;
- Petrol si gaze naturale – Frasin, Todiresti, Valea Moldovei, Comanesti, Fratauti – jud.Suceava; in zona dintre Tazlau si Oituz cu exploatari la Zemes, Moinesti, Lucacesti, Solont, Stanesti, Darmanesti, Dofteana si in Podisul Moldovei – jud.Bacau; Tazlau, Roman, Pipirig – jud.Neamt; - carbune brun – Comanesti – jud.Bacau;
- Sisturi bituminoase – jud.Neamt;
- ape minerale terapeutice:
- Sulfuroase si feruginoase - Dranceni, Murgeni, Pungesti, Gura Vaii – jud.Vaslui; Moinesti, Lucacesti – jud.Bacau;
- Clorosodice, clorurate, iodurate, bromurate – Nicolina, Raducaneni – jud.Iasi; Lucacesti, Schela Moinesti, Lunca, Poiana Sarata, Targu-Ocna, Sarata-Bai – jud.Bacau; Durau, Baltatesti, Oglinzi-Bai, Piatra Soimului – jud.Neamt;
- Bicarbonatate, magneziene, calcice - Parcovaci – jud.Iasi; Poiana Cosnei, Poiana Vinului, Dorna Candrenilor, Poiana Negri, Rosu – jud.Suceava
- Sulfuroase, bicarbonatate, sodice, sulfatate – Strunga, Breazu, Gradina Botanica Iasi, Baiceni, Bohotin, Cucuteni – jud.Iasi
- Ape minerale carbogazoase – Tosorog, Bicazu Ardelean, Dealul Gherman – jud.Neamt; Poiana Negri, Vatra Dornei, Dorna Candrenilor, Paltinis – jud.Suceava; Iasi – jud.Iasi;
- Ape minerale necarbogazoase (plate) – perimetrul Munticelul, Bicazu Ardelean, Leghin-Pipirig, Izvorul Muntelui, Tazlau-Ardeluta – jud.Neamt; Iasi, Harlau, Strunga, Cucuteni, Raducaneni, Deleni, Rediu, Aroneanu, Mircesti – jud.Iasi; Dealul Floreni, Moara Dracului, Izvorul Alb – jud. Suceava.

Unitati administrative, componente ale regiunii (judete, municipii, orase si comune)

Regiunea Nord-Est este alcatuita din sase judete (Bacau, Botosani, Iasi, Neamt, Suceava, Vaslui), cu o populatie rezidenta de 3.210.481 locuitori (2018), situandu-se din acest punct de vedere, pe primul loc intre cele opt regiuni ale tarii (16,49% din populatia totala a Romaniei). Populatia regiunii este concentrata in 46 centre urbane si 506 comune. Ponderea populatiei rurale din populatia totala este de 58,26%.

Se poate observa ca populatia rezidenta a regiunii este intr-o usoara scadere (cu 1,98 % in intervalul 2013- 2018), avand o rata de scadere in apropierea celei inregistrate la nivel national (2,23%). Proportia celor care traiesc in mediul urban s-a pastrat constanta in perioada analizata in jurul valorii de 41%.

Judetul Neamt este situat in partea central vestica a regiunii, in bazinele raurilor Bistrita, Siret si Moldova. Municipiul Piatra Neamt, atestat istoric din anul 1392 sub numele de Piatra lui Craciun, este situat in apropierea masivului Ceahlau, munte considerat sfant in mitologia romaneasca. Fiind situat la o rascruce de drumuri turistice, municipiul este un important obiectiv turistic, detinand monumente istorice si de arhitectura. Judetul se bucura si de numeroase obiective naturale si istorice precum Parcul National Ceahlau, Parcul National Cheile Bicazului-Hasmas, Parcul Natural Vanatori-Neamt, Cetatea Neamtului, precum si numeroase lacasuri de cult. Populatia judetului domiciliaza cu preponderenta in mediul rural, ponderea celor din mediul urban fiind de doar 39,1% (19,9% in municipiul Piatra Neamt). Cele mai mari comune sunt: Sabaoani (11.920), Tamaseni (9.905), Borlesti (9.417), Pipirig (9.044) - 2018.

Principalele centre ale regiunii

In regiunea Nord-Est figureaza 71 orase, grupate dupa cum urmeaza:

- 6 localitati urbane mari (cu peste 100.000 locuitori) – municipiile Iasi, Bacau, Botosani, Piatra Neamt, Suceava si, Vaslui;
- localitati urbane mijlocii (50.000 - 100.000 locuitori) – municipiile Barlad, Onesti, Roman;
- 25 localitati urbane mici (10.000 - 50.000 locuitori);
- 8 municipii (Moinesti, Dorohoi, Pascani, Radauti, Falticeni, Campulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Husi);

- 17 orase (Buhusi, Comanesti, Darmanesti, Targu Ocna, Darabani, Flamanzi, Targu Frumos, Podu Iloaiei, Targu Neamt, Roznov, Gura Humorului, Vicovu de Sus, Dolhasca, Salcea, Liteni, GIOSENI si Harlau;
- 12 localitati urbane foarte mici (sub 10.000 locuitori) – Slanic Moldova, Saveni, Stefanesti, Bucecea, Bicaz, Siret, Cajvana, Frasin, Brosteni, Milisauti, Solca si Murgeni.

Conform clasificarii localitatilor din Legea nr. 350/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, regiunea include:

- Localitati de rangul i (municipii de importanta nationala, cu influenta potentiala la nivel european) – municipiile iasi si bacau;
- 15 localitati de rang II (municipii de importanta interjudeteana, judeteana sau cu rol de echilibru in reteaua de localitati) - Barlad, Botosani, Campulung Moldovenensc, Dorohoi, Falticeni, Husi, Moinesti, Onesti, Pascani, Piatra Neamt, Radauti, Roman, Suceava, Vaslui, Vatra Dornei;
- 29 localitati de rang III (orase):
  - Buhusi, Comanesti, Darmanesti, Slanic Moldova, Targu Ocna – judetul Bacau;
  - Bucecea, Darabani, Flamanzi, Saveni, Stefanesti – judetul Botosani;
  - Harlau, Podu Iloaiei, Targu Frumos – judetul Iasi;
    - Bicaz, Roznov, Targu Neamt – judetul Neamt;
    - Brosteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Liteni, Milisauti, Salcea, Siret, Solca, Vicovu de Sus – judetul Suceava;
    - Murgeni, GIOSENI – judetul Vaslui;
  - 506 localitati de rang IV (sate resedinta de comuna);
  - 1974 localitati de rang V (sate componente ale comunelor si sate apartinand municipiilor si oraselor).

Conform Strategiei de dezvoltare teritoriala a Romaniei 2035, la nivel national, o serie de teritorii pot fi incadrate in categoria axelor de dezvoltare (definite ca fasii, culoare sau coridoare care concentreaza asezari umane, activitati antropice sau fluxuri de materie, energie

si informatie), datorat avantajului competitiv castigat de pe urma unei accesibilitati ridicate fata de ariile invecinate.

Dintre acestea mentionam pe cele care figureaza si in regiune:

- Axe cu potential de dezvoltare interregionale: Iasi – Bacau – Brasov;
- Axe cu potential de dezvoltare la nivel intraregional: in lungul coridoarelor hidrografice - Vaile Siretului, Bistritei sau Trotusului; in lungul coridoarelor geomorfologice, asa cum este cazul culoarului depresiunilor intramontane din Carpatii Orientali: aliniamentul Vatra Dornei – Campulung Moldovenesc – Gura Humorului.

Demografie

Conform datelor statistice existente la 1 iulie 2018, regiunea Nord-Est avea o populatie domiciliata de 3.959.219 locuitori, reprezentand 17,8% din populatia totala a tarii. Sub acest aspect, dintre cele opt regiuni de dezvoltare, regiunea Nord-Est are cel mai mare numar de locuitori. Distributia pe judete este urmatoarea: Bacau – 742.053 loc, Botosani – 452.328 loc, Iasi – 944.074 loc, Neamt – 569.851 loc, Suceava – 757.679 loc si Vaslui – 493.234 loc.

Totodata, populatia rezidenta (indicator introdus de catre INS incepand cu 2012) insuma 3.209.206 locuitori la 1 iulie 2018, reprezentand 16,4% din populatia tarii. Distributia pe judete a populatiei rezidente este urmatoarea: Bacau – 587.901 loc, Botosani – 382.361 loc, Iasi – 792.000 loc, Neamt – 444.483 loc, Suceava – 625.616 loc si Vaslui – 376.845 loc. Astfel, diferenta dintre populatia domiciliata si rezidenta pe total regiune este de 750.013 persoane, cea mai mare parte emigrata temporar in alte state membre ale Uniunii Europene, respectiv in alte regiuni de dezvoltare din Romania.

Putine localitati din regiune au inregistrat cresteri mai mari de 10% ale populatiei cuprinsa in grupa de varsta 0-14 ani, in intervalul de timp mentionat. Mai mult, aproape toate - cu exceptia municipiilor Iasi, Suceava si Vaslui - sunt amplasate in mediul rural. Cele mai multe dintre acestea sunt in judetele Iasi (municipiul Iasi, Mosna, Barnova, Miroslava, Rediu, Valea Lupului, Grajduri, Ciurnea, Holboca, Popesti, Costuleni, Tomesti) Iasi, Suceava (municipiul Suceava, Ipotesti, Iaslovat, Scheia, Moara, Voitinel). Cele mai putine sunt in judetele Bacau (Hemeiusi, Letea Veche), Botosani (Ripiceni) si Vaslui (municipiul Vaslui). In judetul Neamt nu exista localitati cu cresteri de peste 10% a populatiei cu varsta cuprinsa intre 0-14 ani. In schimb, 115 localitati (toate din mediul rural) din regiune au scaderi cu

peste 10% a populatiei cuprinsa in grupa de varsta de peste 60 ani, in perioada 2012-2018, din care: 38 in judetul Botosani, 33 in Vaslui, 11 in judetul Bacau, 16 in judetul Neamt, 10 in Iasi si 7 in Suceava. Totodata, inregistreaza simultan si o scadere cu peste 10% a populatiei cuprinsa in grupa de varsta 0-14 ani (cate 33 in Vaslui si Botosani, cate 10 in Bacau si Neamt, 8 in Iasi si 3 in Suceava).

Localitatile din regiune care se confrunta cu un fenomen accentuat de imbatranire a populatiei (scadere cu peste 10% a populatiei din grupa de varsta 0-14 ani, insotita de crestere cu peste 10% a populatiei din grupa de varsta peste 60 de ani) sunt municipiile Onesti, Dorohoi, Pascani si Barlad, orasele Comanesti, Slanic Moldova, Bicaz, Siret si GIOSENI , precum si alte 6 comune, cele mai multe fiind in judetele Suceava (4 comune), judetele Bacau si Vaslui avand fiecare cate o comuna in aceasta clasa.

Infrastructura

Infrastructura este suma elementelor bazei tehnico-materiale cu ajutorul careia intre comunitatile componente se desfasoara toate fluxurile si transferurile de resurse materiale, umane, servicii si informatii in timp util.

Aceste elemente sunt descrise de urmatoarele componente:

- Transportul pe drumuri, cai ferate si alte categorii (aerian, naval);
- Gaze naturale, energie termica si structura locativa;
- Servicii de telecomunicatii, televiziune, radio, internet;
- Infrastructura sociala;
- Conditii de locuire, alte servicii publice, spatii verzi.

Reteaua TEN-T de baza traverseaza regiunea Nord-Est atat de la nord la sud, cat si de la vest la est prin partea mediana, asigurand, pe de o parte, conexiunea capitalei Bucuresti cu Ucraina prin nordul regiunii (traversand municipiile Bacau, Roman, Falticeni, Suceava si ajungand la punctul de trecere a frontierei Siret), cat si conexiunea cu vestul tarii (Timisoara, Cluj, Targu Mures) a partii de est (Piatra Neamt, Iasi) a Regiunii Nord-Est si apoi cu Republica Moldova (cu punct de trecere a frontierei pe reteaua de baza – Ungheni). Reteaua TEN-T extinsa include conexiunea municipiului Bucuresti cu municipiul Chisinau pe directia SV-NE, traversand municipiile Barlad si Husi din regiunea Nord-Est, respectiv a

municipiului Bacau cu municipiul Brasov. Pe reteaua TEN-T rutiera sunt amplasate 10 municipii, 5 orase si 82 de comune, unitati cu o populatie totala de 1,6 milioane locuitori.

Drumurile nationale sau judetene care se intersecteaza cu coridorul TEN-T asigura conectivitatea directa. Unitatile administrativ-teritoriale aflate de-a lungul acestor drumuri sunt conectate direct la reteaua TENT, acestea insumand aproximativ 1,9 milioane de locuitori (48,2% din populatia regiunii). In aceasta categorie intra 7 municipii, 23 de orase si 295 de comune.

Drumurile nationale sau judetene care realizeaza legatura la un coridor TEN-T prin intermediul unui drum national modernizat reprezinta conectivitatea indirecta. Unitatile administrativ-teritoriale aflate de-a lungul acestor drumuri sunt conectate indirect la reteaua TEN-T. Populatia acestora ajunge la aproximativ 370 mii de locuitori (9,5% din populatia regiunii).

Drumurile care nu se intersecteaza cu un drum national sau judetean care la randul lui sa se conecteze cu reteaua TEN-T sunt considerate ca fiind neconectate la retea. Unitatile administrativ-teritoriale aflate de-a lungul acestor drumuri cuprind cca. 83 de mii de locuitori (2,1% din populatia regiunii) fiind reprezentate de 20 de comune si un oras (Cajvana, judetul Suceava).

Infrastructura rutiera Regiunea Nord-Est este strabatuta de o serie de coridoare rutiere europene:

- Bucuresti – Bacau – Roman – Suceava - Siret (punct de control si trecere a frontierei) – E 85;
- Suceava - Vatra Dornei – Cluj Napoca (E 576) care face legatura cu E 60: Cluj Napoca-Oradea;
- Bacau – Brasov – Pitesti - E 574 (care face legatura cu E 70: Craiova – Vidin - Skopje);
- Bucuresti – Barlad – Albita (punct de trecere a frontierei) – Chisinau – E 581 care strabate judetul Vaslui;
- Roman- Targu Frumos cu ramificatie catre Botosani (E 58) si Iasi – Sculeni (punct de trecere a frontierei) (E 583).

Conform Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 s-au identificat o serie de probleme, nevoi, provocari cu care se confrunta comunitatile locale. Astfel, aspectele identificate, respectiv localitatile unde s-au semnalat problemele si provocarile respective, sunt urmatoarele:

- Lipsa unei centuri ocolitoare in localitatile: Barlad, Campulung Moldovenesc, Comanesti, Darmanesti, Dorohoi, Falticeni, Flamanzi, Gura Humorului, Husi, Pascani, Podu Iloaiei, Targu Neamt, Vatra Dornei;
- Starea proasta a drumurilor comunale din localitatile componente: Bicaz (70 km), Murgeni;
- Strazi orasenesti in mare parte nemodernizate: Barlad, Buhusi, Campulung Moldovenesc, Comanesti, Darabani, Darmanesti, Flamanzi, Harlau, Husi, Liteni, Milisauti, GIOSENI, Pascani, Radauti, Roznov, Siret, Slanic Moldova, Solca, Targu Neamt, Vicovu de Sus;
- Trafic auto intens, zone de congestionare a traficului: Buhusi, Pascani, Podu Iloaiei, Targu Frumos.

Conform Master Planului General de Transport al Romaniei pe termen scurt, mediu si lung, sunt prevazute a fi realizate in perioada 2021-2030 urmatoarele tronsoane de autostrada sau drum expres:

- Autostrada Brasov – Bacau - Autostrada fazata Targu Mures – Iasi – Ungheni;
- Drum expres Bacau – Suceava;
- Drum expres Suceava – Siret.

De asemenea, sunt prevazute cateva proiecte care ar urma sa fie implementate dupa 2030 si anume:

- Drumul expres Bacau – Focsani – Braila – Galati;
- Drumul expres Bacau – Piatra Neamt;
- Drumul expres Suceava – Botosani.

Mediu

Servicii de furnizare a apei potabile - In anul 2018, la nivel regional, un numar total de 381 de localitati detineau retea de distributie a apei potabile, reprezentand doar 66,6% din

totalul localitatilor regiunii - nivel inferior fata de ponderea nationala (80,63%). Fata de anul 2012, numarul localitatilor cu retea de apa potabila a crescut cu 38 de unitati, toate situate in mediul rural: 4 in judetul Bacau, 11 in judetul Iasi, 4 in judetul Neamt, 12 in judetul Suceava si 7 in judetul Vaslui. In continuare, exista doua localitati urbane in regiune care nu detin retea de apa potabila: Cajvana si Milisauti.

Lungimea retelei de distributie a apei potabila din regiune totalizeaza 9.951,5 km, cu 37% mai mult fata de anul 2012, din care 3.748 km figureaza in mediul urban. Cresterea se datoreaza lucrarilor de contructie si extindere realizate in mediul rural (in mediul urban stagneaza), si in special din judetul Iasi unde a avut loc o crestere cu 75,5% - restul judetelor contabileaza cresteri in intervalul 25-30%. In privinta distributiei pe medii de rezidenta, in mediul rural reteaua existenta detine o pondere de 62,33% din lungimea totala.

Servicii de canalizare - In anul 2018, doar 39,13% din localitatile regiunii detineau retea de canalizare, nivel apropiat de cel inregistrat la nivel national (41%). Mai mult, in continuare, orasele Milisauti si Vicovu de Sus nu au retele de canalizare. Fata de anul 2012, numarul localitatilor cu retea de canalizare a crescut cu 61 unitati, toate amplasate in mediul rural: 8 in Bacau, 26 in Iasi, 7 in Neamt, 12 in Suceava si 8 in Vaslui. Totodata, statistica mentioneaza ca in judetul Botosani numarul localitatilor cu retea de canalizare a scazut cu 2 unitati in perioada de analiza.

Lungimea retelelor de canalizare la nivel regional totalizeaza 4.534 km, cu 50% mai mult fata de anul 2012, cele mai mari cresteri avand loc in judetele Bacau si Iasi.

Situatia este similara si in privinta ponderii populatiei cu acces la serviciile de canalizare. Astfel, 36,8% din totalul populatiei beneficiaza de acest serviciu, situatie similara cu cea din 2012. Totodata, media regionala inregistrata este cu mult sub nivelul mediu national de 52,85% - nici un judet al regiunii neapropiindu-se de acest nivel. Judetele Botosani, Suceava si Vaslui sunt cele care au cele mai mari probleme in aceasta privinta, doar 30,8%, 31%, respectiv 32,7% din populatia lor avand acces la acest serviciu.

Calitatea aerului

Calitatea aerului a fost monitorizata continuu prin reteaua automata de monitorizare a calitatii mediului reprezentata la nivelul regiunii de 20 statii automate, dintre care 7 de tip fond urban, 6 de tip industrial, 4 de tip trafic, 1 de tip fond suburban, 1 de tip fond regional, 1 de tip fond rural. Marea majoritate a statiilor este in mediul urban, cele mai multe (6) in judetul Iasi.

Judetul Neamt:

- Pentru dioxidul de azot nu s-a depasit valoarea maxima orara de 200 µg/m3;
- Nu s-au inregistrat valori ale concentratiei de dioxid de sulf care sa depaseasca valorile limita pentru protectia sanatatii umane, pragul de alerta sau nivelul critic anual pentru protectia vegetatiei. Valoarea maxima zilnica pentru a concentratiei de dioxid de sulf a fost de 26,45 µg/m3, masurata la statia din piatra neamt;
- Pentru ozon s-au inregistrat 3 valori care au depasit valoarea tinta de 120 µg/m3 la statia nt1 piatra neamt; pragul de informare de 180 µg/m3 si cel de alerta de 240 µg/m3 nu au fost atinse;
- La statia automata NT1 Piatra Neamt s-au inregistrat 6 depasiri a concentratiei maxime admise la PM10 gravimetric si 4 depasiri la PM10 nefelometric. Aceste depasiri se datoreaza conditiilor meteo nefavorabile, emisiilor provenite din instalatiile de ardere rezidentiale. Cea mai mare valoare zilnica inregistrata a fost de 127,45 µg/m3, in statia de fond urban NT1 Piatra Neamt, peste valoarea limita zilnica pentru protectia sanatatii umane de 50 µg/m3, prevazuta in Legea nr.104/2011 privind calitatea aerului inconjurator, conform acesteia valorile limita ale concentratiilor de PM10 gravimetric nu trebuie depasite mai mult de 35 de ori intr-un an calendaristic.

Calitatea solurilor

Calitatea solurilor este influentata fie de factori naturali (clima, forma de relief), fie de actiuni antropice agricole si industriale - in multe situatii factorii mentionati pot actiona impreuna in sens negativ, avand ca efect scaderea calitatii si chiar anularea functiilor acestora. Influentele daunatoare ale acestora se reflecta in deteriorarea caracteristicilor si a functiilor solurilor, respectiv in capacitatea lor bioproductiva, dar, ceea ce este si mai grav, in afectarea calitatii produselor agricole si a securitatii alimentare, cu urmari serioase asupra calitatii vietii.

Conform informatiilor existente in Raportul anual privind starea mediului in Romania pentru anul 2017, regiunea Nord-Est este afectata de diferite procese de panta (eroziune de suprafata, de adancime, alunecari de teren) pe o suprafata totala de 1.129.652 ha, reprezentand 33,5% din suprafata totala afectata a Romaniei.

Biodiversitate

In regiunea Nord-Est, biodiversitatea este caracterizata de existenta a trei regiuni biogeografice: continentala, stepica si alpina. Principalele tipuri de habitate identificate sunt: habitatele de padure, habitate de pajisti si tufarisuri, habitate de stancarii si pesteri, turbarii si mlastini, habitate de ape dulci. In regiunile de deal si podis se intalnesc paduri de foioase. Zonele montane sunt acoperite cu paduri, indeosebi de rasinoase. La limita superioara a padurii se dezvolta etajul subalpin format din arbusti (jneapan, ienupar, afin etc.). Pe culmile mai inalte se afla pajisti alpine alcatuite din ierburi marunte. Diversitatea florei si faunei specifice regiunii este corelata cu existenta unor habitate, in principal forestiere si acvatice, parte din ele nealterate, care constituie o bogatie de mare pret, ce trebuie ocrotita si valorificata in mod rational. In vederea protejarii acestui valoros capital natural si asigurarii unei stari favorabile de conservare a habitatelor naturale de importanta deosebita, nu doar la nivel regional si national, dar si european, in ultimii ani s-au facut pasi importanti in implementarea directivelor Uniunii Europene privind conservarea habitatelor si a biodiversitatii.

In regiunea Nord-Est figureaza 135 arii naturale protejate Natura 2000 (42 situri Natura 2000 de tip SPA si 93 de tip SCI), cu 35 unitati in plus fata de valoare de referinta din perioada anterioara de programare. Acestea ocupa o suprafata de aproximativ 373 mii ha – 10% din suprafata regionala (tip SPA), respectiv 431 mii ha – 12% din suprafata regionala (tip SCI).

Unele arii protejate se suprapun partial, rezultand zone protejate atat pentru habitate, cat si pentru componenta avifaunistica. De asemenea, exista suprapuneri si cu alte arii protejate, precum parcurile nationale (Muntii Rodnei, Calimani, Ceahlau, Cheile BicazuluiHasmas), parcuri naturale (Vanatori- Neamt) sau alte rezervatii de interes national, judetean sau local.

Economia

Produsul intern brut nominal a avut o dinamica pozitiva in perioada de analiza, si in special in intervalul 2016-2017, inregistrand o crestere sustinuta atat la nivel national cat si regional. Principalul motor al cresterii economice l-a constituit consumul individual al populatiei, alimentat, stimulat de:

1. Asteptarile pozitive existente pe piata muncii privind ocuparea si nivelul veniturilor;
2. Masurile de ordin bugetar care au presupus cresteri succesive ale salariilor bugetarilor, punctului de pensie si a salariului minim pe economie. Astfel, salariul minim pe

economie a crescut de la 1050 lei (2016), la 1450 lei (2017), 1900 lei (2018) 2080 lei (2019) si 2230 lei (ian. 2020);

3. Masurile de ordin fiscal traduse in reducerea impozitelor indirecte si a unor impozite directe. De exemplu cota standard a taxei pe valoare adaugata (TVA) s-a redus de la nivelul initial de 24%, la 21% in 2016 si 19% din 2017, iar impozitul pe salarii a devenit 10% din 2018 (scadere de la 16%). Totodata, au avut loc micsorari ale cotei reduse de TVA la nivelul de: 9% pentru medicamente si produse ortopedice, la 5% pentru servicii de cazare si restaurant, editare de carti, manuale scolare, acces la evenimente culturale, sportive, etc.;
4. Masurile de ordin monetar: nivelul scazut al ratelor dobanzii pentru creditul de consum, comparativ cu perioadele de analize anterioare.

Analizand evolutia contributiei sectoarelor economiei la VAB-ul fiecarui judet, se desprind urmatoarele:

- Inversarea contributiilor sectoarelor economice la formarea VAB judetean: serviciile sunt in continua crestere si tind sa fie majoritare in defavoarea celorlalte domenii;
- Contributia agriculturii, chiar si in judetele predominant agricole (Botosani, Vaslui) este in scadere;
- Contributia industriei, inclusiv in judetele cu centre industriale este in scadere;
- Contributia constructiilor a scazut in toate judetele;
- In domeniul serviciilor judetul Iasi inregistreaza cea mai mare crestere, datorita in special cresterii contributiei sectorului tehnologia informatiei si comunicatiilor, activitatilor profesionale, stiintifice si tehnice, intermedierilor financiare, tranzactiilor imobiliare;
- Judetele Bacau si Suceava si-au marit contributia la VAB prin comert, activitati profesionale, stiintifice si tehnice.

In Regiunea Nord-Est sunt prezente 11 clustere, care activeaza in diverse sectoare economice: confectii textile, media & TIC, imagistica medicala, biotehnologii, turism, industrii creative si constructii:

- Clusterul Regional de Turism - Asociatia pentru Turism Bucovina (Suceava);
- Clusterul de tricotaje ASTRICO Nord-Est (Neamt);

- Clusterul de biotehnologie BioROne (Iasi);
- Clusterul ICONIC – Interactive Cluster of New Media Industry (Iasi);
- Cluster tehnologii agroalimentare Ind-Agro-Pol;
- Clusterul Regional Inovativ de Imagistica Moleculara si Structurala Nord-Est - IMAGO-MOL (Iasi);
- Clusterul Regional Inovativ EURONEST IT&C Hub (Iasi);
- Clusterul „Breasla Constructorilor Ieseni” (Iasi);
- Clusterul Regional Inovativ de Bioeconomie Suceava-Botosani (Suceava);
- Clusterul pentru Agricultura si Zootehnie „Agro Ferma” (Iasi);
- Carpathian Furniture Cluster (Roman, jud Neamt).

Intreprinderile mici si mijlocii constituie un segment important al economiei regiunii, absorbind, la nivelul anului 2018, o mare parte din efectivul de personal care activeaza in firme (51,3%).

Daca se tine cont si de cei ce activeaza in microintreprinderi, ponderea totala se ridica la 79,9%. La nivelul anului 2018, in regiune erau 62.160 intreprinderi active, cu 11.862 unitati mai multe fata de anul 2012. Procentual, acestea reprezinta 10,7% din totalul inregistrat la nivel national, nivel aproximativ constant in perioada analizata.

In regiunea Nord-Est exista 8 parcuri industriale ce se intaind pe o suprafata de 154 de hectare:

1. Parcul Industrial Hemeius (HIT Parc), judetul Bacau – 10,85 hectare;
2. Parcul Industrial Botosani – 12,95 hectare;
3. Parcul Industrial Iasi, judetul Iasi – 18,60 hectare;
4. Parcul Industrial Miroslava, judetul Iasi – 46,44 hectare;
5. Parcul Industrial Miroslava II, judetul Iasi – 25,2 hectare;
6. Parcul Industrial Ceahlau, judetul Neamt – 10,43 hectare;
7. Parcul Industrial Siret, judetul Suceava – 15,94 hectare;
8. Parcul Industrial Bucovina, judetul Suceava – 13,74 hectare.

Investitii straine

In privinta investitiilor straine directe, ca pondere in total investitii pe Romania, regiunea Nord Est se situeaza in mod constant pe ultimul loc, nedepasind nivelul de 3% (maxim inregistrat 2012), reprezentand valoarea absoluta de 1.924 milioane euro in 2018. Mai mult, in perioada 2013-2018 se constata o oarecare scadere in procent din totalul investitiilor straine la nivel national (cu 2,4% in 2018), desi ca valoare absoluta s-a inregistrat o crestere de 14%. Fata de momentul aderarii Romaniei in UE, valoarea totala a investitiilor straine (ISD) realizate in regiune a crescut cu 186%.

Agricultura si dezvoltare rurala

Spatiul rural din regiunea Nord-Est prezinta, in contextul socio-economic actual, o serie de elemente care contribuie la definirea particularitatilor teritoriilor celor 506 comune si 2.414 de sate din judetele Bacau, Botosani, Iasi, Neamt, Suceava si Vaslui. In zona rurala a regiunii, in anul 2018, figureaza 506 comune, care cuprind un numar de 2.414 sate, in care locuiesc 1.866.294 locuitori (reprezentand 58,13% din populatia regiunii). In plus, in Regiunea Nord-Est sunt si 53 de sate apartinand de municipii si orase.

La nivel judetean, in 2018, cele mai mari ponderi a locuitorilor din zona rurala se regasesc la nivelul judetelor Neamt (64,69%), Suceava (59,29%) si Botosani (59,13%). De remarcat ca, in toate judetele regiunii, ponderea populatiei din zona rurala depaseste 50%.

Activitatile economice de baza in mediul rural sunt: agricultura (cultivarea culturilor cerealiere, cultura cartofului si a sfeclei de zahar fiind practicata in aproape toate judetele, viticultura-judetele Vaslui, Bacau si Iasi, pomicultura-judetele Iasi, Suceava si Neamt, zootehnia), exploatarea si prelucrarea lemnului in judetele Suceava, Neamt si Bacau si turismul rural in judetele Suceava, Neamt si Bacau. Suprafata totala a regiunii este la nivelul anului 2014 de 3.684,9 mii hectare (15,45% din suprafata totala a Romaniei), din care 2.124,7 mii hectare reprezinta suprafata agricola (14,52% din suprafata agricola a Romaniei), impartita pe categorii de utilizare. In proprietate privata se gasesc 2.019 mii hectare (95,05 % din suprafata agricola).

In ceea ce priveste suprafata agricola efectiv irigata, aceasta a cunoscut un trend ascendent in perioada 2007-2018. Astfel, la finalul anului 2018, suprafata agricola irigata efectiv a crescut cu 251% fata de anul 2007 si cu 202% fata de anul 2013. Dintre judetele regiunii, cea mai mare crestere la nivelul anului 2018 in acest sens apartine judetului Botosani (1.966% fata de anul 2013).

La nivel regional, in anul 2018, cea mai mare parte a suprafetei cultivate era formata din cultura cerealelor pentru boabe (56,60%), plante uleioase (17,70%), furaje verzi din teren arabil (17,70%) si furaje perene (14,31%). Cele mai intinse suprafete acoperite cu cereale pentru boabe erau cultivate cu porumb boabe (66,12%), respectiv grau si secara (24,06%).

Cele mai mari suprafete cultivate cu culturi cerealiere pentru boabe in anul 2018 apartin judetelor Botosani (21,63%), Iasi (19,71%) si Vaslui (18,80%) din suprafata totala a regiunii (pe acest segment agricol). Suprafetele cultivate cu grau si secara predomina in judetele Vaslui (22,79%), Iasi (20,91%), Botosani (16,73%) din totalul suprafetei cultivate pentru acest tip de cereale. Cele mai mari suprafete cultivate cu porumb pentru boabe sunt in judetele Botosani – 23,35%, Iasi – 20,10% si Vaslui – 18,18% din totalul suprafetei cultivate pentru aceasta cultura.

In regiune functioneaza un numar insuficient de ferme zootehnice specializate, iar majoritatea animalelor sunt crescute in gospodariile personale si utilizate pentru asigurarea consumurilor individuale.

Cele mai mari efective de bovine au fost inregistrate, la finalul anului 2018, in judetele Suceava (28% din total regional) si Botosani (19,06% din total regional), porcine in judetele Neamt (25,74% din total regional) si Iasi (22,24% din total regional), ovine in judetele Botosani (21,02% din total regional) si Suceava (19,03% din total regional), pasari in judetele Vaslui (29,52% din total regional), Bacau (26,24% din total regional), si caprine in judetele Bacau (31,15% din total regional), Vaslui (16,75% din total regional), familii de albine in judetele Vaslui (27,16% din totalul regional), Iasi (19,14% din totalul regional).

Elementele esentiale care definesc agricultura si dezvoltarea rurala din Regiunea Nord-Est sunt:

- Existenta zonelor geografice rurale lipsite de orase pe o raza de 30 km – accesibilitate scazuta pentru locuitorii din mediul rural la serviciile publice de invatamant si sanatate din mediul urban, precum si o slaba polarizare a zonelor economice urbane. Zone identificate: sud-estul judetului Botosani – nord-estul judetului Iasi, nord-estul judetului Botosani, sudul, sud-vest si sud-estul judetului Iasi, estul judetului Bacau-vestul judetului Vaslui, zona central-estica a judetului Vaslui, nord-vestul judetului Suceava; vest, nord-vestul judetului Neamt, nord-vestul judetului Bacau, sudul judetului Bacau, centrul si Nordul Judetului Vaslui– aproximativ 220 mii persoane;

- Proces continuu de imbatranire a populatiei din zona rurala. In perioada 2013–2018 au avut loc scaderi ale numarului de copii cuprinsi in grupele de varsta 0-4 ani si 5- 9 ani cu 2%, respectiv 15%, cu precadere in judetele Botosani si Vaslui. Pentru populatia cuprinsa in grupa de varsta 65-69 ani a avut loc o crestere cu 23%, cele mai mari cresteri avand loc in judetele Iasi si Suceava;
- Ponderea ridicata a populatiei ocupate in agricultura care contribuie in mica masura la realizarea PIB regional;
- Efectivul numeros al persoanelor varstnice ce activeaza in agricultura – aprox. 33% din populatia ocupata in agricultura are varste de peste 55 ani; o treime din cei peste 65 de ani sunt persoane active ocupate;
- Nivelul redus al suprafatelor agricole cu lucrari de irigatii – 6% din total suprafata agricola, procent care se mentine constant in intervalul 2013-2018;
- Capacitatea de productie existenta insuficienta pentru a procesa materiile prime agricole – legume, fructe, lapte, carne;
- In mediul rural (2018), locuieste 58% din populatia regiunii, judetele cu cele mai mari ponderi fiind Neamt (65%) si Suceava, Botosani si Vaslui, cu cate 59% fiecare.
- Ponderea ridicata a suprafetei agricole in regiune – 14,52% din suprafata totala agricola a Romaniei;
- Nivele ridicate ale productiei la hectar pentru o serie de culturi agricole (grau dur, mazare boabe, floarea soarelui, furaje verzi anuale) la nivel regional, superioare fata de nivelul mediu national in 2018;
- Aport ridicat si constant al regiunii la valoarea totala a productiei nationale – 15,81% pentru valoarea agricola totala, 14,85% pentru valoarea productiei vegetale, 18,72% pentru valoarea productiei animale si 6,89% pentru valoarea serviciilor agricole, date valabile pentru finalul anului 2018;
- Regiunea este cel mai mare furnizor de masa lemnoasa din Romania – mai mult de un sfert din masa lemnoasa totala recoltata a Romaniei;
- Potential ridicat in cresterea si valorificarea fructelor de padure si a ciupercilor comestibile, a produselor piscicole si apicole;

- Potential turistic ridicat al zonelor rurale si numarul ridicat de structuri de cazare existent.

Pentru perioada de programare 2021-2027 sunt avute in vedere urmatoarele elemente de ordin strategic:

Viziunea pentru anul 2030: Regiunea Nord-Est va fi un spatiu competitiv, durabil si incluziv unde iti vei dori sa locuiesti, sa lucrezi si sa investesti.

Obiectiv general: Derularea in regiune a unei dezvoltari echilibrate printr-un proces de crestere economica durabil, favorabil incluziunii sociale, care sa conduca la cresterea standardului de viata si reducerea decalalajelor de dezvoltare intra si inter regionale.

Indicatori de monitorizare obiectiv general: produsul intern brut la nivel regional si judetean; indicele de disparitate al produsului intern brut pe cap de locuitor la nivel regional si judetean; indicele de dezvoltare umana la nivel local.

2.3.1 *Strategia de Specializare Inteligenta RIS3 NE 2021-2027*

Strategiile nationale/regionale de cercetare si inovare pentru specializarea inteligenta (strategiile RIS3) reprezinta agende integrate si bazate pe situatia din teren ale transformarii economice, caracterizate prin cinci actiuni importante :

- Concentreaza sprijinul politicilor si investitiile asupra principalelor prioritati, provocari si necesitati de la nivel national/regional in scopul unei dezvoltari bazate pe cunoastere;
- Se bazeaza, in cazul fiecarei tari/regiuni, pe atuurile, avantajele competitive si potentialul pentru excelenta;
- Sprijina inovarea tehnologica, precum si inovarea pe baze practice si urmaresc sa stimuleze investitiile din sectorul privat;
- Antreneaza implicarea deplina a partilor interesate si incurajeaza inovarea si experimentarea;
- Sunt bazate pe dovezi si includ sisteme solide de monitorizare si evaluare.

Specializarea inteligenta la nivel regional este un concept promovat de Comisia Europeana odata cu adoptarea Strategiei Europa 2020, pentru a raspunde nevoii de a fundamenta mai bine investitiile in cercetare, dezvoltare si inovare realizate prin politica de coeziune a UE. Specializarea inteligenta urmareste sa stimuleze cresterea economica si crearea de locuri de munca in Europa, permitand fiecarei regiuni sa-si identifice si sa-si dezvolte propriile avantaje competitive. Specializarea inteligenta presupune identificarea caracteristicilor si atuurilor unice ale fiecarei regiuni, evidentierea avantajelor competitive, precum si cooptarea partilor interesate si a resurselor de la nivel regional in jurul unei viziuni axate pe criteriul excelentei asupra viitorului acestora. SSI vizeaza, pe de o parte, prezentul, prin capacitatea curenta de cercetare si implicarea mediului de afaceri si, pe de alta parte, viitorul, prin estimarea impactului economic si a efectelor sale de antrenare. Strategia de specializare inteligenta a unei regiuni ofera posibilitatea concentrarii resurselor pentru dezvoltare intr-un numar redus de domenii de activitate in care regiunea are avantaje economice si competente, in vederea atingerii masei critice necesare pentru a obtine o transformare economica sustenabila, bazata pe tehnologii si inovatii generatoare de valoare adaugata mare.

Justificarea politica a RIS3

- Transformarea inovarii intr-o prioritate pentru toate regiunile Strategia „Europa 2020” le impune factorilor de decizie sa analizeze modul in care sunt interconectate diversele aspecte ale cresterii inteligente, durabile si favorabile incluziunii. Strategiile integrate privind specializarea inteligenta ofera un raspuns la provocarile complexe in materie de dezvoltare, prin adaptarea politicii la contextul regional. RIS3 sprijina crearea de locuri de munca si dezvoltarea, bazate pe cunoastere, nu numai in cadrul centrelor principale de cercetare si inovare (C&I), ci si in regiunile mai putin dezvoltate si rurale. RIS3 reprezinta o parte esentiala a propunerii de reforma a politicii de coeziune UE, care sprijina concentrarea tematica si consolideaza programarea strategica si orientarea catre performanta.
- Concentrarea investitiilor si crearea de sinergii RIS3 concentreaza eforturile de dezvoltare economica si investitiile asupra avantajelor relative ale fiecarei regiuni, exploatand oportunitatile economice si tendintele care apar si actionand in vederea stimularii cresterii

economice. RIS3 sporesc valoarea adaugata, impactul si vizibilitatea finantarii UE. Acestea asigura eficienta in cheltuirea banilor intr-o perioada de constrangeri bugetare si de resurse publice (mai) limitate. RIS3 asigura sinergii intre politici si finantare la nivel european, reprezentand o completare la schemele nationale si regionale si la investitiile din sectorul privat.

- Imbunatatirea procesului de inovare RIS3 impun alegeri inteligente si strategice, precum si elaborarea de politici bazate pe dovezi. Prioritatile sunt stabilite pe baza unui proces de descoperire antreprenoriala de jos in sus, cu sprijinul unei inteligente strategice privind atuurile unei regiuni (1), provocarile ridicate de aceasta (2), precum si avantajele competitive si potentialul pentru excelenta al acesteia (3). RIS3 implica asigurarea faptului ca mixul de politici, si anume combinarea instrumentelor de politica disponibile intr-un anumit context regional – subventii, imprumuturi si alte forme de sprijin –, este eficient in atingerea obiectivelor generale de politica, ajuta intreprinderile si mobilizeaza investitiile private. RIS3 implica dezvoltarea de indicatori de rezultat si utilizarea acestora pentru impulsionarea, coordonarea si adaptarea politicilor si programelor.

- Imbunatatirea guvernantei si o mai mare implicare a partilor interesate RIS3 incurajeaza toate partile interesate sa coalizeze sub spectrul unei viziuni comune. Acestea interconecteaza intreprinderile mici, mijlocii si mari, incurajeaza guvernanta pe mai multe niveluri si contribuie la consolidarea capitalului creativ si social in cadrul comunitatii. Procesul RIS3 trebuie sa fie interactiv, orientat catre nivelul regional si bazat pe consens. In timp ce combinatia exacta de organizatii implicate va depinde de contextul regional, este important ca toti partenerii sa fie pe deplin implicati in elaborarea, punerea in aplicare si monitorizarea strategiilor privind specializarea inteligenta.

Justificarea economica

- Elaborarea si punerea in aplicare de strategii destinate transformarii economice

RIS3 necesita o abordare integrata si bazata pe situatia din teren pentru elaborarea si punerea in aplicare a politicilor. Politicile trebuie sa fie adaptate la contextul local, recunoscandu-se faptul ca exista diferite cai de inovare si dezvoltare regionala.

Printre acestea se numara: a) revigorarea sectoarelor traditionale prin activitati cu valoare adaugata mai mare si noi nise de piata; b) modernizarea prin adoptarea si diseminarea noilor tehnologii; c) diversificarea tehnologica plecand de la specializarile existente in domenii conexe; d) dezvoltarea de noi activitati economice prin intermediul unei schimbari tehnologice radicale si a unor inovatii majore; si e) exploatarea unor noi forme de inovare, precum inovarea deschisa si orientata catre utilizator, inovarea sociala si inovarea in materie de servicii.

- Oferirea de raspunsuri la provocarile economice si societale

Europa se confrunta cu o competitie neintrerupta la nivel global pentru talent, idei si capital. In acelasi timp, austeritatea fiscala impune guvernelor sa concentreze resurse limitate asupra catorva domenii si masuri care au un potential real sa genereze locuri de munca si crestere economica durabila. Majoritatea regiunilor pot dobandi un avantaj competitiv real numai prin gasirea unor nise sau prin integrarea noilor tehnologii in cadrul industriilor traditionale si prin exploatarea potentialului regional „inteligent” al acestora.

Strategiile privind specializarea inteligenta pot constitui, de asemenea, un instrument puternic pentru solutionarea provocarilor sociale, de mediu, climatice si energetice, precum schimbarile demografice, eficienta resurselor, securitatea energetica si rezistenta in fata schimbarilor climatice.

- Conferirea unei vizibilitati mai mari regiunilor in ochii investitorilor internationali.

Concentrandu-se pe elementele care ii confera unei regiuni cel mai mare potential competitiv, specializarea inteligenta contribuie la pozitionarea regiunii pe piete/nise specifice la nivel global si in lantul international de valori. Pentru a atrage investitii private si a capta atentia investitorilor internationali, este important sa fie creata o marca a expertizei unei regiuni intr-un domeniu de cunoastere specific sau pe o piata de nisa si sa se ofere sprijin concret si integrat pentru a contribui la consolidarea respectivei specializari.

- Imbunatatirea conexiunilor interne si externe ale regiunii

Imbunatatirea conexiunilor interne reprezinta de multa vreme o marca a politicii de inovare (de exemplu, retelele tripartite sau cvadruple, triunghiurile cunoasterii, cooperarea dintre universitati si intreprinderi, clusterele etc.). Totusi, regiunile trebuie, de asemenea, sa fie deschise, sa se pozitioneze in cadrul lanturilor globale de valori si sa isi consolideze conexiunile si cooperarea cu alte regiuni, clustere si actori din domeniul inovarii. Acest lucru este important pentru internationalizarea intreprinderilor lor, in vederea atingerii unui potential esential al activitatilor clusterelor si a generarii de afluxuri de cunostinte relevante pentru baza existenta de cunostinte a regiunii.

- Evitarea suprapunerilor si a replicarii in cadrul strategiilor de dezvoltare

In trecut, regiunile care s-au confruntat cu probleme de dezvoltare au incercat adesea sa reproduca intocmai sau cu aproximatie prioritatile altor regiuni puternice, chiar si atunci cand aveau putine atuuri si sanse reduse de a deveni lideri mondiali in domenii alese. RIS3 incurajeaza regiunile sa adopte politici adaptate in mod realist capacitatilor, oportunitatilor si necesitatilor lor. Diferentierea pe plan international si diversificarea tehnologica sunt esentiale pentru (re-)pozitionarea unei regiuni intr-un context global, extrem de dinamic si in schimbare, precum si pentru evidentierea propriei strategii in raport cu cele ale altor regiuni.

- Acumularea unei „mase critice” de resurse

RIS3 pot asigura ca resursele in materie de cercetare si inovare ating masa critica, si anume un avant suficient pentru a deveni independente, sau potentialul critic, sprijinindu-le prin masuri tintite destinate stimularii resurselor umane si infrastructurii cunoasterii. Concentrarea pe domeniile cu potential si atuuri reale merita in mod clar efortul, in comparatie cu efectuarea unor investitii slabe in domenii necorelate. Masa critica/potentialul critic poate fi acumulat(a) fie intern in cadrul regiunii, fie prin internalizare si cooperare cu alte regiuni.

- Promovarea propagarii cunostintelor si diversificarii tehnologice

Cel mai promitator mod in care o regiune isi poate promova cresterea bazata pe cunoastere este acela de a diversifica tehnologiile, produsele si serviciile care sunt strans legate de tehnologiile dominante existente si de baza regionala de competente. Propagarea cunostintelor are cel mai mare succes daca se produce in cadrul industriilor conexe (spre deosebire de o diversitate de sectoare necorelate).

Strategia de Specializare Inteligenta a Regiunii Nord-Est are in vedere urmatoarele obiective:

- Realizarea unei mai bune concentrari a resurselor pentru dezvoltare si focalizarii investitiilor Regiunii Nord-Est in domenii ce prezinta avantaje competitive si cu valoare adaugata mare;
- mai buna valorificare a competentelor si facilitatilor de cercetare-dezvoltare-inovare ale regiunii si corelarii acestora cu realitatea tehnologica a industriei regionale;
- Cresterea ponderii ocupate de cercetarea aplicata si orientarea acesteia pe domenii prioritare, printro mai buna colaborare/conlucrare cu mediul de afaceri regional si cresterii progresive a finantarii pentru cercetare-inovare atrase din surse private;
- Scoaterea din izolare a sistemului economic si de inovare regional, propulsandu-l pe o perspectiva trans-regionala si internationala;
- Identificarea proiectelor de importanta strategica pentru regiune, pentru a dirija fluxul financiar catre maximizarea impactului initiativelor ce vizeaza integrarea si exploatarea sistematica a resurselor competitive (capitalul uman, creativitate, clustere, transfer tehnologic, etc.).

In prezent, Regiunea Nord-Est detine avantaje competitive pe plan european, in principal, insa, prin produse cu valoare adaugata scazuta, al caror atuu principal este pretul (mai mic, datorita avantajelor de costuri). Inovatia ramane cantonata inca in anumite zone de excelenta, fara ca impactul ei sa se disemineze la nivelul tuturor firmelor din economie. Dezvoltarea (in special cea tehnologica) este ingreunata de calitatea pregatirii si disponibilitatea fortei de munca, precum si de insuficienta dezvoltare a retelelor de afaceri si a clusterelor. Ca atare, intr-un scenariu fara interventie, actualul profil economic regional ar fi unul nesustenabil pe termen lung, blocand in continuarea Regiunea pe ultimul loc la nivel national din punct de vedere al PIB/locuitor.

2.4 INFORMATII GENERALE SI CONTEXT – JUDETUL BACAU

2.4.1 *Informatii Generale*

Judeţul Bacău face parte din Regiunea de Dezvoltare 1 Nord-Est, constituită in baza Legii nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională in România şi care cuprinde de asemenea judeţele Botoşani, Iaşi, Neamţ, Suceava şi Vaslui. Regiunea 1 Nord-Est se invecinează la nord cu Ucraina, la est cu Republica Moldova, la sud cu judeţele Galaţi şi Vrancea (Regiunea 2 Sud-Est), iar la vest cu judeţele Maramureş şi Bistriţa-Năsăud (Regiunea 6 Nord-Vest) şi judeţele Mureş, Harghita şi Covasna (Regiunea 7 Centru). Regiunea de Dezvoltare 1 Nord-Est este regiunea cu cel mai mare număr de locuitori, 3.695.831 – reprezentând 17,3% din populația totală a României (condorm RGPL 2011).

Judeţul Bacău, se invecinează cu următoarele judeţe:

- Nord - judeţul Neamţ;
- Est - judeţul Vaslui;
- Sud - judeţul Vrancea;
- Vest - judeţele Covasna şi Harghita.

Județul Bacău are o suprafaţă de 6.621 km². Conform rezultatelor recensământului din 2011, populaţia judeţului este de 616.168 locuitori. Pentru anul 2011, conform INS - TEMPO online, județul avea o populație de 748.866 locuitori, cu o densitate medie de 113 locuitori / kmp.

Figura 1.1 – Amplasarea județului Bacău la nivel național

Așezare: in estul României și in partea de sud vestul Regiunii de Dezvoltare Nord – Est.

Suprafață: 6621 kmp (2,77% din teritoriul țării), fiind al 14-lea județ ca mărime, incadrându-se in categoria județelor de mărime mijlocie.

Unități administrativteritoriale:

3 municipii

5 orașe

85 de comune

Grad de urbanizare: 43% populație care trăieste in mediul urban.

Mediul urban:

3 municipii (Bacău – reședință de județ, Oneşti, Moineşti);

5 oraşe (Buhuşi, Slănic Moldova, Târgu Ocna, Dărmăneşti şi Comăneşti).

Numărul locuitorilor județ: 748.866 (2015 – INS TEMPO online); 616.168 (2011 – RGPL).

Economie: 9.300 Euro/locuitor (2013)

Structura economică (2014):

- 18,5 firme active/1.000 de locuitori;
- IMM – uri: 99,7% dintre firmele active, dintre care 89,5% in cea a microintreprinderilor;
- sectorul comerțului- 40%, industria prelucrătoare – 10,5%, construcții - 10%, activități științifice, tehnice și profesionale - 8%, transporturi - 6,6% și turism și alimentație publică -4,9%.

Populație activă (2015):

- 60% din totalul populației.

Rata de ocupare (2015):

- 54,8%, sub media regională (57,6%) și națională (66,8%).

Rata șomajului (2015):

- 6,6%, peste media regională (6,3%) și națională (5%).

Transport:

- lungimea rețelei rutiere: 2.455 km, din care 18,3 % drumuri naţionale (95% modernizate), 34,7%
- drumuri judeţene şi 46 % drumuri comunale (23% modernizate);
- densitatea rețelei rutiere 37 km/100 kmp, peste media pe țară de 35,8 km/100 kmp (2014)
- densitatea căilor ferate e 33,4 km/1000kmp, sub media pe țară 36 km/1000 kmp (2015);
- prezența aeroportului George Enescu din municipiul Bacău;
- prezența terminalului multimodal de marfă din municipiul Bacău.

Rețeaua de localități

La nivelul județului Bacău, rețeaua de localități este alcătuită după cum urmează:

- 3 municipii (Bacău – reședință de județ, Oneşti, Moineşti);
- 5 oraşe (Buhuşi, Slănic Moldova, Târgu Ocna, Dărmăneşti şi Comăneşti);

- 85 de comune.

Rangul localităților – Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului naţional - Secţiunea a IV-a Reţeaua de localităţi stabilește următoarea ierarhie pentru localități:

- Rangul I- municipii de importanţă naţională, cu influenţă potenţială la nivel europen – municipiul Bacău;
- Rangul II- municipii de importanţă inter-judeţeană sau cu rol de echilibru in reţeaua de localităţi – municipiul Onești;
- Rangul III- oraşe – (municipiu) Moinești, (orașe) Buhuși, Comănești, Dărmănești;
- Rangul IV- sate reşedinţă de comună.

După numărul de locuitori, orașele se clasifică astfel:

- Orașe mari – peste 100.00 0 locuitori – municipiul Bacău;
- Orașe mijlocii 20.000 - 100.000 loc. - Comăneşti, Moineşti, Oneşti;
- Orașe mici - sub 20.000 loc. - Buhuşi, Dărmăneşti, Slănic Moldova, Târgu Ocna.

Alte clasificări:

- Muncipiul Bacău – pol de dezvoltare in perioada 2007 – 2013; FUA (arie funcțională urbană de importanţă regională şi locală); pol supraregional OPUS (potenţial FUA), pol regional secundar, de importanță regională, transfrontalieră și județeană.

Organizaţia Economică de Cooperare şi Dezvoltare (OECD) utilizează, la nivelul Uniunii Europene, o tipologie rural - urbană pentru regiunile NUTS III, bazată pe definirea unor celule raster urbane şi rurale de 1 kmp, tipologie in care este inglobată și clasificarea in functie de distanța fată de orașe - regiuni apropiate de un oraș și regiuni indepărtate. Pentru județul Bacău, tipologia este de:

- Regiune intermediară – regiună cu populație rurală cuprinsă intre 20% și 50% din numărul total al populației apropiate de un oraș – Bacău.

Conform PATN – etapa III (2013), rețeaua de localități mai are și următoarele caracteristici:

- Orașe cu caracteristici rurale: Comănești, Dărmănești, Slănic Moldova, Târgu Ocna.
- Orașe și municipii in declin demografic, analizate in perioada 1990 – 2012:

o municipii cu scăderi de peste 10% din populație: Onești (-16%), Bacău (-11,24%);

o municipii cu pierderi de peste 10.000 de locuitori: Bacău (-22003);

o orașe cu pierderi de peste 2.000 de locuitori: Buhuși (-2846), Comănești (-2113).

Structura reţelei de localităţi este caracterizată de o dispunere neechilibrată a localităţilor urbane in teritoriu. Arealele cu densitate mai mare a localităţilor urbane, se găsesc in zona montană din nord (in zona Bacău - Buhuși) și in vest (in zonele Comănești-Moinești și Târgu Ocna – Onești). Zonele de est şi sud - est ale judeţului Bacău nu dispun de localități urbane. Municipiul Bacău, ca localitate de rangul I, de importanţă naţională, cu rol regional şi cu influenţă potenţială la nivel european, polarizează in jurul său toate localitățile vecine, fiind amplasat pe drumul expres DN2-E85 de interes european şi este un puternic centru economic şi cultural.

in ceea ce priveşte mediul rural, cele 491 sate, se constituie in 85 de comune, comuna medie având 6,06 sate, cu diferenţieri destul de mari, incepând de la 1 sat (comuna Faraoani, Gioseni și Prăjești) şi ajungând până la 16 sate (comuna Vultureni).

Particularităţile cadrului natural şi dezvoltarea judeţului pe direcţia principalelor drumuri comerciale din partea de est a judeţului, au fost determinante in apariţia unor diferenţieri in cadrul reţelei de localităţi, legate de form, structura şi ordinul de mărime. Astfel, in zona depresionară localităţile au forme alungite şi structuri rarefiate, sau afânate cu posibilităţi limitate de dezvoltare, pe când pe văile principalelor râuri s-au format localităţi alungite cu structuri adunate, iar in zona podişului, localităţile de forma areolară sau tentaculară cu structuri adunate şi compacte, având posibilităţi de creştere a densităţilor in interiorul acestora.

Reţeaua actuală de oraşe este distribuită in partea de nord, vest şi centru a judeţului, partea estică reprezentată de Colinele Tutovei fiind lipsită de localităţi urbane.

Reţeaua de localităţi rurale, dominante ca număr şi pondere a populaţiei reprezintă o dispersie relativ eterogenă in teritoriu, prin configurarea sa in condiţii istorice, geografice şi

socio – economice diferite. Deşi au evoluat in principal sub acţiunea factorilor economici şi sociali aşezările rurale au fost condiționate şi de particularităţile cadrului natural (localizarea in raport cu sursele de apă, resursele agricole şi silvice, microclimate de adăpostire, terenuri prielnice extinderii etc.). in general, satele se grupează in aliniamente (inşiruiri) sau ciorchini in jurul centrelor urbane sau a unor bazine montane.

CARACTERISTICI GEOGRAFICE

RELIEFUL

Corespunzător structurii geologice, peisajul formelor de relief este redat de culmi montane, dealuri subcarpatice şi podiş ce se succed, in trepte de la V la E. Valea Siretului imparte regiunea colinară in unităţi cu caracteristici geografice diferite : Subcarpaţii (V) şi Pod. Moldovei (E).

Regiunea montană reprezintă cca. 34% din suprafaţa judeţului, şi cuprinde precumpănitor componente ale grupei M-ţilor Trotuşului (culmi şi depresiuni). Sunt munţi de inălţime mijlocie, altitudinea medie fiind de 1000 – 1200 m iar maxima este de 1664 m –Vf. Grinduş – Tarcău şi minimele de 250 in văile şi Depr. LIPOVA.

Grupa M-ţilor Trotuşului cuprinde culmile: Goşmanului (N), Tarcău (N), Ciuc (V), Nemira (SV), iar in partea sudică se află in proporţie de 6% culmi ale M-şilor Vrancei.

Valea Trotuşului străbate grupa muntoasă cu acelaşi nume, pe direcţie NV – SE iar in aval de Tg. Ocna este incadrată de mai multe nivele de terase şi culmi joase. Pe văile afluenţilor Trotuşului apar chei şi bazinete : Poiana Uzului, Valea Uzului, Poiana Sărată sau chiar mici defilee Goioasa-Straja şi respectiv Bogata- Tg. Ocna.

Regiunea Dealurilor Subcarpatice ocupă 28% din suprafaţa judeţului, fiind alcătuită dintr-un şir de culmi separate de Carpaţi printr-un uluc depresionar. Culmile reprezentative sunt Cl. Pietricica cu versanţi puternic inclinaţi şi inălţimi mari pe conglomerate (Capăta 740 m şi Cărunta 717m) separată de Carpaţi prin Dep. Tazlău. La sud de R.Trotuş se află Dl. Ouşoru separată de munţi prin Dep. Caşin.

Podişul Moldovei ocupă 26 % din suprafaţa judeţului şi are in componenţa sa următoarele subdiviziuni : Cul. Siretului (11%din supraf. Jud.), vestul Colinelor Tutovei, iar in N o mică suprafaţă din Podişul Central Moldovenesc – Col. Bălăuşeşti.

Valea Siretului are o luncă largă (3- 5 km), cursuri părăsite, terase, şi un glacis larg la contactul cu Subcarpaţii Tazlăului.

Colinele Tutovei, subunitate a Pod. Birladului, sunt alcătuite din culmile principale : Cucuieţi, Virlăneşti, Doroşan (564m), Huţanului – desfăşurate de la N la S cu altitudini ce scad in acelaşi sens de la 550 m la 250 m. Văile au lunci largi şi versanţi frecvent afectaţi de alunecări de teren, curgeri noroioase şi torenţi. in vest, in bazinul R. Parincea, există depresiunea de eroziune cu acelaşi nume.

CLIMA – unităţi climatice

Teritoriul Judeţului Bacău se incadrează in cea mai mare parte a sa climatului continental de dealuri şi podişuri, respectiv in districtul climatic al Subcarpaţilor estici, al Podişului Moldovei şi intr-o măsură mai restrânsă, cu extremitatea sa vestică, in sectorul de climă montană, ţinutul climatic al munţilor cu altitudini medii, acoperiţi cu păduri.

Regimul climatic general al Jud. Bacău, constituie un exemplu de tranziţie gradată de la nuanţele de continentalism climatic pronunţat in E, la cel moderat in V. De asemenea, prezenţa treptelor de relief subcarpatic şi montan, constituie factori genetici ai unor partcularităţi topoclimatice dezvoltate pe spaţii ceva mai larg desfăşurate pe aliniamente orientate N-S. Vara este relativ caldă in cuprinsul judeţului, uşor răcoroasă pe culmile montane şi mai uscată şi călduroasă in E şi SE.

Valorile principalelor elemente climatice sunt după cum urmează :

- radiaţia solară globală – sumele medii anuale ale radiaţiei - 127 kcal/cmp
- circulaţia generală a atmosferei – advecţia aerului uscat din N şi a celui continental din E, respectiv Asia , determină un accentuat grad de continentalism cu prezenţa secetelor vara,
- temperatura aerului – valorile medii anuale de +9,0 grade in est şi +2-3 grade in vest
- regimul precipitaţiilor atmosferice prezintă variaţii anuale in funcţie de anotimp şi forma de relief – cantitatea medie anuală fiind de 550 mm in E şi 1000 mm pe culmile montane.
- dinamica atmosferică – frecvenţa medie anuală vânturilor determină o predominare accentuată a circulaţiei aerului dinspre N, NV, NE şi mai limitat din S şi SE.

HIDROGRAFIA

Apele de suprafaţă

Datorită varietăţii cadrului şi factorilor naturali. hidrografia judeţului este bine reprezentată prin apele de suprafaţă. Râul Siret, care străbate teritoriul de la N la S, constituie colectorul principal al reţelei hidrografice. El intră in judeţ in apropierea localităţii Lereşti şi iese in dreptul localităţii Costişa la cca. 20 km amonte de confluenţa cu Trotuşul, desfăşurându-se in acest sector pe o lungime de 125 km cu o pantă medie de 0,60 %. Afluenţii cei mai importanţi sunt BACAU şi Trotuşul.

R. Trotuş ce izvorăşte din Culmea Păltiniş, are o lungime totală de 158 km şi un număr important de afluenţi: Asău, Tazlău, Ciobănuş. Slănic, Caşin, Uz ş.a.

R. BACAU, intră pe teritoriul judeţului in aval de comunaul Buhuşi, pe cca 42 de km se desfăşoară cursul inferior al acestuia vărsându-se in Siret in aval de Bacău.

La est de Lunca Siretului, in Colinele Tutovei, se indreaptă pe direcţie N-S o serie de pârâuri afluenţi ai Bârladului : Tutova, Pereschiv, Zeletin, Berheci, Răcătău ş.a

in funcţie de densitatea reţelei hidrografice in teritoriu se individualizează trei zone:

- zona muntoasă cu o reţea densă - 1,2 -1,5 km/kmp;
- zona subcarpatică cu o reţea mai răsfirată dar cu un regim de scurgere cu caracter permanent – 0,8 – 1,2 km/kmp;
- zona de podiş cu cea mai mică densitate şi cu un regim de scurgere in funcţie de caracterul torenţial al precipitaţiilor 0,8 km/kmp, Reţeaua hidrografică a judeţului Bacău, are o lungime totală de 2 513 km, insumată din:

- R. Siret 125 km,

- R. Bistrița 45 km,

- R. Trotuş 125 km

- celelalte ape 2201 km

Lacurile

Cele mai importante lacuri din judeţul Bacău sunt cele antropice, ce au luat naştere ca urmare a amenajărilor făcute pe râurile Siret, BACAU şi Uz (Poiana Uzului).

Singurul lac natural este L. Bălătău, situat pe Izvorul Negru, afluent al Uzului (S=7 ha, adâncime 3,7 m, Vol = 150 000 mc.) ce a luat naştere printr-o barare naturală in 1883.

FLORA şi FAUNA (vegetaţia şi animalele)

Vegetaţia

Zona silvostepei este localizată, pe o mică suprafaţă in SE-ul judeţului fiind alcătuită din pajişti secundare puternic stepizate (cu păiuşuri, fâscă, colilie etc.) şi terenuri agricole.

Etajul pădurilor de foioase este prezent, in partea estică a judeţului in Col. Tutovei , prin şleauri de deal, in care alături de gorun şi stejar, participă in proporţii variate, alte specii de foioase: tei, jugastru, carpen, fag etc. Alături de acest etaj apar pajiştile de stepă acolo unde nu au fost inlocuite antropic cu plante de cultură.

Etajul pădurilor de molid ocupă suprafeţe relativ reduse, pe culmile mai inalte din NV –ul judeţului. Este interesantă apariţia unor endemisme proprii masivelor Şandru – Nemira (Rubus ocnensis, Hieracium levicaule, Saxifraga cymbalaria)

Vegetaţia azonală – prin lunci apar zăvoaie de sălcii, plop şi anin, presărate printre pajişti mezofile şi culturi.

Fauna

Domeniul forestier se caracterizează prin existenţa speciilor de pădure: cerbul, ursul, jderul, mistreţul, pisica sălbatică, vulpea, veveriţa, râsul (ocrotit).

Avifauna este numeroasă, fiind reprezentată prin: cocoşul de munte, corbul, şoimul de scorbură (ocrotit), turturele, porumbelul sălbatic, auşelul etc.

Ihtiofauna este reprezentată prin păstrăv şi lipan in cursurile superioare ale râurilor de munte, scobar, clean şi mreană in cursul mijlociu.

De-a lungul văii Siretului se axează unul dintre importantele drumuri de migraţie NORD-ESTeuropene pentru vânat aripat : sarsela, raţa mare şi pitică, lişiţa, gârliţa, potârnichea.

Rezervaţii naturale

Prezenţa plantelor şi a asociaţiilor rare a permis delimitarea pe teritoriul judeţului a mai multor rezervaţii naturale cu caracter forestier: Parcul Dendrologic Hemeiuş, (47,5 ha), Dofteana (23,7 ha), Izvoru Alb (3 ha), Slănic Moldova (671,3 ha), Codrul secular Runc-Racova (57,5 ha), Arsura (34,5 ha) şi a celor botanice D. Perchiu (90,6 ha) şi Grădina Botanică Prăjeşti (2,7 ha).

SOLURILE

Expresia interacţiunii elementelor cadrului fizico – geografic : relief, climă, ape, vegetaţie, facies petrografic, reflectă varietatea mare a tipurilor şi subtipurilor de sol

- cernoziomuri cambice, soluri cenuşii şi brune podzolite, asociate pe pante cu faze erodate şi chiar regosoluri in Col .Tutovei şi Col. Bălăuşeşti ;

- soluri aluviale şi lăcovişti in luncile Siretului, Bistriţei şi Trotuşului;

- soluri brune podzolite şi soluri podzolite argiloiluviale, brune acide in regiunea subcarpatică,

- soluri brune acide şi soluri brune podzolice frecvent scheletice cu grosimi reduse in zona montană,

- soluri negre de fâneaţă umedă, pseudorendzine şi soluri brune eubazice local şi azonal;

Folosirea intensivă a resurselor variate de sol necesită o atenţie mare in sen sul aplicării unei agrotehnici corespunzătoare condiţiilor pedologice.

RESURSE ale SUBSOLULUI

Fondul funciar agricol constituie principala sursă naturală a teritoriului comunei, funcţia dominantă in profilul economico – social, fiind dezvoltarea agriculturii cu cele două ramuri principale: creşterea animalelor şi cultura vegetală

Structura geologică complexă justifică varietatea materialelor utile, concentrate mai ales in Subcarpaţi.

- Zăcăminte de ţiţei şi gaze naturale sunt cantonate indeosebi in gresia de kliwa din zona externă a flişului dintre Tazlău şi oituz, Zemeş, Moineşti, Lucăceşti, Uture, Dofteana şi intreaga vale a Oituzului; de asemenea sunt intâlnite şi eploatările din formaţiunile miocene şi neogene ale zonei subcarpatice – Câmpeni, Tescani, Caţin sau chiar din Pod. Moldovei – Huruieşti şi Homocea mai ales gaze naturale.

- Zăcămintele de cărbune brun din bazinul LIPOVA şi lignit in formaţiunile pliocene de la S de Trotuş,

- Sarea gemă ce apare in depozite aquitaniene subcarpatice : Tg. Ocna, Moineşti, Sărata;

- Săruri de potasiu identificate la Arşiţa, Stăneşti, Solonţ şi Găleanu;

- Izvoare cu ape minerale (clorosodice, feruginoase şi sulfuroase) de la Băile Slănic, Moineşti, Tg. Ocna, Poiana Sărată, Sărata – Bacău ş.a.

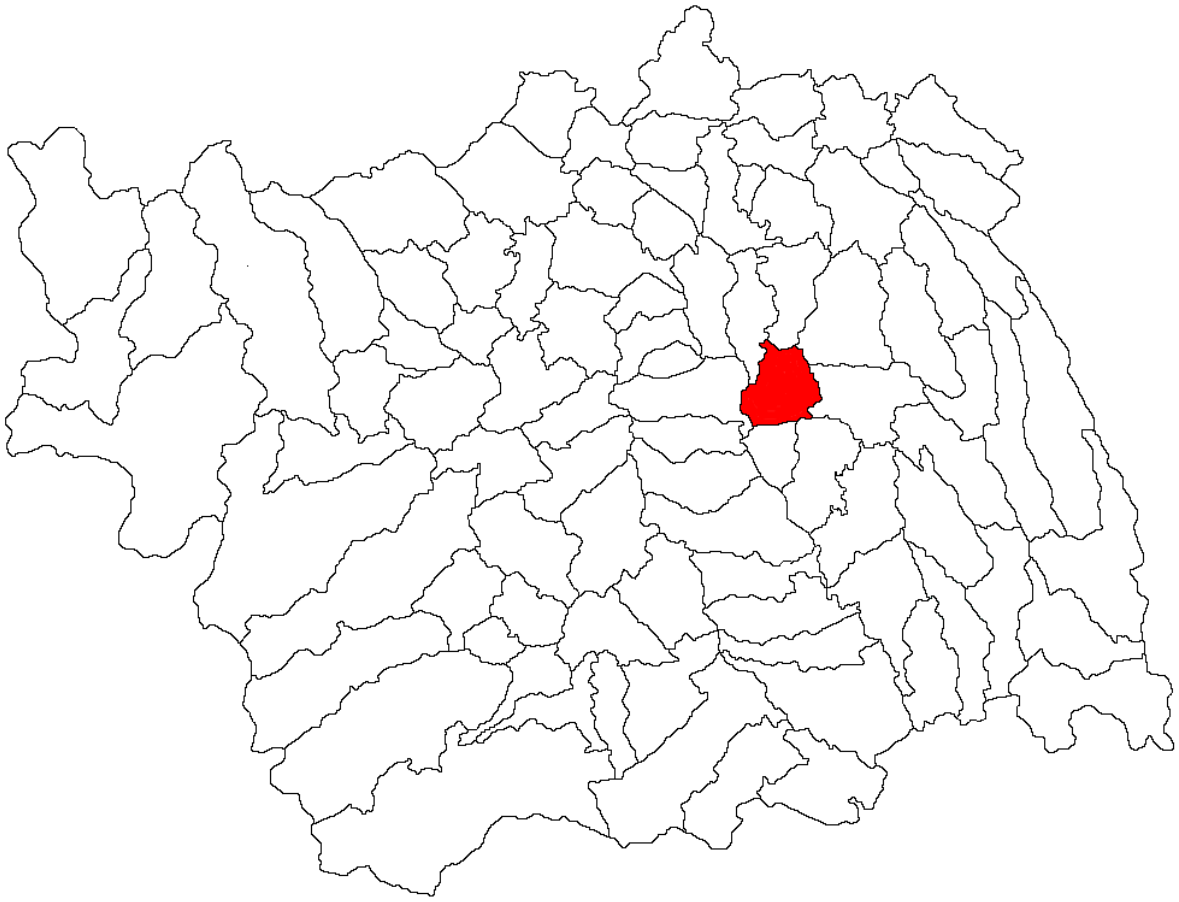
- Materialele de construcţii - gipsuri exploatate in zona Perchiu

gresiile de la E de Slănic Moldova, Ghimeş,

argile comune Măgura, Dofteana, Călugăra,

nisipuri şi pietrişuri din albiile princ. Râur

2.5 INFORMATII GENERALE - COMUNA GIOSENI

Strategia de DEZVOLTARE LOCALĂ a comunei GIOSENI pentru perioada 2021 – 2027 işi propune să se alinieze la obiectivele generale prin:

- Reducerea şomajului şi combaterea sărăciei prin dezvoltarea de noi locuri de muncă;
- Măsuri eficiente de incluziune socială;

- Implicarea activă in reducerea abandonului şcolar in invaţamântul preuniversitar;
- Creşterea eficienţei energetice a gospodăriilor şi locuinţelor și creșterea spațiului de locuit inclusiv prin dezvoltarea unor programe de realizare a unor locuințe sociale;
- Sprijinirea tinerilor, a micilor fermieri, dar și a intreprinderilor mici și mijlocii care doresc să investească in sectorul agricol și non- agricol;
- Gestionarea riscurilor in cazul hazardelor naturale;
- Utilizarea eficientă a resurselor.

Principiile care stau la baza procesului de planificare

Necesitatea adaptării spaţiului românesc la cerinţele UE se răsfrânge prin necesitatea fiecărei autorităţi locale de a se adapta la cerinţele UE. Lucrarea prezentă analizează elementele specifice comunei GIOSENI, atât din punct de vedere economic, social, al infrastructurii, cât şi din punct de vedere al resurselor umane şi al teritoriului. Pornind de la angajamentele pe care România şi le-a asumat pentru perioada 2021-2027, strategia de DEZVOLTARE LOCALĂ a comunității din GIOSENI işi propune o dezvoltare locală a localităţii in contextul european. Strategia are la bază informaţii obţinute atât de la Institutul Naţional de Statistică, de la Uniunea Europeană, cât şi informaţii obţinute in urma unor studii, rapoarte, cercetări, strategii şi norme locale, județene, regionale, naţionale şi europene. A fost, de asemenea, implicată populaţia comunei, angajaţii din Primăria Comunei GIOSENI, prin intâlniri cu lideri de opinie, intâlniri cu oameni de afaceri locali, chestionare, studii.

Pentru o punere in practică adecvată a strategiei, trebuie respectate următoarele condiții:

- Acordul şi susţinerea din partea consiliului local şi a comunităţii;
- Susținerea din partea sectorului privat, indeosebi a componentei economice;
- Informarea permanentă a comunităţii cu privire la progresul punerii in aplicare;
- Monitorizarea permanentă stadiului atingerii obiectivelor propuse.

Cele şapte caracteristici ale strategiilor sunt următoarele (CSaTH M., 1993): imagine asupra viitorului, creativitate, flexibilitate, activitate, create pentru acţiune, orientare spre schimbare, orientare spre un câştig durabil. O strategie nu doar reacţionează la schimbări,

prin faptul că ia in considerare influenţele diferiţilor factori interni şi/sau externi ai regiunii ţintă, dar conţine și elemente proactive, construind posibile planuri şi programe ce urmează a fi aplicate pentru diferite situaţii ce ar apărea pe parcurs. Principiul acţiunii care stă la baza unei strategii de dezvoltare se datorează faptului că ea este compusă de programe, a căror aplicare implică acţiune concretă direcţionată spre imbunătăţirea situaţiei regiunii ţintă. Orientarea spre schimbare reiese din faptul că strategiile urmăresc elaborarea unui pachet de programe care, odată implementate, să ducă la schimbare pe plan social, la o mai bună valorificare a potenţialului local, precum şi orientarea activităţilor de dezvoltare in concordanţă cu procesele inregistrate pe plan local.

Strategia de DEZVOLTARE LOCALĂ a comunei GIOSENI s-a realizat la iniţiativa autorităţilor locale, in contextul in care cadrul de dezvoltare aplicat până in anul 2007 se rezuma doar la Planul Urbanistic General. Cu alte cuvinte, era vorba de o viziune strict tehnică, limitată la perspectiva amenajării teritoriului, ce s-a dovedit insuficientă pentru coordonarea eforturilor de rezolvare a problemelor din ce in ce mai complexe şi multisectoriale ale comunei. Noua abordare, prin intermediul Strategiei, permite administraţiei publice şi celorlalţi actori locali (cetăţeni, societăţi comerciale etc.) să işi planifice acţiunile, dezvoltarea și afacerile, astfel incât să răspundă nevoilor locale şi să valorifice oportunităţile de dezvoltare identificate de Strategie. Pentru a asigura eficienţa eforturilor de elaborare a Strategiei, s-a optat pentru o metodologie precisă, care a inclus elemente importante de implicare directă a comunităţii locale, prin solicitarea de puncte de vedere, chestionare, interviuri, plecând de la premisele ca reprezentanţii şi liderii locali să aibă interesul, bazele şi cunoştinţele necesare pentru a reprezenta diversele interese locale. Lipsa exerciţiului democratic de implicare constructivă in viaţa comunităţii şi unicitatea acestui gen de activitate in mediul comunei au făcut dificilă realizarea acestui aspect metodologic. Astfel, elaborarea Strategiei de DEZVOLTARE LOCALĂ a presupus un efort asumat de către autoritatea executivă de la nivel local - primar, cu sprijinul echipei de consultanţă.

Procesul de elaborare a strategiei a cuprins urmatoarele etape:

1. Colectarea datelor şi analiza acestora

in această etapă s-a urmărit evaluarea nevoilor pieţei forţei de muncă, baza economică a localităţii , analiza capacităţii instituţionale locale, premisele dezvoltării economice locale . Aceste informaţii au fost obţinute fie direct de la beneficiarii strategiei (angajaţii primăriei şi

locuitorii comunei GIOSENI), fie din surse statistice oficiale. Pentru această etapă principalul tip de activitate este culegerea datelor care să permită o diagnoză cât mai clară a spaţiului pentru care s-a elaborat planul de dezvoltare locală. Pentru aceasta s-au urmărit elemente fizico-geografice (forme de relief, plasare geografică, factori de risc natural, zone naturale protejate etc), populaţie (mărimea populaţiei, densitatea, evoluţia şi factori de creştere ai populaţiei), locuinţele (dotarea locuinţelor cu apă şi canalizare, vechimea şi siguranţa locuinţelor, materialele de construcţie folosite etc), echiparea localităţii in sistem centralizat (apă, iluminat public, racordarea la reţele de telefonie, acces la căile de transport publice sau private), sociale (invăţământ, comunicaţii, mortalitate infantilă etc), mediu şi ecologie (apă, aer, sol, păduri). S-a urmărit, de asemenea, şi identificarea atractivităţii localităţii din punct de vedere a turismului, a posibilităţilor de petrecere a timpului liber, s-au identificat spaţiile verzi şi evenimentele culturale anuale specifice zonei. Această cercetare s-a realizat cu aportul important al intregii echipe locale, constantându-se dificultăți, in principal, din cauza lipsei de integrare și coordonare a informațiilor locale, precum și a lipsei unui mod sistematic și computerizat de arhivare a datelor care să faciliteze sortarea și aranjarea multicriterială a acestora. Tot in această etapă se urmăreşte şi analiza şi monitorizarea agenţilor de DEZVOLTARE LOCALĂ (instituţii publice, organizaţii non-guvernamentale, intreprinzători privaţi, biserica, şcoala etc). Tehnica folosită a fost aceea a anchetei sociologice. Astfel, aflăm, atât gradul de implicare a agenţilor enumeraţi pentru bunul mers al localităţii, cât şi imaginea pe care aceştia o au la nivelul localităţii şi in exteriorul ei. Culegerea datelor s-a făcut prin observaţii pe teren, interviuri, chestionare, dezbateri publice.

La finalul primei etape se poate face analiza SWOT a localităţii, piatra de temelie pentru elaborarea strategiei de dezvoltare a localităţii.

2. Stabilirea strategiei de dezvoltare locală

Analiza SWOT evidenţiază punctele forte (Strengths), slabe (Weaknesses), oportunităţile (Opportunities) şi ameninţările (Threats) existente la nivelul comunei GIOSENI. Au fost, de asemenea, identificate forţele externe ce ar putea avea fie un efect pozitiv, fie negativ in dezvoltarea ulterioară a localităţii. Se obţin, aşadar, direcţiile de dezvoltare locală.

a) Identificarea obiectivelor strategice de dezvoltare - enumerarea obiectivelor pentru care a fost elaborată strategia; menţionarea metodologiei de elaborare şi a agenţilor de DEZVOLTARE LOCALĂ implicaţi in procesul elaborării strategiei de dezvoltare, precum şi

identificarea câtorva domenii strategice de dezvoltare. Aceste domenii vor fi utilizate cu prioritate şi in identificarea obiectivelor operaţionale.

b) Obiective operaţionale dezvoltate in teritoriul supus investigaţiei. Programul operativ de DEZVOLTARE LOCALĂ trebuie gândit de către grupul de lucru ca un sistem coerent privind

dezvoltarea localităţii/micro-regiunii/regiunii. in alegerea subprogramelor, cel mai important considerent trebuie să fie iniţierea unor proiecte de dezvoltare convergente in vederea atingerii obiectivelor stabilite. Condiţia de bază pentru DEZVOLTARE LOCALĂ este păstrarea tradiţiilor economice şi sociale comunitare. Astfel se ajunge la situaţia in care, pe baza realităţii existente se pun bazele dezvoltării durabile a comunităţii.

3. Selectarea proiectelor de dezvoltare locală

in această etapă se analizează posibilele programe sau proiecte de dezvoltare ce vor fi prinse in strategia de dezvoltare locală. Ele sunt grupate in mai multe scenarii, in funcţie de gradul de implicare a agenţilor de dezvoltare, de perioada necesară pentru implementare şi de locul acestora pe agenda persoanelor sau a organizaţiilor insărcinate cu implementarea lor. Este obligatorie o discuţie şi o analiză constructivă cu autorităţile publice locale, deoarece ele sunt cele care pot da răspuns privitor la fondurile disponibile in bugetul local pentru finalizarea proiectelor propuse. Am intrat, de asemenea, in contact cu serviciile deconcentrate ale ministerelor, autorităţi judeţene, companii naţionale care activează pe raza judeţului BACAU şi in comuna GIOSENI, cu scopul de a alege eventuale propuneri de proiecte ce pot spori şi dezvolta localitatea. Selectarea proiectelor are in vedere mai multe aspecte: proiectul să conducă la o imbunătăţire reală a vieţii comunităţii, urmările lui să fie suficient de consistente incât să afecteze o parte importantă a comunităţii, să existe sau să poată fi găsite resurse necesare pentru rezolvarea lui. Această etapă face şi o analiză privitoare la viabilitatea proiectelor propuse, atât din punct de vedere al comunităţii, cât şi al economiei şi al nevoilor populaţiei.

4. Construcţia planurilor de acţiune

Această etapă centralizează informaţiile obţinute in primele trei etape, etape ce ţin mai mult de partea strategică . Construcţia planurilor de acţiune pregăteşte planurile de acţiune, precizează toate resursele financiare sau de alt tip ce sunt necesare pentru finalizarea fiecărui proiect) fie că este vorba de resurse din bugetul local, bugetul judeţean, naţional sau european, fie de surse financiare externe ale agenţilor economici). Deşi in fază iniţială pot fi

identificate mai multe posibile scenarii de dezvoltare, in această etapă sunt alese acelea care asigură comunităţii cele mai mari posibilităţi de progres şi de creştere a nivelului de trai la nivelul populaţiei. in vederea atragerii de finanțări nerambursabile, după etapa de prioritizare a nevoilor locale se va analiza modul in care obiectivele propuse se corelează cu obiectivele existente la nivelul programelor europene. Primul lucru la care ar trebui să se gândească cei care concep un proiect este cel legat de rezultatele obţinute, ca urmare a implementării cu succes a proiectului. Proiectul reprezintă un instrument care oferă mijloacele necesare pentru atingerea unor obiective strategice. Dacă proiectele nu sunt văzute in acest mod, atunci un proiect incheiat ar putea să nu aibă nici un efect asupra dezvoltării zonei. Se finalizează, de asemenea, şi specificaţiile tehnice ale proiectelor (studii ce sunt necesare pentru fiecare proiect de fezabilitate, proiecte tehnice etc., orarul pentru implementarea proiectelor, derularea programului financiar). Aşadar, putem considera că etapa de construcţie a planurilor de acţiune este o etapă de implementare, de verificare şi monitorizare a proiectelor, după ce acestea au fost identificate.

ACTORII IMPLICAŢI

Reprezentanţii departamentelor Primăriei GIOSENI, vor face toate demersurile necesare atingerii obiectivelor Strategiei de DEZVOLTARE LOCALĂ a comunei GIOSENI pentru perioada 2021 – 2026. Dorinţa oricărei administraţii, este de a guverna intr-o manieră cât mai bună cu putinţă, fiind conştientă că resursele de care dispune aparţin colectivităţii, resurse de care se face direct răspunzătoare.

Valoarea implicării in acest proces devine evidentă atunci când trebuie răspuns unor dorinţe publice ale colectivităţii. Această strategie reprezintă un prim pas pe care comuna noastră il face, pentru a realiza un mediu, in care acţiunile locale să se intrepătrundă cu interesele regionale şi de ce nu şi internaţionale, pentru a genera resurse şi valori şi pentru a face faţă problemelor comunităţii. Odată cu momentul integrării României in Comunitatea Europeană, este de datoria noastră să iniţiem şi să implementăm politici şi măsuri adecvate care să activeze productivitatea şi prin aceasta să crească bunăstarea. Ca bază de plecare a unei noi imagini a comunei noastre, o constituie reorganizarea teritorială, proces care va genera noi atitudini economice, implicarea investitorilor români şi străini in diversele sectoare de activitate, precum şi dezvoltarea turismului şi agroturismului. Această planificare strategică, ce ne integrează la nivel practic şi nu doar legislativ, in Europa, reprezintă dorinţa de a ne regăsi in reţeaua turistică şi culturală europeană. Planificarea strategică este un proces de cooperare voluntară intre factorii publici şi privaţi care se implică să infăptuiască un plan

de intervenţie pe termen mediu şi lung. Prezenta Strategie cuprinde un model inovativ de administrare locală, o modalitate decizională nouă care implică o reţea alcătuită dintr-o multitudine de factori reprezentativi. In contextul legilor in vigoare administratia publica locala este condusa de primar ca parte executiva si de consiliul local ca parte deliberativa ce legifereaza in conditiile legii in conformitate cu atributiile ce le revin.

Primarul impreuna cu viceprimarul si cu functionarii publici si personalul contractual aflat in subordine formeaza o structura functionala denumita Primaria GIOSENI, ce rezolva necesitatile publice intr-un cadru legal adecvat. Primaria are un site propriu sub denumirea www.comunagioseni.ro ofera o gama variata de informatii de interes public si local asigurand si transparenta decizionala in administratia publica locala. La nivelul comunei exista puncte de afisaj stradal utilizate de administratia locala pentru informarea cetatenilor. Programele informatice de specialitate necesare desfasurarii activitatii sunt cele de contabilitate, impozite si taxe, registrul agricol, asistenta sociala etc.

Fiecarui proiect, formulat in termeni generali pentru a permite un grad de flexibilitate si adaptabilitate necesar eficacitatii strategiei ca instrument de planificare a politicilor publice

locale, ii corespund una sau mai multe surse de finantare, in principal din fonduri europene puse la dispozitia Romaniei in cadrul Programelor Operationale, Planului National de Redresare si Rezilienta, Programului National pentru Dezvoltare Rurala – 2021-2027, dar si din fonduri alocate prin intermediul programelor nationale si a bugetului national (programe de finantare gestionate de CNI, AFM sau PNDL). Bineinteles, se are in vedere si faptul ca bugetul local al comunei GIOSENI poate fi finantat, in afara de surse proprii si sume provenite de la bugetul de stat, si de catre Consiliul Judetean Bacau.

Informatiile generale referitoare la localitatea GIOSENI se regasesc in cea mai mare parte si in Strategia de Dezvoltare Locala elaborata de UAT pentru perioada 2014-2020, de aceea in cadrul SDL 2021-2027 acestea vor fi preluate si translatate intr-o noua viziune strategica aferenta actualei perioade de programare. Informatiile vor fi prezentate intr-o maniera descripitiva, urmand ca acestea sa constituie baza de pornire pentru necesitatile localitatii, obiectivele pe care aceasta si le propune si, nu in ultimul rand, pentru proiectele de investitii ce urmeaza a fi implementate in noile conditii si cu noile cerinte stabilite la nivel normativ de catre factorii institutionali decidenti in ceea ce priveste finantarile.

2.5.1 *Prezentarea generala a localitatii*

1. Istoricul infiintarii comunei GIOSENI, judetul Bacau

Infiintata in anul 2005 prin desprindere de comuna Tamasi, comuna Gioseni este situata in partea Nordica a Grupului Pentru Dezvoltare Locala - GAL Bacaul Verde, pe malul stang al raului Siret, in judetul Bacau, la aproximativ 20 km departare, spre sud-est de municipiul Bacau.

Localitatea Gioseni este compusa dintr-un singur sat, cu acelasi nume, care se intinde pe o suprafata de 2.895 ha. Ea este strabatuta de drumul judetean 252 B, ce face legatura intre comuna Gioseni si comuna Horgesti, in partea de sud-est, si cu comuna Tamasi in partea de nord.

Conditiile naturale din perimetrul comunei Gioseni sunt cele caracteristice Culoarului Siretului, cu particularitati determinate de asezarea geografica intr-o zona de dealuri, de campii joase (subsidente) si lunci. Localitatea Gioseni se inscrie pe un culoar larg, depresionar, urmarind valea Siretului pe un caracter asimetric, evident influentat de regimul tectonic diferit al celor doua mari unitati geostructurale de orogen si de platforma pe care Siretul le desparte. Culoarul corespunde teraselor inferioare ale raului Siret, care sunt marginite catre est de versanti abrupti, fara terase, apartinand Colinelor Tutovei (din cadrul Podisului Moldovei), iar catre vest de valea Siretului, respectiv lunca acestuia, apartinand Culoarului Siretului. Zonele colinelor si a platourilor inalte situate in jumatatea estica a teritoriului sunt in majoritate impadurite.

Date statistice :

Nume Gioseni

Județ Bacău

Cod SIRUTA 26346

Populație (2011) 3080 locuitori

Suprafață 28,95 km2

Densitate 110,81 loc/km2

Aşezare geografică

Comuna Gioseni este situată in partea estică a României, in zona centrală a Moldovei, pe malul stâng al râului Siret , in judeţul Bacău, la aproximativ 20 km. depărtare, spre sud-est de municipiul Bacău .

Este compusă dintr-un singur sat, cu acelaşi nume, care se intinde pe o suprafaţă de 3407,31 ha. Este situată geografic in regiunea şesului format de cursul râului Siret şi afluenţii pe care ii primeşte, pe o terasă inferioară de pe malul stâng al râului şi pe costişele din zonă (dealurile Răcea şi Clopoţei).

In vecinătatea comunei Gioseni se află comuna Tamaşi in partea de nord, râul Siret in partea sudică, comuna Horgeşti, in partea estică şi râul Siret, dincolo de care se află comunele Cleja şi Faraoani in partea vestică. intre aceste limite comuna are o suprafaţă de 34 km pătraţi.

Comuna Gioseni este străbătută de drumul judeţean 252 B, casele insoţindu-l pe direcţia nord-sud pe o distanţă de cinci kilometri; drumul acesta este cel care face legătura intre comuna Gioseni si comuna Horgeşti, in partea de sud-est, şi cu comuna Tamaşi in partea de nord.

Condiţiile naturale din perimetrul comunei Gioseni sunt cele caracteristice Culoarului Siretului, cu particularităţi determinate de aşezarea geografică intr-o zonă de dealuri, de câmpii joase (subsidente) şi lunci .

Clima

Clima este temperat-continentală cu nuanţe determinate de integrarea comunei Gioseni intr-un sector de provincie climatică cu influenţă de ariditate, intr-o regiune climatică de dealuri şi podişuri joase, intr-un domeniu topoclimatic de pădure şi pajişti deluroase şi intr-un principal topoclimat de vale (luncă) şi câmpii aluviale.

Umiditatea atmosferică este foarte accentuată, ca efect al evaporării apei din râul Siret şi din lacurile de acumulare din zonă . Verile sunt mai calde , iar iernile sunt reci .

Fauna si flora

Flora şi fauna sunt bogate, explicabil in condiţiile in care se dezvoltă, cum am văzut intr-un areal generos. Se intâlnesc aici animale sălbatice (vulpea, lupul, mistreţul, cerbul, căprioara, veveriţa, viezurele, bursucul, iepurele, popândăul, hârciogul, dihorul, şoarecele, şobolanul etc.); păsări (ciocănitoarea, piţigoiul, gaia, privighetoarea, ciocârlia, prepeliţa, rândunica, vrabia etc.); reptile (şarpele, şopârla, broasca). Printre culturile agricole se intâlnesc: lăcuste, furnici, greieri etc. Fauna de baltă şi râu este diversă: lebăda, raţa moţată, stârcul de noapte, barza albă, raţa pitică, stârcul galben, pescăruşul mic, pescăruşul negricios, nagâţul, şerpi de apă, broaşte, peşti (somn, mrean, clean, caras) etc.

Istorie

La sfârșitul secolului al XIX-lea, comuna făcea parte din plasa Siretul de Jos a Județul Bacău și avea in compunere satele Gioseni, Otești, Bâzga, Horgești și Răcea, având in total 2636 de locuitori.

In comună funcționau două școli mixte (una la Gioseni din 1866 și una la Horgești din 1890) cu 50 de elevi, două biserici ortodoxe in satele Gioseni și Horgești și două catolice in aceleași două sate, o moară cu aburi, două mori de apă și o fabrică de spirt, iar principalii proprietari de pământ erau fiica lui Ion Strat, pe nume Alisa D. Lecca, Profira Strat și Ioan Gh. Lecca.

Anuarul Socec din 1925 o consemnează in plasa Siret a aceluiași județ, având 2904 locuitori in satele Chetrișu, Fântâneanu, Gioseni, Racova și Tamași.

In 1950, comuna a trecut la raionul Bacău din regiunea Bacău; in timp, reședința s-a mutat la Tamași, și a luat numele de Tamași, nume sub care a revenit in 1968 la județul Bacău, reinființat.Comuna Gioseni a fost reinființată in anul 2005, prin desprinderea satului Gioseni din comuna Tamași. (prin Legea nr. 67 din 23 martie 2005).

Religie

Parohia Romano-Catolica Gioseni

Prezenta credinciosilor romano-catolici din Gioseni are o vechime mare in negura istoriei.Ei au un trecut framantat,cunoscandu-se de prin secolul al XV-lea aparitia lor in aceste tinuturi,cand au format o comunitate compacta cu emigranti transilvaneni sositi de peste Carpati in tinuturile si satele Moldovei.Monedele gasite aici,prima biserica ce dateaza din timpul lui Stefan cel Mare,cat si cimitirul din curtea Manastirii Sf. Carol Borromeu reprezinta vestigii ce atesta stabilirea catolicilor pe aceste meleaguri.Asistenta religioasa s-a facut la parohia Faraoani pana in 1850.Ulterior,comunitatea a fost repartizata la parohia nou infiintata-Valeni.

Biserica Romano-Catolica “Sfantul Ioan Botezatorul”

Intre anii 1840-1850 s-a construit o capela in centrul satului si un cimitir in jurul acesteia.Acest lacas a fost insa provizoriu, pentru ca,intre anii 1855-1864 a fost construita pe un deal in afara satului,biserica veche “Sf. Ioan Botezatorul” cu dimensiunile de 25mX10M.Pictura a fost realizata de pictorul Skaia in anul 1869.Biserica a fost dotata cu o orga clasica “Colonvitz” in anul 1877.In timpul cutremurului din anul 1940 turnul bisericii a fost daramat iar la 4 martie,in urma altui cutremur,biserica a suferit daune importante,devenind impracticabila si foarte periculoasa pentru celebrarile liturgice. In anul 1977 au inceput lucrarile pentru biserica noua cu hramul “Sf. Ioan Botezatorul”,cea pe care o stim si astazi.Lucrarile bisericii s-au finalizat in anul 1983,iar sfintirea lacasului a

avut loc in ajunul sarbatorii ”Sf.Ioan Botezatorul”,in anul 1991,participand la consacrare Episcopul Petru Gherghel,Episcopul Ioan Robu si Nuntiul apostolic de atunci,John Bucovski. In ziua de 24 iunie se serbeaza hramul acestei biserici,fiind o zi insemnata pentru comunitatea romano-catolica din comuna ,aceasta sarbatoare fiind pastrata si transmisa din generatie in generatie.

Manastirea Romano-Catolica “Carol Borromeu”

Este localizata in partea de sud a comunei,fiind o constructie impunatoare.Hramul este sarbatorit pe data de 4 noiembrie.

Biserica ortodoxa “Sfintii Arhangheli Mihail si Gavril “

ÎN
MEMORIA
EROILOR ROMÂ
DIN GIOSENI

DOMENIUL I – RESURSE UMANE

1 Demografie

Conform datelor statistice furnizate de Direcţia Judeţeană de Statistică pentru anul 2011, comună GIOSENI are o populaţie stabilă de 3080 locuitori.

Comparativ cu datele inregistrate incepând cu recensământul din anul 2002 şi apoi cu datele din 2011, populaţia localităţii a inregistrat o scădere semnificativă:

In acest context, a scăzut şi densitatea locuitorilor. in anul 2011 se inregistra o densitate de 0,969 locuitori/km2 faţă de numai 0,689 in anul 2002.

In ceea ce priveşte structura etnica a populaţiei comunei la recensământul din anul 2011, aceasta este covârşitor românească, 98,31 %, diferenţa fiind reprezentată de rromi, maghiari şi persoane a căror etnie rămâne incă nedeclarata.

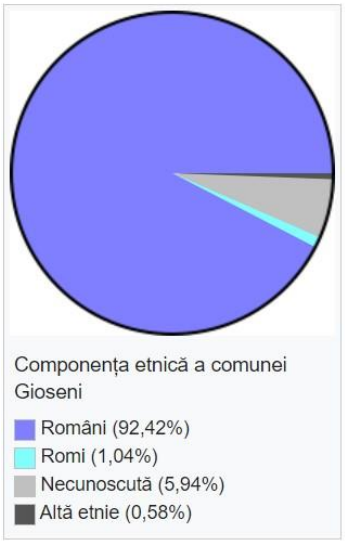
Trebuie menţionat faptul că cifra reală a populaţiei de etnie rromă este greu de cuantificat in condiţiile in care exista o reticentă a acestor persoane de a-şi declara apartenetа etnica, preferând de cele mai multe ori să se declare ”romani săraci”.

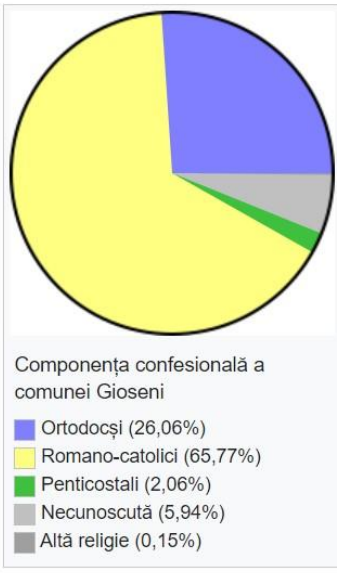
Din punct de vedere religios, la recensământul din anul 2011, populaţia se declară majoritar catolica. De asemenea era prezent cultul neo-protestant precum cel penticostal.

Evoluţia demografică a comunei trebuie analizată din perspectivă a două fenomene demografice importante: sporul natural şi mişcarea migratorie.

Sporul natural are o evoluţie interesantă, comparativ cu evoluţia populaţiei in ansamblul său. Se constată că deşi populaţia comunei s-a aflat in continuă scădere incepând cu anul 2002, sporul natural a avut o evoluţie sinusoidală.

Analizând indicatorii ce compun sporul natural este de remarcat că şi aceştia –

natalitatea şi mortalitatea - au avut o evoluţie sinusoidală in perioada 2002 – 2013. in ceea ce priveşte natalitatea, este de remarcat nu numai evoluţia sinuoasă, dar şi faptul că pentru intervalul analizat mortalitatea infantilă este 0. Este un indicator important care demonstrează faptul că nivelul calităţii vieţii este relativ ridicat in localitate, in condiţiile in care la nivel naţional acest indicator este dublu faţă de media europeană.

O evoluţie sinuoasă are şi soldul migrator, fiind insă constant pozitiv şi, mai mult, inregistrând valori ridicate. Astfel, comună GIOSENI se inscrie intr-o tendinţă generalizată la nivelul comunelor aflate in imediata apropiere a unor municipii de rang I şi II şi anume direcţionarea fluxurilor de populaţie dinspre mediul urban către cel rural.

Aceste ”intrări” de populaţie care se stabilesc in localitate compensează ”ieşirile” cauzate de migraţia externă in căutarea unui loc de munca bine plătit. Trebuie precizat insă că numai recensământul populaţiei şi al locuinţelor poate contura o imagine clară a celor care au migrat in căutarea unui loc de muncă in afara ţării, fără a renunţa la reşedinţa in localitate.

La o privire de ansamblu asupra tuturor factorilor care influenţează dinamica populaţiei se constată că scăderea susţinută a populaţiei comunei are că principala cauză mortalitatea, natalitatea in scădere şi migraţia populaţiei spre alte ţări in găsirea unor locuri de muncă mai bine plătite.

Repartizarea populaţiei pe sexe se incadrează in tendinţa generală, astfel că raportul de masculinitate deşi este supraunitar, se incadrează in valori larg răspândite in România şi lume. Indicele de masculinitate crescut influenţează un alt indicator deosebit de important in analiza socio - demografică: indicele de imbătrânire al populaţiei. Având in vedere constatarea fundamentală a demografiei, şi anume ca speranţa de viaţa a femeilor este superioară speranţei de viaţa a bărbaţilor, confirmată in practică şi la nivelul comunei, structură pe grupe de vârsta a populaţiei este influenţată in sensul existenţei unui segment important de populaţie de peste 65 de ani.

Evoluţia sinusoidală a natalităţii a determinat scăderea treptată a ponderii tinerilor, iar această tendinţă se va păstra şi in continuare. in paralel, a crescut semnificativ ponderea atât a populaţiei adulte cât şi a grupei vârstnicilor. Trebuie menţionat ca pe termen foarte lung, in condiţiile menţinerii actualului trend (natalitate scăzută in condiţiile creşterii speranţei de viaţă), populaţia se va stabiliza şi, pe cale de consecinţă, şi procesul de imbătrânire. Prognoza pe termen mediu indica insă o uşoară imbătrânire a populaţiei, cauzată de creşterea speranţei de viaţă.

Se conturează in aceste condiţii, o grupă de vârsta adultă bine aşezată, care, pe termen scurt şi mediu, poate susţine cele două vârste ”dependente”.

Proiectarea populaţiei oferă informaţii utile asupra viitoarei evoluţii a numărului şi structurii de vârsta a populaţiei (grupe cincinale şi grupe funcţionale – tânără, adultă, vârstnica, feminină de vârsta fertilă, şcolară şi preşcolara) pe baza cărora se vor putea

proiecta direcţii de dezvoltare durabilă. Evoluţia fenomenelor demografice din ultimii 20 de ani – caracterizată de menţinerea natalităţii la un nivel scăzut, de creşterea speranţei de viaţă la naştere şi de un şold negativ al migraţiei externe – a dus la scăderea populaţiei la nivelul judeţului Bacău. Trebuie ţinut insă cont de faptul că evoluţia indicatorilor demografici este decisiv influenţată de existenţa unui şold migrator insemnat inregistrat in ultimii ani.

Prognozele realizate a nivelul judeţului, indica insă pentru orizontul de timp 2025 o scădere şi o imbătrânire accentuată a populaţiei, insoţită de modificarea structurii pe grupe de vârsta a populaţiei.

Dezvoltarea accelerată a zonei municipiului Bacău este un factor important care va metine tendinţa de migraţie a populaţiei dinspre mediul urban către cel rural. Dezvoltarea infrastructurii, poluarea fonică şi a aerului reduse sunt doar câteva avantaje care surclasează dezavantaje precum distanta şi/sau accesibilitatea redusă la anumite servicii.

Prognoza pentru următoarea perioadă este de scădere a populaţiei.

Toate aceste fenomene vor avea repercursiuni importante asupra:

- profilului economic al localităţii (pericolul de transformare in localitate de tip ”dormitor” pentru persoane care lucrează/studiază in alta localitate);
- sistemului de educaţie şi formare profesională iniţială, cu efecte majore asupra pieţei muncii şi asupra profilului ocupaţional;
- imbătrânirii forţei de muncă, cu efecte importante asupra economiei;
- imbătrânirea ”bătrânilor”, cu efecte asupra raportului de dependenţa, a sistemului de pensii şi asigurări sociale şi, foarte important, cu consecinţe medico-sociale, medico-sanitare, psiho-sociale şi socio-culturale.
- Proiecţiei dezvoltării infrastructurii şi asigurării utilităţilor ce presupun beneficiari numeroşi (apa, canalizare, reţea de gaze, etc)

EDUCAŢIE. SPORT. TIMP LIBER

Evoluţia demografică din ultimii 12 ani a influenţat in mod direct şi evoluţia populaţiei şcolare, astfel că atât numărul cât şi ponderea in totalul populaţiei a grupei de vârsta 0-19 ani a scăzut uşor. De altfel in anul 2011 ea reprezenta 22,24 % din totalul populaţiei.

In Gioseni exista un numar de 4 unitati de invatamant si anume: Scoala Generala “Ion Strat” cu clasele I-VIII,cu un numar total de 474 de elevi care iau parte la cursuri in 16 sali de clasa si 3 gradinite cu un numar total de 185 de prescolari.

De asemenea,in incinta scolii s-au desfasurat si cursuri de arte si meserii.In anul 2004 scoala a fost reabilitata si modernizata prin fonduri de la Banca Mondiala.Exista de asemenea o gradinita de copii cu cinci sali de clasa,modernizata de grupul italian “Danielle”.Pe langa aceasta,la Manastirea Romano-Catolica “Carol Borromeu” functioneaza o gradinita moderna, frecventata de 40 de copii. In curtea scolii generale,in anul 2008 a fost finalizata constructia unei Sali de sport prin intermediul Ministerului Dezvoltarii,Lucrarilor Publice si Locuintei.

9
8
5
10
2
4

Airport BCM – we are now
tally change the travelling

FORMARE PROFESIONALĂ

Studii recente releva faptul că principalele competente asociate schimbărilor structurii ocupaţionale cerute pe piaţa forţei de muncă sunt specifice sau trans-sectoriale şi fac referire la: lucrul cu computerul, rezolvarea de probleme, managementul resurselor, comunicare, cunoaşterea unei limbi străine.

La nivelul localităţii nu exista furnizori de formare profesională iniţială său continua. Numărul populaţiei şi distanţă relativ scurtă ce o desparte de municipiul Bacău fac ca aceste activităţi să nu fie rentabile in comună.

In ceea ce priveşte formarea profesională iniţială, absolvenţii şcolilor generale din comună aleg liceele din municipiul Bacău. Analizând repartizarea absolvenţilor din ultimii trei ani se desprinde concluzia că aproximativ 75 % dintre ei aleg sau sunt repartizaţi computerizat in cadrul liceelor tehnologice şi teoretice cu diferite specializări.

In ceea ce priveşte formarea profesională continua nu dispunem de date care să releve câţi locuitori ai comunei au urmat această formă de formare profesională şi in ce domenii. Le stau la dispoziţie celor care doresc să se perfecţioneze sau sunt nevoiţi să se califice/recalifice numeroşi furnizori de formare profesională continua existenţi la nivelul municipiului Bacău.

De asemenea, exista numeroase proiecte de formare profesională finanţate prin fonduri structurale – POSDRU şi PODCA - destinate spaţiului rural, in mod special, sau care au ca grup tinta populaţia din judeţ.

EVOLUŢIA ŞI STRUCTURA FORŢEI DE MUNCĂ

Evoluția pieței forței de munca locală depinde de schimbul de informații intre potențiali angajatori (companii, intreprinderi individuale, PFA) și cei care caută un loc de muncă, raportat la rata salariala, condițiile de muncă, nivelul de competiție, precum și de locul in care se desfășoară o activitate comercială unde este nevoie de forța de muncă.

Piața forței de muncă se imparte intre sectorul formal al economiei, unde relațiile de muncă sunt inregistrate legal și sectorul informal, unde companiile angajează ilegal forța de muncă (contracte neinregistrate). De regulă, companiile care folosesc ilegal forța de munca beneficiază de un avantaj competitiv prin costuri fața de cele care lucrează legal.

De asemenea, piața forței de munca este structurata dual, in sensul că cuprinde sectoare industriale cu valoare adăugată scăzută ("piața secundară") și sectoare cu valoare

adăugată inaltă ("piața primară"). Piața secundară dispune de o forța de muncă cu calificare scăzută și venituri mici. De exemplu, agricultură și comerțul pe piața forței de muncă sunt "piețe secundare".

Sectoarele cu valoare inaltă (industrie și o parte din servicii, in special cele financiare) dispun de forța de munca bine calificată și cu venituri medii și mari. Aceasta dualitate a pieței forței de muncă, dublată de specializare, potrivit diviziunii muncii, are efect asupra mobilităţii forței de muncă și stratificării sociale.

Sectoarele cu valoare adăugată scăzută, de pildă, nu rețin forța de munca decât pentru perioade scurte de timp, din cauza unui venit salarial scăzut.

In abordarea acestui capitol s-au luat in considerare următoarele definiţii:

a) populaţia activa se referă la populaţia ocupată şi şomeri. Populaţia activa este cuprinsă intre 15 şi 64 ani;

b) populaţia non-activa/inactiva cuprinde toate persoanele sub 15 ani, precum şi persoanele care sunt din punct de vedere economic inactive: elevi peste 15 ani, pensionari, casnice, persoane intreţinute de alte persoane;

c) populaţia ocupată se referă la persoanele de peste 15 ani care desfăşoară o activitate economică in schimbul unui venit, precum salariații, patronii, militarii de carieră, lucrători pe cont propriu, lucrătorii familiali neremunerați, asociați ai cooperativelor.

STAREA DE SĂNĂTATE A POPULAŢIEI

Conform datelor furnizate de către Direcţia de Sănătate Publică a Judeţului Bacău, in anul 2010 s-au acordat un număr de 9.352 de consultaţii prin cabinetele medicilor de familie, ceea ce reprezintă o medie de 1,77 consultaţii/an/locuitor. Un alt indicator important este cel al bolilor cronice. Conform aceleiaşi instituţii sunt inregistrate 547 de boli cronice, cu menţiunea ca un bolnav cronic poate avea una sau mai multe boli cronice. Acest indicator plasează comună intr-o poziţie deosebită in comparaţie cu celelalte localităţi rurale având practic cel mai scăzut număr de boli cronice/locuitor.

Majoritatea problemelor din sistemul sanitar se intâlnesc in mediul rural, iar comună GIOSENI nu face excepţie, in ciuda numărului mic de bolnavi cronici pe care ii are. Sistemul de sănătate este deficitar nu numai prin prisma lipsei de personal angajat, ci şi prin numărul de unităţi medicale la nivel de comună. Astfel, populaţia este nevoită să apeleze la unităţile medicale din municipiul Bacău pentru a-şi acoperi nevoile medicale.

In localitate funcţionează 1 cabinet de medicină de familie şi 1 farmacie.

TRADITII IN COMUNA GIOSENI

1. Sezatoarea din Gioseni
2. Atelier al traditiilor populare, denumit „Cântec, joc, costume, mestesuguri”
3. Zilele Comunei Gioseni

Ciucaș
SĂ ÎNCEPĂ RELAXAREA!

2.5.2 *Viziunea si conceptul Strategiei de Dezvoltare Locala*

Viziunea Strategiei de Dezvoltare Locala (SDL) stabileste cu claritate alternativele de dezvoltare ale comunei GIOSENI pentru perioada 2021-2027 si constituie modalitatea in care se va realiza diferenta intre ceea ce reprezinta astazi localitatea si ceea ce trebuie sa devina in urmatorii 7 ani. In acceptiunea acestei viziuni, comuna GIOSENI trebuie sa devina pana in anul 2027, o localitate mult mai prospera, cu o economie sustenabila si durabila, care va avea perspectiva unei imbunatatiri continue a calitatii vietii, va tine cont in mod profesionist de gestionarea și utilizarea eficienta a resurselor, in vederea valorificarii potentialului de care dispune, astfel incat sa se asigure prosperitatea, protectia mediului si coeziunea sociala, devenind o localitate atractiva din toate punctele de vedere.

Obiectivul general al Strategiei de Dezvoltare Locala este:

Dezvoltarea durabila a comunei GIOSENI prin cresterea competitivitatii economiei locale, realizarea de investitii sustenabile in toate tipurile de infrastructuri locale (transport, retele de apa/canal, gaze, electricitate, educatie, cultura, sanatate, asistenta sociala) si cresterea nivelului de trai si a veniturilor pentru toti locuitorii comunei.

Obiectivul general al comunei GIOSENI cuprinde urmatoarele obiective specifice:

1. Imbunatatirea conditiilor de viata ale populatiei comunei prin asigurarea accesului la utilitatile de baza, dezvoltarea infrastructurii de transport si crearea de noi locuri de munca;
2. Realizarea cresterii economice prin atragerea de noi investitori in agricultura, productie, servicii, prin atragerea de fonduri nerambursabile, prin cresterea gradului de pregatire a resurselor umane din comuna;
3. Crearea de oportunitati pentru interventia sectorului privat in parteneriat cu administratia publica locala, fie sub forma investitiilor directe in proiecte punctuale, fie sub forma asocierilor pe termen lung pentru obiective strategice locale;
4. Sprijinirea transformarilor din invatamantul local si mentinerea calitatii actului didactic si a conditiilor de derulare a acestuia, prevenirea si combaterea abandonului scolar si promovarea conceptului de invatare continua, astfel incat toate categoriile socio-profesionale si de varsta sa participe si sa se identifice cu comunitatea;
5. Dezvoltarea infrastructurii de sanatate, asigurarea unor conditii adecvate pentru toti locuitorii care au nevoie de asistenta medicala;
6. Reabilitarea si modernizarea infrastructurii de cultura;
7. Cresterea accesului la bunastare al grupurilor dezavantajate;
8. Implicarea activa a comunitatii in protejarea mediului inconjurator, respectarea normelor de dezvoltare durabila si utilizarea eficienta a tuturor resurselor existente.

2.5.3 *Principiile fundamentale ale dezvoltarii strategice*

Realizarea obiectivului general al comunei GIOSENI si a obiectivelor specifice se fundamenteaza pe urmatoarele principii, acestea din urma fiind cele care ghideaza dezvoltarea strategica:

1. Asigurarea conditiilor pentru crearea oportunitatilor de dezvoltare in domeniile turism, agricultura, productie si servicii;
2. Garantarea accesului neingradit al populatiei si al consumatorilor economici la infrastructura (apa, canalizare, transport, gaze, iluminat public, telefonie, internet);
3. Protejarea mediului prin conformarea progresiva cu standardele de mediu din Uniunea Europeana pe care Romania va trebui sa le atinga in totalitate;
4. Sa directioneze comuna spre dezvoltare economica cu scopul de a crea mai multe locuri de munca;
5. Sa dezvolte un proces comun de organizare pentru a pune in aplicare prioritatile comunei, strategia si actiunile sale;
6. Optimizarea sistemului de sanatate si protectie sociala in comuna;
7. Reabilitarea si modernizarea institutilor publice conform standardelor europene;
8. Luarea de masuri pentru excluderile sociale, inlaturarea dezechilibrelor sociale si cresterea ratei de ocupare prin crearea de noi oportunitati investitionale.

Realizarea obiectivelor strategice globale se intemeiaza pe aplicarea unui management care sa conduca la dezvoltare si/sau regenerare comunitara. Politicile publice, planificarea strategica, precum si realizarea programelor si proiectelor vor avea la baza respectarea urmatoarelor concepte:

- Dezvoltarea durabila, astfel incat pe termen lung sa se produca schimbari pozitive majore in ceea ce priveste utilizarea resurselor de catre populatie, mediul privat si administratie;
- Intarirea capacitatii institutionale: prin management eficient, definirea serviciilor publice in raport cu resursele financiare actuale, cu obiectivele dezvoltarii durabile, precum si cu cerintele populatiei;
- Implementarea conceptului de parteneriat public-privat;
- Realizarea de proiecte de investitii cu fonduri nerambursabile in functie de fezabilitatea si oportunitatea investitiilor comunitare;
- Integrarea politicilor atat pe orizontala, pentru a se realiza un efect sinergic simultan intre sectoare, cat si pe verticala, avand in vedere corelarea si integrarea

politicilor de dezvoltare ale comunei cu politicile de dezvoltare ale judetului Neamt si ale regiunii Nord-Est;

- Managementul resurselor, ce presupune integrarea fluxurilor de resurse energetice, materiale, financiare si umane, precum si integrarea fluxurilor de resurse energetice si materiale intr-un ciclu natural;

- Utilizarea mecanismelor de piata pentru a atinge tinta durabilitatii, evaluarea investitiilor dupa criterii de mediu, luarea in considerare a problemelor de mediu la intocmirea bugetului local;
- Design-ul durabil arhitectonic in temeiul caruia se stabilesc reguli privitoare la materialele de constructii, design-ul unei cladiri, bioclimatul, densitatea cladirilor intr-un areal, orientarea spatiala a cladirilor, „structuri verzi” in jurul cladirilor, microclimat, eficienta energetica;
- Fixarea regulilor de utilizare rationala a terenurilor pentru toate proiectele de dezvoltare in baza planului de urbanism general, ca instrument de planificare spatiala;
- Analiza capacitatii tehnice de executie;
- Evaluarea eficientei utilizarii resurselor financiare si umane;
- Evaluarea viabilitatii financiare a unui program sau proiect prin prisma oportunitatilor de dezvoltare pe termen lung;
- Identificarea permanenta a nevoilor comunitatii locale si a prioritatilor acesteia si reactualizarea planificarii strategice in functie de evolutia contextului;
- Corespondenta intre lansarea unui program sau proiect si nevoile comunitatii;
- Evaluarea nevoilor comunitatilor sarace si a capacitatii administratiei locale de a asigura accesul acestora la locuinta, locuri de munca si serviciile publice de baza;
- Protectia mediului;
- Realizarea unui program sau proiect in parteneriat cu sectorul privat, ori realizarea unui program sau proiect de catre sectorul privat, pentru a transfera costurile unei investitii, daca exista oportunitatea de a obtine profituri viitoare;

- Asigurarea publicitatii informatiilor cu impact in investitii (informatii topografice, informatii statistice privind economia locala si regionala, regulamentul de urbanism, planul de urbanism general si planurile de urbanism zonal).

2.5.4 *Obiectivele specifice ale comunei GIOSENI structurate pe domenii*

- Obiectivul specific in domeniul economic este:

Asigurarea celor mai bune conditii pentru atragerea de investitori, respectarea agentilor economici locali si crearea unor perspective de dezvoltare economica prin implicarea directa a administratiei publice locale sau in parteneriat cu administratia judeteana sau mediul privat.

- Obiectivul specific in domeniul atragerii de finantari nerambursabile este:

Elaborarea si implementarea de proiecte europene cu finantare nerambursabila, proiecte cu finantare de la bugetul de stat prin programe de dezvoltare nationala sau finantate de la bugetul judetean, complementare acestora cu investitii realizate prin intermediul bugetului local si orientarea acestora catre zonele de interventie strategica din localitatea GIOSENI.

- Obiectivul specific in domeniul agriculturii este:

Dezvoltarea unei agriculturi moderne, aliniata principiilor economiei de piata ce va genera cresterea nivelului de trai. Schimbarea mentalitatii fermierilor in legatura cu valorificarea reziduurilor din ferme precum si informarea lor in legatura cu influenta negativa a acestora asupra mediului inconjurator si a sanatatii umane. Identificarea celor mai bune solutii pentru a sprijini fermierii in vederea punerii pe piata a produselor.

- Obiectivul specific in domeniul mediului este:

Implementarea si promovarea masurilor de mediu in comunitate astfel incat sa fie respectate toate cerintele legale privind dezvoltarea durabila.

- Obiectivul specific in domeniul sanatatii si serviciilor sociale este:

Cresterea calitatii vietii si a starii de sanatate a populatiei prin investitii in reabilitarea si modernizarea acestui sector.

- Obiectivul specific in domeniul amenajarii teritoriului si infrastructura este:

Utilizarea optima a teritoriului comunei si imbunatatirea infrastructurii de transport si extinderea retelelor de utilitati actuale.

- Obiectivul specific in domeniul situatiilor de urgenta este:

Realizarea de investitii sustenabile in vederea prevenirii, in regim de situatii de urgenta, a potentialelor inundatii.

- Obiectivul specific in domeniul administratiei publice este:

Imbunatatirea capacitatii administrative si a nivelului de transparenta si dezbatere publica.

- Obiectivul specific in domeniul educatiei este:

Dezvoltarea resurselor umane si reabilitarea infrastructurii educationale, dar și asigurarea accesului la diferite forme de educatie a populatiei.

- Obiectivul specific pentru domeniul cultura este:

Realizarea unei infrastructuri adecvate si amenajarea unor zone specifice in vederea gazduirii in bune conditii a activitatilor culturale principale ale localitatii.

- Obiectivul specific in domeniul sport este:

Crearea unui mediu placut, sanatos și sustenabil pentru generatiile prezente și viitoare, prin investitii in infrastructura sportiva.

2.5.5 *Tematici orizontale*

(I) Egalitatea de sanse

Conform Regulamentului 1083/2006 al Consiliului Uniunii Europene, egalitatea de sanse constituie unul dintre principiile de interventie ale Fondurilor Europene. Problematica promovarii egalitatii de sanse in viata sociala pentru ambele sexe constituie o cerinta esentiala pentru societatea romaneasca, fiind considerata o componenta de baza a preocuparii pentru respectarea drepturilor fundamentale ale oamenilor. In implementarea strategiei se va tine cont de coordonarea programelor si politicilor sectoriale (servicii sociale, educatie, sanatate etc.) in functie de problemele teritoriale in vederea eliminarii disparitatilor de dezvoltare prezente in zonele din mediul rural si a incluziunii grupurilor defavorizate sau expuse riscului social. In procesul de definire a problemelor prioritare s-a avut in vedere

analizarea situatiilor discriminatorii si promovarea sanselor egale intre barbati si femei, tineri si varstnici, majoritari si minoritati etnice, nevoilor persoanelor cu dizabilitati si promovarea integrarii lor in viata sociala si economica.

Comuna GIOSENI nu se confrunta cu probleme deosebite de egalitate de sanse – analiza informationala din surse deschise nu evidentiaza existenta discriminarii de gen pe piata muncii, in domeniul educational sau la nivelul altor indicatori generali de dezvoltare umana.

(II) Dezvoltare durabila

Conceptul de dezvoltare durabila desemneaza totalitatea formelor si metodelor de dezvoltare socio-economica, al caror fundament il reprezinta in primul rand asigurarea unui echilibru intre aceste sisteme socio-economice si elementele capitalului natural. Cum am mai precizat anterior, cea mai cunoscuta definitie a dezvoltarii durabile este cu siguranta cea data de Comisia Mondiala pentru Mediu si Dezvoltare (WCED) prin Raportul Brundtland:

„Dezvoltarea durabila este dezvoltarea care urmareste satisfacerea nevoilor prezentului, fara a compromite posibilitatea generatiilor viitoare de a-si satisface propriile nevoi".

Durabilitatea pleaca de la ideea ca activitatile umane sunt dependente de mediul inconjurator si de resurse. Sanatatea, siguranta sociala si stabilitatea economica a societatii sunt esentiale in definirea calitatii vietii. Dezvoltarea economica nu poate fi oprita, dar strategiile trebuie schimbate astfel incat sa se potriveasca cu limitele ecologice oferite de mediul inconjurator si de resursele planetei. Dezvoltarea durabila a reprezentat punctul de plecare in definirea directiilor de dezvoltare ale comunei GIOSENI prezentate in SDL, directii prin care se urmareste transformarea comunitatii intr-o societate moderna si europeana. O astfel de societate indeplineste nevoile tuturor oamenilor, precum si pe cele ale generatiilor viitoare, promovand bunastarea personala, coeziunea si incluziunea sociala si facilitand oportunitati egale pentru toata lumea. Pentru aceasta s-au propus atat masuri de dezvoltare a infrastructurii, inclusiv cea educationala, cat si masuri pentru construirea unei comunitati bine articulate din punct de vedere adminsitrativ si economic, capabila sa asigure prosperitate si oportunitati pentru toti locuitorii din comuna GIOSENI, in care efectele negative ale inechitatii sociale si cele de mediu nu vor constitui niciodata un subiect comunitar.

2.5.6 Prioritatile de dezvoltare locala in functie de zona de impact comunitar

I. Populatia

a) Demografie:

- conditii de viata atractive pentru intreaga populatie dar si pentru potentialii turisti/vizitatori ai localitatii;
- conditii si facilitati pentru familiile tinere cu copii, pentru varstnici si pentru persoanele cu disabilitati sau probleme de natura sociala;

b) Servicii medicale si sociale:

- Acces facil la servicii sociale si medicale de calitate, prompte si suficiente;
- Populatie educata privind starea generala de sanatate si modalitatile de a duce o viata sanatoasa;
- Eliminarea factorilor de risc privind calitatea vietii.

c) Forta de munca activa:

- Locuri de munca suficiente si in domenii variate de activitate, cu venituri indestulatoare pentru satisfacerea nevoilor de trai;
- Posibilitatea de a urma cursuri de reconversie profesionala in domenii cautate pe piata muncii.

d) Educatia:

- Posibilitatea neingradita de implinire individuala prin educatie;
- Acces la un sistem educational perfomant, flexibil si adaptat conditiilor din mediul rural;
- Infrastructura si baza materiala suficienta si capabila sa satisfaca nevoile legate de actul educational; posibilitatea de formare continua pentru adulti;
- Practicarea de sporturi individuale si de masa, cu baze materiale corespunzatoare.

e) Cultura:

- Practici traditionale revitalizate, usor de transmis generatiilor viitoare;
- Activitati traditionale puse in valoare;
- Acces facil la surse de informatie traditionale sau moderne;
- Infrastructura corespunzatoare cerintelor unei societati moderne.

II Infrastructura

a) Dotari edilitare:

- Dotari edilitare functionale si capabile sa deserveasca cetatenii localitatii in conditii civilizate;
- Dotari edilitare extinse pentru diversificarea serviciilor publice arondate spatiului rural.
- b) Transporturi:
- Retea de drumuri functionala care sa deserveasca nevoile curente ale locuitorilor si activitatilor economice fara sa afecteze starea mediului inconjurator;
- Realizarea unei mobilitati corespunzatoare la nivelul intregii localitati.

c) Infrastructura de apa, apa uzata si epurare:

- Sistem de furnizare a apei curente si de canalizare, capabile sa deserveasca locuitorii comunei;
- Populatie informata asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate in locuri neamenajate, asupra utilizarii durabile a resurselor de apa si a prevenirii poluarii mediului inconjurator.

III Economia

a) Agricultura:

- Practici de agricultura durabila, adaptate conditiilor climaterice si solului din spatiul local;
- Activitati agricole diversificate si generatoare de venit la bugetul local;
- Asocierea producatorilor;
- Imbunatatirea practicilor agricole;
- Politici de marketing eficiente;
- Utilizarea eficienta a fondurilor de dezvoltare rurala.

b) Activitati productive:

- Activitati productive pliate pe specificul local;

- Valorificarea resurselor naturale locale;
- Valorificarea potentialului uman;
- Imbunatatirea practicilor de mediu in domeniul productiei;
- Imbunatatirea productivitatii muncii;
- Promovarea eficienta a produselor locale;
- Accesarea de fonduri europene.

c) Comertul, turismul si alte servicii:

- Investitii sustenabile si sustinute in domeniul turismului, acest domeniu avand un potential semnificativ;
- Utilizarea eficienta a traditiilor si resurselor locale;
- Diversificarea serviciilor;
- Politici eficiente de marketing;
- Diversificarea produselor turistice.

IV Mediul inconjurator

a) Degradarea solului, a aerului, a apei si gestionarea deseurilor:

- Promovarea practicilor de agricultura ecologica;
- Realizarea unor cursuri de educatie ecologica;
- Curatarea cursurilor de apa si a domeniului public;
- Montarea de cosuri de gunoi pe domeniul public si aunor platforme de reciclare;
- Crearea unor mecanisme de colectare selectiva a deseurilor;
- Realizarea unei statii de transfer a deseurilor;
- Regularizarea paraielor si a torentilor de pe teritoriul localitatii, prin construirea de microbaraje, consolidarea malurilor, construirea de podete si alte astfel de lucrari hidrotehnice in zonele unde se preteaza astfel de lucrari;
- Impadurirea suprafetelor degradate daca se constata necesitate in acest sector.

2.5.7 *Zone specifice de interventie*

Atingerea progresiva a tintelor pe termen mediu si scurt presupune realizarea unui Plan de Actiune Locala. Acest plan este un document elaborat ca o necesitate in vederea implementarii Strategiei de Dezvoltare Locala a comunei GIOSENI pentru perioada 2021-2027.

Planul de actiune contine asumarea sarcinilor, calendarul desfasurarii actiunilor, resursele financiare, materiale si umane alocate, monitorizarea si evaluarea actiunilor intreprinse. Planul de actiune este procesul participativ de dezvoltare, care utilizeaza resurse disponibile pentru a atinge obiective limitate, de obicei intr-o zona bine definita. Planul de actiune are in vedere aspecte de natura strategica si corelarea acestora cu masuri concrete si politici publice locale, astfel incat obiectivele fixate sa tina cont de evolutia economica la nivel national, starea economiei la nivel regional, judetean si local, precum si de opiniile comunitatii locale cu privire la implementarea lui. Planul de actiune pentru implementarea Strategiei de Dezvoltare Locala a comunei GIOSENI reprezinta un pachet de masuri si proiecte necesare schimbarii comunitatii locale pentru atingerea unor parametrii specifici societatii moderne si este transpus in mod conceptual prin intermediul Portofoliului de Proiecte aferent acestei strategii. Rolul Planului de Actiune, transpus in mod concret prin Portofoliul de Proiecte, il reprezinta prezentarea principalelor masuri si proiecte necesare fazei de planificare si implementare a dezvoltarii economico - sociale, astfel incat procesul sa poata fi evaluat continuu prin indicatorii selectionati ca relevanti pentru comuna GIOSENI.

Necesitatea unui astfel de demers este data de amploarea si complexitatea actiunilor administrative care trebuie executate pentru atingerea obiectivului general si a obiectivelor specifice.

In acest context, pentru a realiza un management unitar sunt necesare 3 faze distincte, astfel incat procesele derulate in vederea atingerii obiectivelor sa poata sa fie bine coordonate:

a. Planul de dezvoltare (planificarea activitatilor)

b. Planul de executare (implementarea activitatilor)

c. Planul de monitorizare (evaluarea activitatilor).

Pentru a avea o dezvoltare integrata, suportul necesar trebuie sa fie asigurat de catre:

- Administratia Locala - prin Institutia Primariei si Consiliul Local, care trebuie sa-si organizeze dezvoltarea institutionala pentru acordarea unui suport logistic complex necesar implementarii Portofoliului de Proiecte rezultat din Planul de Actiune;
- Comunitatea Locala - cetatenii si organizatiile, actorii principali ai dezvoltarii locale, prin atitudine si participare active.
- Mediul privat – firme, investitori si institutii finantatoare, ca suport financiar si de dezvoltare.
- Planul Local de Actiune transpus in Portofoliul de Proiecte, prezinta principalele masuri si proiecte necesare fazei de planificare si implementare a dezvoltarii durabile, astfel: in procesul de dezvoltare sa poata fi evaluat continuu complexitatea factorilor sociali, economici, de mediu si tehnologici prin indicatorii de dezvoltare durabila selectionati ca relevanti pentru comuna GIOSENI. Utilitatea unui Plan de Actiune transpus in Portofoliul de Proiecte este data de amploarea si complexitatea actiunilor ce trebuie executate pentru atingerea obiectivelor specifice definite in Strategia de Dezvoltare Durabila a comunei.

  Principalele functii de implementare a strategiei de dezvoltare locala sunt:

  1. Functia de previziune - cuprinde activitati care privesc:

- Realizarea obiectivelor cuprinse in strategia de dezvoltare locala cu alocarea resurselor si mijloacelor de realizare pe anii 2021 – 2027;
- Intocmirea planurilor anuale prin preluarea obiectivelor din strategia de dezvoltare si realizarea acelora care au un grad ridicat de certitudine;
- Elaborarea de proiecte de finantare, studii de fezabilitate, planuri de afaceri, studii de marketing, analize cost-beneficiu care sa fundamenteze modalitatile si mijloacele necesare pentru realizarea obiectivelor propuse.

2. Functia de organizare - cuprinde procesele de management, de grupare de atributii si responsabilitati, delegare de competente cuprinse in strategia de dezvoltare ierarhizate astfel: persoane individuale, agenti economici, grupuri si comitete, primarie, comisii de specialitate din consiliul local.

3. Functia de coordonare- cuprinde activitatile prin care se armonizeaza hotararile, deciziile si actiunile persoanelor implicate in structura de implementare a strategiei de dezvoltare in cadrul functiilor de mai sus (previziune si organizare).

4. Functia de antrenare - cuprinde actiunile de implicare si motivare a cetatenilor, a structurilor constituite si a grupurilor de interese pentru implementarea obiectivelor din strategia de dezvoltare locala.

5. Functia de control si evaluare - cuprinde activitatile prin care performantele obtinute sunt masurate si comparate cu obiectivele stabilite initial in vederea gradului de avansare a programului pentru a se elimina ramanerile in urma.

Se vor determina cauzele care determina abateri de la planificare si se stabilesc masuri pentru corectarea abaterilor si pentru continuarea aplicarii strategiei de dezvoltare locala.

In vederea implementarii Strategiei de Dezvoltare Locala, Primaria comunei GIOSENI, ca autoritate publica locala, trebuie sa-si intareasca capacitatea institutionala la toate nivelurile de decizie si executie, aceasta presupune atragerea si furnizarea de resurse financiare suficiente si mobilizarea resurselor umane, identificarea celor mai eficiente mecanisme de comunicare, dar si analizarea cadrului administrativ de alocare a responsabilitatilor. Pentru a putea fi rezolvate problemele curente, dar si cele ce pot aparea in viitor, administratia publica locala trebuie sa adopte un management eficient. Materializarea capacitatii institutionale este un proces de durata in care Administratia publica trebuie sa actioneze pentru schimbarea radicala a atitudinii functionarului public fata de accesul cetatenilor la activitatea administratiei. Administratia Publica Locala, fiind o interferenta intre cetatean si institutiile statului, trebuie sa dezvolte un sistem de administrare bazat pe promovarea autonomiei locale si sa realizeze consolidarea cadrului institutional. In acest sens, autoritatea publica locala va realiza o dezvoltare durabila a comunitatii prin unirea eforturilor tuturor cetatenilor, va dezvolta infrastructura comunitara, va ajusta cheltuielile bugetare la posibilitatile reale ale veniturilor la bugetul local. Eficientizarea gestionarii mijloacelor publice se va realiza prin stoparea cresterii volumului de cheltuieli, sporirea responsabilitatilor persoanelor cu functii de raspundere, se va organiza licitatii de cumparare pentru achizitia de bunuri, lucrari si servicii pentru necesitatile urgente ale institutiei publice. Consolidarea bugetului local si a finantelor publice se va realiza prin asigurarea surselor financiare, vor fi intreprinse masuri concrete pentru acumularea veniturilor proprii, vor fi accesate fonduri nationale si europene, se va sustine antreprenoriatul local. Dezvoltarea

capacitatii administratiei locale va putea fi realizata si prin stabilirea unor parteneriate cu organizatiile neguvernamentale ce isi desfasoara activitatea in folosul cetateanului, dar si cu sectorul economic in cadrul unor proiecte sociale, culturale, de mediu, de tineret.

Consolidarea managementului administratiei publice locale consta in:

- Dezvoltarea managementul resurselor umane prin pregatirea continua a functionarilor publici;
- Dezvoltarea nivelului de pregatire profesionala prin identificarea unui sistem de training adecvat, identificarea necesitatilor si oportunitatilor de instruire, corelarea necesitatilor cu potentialul uman;
- Utilizarea eficienta a resurselor umane prin identificarea regulamentului de organizare si functionare a personalului si a regulamentului de ordine interioara, unde personalul angajat lucreaza in domenii bine definite;
- Cresterea responsabilitatii si a independentei profesionale prin responsabilizarea functionarilor publici, constientizarea importantei activitatii fiecarui angajat, transparenta functionarii sistemului, acordarea de stimulente financiare in functie de eficienta si competitivitate;
- Eficientizarea raportului dintre cetatean si administratia locala prin orientarea in folosul cetateanului a serviciului public, prin eliminarea sau atenuarea blocajelor birocratice, prin participarea cetateanului la luarea deciziilor, prin implementarea unor indicatori de calitate.

Estimarea necesitatii de finantare

Pentru a fi atinse obiectivele propuse prin Strategia de Dezvoltare Locala se urmareste atragerea de fonduri europene si nationale (inclusiv private) intr-un procent cat mai mare si micsorarea fondurilor provenite de la bugetul de stat. Un subiect foarte dezbatut in ultimii ani in legatura cu fondurile europene se refera la capacitatea de absorbtie. S-au facut analize in aceasta directie, incercandu-se sa se masoare capacitatea de absorbtie si sa se compare cu gradul de absorbtie al altor state. Unul dintre studiile realizate arata ca exista trei factori care influenteaza in mod decisiv capacitatea de absorbtie: situatia macroeconomica, situatia cofinantarii, capacitatea administrativa.

Etapele in accesarea fondurilor europene sunt:

- Elaborarea strategiei de dezvoltare a localitatii, identificarea si prioritizarea proiectelor;
- Consultarea comunitatii pe parcursul acestui proces;
- Dezvoltarea proiectului in parteneriat sau cu resurse proprii;
- Gasirea unei surse de finantare;
- Completarea si depunerea dosarului de finantare;
- Evaluarea si selectia proiectului depus;
- Semnarea contractului de finantare;
- Implementarea proiectului;
- Evaluarea si auditarea proiectului. In cazul proiectelor de infrastructura, care implica o documentatie laborioasa, odata identificat un proiect, pentru dezvoltarea acestuia se parcurg urmatorii pasi:
- Realizarea unui studiu de prefezabilitate ;
- Elaborarea caietului de sarcini pentru realizarea studiului de fezabilitate;
- Atribuirea contractului pentru realizarea studiului de fezabilitate;
- Elaborarea studiului de fezabilitate, inclusiv analiza cost-beneficiu;
- Elaborarea bugetului;
- Elaborarea studiului de impact asupra mediului de catre o firma de specialitate, daca este cazul;
- Aprobarea studiului de fezabilitate;
- Elaborarea cererii de finantare pe baza studiilor efectuate de catre o firma de consultanta sau cu resurse proprii, daca este cazul;
- Elaborarea altor documente, daca este cazul (strategie de marketing, strategie de vizitare, matricea cadrul logic etc.);
- Completarea dosarului proiectului cu celelalte documente solicitate care tin de beneficiar;

- Depunerea proiectului.

Principalele etape in verificarea, evaluarea si selectia proiectelor sunt:

- verificarea conformitatii administrative;
- verificarea eligibilitatii (solicitantului, proiectului);
- evaluarea tehnica si financiara.

Atat cofinantarea proiectelor, cat si realizarea proiectelor tehnice, a studiilor de fezabilitate, intocmirea documentatiei trebuie sustinute din fondurile rezultate de la bugetul local. Se va acorda o atentie deosebita si intocmirii documentelor referitoare la aspectele financiare ale proiectului prezentate prin intermediul studiilor de fezabilitate si proiectelor tehnice. Un aspect foarte important al oricarui proiect il reprezinta modul de satisfacere a nevoilor comunitatii locale. Volumul cheltuielilor trebuie previzionat cu atentie si monitorizat pe tot parcursul derularii proiectului.

Cheltuielile, care urmeaza sa se efectueze in vederea realizarii proiectului, nu vor avea o structura omogena si, din acest motiv, trebuie sa se faca distinctia intre diferitele destinatii ale resurselor de care dispune bugetul local. O prima distinctie important este cea dintre cheltuielile initiale – care vor fi efectuate pentru a pune in miscare noul proiect – si cele aferente realizarii efective a proiectului. Primele trebuie efectuate de regula o singura data, in perioada initiala. Cea de-a doua categorie de cheltuieli va avea un nivel mai stabil in timp, dar este si mai indepartata in timp fata de momentul intocmirii studiului de fezabilitate si/sau proiectului tehnic. Este foarte important sa existe un grafic al celor doua categorii de cheltuieli si sa se determine cu precizie momentul in care proiectul sa se realizeze. Structura veniturilor si a cheltuielilor bugetelor locale evidentiaza gradul de autonomie a administratiei locale fata de bugetul judetului sau bugetul central si legaturile existente intre diferitele administratii teritoriale; fluxurile formarii veniturilor si efectuarii cheltuielilor administratiilor locale; modalitatea de finantare a cheltuielilor pe destinatii si de acoperire a deficitelor.

Structura veniturilor si a cheltuielilor bugetelor locale este comuna cu cea a bugetului de stat (central) si se prezinta astfel:

VENITURI

1. Veniturile proprii ale bugetelor locale sunt reglementate prin Legea privind finantele publice si Legea privind finantele publice locale si cuprind: impozitele, taxele si varsamintele de venituri cuvenite de la agenti economici si institutii publice de

importanta locala; impozitele si taxele locale (de la populatie sau de la persoanele juridice).

2. Venituri atribuite, in care intra sumele defalcate din anumite venituri cuvenite, potrivit legii, bugetului de stat.
3. Transferuri acordate de la bugetul de stat pentru finantarea unor obiective de interes national, dar care sunt organizate si controlate eficient de catre organele locale.
4. Imprumuturile contractate pe piata financiara interna sau externa, fie direct, in numele organelor administratiei publice locale, fie garantate de catre Guvern.

CHELTUIELI

1. Autoritatile executive (Serviciile publice generale);
2. Invatamant, sanatate, cultura si religie, asistenta sociala, ajutoare si indemnizatii;
3. Servicii, dezvoltare publica si locuinte;
4. Transporturi, agricultura, alte actiuni economice ;
5. Alte actiuni;
6. Fondul pentru garantarea imprumuturilor externe, plata dobanzilor si a comisioanelor aferente;
7. Plati de dobanzi si comisioane ;
8. Rambursari de imprumuturi ;
9. Fonduri de rezerva;
10. Cheltuieli cu destinatie speciala .

Planificarea strategica din punct de vedere financiar este greu de realizat din cauza schimbarilor legislatiei. Din aceeasi cauza, bugetul local pe urmatorii 7 ani nu se poate exprima exact. Estimarea va reprezenta necesitatile financiare ale comunei GIOSENI in perioada 2021-2027 si va cuprinde totodata o serie de previziuni cu privire la investitiile care vor fi realizate in aceasta perioada. De asemenea, estimarea va fi corelata cu volumul fondurilor efectiv utilizate in comuna in scopul sustinerii unor investitii similare in perioada 2014-2020. In fiecare an, previziunea bugetara se va revizui in functie de bugetul din anul precedent, in functie de alocarile bugetare de la nivelul judetului, in functie de accesarea fondurilor comunitare previzionate si executate si va fi distribuit, de asemenea, pe domenii

prioritare si de interes pentru dezvoltarea comunitatii locale, lucru asumat si prin Hotararea Consiliului Local.

2.5.8 *Indicatori de realizare a obiectivelor din strategia de dezvoltare locala*

Atingerea obiectivelor strategice din Strategia de Dezvoltare Locala a comunei GIOSENI pentru perioada 2021-2027 se va face prin:

- Elaborarea unor planuri anuale de actiune locala, ce se vor aproba in cadrul Consiliului Local GIOSENI;
- Identificarea, selectarea si implementarea proiectelor strategice de la nivelul comunei, in vederea gasirii celor mai bune solutii de atingere a obiectivelor si prioritatilor propuse;
- Monitorizarea si evaluarea implementarii proiectelor strategice.

Obiectivul General al Strategiei de Dezvoltare Locala este: Dezvoltarea durabila a comunei GIOSENI prin cresterea competitivitatii economiei locale, diversificarea activitatilor economice si atractivitatea socio-culturala a localitatii.

Indicatorii de realizare a obiectivului general sunt:

- Aducerea infrastructurii la nivel european;
- Educarea si formarea resurselor umane;
- Sprijinirea mediului de afaceri;
- Incurajarea si promovarea antreprenoriatului;
- Dezvoltarea ecoturismului si agroturismului local;
- Incurajarea dezvoltarii activitatilor non-agricole;
- Consolidarea fermelor de subzistenta si dezvoltarea lor;
- Cresterea numarului de locuri de munca si a veniturilor salariale;
- Diversificarea serviciilor pentru populatie;
- Incurajarea si sprijinirea tinerilor pentru intemeierea unei familii;
- Motivarea tinerilor de a se stabili in localitate.

Indicatorii de realizare a obiectivelor strategice pe domenii sunt:

Domeniul agricultura

Scopul interventiei este acela de a contribui la dezvoltarea unei agriculturi competitive, durabile, bazata pe initiativa privata, pentru a proteja patrimoniul natural al localitatii. Acest lucru se poate realiza prin:

- Modernizarea instalatiilor agricole;
- Sprijinirea fermelor agricole de semi-subzistenta;
- Sprijin pentru crearea si dezvoltarea de micro-intreprinderi;
- Diversificarea productiei, ajustarea profilului, nivelului si calitatii productiei la cerintele pietei, inclusiv a celei ecologice;
- Politici de marketing eficiente in domeniul agriculturii;
- Activitati agricole diversificate si generatoare de venit la bugetul local;
- Imbunatatirea veniturilor intreprinderilor sprijinite prin cresterea valorii adaugate a produselor agricole;
- Incurajarea infiintarii grupurilor de producatori din sectorul agricol si silvic in vederea obtinerii de produse de calitate care indeplinesc standardele comunitare, prin aplicarea unor tehnologii de productie unitare;
- Studiu privind potentialul de dezvoltare agricol, forestier si de agroturism al comunei GIOSENI;
- Impadurirea terenurilor neproductive;
- Dezvoltarea pomiculturii si valorificarea florei spontane;
- Promovarea initiativelor de dezvoltare locala;
- Dezvoltarea activitatilor de consultanta agricola;
- Dezvoltarea prestatorilor de servicii in agricultura;
- Imbunatatirea potentialului genetic al animalelor;
- Dezvoltarea si incurajarea agriculturii ecologice;

- Mentinerea si conservarea calitatii solului;
- Conservarea si ameliorarea biodiversitatii fondului forestier.

Domeniul infrastructura (de transport si de utilitati)

Scopul interventiei este de a dezvolta calitatea infrastructurii de transport sau de utilitati prin:

- Extinderea alimentarii cu apa potabila;
- Modernizarea si reabilitarea drumurilor si strazilor comunale;
- Extinderea trotuarelor si aleilor pietonale;
- Constructia de poduri si podete peste paraie si torenti;
- Extindere retea canalizare;
- Realizarea de microstatii de epurare si tratare a apelor reziduale in toate localitatile apartinatoare;
- Extinderea retelei de iluminat public din comuna GIOSENI;
- Implementarea unor mijloace de supraveghere si sistematizare a traficului, semnalizarea si protejarea trecerilor de pietoni in mod deosebit in proximitatea unitatilor de invatamant;
- Reabilitarea retelelor de utilitati existente;
- Îmbunatatirea infrastructurii de transport astfel incat sa fie reduse influentele negative asupra mediului și confortului populatiei;
- Modernizarea sectorului de transport in scopul asigurarii unei protectii sporite a mediului, a sanatatii umane si imbunatatirii sigurantei pasagerilor;
- Imbunatatirea parametrilor curentului electric.

Domeniul mediu

Scopul interventiei este de a imbunatati calitatea mediului inconjurator prin cresterea eficientei colectarii deseurilor menajere si industriale, protejarea comunitatii de riscurile unor hazarde naturale, cresterea gradului de informare, educare si constientizare a cetatenilor privind importanta calitatii mediului.

Aceste aspect pot fi atinse prin:

- Organizarea sistemului de colectare selectiva, a spatiului de depozitare temporara si transportul deseurilor.
- Dotari cu utilaje si echipamante pentru serviciul de gospodarire comunal.
- Limitarea schimbarilor climatice si a costurilor si efectelor sale negative pentru mediu;
- Minimizarea impactului infrastructurii de transport asupra economiei, societatii si mediului;
- Promovarea modelelor de productie si consum durabile;
- Evitarea supraexploatarii resurselor naturale;
- Dezvoltarea de masuri care sa incurajeze prevenirea generarii de deseuri;
- Cresterea ratei de reciclare si imbunatatirea calitatii materialelor reciclate;
- Promovarea valorificarii deseurilor din ambalaje;
- Reducerea impactului produs de carbonul generat de deseuri;
- Incurajarea producerii de energie din deseuri.

Domeniul economie si mediul de afaceri

Scopul interventiei este acela de a contribui la dezvoltarea economica a comunei GIOSENI prin crearea conditiilor aparitiei unui mediu de afaceri prosper, bazat pe competitie, pe dezvoltarea nevoilor de afaceri locale, pe valorificarea resurselor naturale si umane locale.

Acest aspect poate fi atins prin:

- Modernizarea targului saptamanal;
- Realizarea conditiilor pentru functionarea zilnica a pietei agroalimentare;
- Informarea cetatenilor cu privire la oportunitatile de finantare nerambursabile;
- Organizarea de evenimente, in parteneriat cu AJOFM, in vederea promovarii oportunitatilor de formare profesionala si angajare;
- Mentinerea investitiilor actuale, sprijinirea si atragerea de noi investitii, in principal cele ce utilizeaza capacitati de productie nepoluante;

- Promovarea bunurilor si serviciilor locale;
- Alte activitati specifice.

Domeniul educatiei, cultura si sport

Scopul interventiei este acela de a contribui la cresterea atractivitatii sociale si culturale a comunei GIOSENI, atat pentru locuitorii acestuia, in special pentru tineri, cat si pentru locuitorii comunitatilor vecine si nu numai. Un aspect esential este acela de a valorifica baza materiala existenta, prin implicarea cadrelor didactice, a parintilor si a altor persoane interesate.

Aceste aspecte pot fi atinse prin:

Modernizarea, reabilitarea si dotarea scolilor si gradinitelor din comuna;

Amenajarea, intretinerea si modernizarea locurilor de joaca pentru copii;

- Reabilitarea bisericilor;
- Sprijinirea proiectelor educative si a tuturor formelor de creativitate scolara;
- Promovarea diversitatii culturale;
- Modernizarea, reabilitarea si dotarea tuturor asezamintelor culturale;
- Incurajarea utilizarii tehnologiei informatiei de cati mai multi locuitori;
- Initierea si dezvoltarea unor programe de formare continua a cadrelor didactice, a parintilor si a adultilor;
- Integrarea copiilor si tinerilor cu probleme sociale si economice in viata sociala si economica a comunitatii;
- Incurajarea unei mentalitati antreprenoriale, in special in randul tinerilor;
- Largirea accesului la o serie de forme creative de exprimare, atat prin intermediul invatamantului formal, cat si prin activitatii nonformale si informale pentru tineret;
- Oferirea mijloacelor care sa permita cetatenilor sa-si imbunatateasca oportunitatile de angajare in toate domeniile in care creativitatea si capacitatea de inovare joaca un rol important;
- Promovarea notiunilor de baza in materie de protectie a proprietatii intelectuale;

- Mentinerea in stare optima a exponatelor si stabilirea unor programe clare, cu ordine de prioritati, pentru lucrarile necesare de intretinere si restaurare;
- Includerea muzeelor si colectiilor in ansambluri culturale care sa constituie poli de atractie pentru vizitatori si dezvoltarea infrastructurii aferente;
- Adoptarea unor masuri suplimentare pentru asigurarea integritatii si securitatii fizice a bunurilor culturale muzeale impotriva furtului, distrugerii sau deteriorarii si a altor factori de risc naturali sau antropici;
- Diversificarea tipurilor de oferta si a formelor de expresie artistica, inclusiv prin sustinerea proiectelor care vizeaza organizarea de festivaluri, gale, concursuri de creatie si de interpretare la nivel national, regional si local;
- Actualizarea si completarea colectiilor de biblioteca; modernizarea incintelor si a serviciilor oferite;
- Sporirea interesului publicului pentru artele vizuale;
- Dezvoltarea infrastructurii pentru practicarea sportului si organizarea de competitii sportive;
- Valorificarea resurselor naturale ale comunei pentru crearea infrastructurii de agrement;
- Protejarea zonelor verzi existente si amenajarea de noi zone verzi.

Domeniul social si resurse umane

Scopul acestei interventii este de a contribui la dezvoltarea resurselor umane ale comunei GIOSENI prin incurajarea formarii profesionale in sprijinul cresterii economice si dezvoltarii societatii bazate pe cunoastere, conectarea invatarii pe tot parcursul vietii cu piata muncii; cresterea calitatii vietii persoanelor marginalizate social sau aflate in stare de vulnerabilitate prin implementarea unor proiecte intr-un cadru partenerial eficient administratie publica – societate civila.

Aceste aspecte pot fi atinse prin:

- Dezvoltarea serviciilor sociale pentru persoane dezavantajate;
- Construirea de locuinte sociale pentru tineri si persoane defavorizate;
- Masuri active de ocupare a fortei de munca;

- Program de instruire si formare profesionala continua a personalului din invatamant si asistenta sociala;
- Imbunatatirea si perfectionarea competentelor profesionale a persoanelor adulte care activeaza in domeniile agriculturii, silviculturii (inclusiv proprietari de padure) si industriei agro-alimentare;
- Prevenirea cresterii numarului de persoane implicate in agricultura de semi-subzistenta;
- Calificarea si recalificarea, instruirea si perfectionarea persoanelor ocupate in agricultura de subzistenta;
- Dezvoltarea capacitatii serviciului de asistenta sociala - Primaria Comunei GIOSENI.

Domeniul administratiei publice

Scopul interventiei este acela de a contribui la o mai buna valorificare a resurselor umane angajate in sectorul administratiei, transparenta serviciilor oferite si a deciziilor adoptate, servirea prompta a cetateanului, imbunatatirea relatiei intre functionarul public si cetatean. Aceste aspecte pot fi atinse prin:

- Îmbunatatirea capacitatii administrative;
- Îmbunatatirea relatiei cu cetatenii și mediul de afaceri;
- Introducerea de noi instrumente si tehnologii;
- Reactualizarea Planului Urbanistic General;
- Îmbunatatirea calitatii și furnizarii de servicii;
- Îmbunatatirea sistemelor de raportare a performantei;
- Dezvoltarea unei culturi a evaluarii la nivel local;
- Imbunatatirea eficacitatii organizationale;
- Imbunatatirea capacitatii de absorbtie a fondurilor de dezvoltare;
- Sprijinirea procesului de descentralizare sectoriala a serviciilor;
- Instruirea personalului din administratie;

- Stabilirea procedurilor de recrutare, gestiune si formare a functionarilor publici prin norme si reguli care pot fi puse efectiv in aplicare;
- Ameliorarea imaginii administratiei publice prin cresterea transparentei actului administrativ si luarea unor masuri anticoruptie ferme, vizibile pentru opinia publica.
- Dotari pentru interventii in caz de situatii de urgenta;
- Dotari ale administratiei locale;
- Sistem informatic integrat de colectare a taxelor si impozitelor (inclusiv on-line de la cetateni).

2.5.9 *Sistemul de implementare*

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locala a Comunei GIOSENI 2021-2027 depinde de capacitatea administratiei locale de a atrage fondurile europene si nationale in exercitiul bugetar 2021-2027, pentru a putea fi finantate actiunile si proiectele selectate. Absorbtia acestor fonduri depinde, pe de o parte, de eligibilitatea actiunilor, iar pe de alta parte, de capacitatea institutionala a adminsitratiei locale de a initia proiecte, dar si de a lucra in parteneriat cu mediul de afaceri si societatea civila, pentru atingerea obiectivelor strategice.

Strategia de Dezvoltare Locala a Comunei GIOSENI 2021-2027 reprezinta un document legal de lucru al Consiliului Local GIOSENI. Documentul are un caracter normativ si prospectiv si este supus la o permanenta reevaluare si optimizare a optiunilor de dezvoltare a comunitatii pentru a fi in concordanta cu realitatile economice si sociale. Procesul de implementare va cuprinde urmatoarele activitati:

- Elaborarea planurilor anuale de actiune, si aprobarea acestor planuri prin hotarare de consiliul local;
- Identificarea, selectarea si dezvoltarea proiectelor strategice de la nivelul localitatii (fise de proiecte identificate, analiza si corelarea proiectelor identificate in raport cu obiectivele sectoriale si strategice, precum si cu dezvoltarea teritoriala, impactul estimat al proiectului local), in vederea identificarii celor mai bune solutii pentru atingerea obiectivelor si prioritatilor locale propuse;
- Urmarirea calendarului de implementare a proiectelor strategice;

- Implementarea prin realizarea actiunilor, activitatilor, masurilor si proiectelor concrete de dezvoltare;
- Monitorizarea progreselor realizate;
- Evaluarea implementarii prin analiza indicatorilor prevazuti in strategie;
- Analiza impactului prin care se apreciaza daca proiectul raspunde politicilor formulate si cum influenteaza criteriile de performanta privind dezvoltarea eficienta a comunei.

Planificarea actiunilor si monitorizarea trebuie sa fie realizate anual, prin prezentarea in cadrul consiliului local a progreselor inregistrate si a problemelor intampinate. Aceasta monitorizare anuala va avea in vedere proiectele strategice implementate sau in implementare ori care urmeaza a fi implementate la nivel local si efectele pe care le produc la nivelul comunei GIOSENI. Odata aprobata in sedinta de consiliu, strategia exprima optiunea Consiliului Local GIOSENI de a aborda integrat fenomenul economic, social si de protectie a mediului si de a se deschide spre parteneriatul constant cu societatea civila si cu comunitatea mediului economic. Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locala este un proces complex, care necesita un management si control adecvat, realizat de o structura organizatorica, un proces unitar de implementare si evaluare a rezultatelor obtinute.

Pentru a implementa Strategia, se va constitui un Grup de Actiune ale carei functii constau in: - Urmarirea si conducerea procesului de implementare; - Analizarea si aprobarea planurilor anuale de implementare; - Propuneri de completare periodica a strategiei; - Analizeaza si aproba bugetul anual de implementare. Etapa de implementare, monitorizare si control reprezinta etapa de realizare a proiectelor, a programelor si politicilor prevazute de strategie, de recoltare si raportare a informatiilor asupra desfasurarii proiectelor si asupra succesului si impactului acestora la dezvoltarea comunei.

2.5.10 *Dezvoltarea in regim de parteneriat*

Parteneriatul, ca si forma de organizare strategica intre administratiile publice, mediul privat si comunitate reprezinta una dintre formulele foarte des utilizate in societatile europene dezvoltate deoarece permite o flexibilitate mai larga in ceea ce priveste implementarea proiectelor de investitii si, in acelasi timp, poate pune in comun resurse provenite atat din mediul public, cat si din mediul privat. Cea mai cunoscuta formula parteneriala este cea a

parteneriatului public-privat, aceasta fiind si un obiectiv pe care autoritatile publice din Romania doresc sa il implementeze la nivelul comunitatilor.

De altfel, conceptul de parteneriat public-privat nu este deloc unul nou. Comisia Europeana a adoptat inca din anul 2004 Cartea Verde cu privire la parteneriatul public-privat si dreptul comunitar referitor la contractele publice si concesiuni („Green Paper on public-private partnerships and Community law on public contracts and concessions"), abordand pe aceasta cale subiecte sensibile precum dezvoltarea conceptului de parteneriat public-privat, dificultatile intampinate in practica de tarile membre in vederea implementarii sale, precum si elementele comune care trebuie sa caracterizeze un astfel de parteneriat. Legislatia din Romania a cunoscut mai multe modificari in procesul de clarificare a manierei de implementare a parteneriatul public-privat, existand o serie de acte normative adoptate incepand cu anul 2010 prin care s-a incercat adaptarea acestui mecanism de colaborare public-privat la realitatile economico-politice. Astfel, dupa Legea parteneriatului public-privat nr. 178/2010 (care nu si-a dovedit functionalitatea si care a fost abrogata de art. 117, litera A. din capitolul VII Legea nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrari si concesiunile de servicii), precum si dupa abrogarea mai recentei Legi nr. 233/2016 privind parteneriatul public-privat, in luna mai 2018 a intrat in vigoare O.U.G. nr. 39/2018, actul normativ care reglementeaza in prezent institutia parteneriatului public-privat. In ciuda cadrului legal in vigoare, care se dovedeste a fi mai actual si mai adaptat cerintelor economice decat actele normative anterioare, in continuare in Romania nu se initiaza astfel de proiecte, existand dubii cu privire la posibilitatea efectiva, reala a autoritatilor publice de a implementa parteneriate public-private si observandu-se o dorinta relativ redusa a entitatilor din mediul privat de a se implica in astfel de proiecte cu caracter de noutate pentru tara noastra. Conform Ghidului pentru implementarea proiectelor de concesiune de lucrari publice si servicii in Romania, Editia I din anul 2009, parteneriatul public-privat reprezinta orice tranzactie care transfera responsabilitatea generala pentru furnizarea unui serviciu public sau pentru realizarea unei investitii cu scop comercial catre o companie privata, in timp ce autoritatea publica competenta isi pastreaza responsabilitatea politica, devenind partener la profit si pierderi.

O.U.G. nr. 39/2018 circumstantiaza aceasta definitie generica si prevede ca parteneriatul public-privat are ca obiect realizarea, respectiv reabilitarea si/sau extinderea unui bun sau a unor bunuri care vor apartine patrimoniului partenerului public, precum si/sau operarea unui serviciu public.

Prevederile acestui act normativ se aplica de catre partenerul public pentru implementarea unui proiect, in cazul in care studiul de fundamentare a proiectului (etapa prealabila obligatorie pentru demararea unui proiect de parteneriat public-privat, avand ca scop stabilirea eficientei economice a proiectului) demonstreaza inclusiv faptul ca mai mult de jumatate din veniturile care urmeaza sa fie obtinute de catre societatea de proiect din utilizarea bunului/bunurilor sau operarea serviciului public ce formeaza obiectul proiectului provin din plati efectuate de catre partenerul public sau de catre alte entitati publice in beneficiul partenerului public. Pentru a se aplica mecanismul parteneriatului public-privat, proiectul avut in vedere trebuie in mod obligatoriu analizat prin raportare la urmatoarele caracteristici: – cooperarea dintre partenerul public si partenerul privat, in vederea implementarii unui proiect public, trebuie sa aiba o durata relativ indelungata de derulare a raporturilor contractuale, de peste 5 ani, care sa permita partenerului privat recuperarea investitiei si realizarea unui profit rezonabil; – finantarea proiectului trebuie sa se realizeze in principal din fonduri private si, dupa caz, prin punerea in comun a fondurilor private cu fonduri publice; – trebuie sa fie distribuite riscurile intre partenerul public si partenerul privat, in functie de capacitatea fiecarei parti contractante de a evalua, gestiona si controla un anumit risc. Partenerul public, initiatorul unui astfel de proiect, nu poate fi decat o entitate care intruneste totodata calitatile necesare pentru a fi autoritate contractanta sau entitate contractanta, in sensul dat acestor notiuni de art. 4 din Legea nr. 98/2016 privind achizitiile publice, din Legea nr. 99/2016 privind achizitiile sectoriale, precum si de art. 9 si 10 din Legea nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrari si concesiunile de servicii. In ceea ce priveste investitorul privat, acesta poate fi doar o persoana juridica sau o asociere de persoane juridice, romana sau straina, care si-a manifestat interesul de a participa in cadrul procedurii de atribuire a contractului de parteneriat public-privat si care nu apartine categoriilor de parteneri publici definiti de acelasi act normativ. In eventualitatea semnarii contractului de parteneriat public-privat, investitorul privat va deveni partenerul privat. In ceea ce priveste categoriile de parteneriat public-privat, legiuitorul reglementeaza ca se poate adopta fie varianta parteneriatului public-privat contractual (realizat in temeiul unui contract incheiat intre partenerul public, partenerul privat si o societate noua al carei capital social este detinut integral de partenerul privat care va actiona ca societate de proiect), fie varianta parteneriatul public-privat institutional (initiat in temeiul unui contract incheiat intre partenerul public si partenerul privat, prin care se constituie de catre partenerul public si partenerul privat o societate noua, care va actiona ca societate de proiect si care, ulterior inregistrarii in registrul societatilor, dobandeste calitatea de parte la contractul de parteneriat public-privat respectiv).

Conform cadrului legal in vigoare, finantarea investitiei se poate asigura fie integral, din resurse financiare asigurate de partenerul privat, fie din resursele financiare asigurate de partenerul privat, impreuna cu partenerul public. In cazul celei de-a doua variante, partenerul public poate contribui la finantarea realizarii investitiilor cu resurse financiare publice provenind inclusiv din fonduri externe nerambursabile post-aderare si din contributia nationala aferenta acestora, in conditiile prevazute de legislatia nationala si cea a Uniunii Europene. In cazul in care cota de contributie a partenerului public la finantarea realizarii investitiilor dintr-un contract de parteneriat public-privat este reprezentata de resurse financiare de alta natura decat fonduri externe nerambursabile si contributia nationala aferenta unor astfel de fonduri, aceasta nu poate depasi 25% din valoarea totala a investitiei. De buna seama, potentialii investitori privati se vor interesa de soarta investitiei dupa incetarea contractului de parteneriat public-privat. Astfel, art. 38 din O.U.G. nr. 39/2018 prevede ca, la incetarea, din orice motiv, a contractului de parteneriat public-privat, drepturile constituite de partenerul public in favoarea partenerului privat sau a societatii de proiect vor inceta. Bunurile realizate sau dobandite de societatea de proiect si reprezentand obiectul contractului de parteneriat public-privat, precum si cele necesare derularii serviciului public ce urmeaza a fi transferate partenerului public, trebuie sa fie libere de sarcini, in buna stare de functionare si exploatabile conform standardelor aplicabile serviciului public si/sau bunurilor similare, in conditii stabilite prin contractul de parteneriat public-privat. Totodata, la incetarea contractului de parteneriat public-privat pentru orice motive, altele decat expirarea duratei contractului, partenerul public va putea prelua actiunile sau partile sociale ale partenerului privat in societatea de proiect, in schimbul unui pret stabilit in conformitate cu prevederile documentatiei de atribuire si ale contractului de parteneriat public-privat.

De altfel, din insasi definitia data de art. 1 alin. 2) din O.U.G. nr. 39/2018 parteneriatului public privat rezulta faptul ca parteneriatul public-privat are ca obiect realizarea sau, dupa caz, reabilitarea si/sau extinderea unui bun sau a unor bunuri care vor apartine patrimoniului partenerului public (si/sau operarea unui serviciu public, in conditiile O.U.G. nr. 39/2018).

Parteneriatul public-privat reprezinta o forma organizatorica investitionala pe care localitatea GIOSENI trebuie sa il aiba in vedere deoarece exista investitii care pot fi demarate prin intermediul acestui mecanism, investitii ce nu pot fi finantate din alte surse si de aceea introducerea notiunii de PPP in Strategia de Dezvoltare Locala constituie un aspect oportun.

2.5.11 *Dezvoltarea Unitatilor Administrativ Teritoriale in cadrul structurilor asociative*

A) Grupuri de Actiune Locala (GAL)

GAL-urile sunt constituie pe baza unui parteneriat privat – public, in Asociatie, cu membri fondatori, Administratii Publice Locale, reprezentanti ai Sectorului Economic si ai Societatii Civile. Comisia Europeana aloca statelor membre fonduri distribuite pe prioritati de investitii pentru proiecte derulate la nivel de GAL-uri, organisme alcatuite asemenea unor ONG-uri cu personalitate juridica.

Prin intermediul acestui instrument asociativ, UAT-urile dar si celelalte entitati membre, pot derula proiecte cu impact economic, in special pentru mediul rural. Grupurile de Actiune Locala ofera posibilitatea pentru cooperarea in regim partenerial in cadrul careia companiile, impreuna cu autoritatile locale, pot identifica problemele comunitatilor si pot obtine fonduri europene care sa contribuie la rezolvarea acestora. Pe baza intocmirii unei Strategii de Dezvoltare fiecare GAL poate sa atraga fonduri europene prin programul LEADER din cadrul Programului National de Dezvoltare Rurala (PNDR). Aceasta strategie este elaborata tinand cont de dorintele, asteptarile si nevoile populatiei, mediului de afaceri, societatii civile si administratiei publice locale, imbinand astfel toate tipurile de obiective pe care le au componentele sociale ale comunitatii. Obiectivul principal al unui GAL consta in cresterea capacitatii de colaborare la nivel teritorial, ceea ce ofera posibilitatea actorilor locali sa lucreze impreuna pentru dezvoltarea durabila a zonei.

GAL-urile vor putea asigura finantari nerambursabile atat pentru sectorul economic, agricol si nonagricol, cat si pentru administratia locala, cu scopul de a contribui la dezvoltarea zonelor incluse in grup.

Activitatea de implementare a Strategiei de Dezvoltare se bazeaza pe urmatoarele functii administrative desfasurate de GAL:

- Consolidarea capacitatii actorilor locali relevanti de a dezvolta si implementa operatiunile, inclusiv promovarea capacitatii lor de management al proiectelor;
- Animarea teritoriului;
- Pregatirea si publicarea apelurilor de selectie, in conformitate cu strategia de dezvoltare;

- Conceperea unei proceduri de selectie nediscriminatorii si transparente si a unor criterii obiective in ceea ce priveste selectarea operatiunilor, care sa evite conflictele de interese, care garanteaza ca cel putin 51% din voturile privind deciziile de selectie sunt exprimate de parteneri care nu au statutul de autoritati publice si permite selectia prin procedura scrisa; primirea si evaluarea cererilor de finantare (cu exceptia situatiilor in care gal este beneficiar);
- Primirea si verificarea conformitatii cererilor de plata depuse (cu exceptia situatiilor in care gal este beneficiar);
- Selectarea operatiunilor, stabilirea cuantumului contributiei si prezentarea propunerilor catre afir;
- Monitorizarea implementarii strategiei de dezvoltare plasate sub responsabilitatea comunitatii si a operatiunilor sprijinite si efectuarea de activitati specifice de evaluare ale strategiei respective;
- Monitorizarea proiectelor contractate; intocmirea raportarilor, cererilor de plata, dosarelor de achizitii aferente costurilor de functionare si animare;
- Indeplinirea atributiilor specifice domeniilor: financiar, contabilitate, juridic, resurse umane etc.

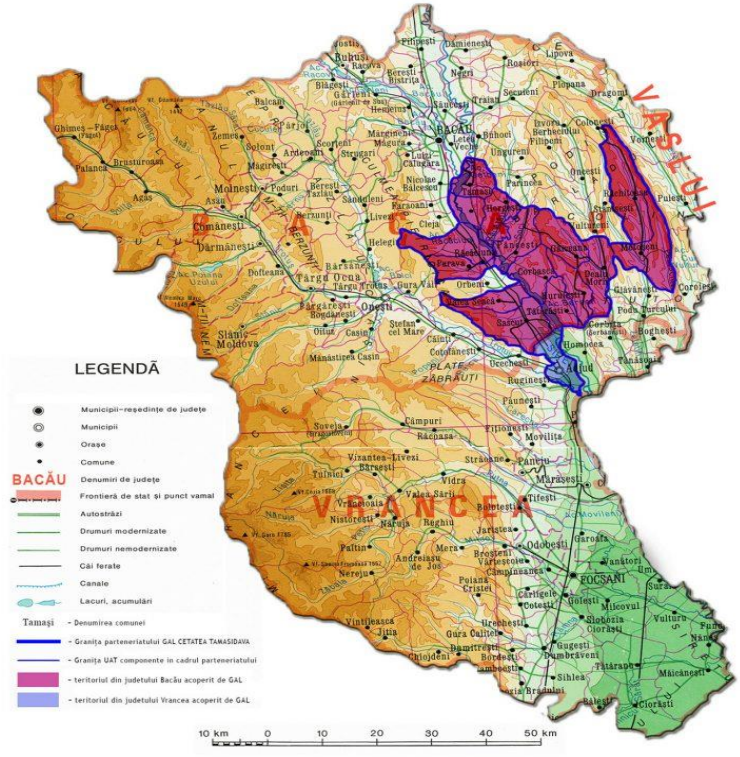
Spatiul rural romanesc se confrunta cu numeroase carente, acestea reprezentand si motivul pentru disparitatile intre urban si rural, prin prisma tuturor componentelor sale: economie rurala, potentialul demografic, sanatate, scoala, cultura, etc. Pentru reducerea acestor disparitati, una dintre solutii o reprezinta elaborarea si implementarea unor strategii integrate de dezvoltare LEADER de catre comunitatile locale, avand ca punct de plecare nevoile identificate la nivel local si potentialul endogen. ASOCIATIA G.A.L. CETATEA TAMASIDAVA este un parteneriat public-privat cu personalitate juridica, fiind format din diversi actori ce provin din randurile autoritatilor publice locale, sectorului privat si ai societatii civile. Astfel, din cei 79 de parteneri, 16 reprezinta sectorul public fiind administratii publice locale, 53 reprezinta sectorul privat fiind din categoria societatilor comerciale, intreprinderilor individuale si familiale, persoanelor

fizice autorizate etc, iar alti 10 sunt reprezentanti ai societatii civile. Procentual, ASOCIATIA G.A.L. CETATEA TAMASIDAVA are in componenta 20,25% reprezentanti ai sectorului public si 79,75% reprezentanti ai sectorului privat si ai societatii civile. Din totalul de 79 de membri GAL, 6 sunt entitati din mediul urban/din afara teritoriului GAL si 73 din mediul rural, ceea ce determina un procent de 7,59% urban si 92,41% rural.

Denumirea Grupului de Actiune Locala CETATEA TAMASIDAVA provine de la Cetatea dacica Tamasidava, care se afla intre localitatile Racatau de Jos si Pancesti, pe malul stang al Siretului, judetul Bacau, cetate care in trecut a reprezentat unul dintre cele mai importante centre economice ale geto-dacilor din Moldova.

Suprafata teritoriului G.A.L. Cetatea Tamasidava este de 1.087,09 km² si cuprinde 15 (cincisprezece) comune din partea de sud-est a judetului Bacau: Corbasca, Dealu Morii, Gaiceana, Gioseni, Horgesti, Huruiesti, Motoseni, Parava, Pancesti, Racaciuni, Rachitoasa, Sascut, Tamasi, Tatarasti, Valea Seaca precum si un oras din partea de nord a judetului Vrancea: Adjud.

Localizat in Regiunea de Dezvoltare 1 Nord Est, pe teritoriul judetului Bacau si in nordul judetului Vrancea, Grupul de Actiune Locala Cetatea Tamasidava se suprapune, din punct de vedere morfologic, cu doua unitati de relief pentru comunele din sud-estul judetului Bacau: Podisul Barladului si Culoarul Siretului. In ceea ce priveste orasul Adjud, singura localitate din judetul Vrancea care face parte din Grupul de Actiune Locala Cetatea Tamasidava, acesta este localizat la varsarea raului Trotus in Siret, pe un teren in general plan, fiind marginit de colinele subcarpatice cu inaltimi de pana la 400 m. Altitudinea generala medie a teritoriului vizat este de circa 200 m.

UAT-urile parteneri publici constituie fundamentul constructiei parteneriatului, venind cu teritoriile si populatia aferenta (conform Recensamantului Populatiei si a Locuintelor 2011), care intra in formula de calcul a valorii sprijinului FEADR care urmeaza sa fie acordat prin programul LEADER 2014-2020 pentru dezvoltarea teritoriului GAL. Partenerii publici sunt interesati de dezvoltarea locala si cresterea nivelului de trai al comunitatilor pe care le reprezinta. Fiecare UAT este interest sa-si creasca gradul de dezvoltare, infrastructura si serviciile de baza pentru populatie, atractivitatea pentru investitori pentru diversificare economica si creare de locuri de munca.

Fiecare UAT are un potential endogen reprezentat de: numarul de locuitori, suprafata agricola a exploatatiilor, suprafata forestiera, numarul de animale, patrimoniul natural si cultural etc. Indicatorii care cuantifica informatii referitoare la potentialul endogen si la activitatile economice desfasurate la nivelul UAT-urilor din teritoriul GAL exprima potentialul lor socio-economic de dezvoltare iar informatiile referitoare la capitalul uman de la nivelul fiecarui UAT sunt exprimate prin indicele de dezvoltare umana locala (IDUL).

In urma consultarii partenerilor publici au fost identificate nevoi punctuale de dezvoltare locala, care au fost prioritizate in vederea elaborarii Strategiei de dezvoltare locala

a teritoriului, care cuprinde masurile de dezvoltare propuse pentru finantare prin programul LEADER, la nivelul ASOCIATIEI Cetatea Tamasidava.

B) FLAG

Din punct de vedere administrativ, FLAG-ul este un Grup de Actiune Locala pentru pescuit si poate reuni mai multe UAT-uri, Organizatii Neguvernamentale, Regii Autonome, companii si firme, Asociatii de Pescuit, aceste entitati constituindu-se intr-o forma juridica (FLAG) cu scopul de a derula proiecte si initiative finantate din Programul Operational Pescuit. Totodata, FLAG-ul este are un management propriu (UIP) si personal suport necesar elaborarii si implementarii proiectelor. La nivelul fiecarei astfel de entitati se elaboreaza o strategie de dezvoltare care cuprinde proiecte integrate la nivelul tuturor membrilor FLAG-ului in functie de scopurile si obiectivele fiecaruia. Obiectivele de investitii propuse prin intermediul acestui mecanism vor avea in vedere dezvoltarea unor activitati legate direct de domeniul pescuitului dar si domenii conexe precum turismul, investitii in amenajarea cursurilor de apa si achizitia de diverse echipamente specifice.

C) Dezvoltarea locala plasata sub responsabilitatea comunitatii (DLRC/CLLD)

DLRC este o notiune utilizata de Comisia Europeana pentru a descrie o abordare care inverseaza politica de dezvoltare traditionala de sus in jos. In cadrul dezvoltarii locale, populatia locala preia controlul si formeaza un parteneriat local care elaboreaza si pune in aplicare o strategie de dezvoltare integrata. Strategia este conceputa astfel incat sa valorifice punctele forte sau atuurile sociale, de mediu si economice ale comunitatii, mai degraba decat sa compenseze problemele cu care se confrunta aceasta. In acest scop, parteneriatul beneficiaza de finantare pe termen lung si detine puterea de decizie cu privire la modul in care sunt cheltuite fondurile.Principiile DLRC nu doar s-au consolidat, ci s-au si multiplicat de peste zece ori pe parcursul a trei perioade de finantare consecutive. Aceasta experienta a aratat cand si in ce situatii abordarile privind DLRC functioneaza cu succes, cat si modul in care acestea pot aduce valoare adaugata programelor nationale si regionale. De asemenea, au fost expuse limitele DLRC si domeniile de activitate in care este mai greu sa se obtina rezultate. In acest context, exista o oportunitate majora de a extinde abordarea DLRC si in cazul oraselor si de a o utiliza pentru a dezvolta solutii locale la unele dintre cele mai presante probleme sociale si de mediu cu care se confrunta cetatenii europeni in prezent. De asemenea, exista un potential considerabil de a creste impactul DLRC asupra vietii oamenilor prin coordonarea a patru fluxuri majore de fonduri UE.

Referitor la oportunitatile si punctele tari pe care le poate oferi DLRC trebuie precizate urmatoarele aspecte:

1. DLRC permite persoanelor care se confrunta cu nevoi sau provocari sa preia controlul. Strategiile sunt concepute si proiectele sunt selectate de entitatile locale. Aceasta este trasatura cea mai distinctiva a DLRC si avantajul sau cel mai important. In comparatie cu alte abordari locale clasice, cei care, in trecut, erau beneficiarii pasivi ai unei politici devin parteneri activi si promotori ai dezvoltarii acesteia. Implicarea cetatenilor in elaborarea politicii de dezvoltare aduce o serie de avantaje importante:

- Experienta lor directa – in combinatie cu punctele de vedere ale altor parti interesate – poate contribui la o adaptare mult mai buna a politicilor la nevoile si oportunitatile reale.
- Implicarea lor in proces le creste capacitatea de a actiona si de a propune initiative constructive.
- Participarea la discutii de la egal la egal creeaza legaturi si incredere intre oameni, intreprinderi private, institutii publice si grupuri de interese sectoriale. Aceste realizari umane si sociale imateriale reprezinta punctul de plecare pentru obtinerea unor rezultate materiale mai concrete. In prezent, toate institutiile publice din Europa se confrunta cu nevoia imperioasa de a identifica astfel de modalitati de consolidare a increderii si implicarii populatiei locale.

2. Strategiile de dezvoltare locala plasata sub responsabilitatea comunitatii pot oferi solutii intr-un context tot mai divers si mai complex. Diversitatea este adesea descrisa ca o baza a modelului social european, dar provocarea consta in a identifica modalitati de a o conserva si de a o transforma intr-un avantaj. In anumite zone, diferentele intre tari si regiuni sunt in crestere si sunt din ce in ce mai dificil de solutionat prin politici standard, chiar daca acestea sunt puse in aplicare prin intermediul unui factor de decizie local. Diferentele intre cartierele, orasele si regiunile din aceeasi tara pot fi, de asemenea, mari, astfel incat strategiile pentru combaterea somajului in randul tinerilor trebuie sa ia in considerare diferentele cu privire la modul in care economia si piata muncii functioneaza in fiecare zona.

3. Strategiile DLRC pot fi mai flexibile decat alte abordari. Unele autoritati publice sunt preocupate de faptul ca delegarea anumitor decizii parteneriatelor locale poate spori complexitatea punerii in aplicare a DLRC.

Cu toate acestea, DLRC a devenit mai simpla si mai versatila datorita posibilitatii de a fi programata sub un singur obiectiv tematic si de a fi utilizata in acelasi timp pentru a indeplini unul sau mai multe dintre obiectivele economice, sociale si de mediu propuse de Comisia Europeana. De asemenea, activitatile sprijinite in cadrul DLRC nu trebuie sa fie legate de masurile standard descrise in programe, atat timp cat sunt corelate cu obiectivele generale. Nu este necesar sa se stabileasca linii de delimitare stricte intre fonduri, atat timp cat exista legislatia pentru a se asigura ca beneficiarii nu solicita rambursarea pentru aceleasi cheltuieli din diferite surse ale UE.

4. Domeniul de aplicare a DLRC a fost extins pentru a permite strategiilor locale sa se concentreze pe provocari precum incluziunea sociala, schimbarile climatice, segregarea romilor si a altor grupuri defavorizate, somajul in randul tinerilor, saracia in mediul urban, legaturile dintre zonele urbane si cele rurale etc. Desi abordarea DLRC a fost dezvoltata initial in zonele rurale cu sprijinul FEADR (Fondul european agricol pentru dezvoltare rurala) si a fost aplicata ulterior in domeniul pescuitului si in zonele de coasta cu finantare din partea FEP (Fondul european pentru pescuit), in prezent exista posibilitatea de a o extinde catre domeniile abordate in mod obisnuit de FSE (Fondul social european) si FEDR (Fondul european pentru dezvoltare regionala). In acest sens, vor fi realizate adaptari ale modului in care sunt concepute strategiile, parteneriatele si zonele.

5. DLRC se bazeaza pe legaturile dintre sectoare si actori in moduri care au efecte multiplicatoare asupra dezvoltarii locale si asupra programelor generale. Strategiile DLRC constituie, de asemenea, instrumente pentru imbunatatirea rezultatelor din cadrul programelor de dezvoltare rurala nationale si regionale si a strategiilor de dezvoltare urbana durabila finantate in temeiul articolului 7 din Regulamentul privind FEDR. Prin urmare, ele pot face parte din alte instrumente, inclusiv din investitiile teritoriale integrate (ITI), sau pot functiona alaturi de acestea. Cu toate acestea, strategiile DLRC rezulta adesea din probleme specifice sau aspecte de interes pentru o comunitate locala – cum ar fi declinul sectoarelor traditionale precum pescuitul si agricultura, tinerii nemultumiti, schimbarile climatice, conditiile precare de locuit si serviciile deficitare. Avantajul DLRC este ca permite luarea in considerare si abordarea unuia sau a mai multor aspecte in context local si mobilizarea tuturor politicilor relevante si a tuturor actorilor.

Astfel se depasesc numeroase tipuri de limitari sau bariere pentru dezvoltarea locala, inclusiv:

- Intre diferite departamente locale, municipalitati si administratii publice;
- Intre organizatiile locale publice, private si ale societatii civile;
- Intre institutiile locale si cele de nivel mai inalt precum administratiile regionale si nationale si universitati;
- Intre zonele cu probleme si zonele cu posibilitati. Cu toate ca dlrc permite persoanelor care se confrunta cu provocari sa preia controlul, nu se asteapta ca acestea sa isi rezolve toate problemele pe cont propriu. Dlrc le permite sa stabileasca legaturi si sa negocieze cu cei care sunt mai in masura sa actioneze.

6. DLRC vizeaza inovarea si obtinerea de rezultate care aduc schimbari de durata. Primul pas implica de regula consolidarea capacitatilor si a resurselor comunitatilor locale pentru ca aceasta sa preia initiativa. DLRC poate fi utilizata, de asemenea, pentru a acoperi unele investitii la scara mica, care sunt o conditie prealabila pentru inovarea si dezvoltarea ulterioara. Cu toate acestea, astfel de investitii sunt, in general, un mijloc pentru atingerea unui obiectiv. Abordarea participativa, implicand mai multe parti interesate, a DLRC conduce la un alt mod de a privi provocarile, bazat pe cerere sau pe necesitati, care creeaza legaturi intre experienta utilizatorilor si cunostintele mai specializate ale diferitelor tipuri de furnizori.

7. Participarea la DLRC ofera acces la o retea si o experienta europeana de anvergura si in continua crestere. In ultimii 20 de ani, parteneriatele existente LEADER si FARNET si multe retele nationale si regionale din UE au elaborat un numar semnificativ de metode, ghiduri, seturi de instrumente si studii de caz, care pot fi de mare ajutor pentru noile parteneriate. Dupa cum s-a mentionat, organizatii internationale precum Banca Mondiala au, de asemenea, o experienta indelungata si au elaborat numeroase manuale metodologice utile. Noi parteneriate in domenii si zone noi vor aduce, de asemenea, noi informatii si idei. Din acest motiv, Comisia recomanda consolidarea si rationalizarea masurilor importante pentru a sprijini cooperarea si comunicarea in retea in randul actorilor implicati in DLRC.

8. DLRC este un instrument atractiv din punct de vedere financiar pentru dezvoltarea locala. Comisia recunoaste ca dezvoltarea locala este un proces pe termen lung, care, in mod normal, implica mai multe perioade de finantare, si recomanda un angajament financiar pe termen la fel de lung pentru consolidarea capacitatilor si a atuurilor comunitatii.

Prin urmare, parteneriatele locale nu sunt vazute ca proiecte unice, care inceteaza pur si simplu la sfarsitul perioadei de finantare, ci ca o parte a unui proces de directionare a comunitatilor pe o cale mai durabila. De asemenea, Comisia Europeana considera ca bugetele locale pentru DLRC au nevoie de o anumita masa critica pentru a fi eficiente, cu bugete in general de cel putin 3 milioane EUR pe sapte ani in ceea ce priveste angajamentul de finantare publica pentru o perioada de finantare. Cu toate acestea, finantarea poate si trebuie sa fie mai mare in zonele urbane si in alte zone cu o densitate a populatiei mai mare. De asemenea, trebuie mentionat ca, in ceea ce priveste FEDR, FSE si FEPAM, daca statele membre dedica o intreaga axa prioritara sau prioritate a Uniunii Europene pentru DLRC in cadrul programelor pe care le pun in aplicare, rata de cofinantare a UE poate fi marita. Aceasta inseamna ca statele membre trebuie sa contribuie mai putin din fondurile nationale in comparatie cu sprijinul standard.

2.5.12 *Directiile Strategice de Dezvoltare*

Directiile Strategice de Dezvoltare reprezinta prioritatile pe care UAT GIOSENI le are in vederea acoperirii nevoilor identificate la nivelul localitatii, in stransa legatura cu necesitatile identificate in Strategiile de Dezvoltare judeteana si regionala. Tipologia acestora este realizata in functie de natura investitiei si de sursa de finantare necesara realizarii acesteia. Realizarea directiilor strategice de dezvoltare necesita un proces administrativ complex care cuprinde investitii directe realizate de catre UAT, investitii realizate din fonduri europene sau de la bugetul de stat, realizarea de parteneriate pentru dezvoltare sau pentru crearea de noi oportunitati investitionale.

Directiile Strategice de Dezvoltare identificate la nivelul comunei GIOSENI sunt:

DSD1. Reabilitarea si modernizarea retelei de strazi interioare si drumuri comunale. Infrastructura de transport din interiorul localitatii, precum si cea care cuprinde drumurile comunale aflate in domeniul public al UAT GIOSENI necesita finantari pentru reabilitare si modernizare deoarece la nivelul localitatii exista un volum de trafic suficient de ridicat pentru a justifica acest tip de investitie. De asemenea, investitiile in strazile interioare si drumurile comunale trebuie sa fie complementate sau sa cuprinda investitii in infrastructura conexa (trotuare, podete, canale de scurgerea a apei etc.).

DSD 2. Investitii in sectorul educatie si sport.

UAT GIOSENI are responsabilitatea de a efectua investitii in toate functiunile de natura comunitara, iar din acest punct de vedere este important ca toti locuitorii sa beneficieze de posibilitatea de a fructifica oportunitatile oferite de administratia publica locala. Astfel, investitiile in infrastructura de educatie sunt absolut necesare pentru pregatirea tinerei generatii si pentru asigurarea unui potential de resurse umane pregatite in viitor. Aspecte benefice ale investitiilor efectuate in zona de educatie pot fi cuantificate si in mentinerea unei rate de abandon reduse sau inexistenta acesteia, petrecerea timpului liber prin desfasurarea de activitati constructive (culturale si artistice), asigurarea unui nivel de cultura si civilizatie ridicat pentru localitate. Pentru tanara generatie sunt foarte importante si investitiile in infrastructura sportiva, dotarea corespunzatoare a acesteia si organizarea unor activitati de profil care sa contribuie atat la cresterea gradului de sanatate al populatiei, cat si la diversificarea activitatilor sociale.

DSD 3. Extinderea si modernizarea retelelor de utilitati: apa/canal si statii de epurare.

La nivelul UAT GIOSENI sunt necesare o serie de investitii care sa asigure extinderea si modernizarea retelei de apa/canal si construirea de statii/ statie de epurare (acestea fiind complementare investitiilor realizate la nivelul ADI care gestioneaza Masterplan apa/canal in judetul Neamt).

DSD 4. Cresterea confortului urban si a calitatii vietii, investitii in amenajare urbanistica moderna.

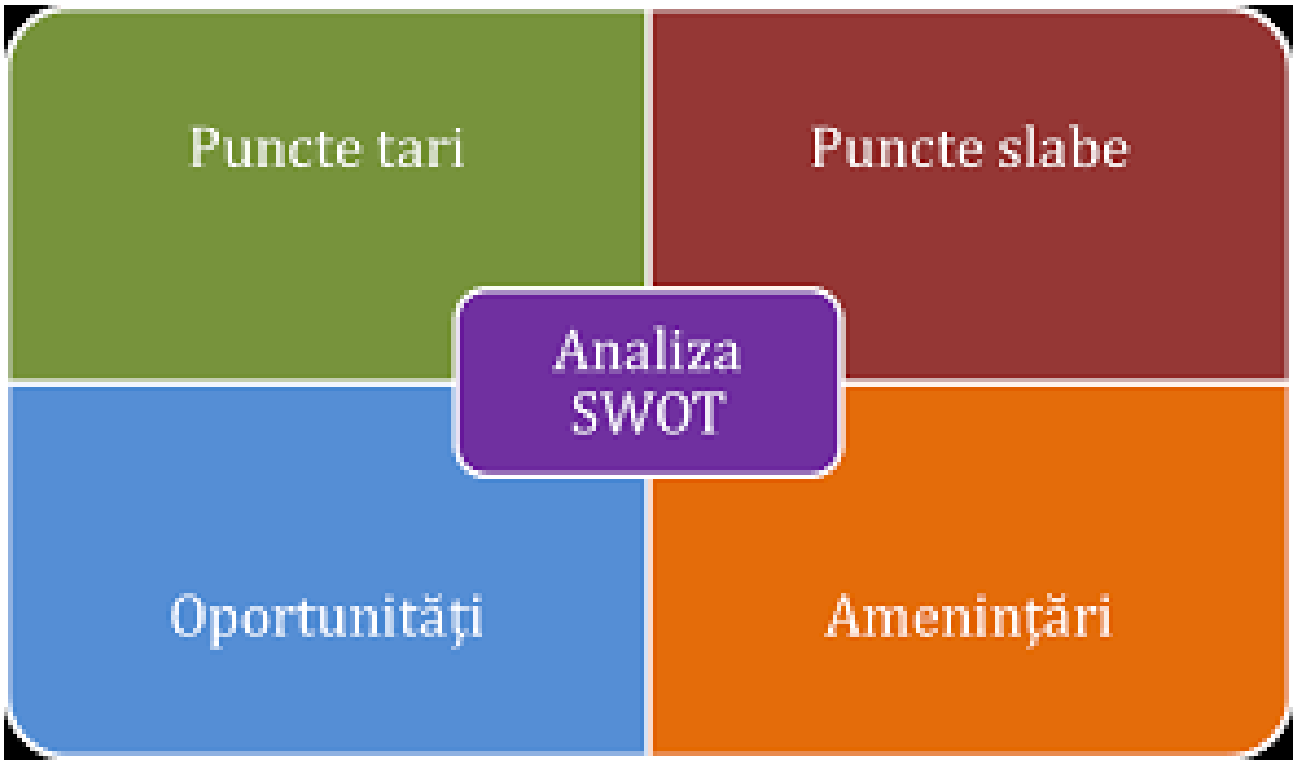
Pe langa investitiile in infrastructura si retele de utilitati, UAT GIOSENI isi propune sa realizeze investitii care sa contribuie la imbunatatirea si modernizarea urbanistica a localitatii, crescand astfel calitatea vietii si confortul edilitar. Obiectivele de amenajare urbanistica pot fi realizate fie prin investitii directe (parcuri, spatii de agreement urban etc.), fie prin investitii realizate in cadrul unui proiect mai larg cum ar fi amenajarea centrului civic al localitatii.

DSD 5. Imbunatatirea serviciilor publice oferite comunitatii.

Imbunatatirea serviciilor publice si modernizarea acestora reprezinta un indicator care se realizeaza pe baza cresterii capacitatii administrative prin digitalizarea si tehnologizarea procedurilor si a serviciilor pe care le ofera administratia (autorizatii si avize in sistem electronic, portal de informatii publice, arhiva si registratura electronice etc.).

3 CAPITOLUL 3. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT este o metodologie de analiza a unui proiect. Numele este descriptiv: Strengths (puncte tari), Weaknesses (puncte slabe), Opportunities (oportunitati), Threats (riscuri). Pentru a avea certitudine ca politicile si programele existente corespund necesitatilor de dezvoltare a comunei, in cadrul limitarilor impuse de resursele locale disponibile si pentru accesarea fondurilor prin care Uniunea Europeana sustine politica de dezvoltare regionala s-a impus elaborarea strategiei de dezvoltare locala pentru perioada 2021-2027. Punctele forte si cele slabe sunt legate de comuna si de strategiile acesteia, si de modul cum se compara cu concurenta. Oportunitatile si amenintarile vin dinspre mediul de piata si din directia concurentei; de regula, sunt factori asupra carora zona, in general, nu are niciun control. Analiza SWOT ia in considerare organizarea asezarii, performantele acesteia, produsele cheie si pietele strategice. Analiza SWOT permite concentrarea atentiei asupra zonelor cheie si realizarea de prezumtii (presupuneri) in zonele asupra carora exista cunostinte mai putin detaliate. In urma acestei analize se poate decide daca zona isi poate indeplini planul, si in ce conditii. Unele “oportunitati” si „amenintari” vor aparea din „punctele tari” si „punctele slabe” ale comunei.

AGRICULTURA SI DEZVOLTARE RURALA

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
1.Potential agricol ridicat bine structurat din punct de vedere al tipurilor de culturi; 2. Existenta unor largi suprafete de păsuni si fanete; 3. Posibilitatea extinderii activitatilor agrozootehnice; 4. Proprietatea privata individuala si asociativa asupra terenului suprafetei agricole si a efectivului de animale; 5. Utilizarea redusă a pesticidelor si ingrăsămintelor; 6. Conditii naturale propice dezvoltarii agriculturii capabile sa obtina produse ecologice; 7. Costuri relativ scazute pentru terenurile agricole; 8. Potential pentru dezvoltarea unui puternic sector zootehnic; 9. Forta de muncă la costuri rezonabile; 10. Potential pentru dezvoltarea durabila a agriculturii.	1. Competitivitate economica redusa a productiei agricole; 2. Infrastructura slab dezvoltata; 3. Agricultura de subzistenta reprezinta inca un procent important; 4. Ponderea mare a persoanelor varstnice care lucreaza in agricultura; 5. In sectoarele din agricultura utilarea tehnica este precara; 6. Promovarea insuficienta a zonei rurale si a produselor specifice; 7. Criza relatiilor de productie; 8. Sistemul de colectare, prelucrare si valorificare a produselor specifice este realizat la un nivel redus; 9. Imposibilitatea micilor producatorilor agricoli de a acumula capital si de a demara activitati care sa le aduca venituri suplimentare; 10. Fonduri insuficiente pentru modernizarea si popularea infrastructurii zootehnice; 11. Criza mijloacelor de productie; 12. Grad scazut de mecanizare; 13. Promovarea insuficienta a produselor alimentare si nealimentare traditionale; 14. Lipsa inovarii in agricultura; 15. Dificultati de comercializare a productiei agricole; 16. Serviciile de consultanta in agricultura se confrunta cu numarul scazut de specialisti.
Oportunitati	**Amenintari**
1. Existenta Planului National Strategic pentru Dezvoltare Rurala; 2. Investitiile din agricultura si practicarea agriculturii	1. Numarul de concurenti in crestere pentru produsele agroalimentare de pe piata Uniunii Europene;

moderne, de mare productivitate; 3. Existenta unor finantari europene importante pentru agricultura tintite pe categorii specifice; 4. Aprobarea Programului National – Cadru de Restructurare si Modernizare a unor unitati de profil zootehnic si din industria alimentara; 5. Sprijinul oferit de AFIR cu privire la accesarea fondurilor europene; 6. Existenta posibilitatilor de finantare pentru infiintarea complexelor agrozootehnice pentru cresterea animalelor; 7. Existenta posibilitatilor de finantare pentru infiintare ferme apicole; 8. Existenta posibilitatilor de finantare pentru promovarea produselor traditionale locale pe piata regionala; 9. Dezvoltarea agriculturii bio si eco; 10.Existenta cadrului legislativ pentru intemeierea si dezvoltarea exploatarilor agricole; 11. Accesarea Fondului European Agricol pentru Dezvoltare Rurala si a Fondului European pentru Pescuit pentru proiectele de investitii; 12. Existenta posibilitatilor de finantare pentru micii fermieri, in special tinerii fermieri.	2. Fenomene naturale: inundatii, eroziune si alunecari de teren; 3. Migratia fortei de munca si parasirea activitatilor agricole; 4. Declinul cercetarii – dezvoltarii in agricultura si zootehnie la nivel national; 5. Orientarea tinerilor spre alte domenii de activitate; 6. Dezechilibrul accentuat intre preturile imputurilor tehnologice (ingrasaminte, pesticide, seminte, lucrari mecanice) si preturile de valorificare a produselor agricole a determinat in ultimele decenii o puternica decapitalizare a producatorilor agricoli; 7. Cresterea suprafetei terenurilor agricole neutilizate; 8. Absenta unui cadru legal pentru protejarea productiei agricole interne; 9. Cadrul legislativ instabil; 10.Slaba informare a producatorilor agricoli cu privire la normele europene; 11.Resurse financiare reduse pentru finantarea si co-finantarea proiectelor finantate prin Fonduri Europene Nerambursabile (Fonduri de Coeziune, FEADR si FEP); 12.Cunostinte sumare legate de elaborarea si implementarea proiectelor finantate din Fonduri Europene.

INFRASTRUCTURA SI MEDIU

Puncte tari	Puncte slabe
1. Gospodariile racordate la reteaua electrica; 2. Strazi asfaltate in mare parte pe arterele de circulatie principale, dar si pe unele conexe; 3. Existenta retelelor de cablu TV; 4. Existenta infrastructurii de telefonie mobila si fixa;	1. Drumuri si strazi cu o infrastructura precara intr-un procent considerabil; 2. Insuficienta spatiilor verzi amenajate si a parculetelor; 3. Dezinteresul agentilor economici pentru protejarea mediului si cresterea calitatii acestuia; 4. Retea de alimentare cu apa potabila si

5. Eforturi ale autoritătilor locale de aplicare riguroasă a legislatiei privind protectia mediului; 6.Existenta retelei de energie electrica; 7. Poluare redusa a aerului, apei si solului; 8. Inexistenta de platforme industriael in localitate dar si in proximitate, fapt ce reduce in mod semnificativ factorul de poluare; 9. Zona montana bogata in vegetatie, ceea ce creste in mod semnificativ calitatea aerului.	canalizare ce nu acopera toate gospodariile din localitate; 5. Inexistenta unei statii de epurare si tratare a apelor uzate; 6. Iluminat public nemodernizat si slab dezvoltat din punct de vedere al extinderii; 7. Absenta unei statii de sortare pentru gunoiul menajer, precum si a mijloacelor de colectare; 8. Inexistenta unei retele WiFi care sa acopere intreaga arie administrativ-teritoriala a localitatii; 9. Inexistenta unei infrastructuri de producere a energiei verde (parc fotovoltaic).
Oportunitati	**Amenintari**
1. Existenta posibilitatilor de finantare din Fonduri Europene (2021-2027), dar si de la Administratia Fondului de Mediu, Compania Nationala de Investitii, Programul National de Dezvoltare Locala; 2. Existenta oportunitatilor de finantare pentru constructia retelei pentru alimentarea cu gaze a localitatii; 3. Existenta oportunitatilor de finantare pentru modernizarea drumurilor comunale si a strazilor interioare ; 4. Oportunitatea realizarii retelei de apa/canal si a statiei de epurare prin Masterplan apa/canal judetul Neamt implementat la nivelul ADI dar si prin finantari obtinute de UAT; 6. Modernizarea si reabilitarea infrastructurii rutiere judetene de catre Consiliul Judetean Neamt din bugetul judetului; 7. Dezvoltarea infrastructurii localitatii prin fonduri alocate prin Programul National de Dezvoltare Rurala 2021-2027.	1. Resurse financiare scazute pentru finantarea si co-finantarea proiectelor finantate din Fonduri Europene; 2. Capacitate administrativa redusa in vederea elaborarii si implementarii proiectelor cu finantare nerambursabila; 3. Decalarea graficului de lansare a proiectelor cu finantare europeana de catre autoritatile de management care gestioneaza si coordoneaza instrumentele structurale in Romania; 4. Lipsa de finantare sau subfinantarea pentru programele nationale care finanteaza proiecte de infrastructura ale UAT-urilor din zona rurala.

ECONOMIE

Puncte tari	Puncte slabe
1. Prezenta unor activitati economice non-agricole, fapt ce confera un potential de diversificare a activitatilor economice din localitate; 2. Existenta retelelor de comunicatii; 3. Posibilitatea de a dezvolta activitati de productie agricola ecologica; 4. Spatii si terenuri disponibile pentru dezvoltări antreprenoriale; 5.Preocuparea pentru introducerea tehnologiilor noi; 6.Existenta in localitate a agentilor economici, care ajută la dezvoltarea localitătii si la crearea de noi locuri de muncă; 7. Potential ridicat pentru dezvoltarea activitatilor economice din sectoarele agricultura, zootehnie si silvicultura.	1. Resurse financiare la nivel local insuficiente pentru sustinerea si promovarea unor investitii; 2. Folosirea unor tehnologii vechi, cu productivitate si eficienta economica scazuta; 3. Lipsa unui management calitativ la nivelul afacerilor mici; 4.Inexistenta unor forme de promovare a comunei pentru cresterea numărului de turisti pe teritoriul acesteia; 5. Infrastructura deficitara de asistenta pentru afaceri; 6. Lipsa investitiilor straine; 7. Lipsa canalelor de colectare a produselor agricole; 8. Absenta implementarii sistemului de calitate in cadrul proceselor de productie si a produselor; 9. Venituri mici ale populatiei; 10.Scăderea nivelului de pregătire al resurselor umane; 11.Lipsa unor investitii economice de tip parteneriat public – privat; 12.Lipsa unei strategii de marketing local si insuficienta promovare a produselor si serviciilor locale.
Oportunitati	**Amenintari**
1. Dezvoltarea si diversificare serviciilor productive; 2. Punerea la dispozitie de terenuri si spatii din comuna care pot fi folosite pentru dezvoltari antreprenoriale; 3. Fonduri europene pentru incurajarea initiativelor locale, in special in domeniul dezvoltarii zootehniei si a infrastructurii aferente;	1. Legislatia in continua schimbare si lipsa de predictibilitate pentru activitati economice; 2. Oferte de creditare greu accesibile (garantii mari); 3. Numarul in scadere a populatiei active; 4. Din cauza infrastructurii sociale neadecvate, raportate la potentialul comunei, investitorii au un interes scazut

4. Existenta resurselor locale, care pot fi valorificate la potentialul maxim al lor; 5. Programe nationale de sprijinire a IMM prin acordarea de granturi; 6. Posibilitatea accesarii creditelor cu dobanda subventionata pentru crearea de noi locuri de munca in mediul rural; 7.Valorificarea traditiilor locale in diverse activitati economice; 8.Incheierea de parteneriate a autoritatilor locale, cu investitori locali sau straini; 9. Nivelul scazut al taxelor si impozitelor locale.	pentru demararea unor investitii in comuna; 5. Criza economica la nivel global dar si national si efectele negative ale pandemiei Covid-19; 6. Receptivitate si flexibilitate scazuta a populatiei locale la cerintele noi ale pietei, care determina in timp decalaje economice mari.

EDUCATIE, CULTURA SI SPORT

Puncte tari	Puncte slabe
1. Unitati scolare si prescolare care pot acoperi numarul de elevi si prescolari existent in localitate; 2. Existenta unei infrastructuri culturale: camin cultural si lacase de cult; 4. Rezultate relativ bune obtinute de elevii din comuna; 5. Programe de investitii pentru reabilitarea infrastructurii educationale; 6. Management scolar adecvat in unitătile de invătământ public; 7. Spiritualitatea crestin-ortodoxa din comuna are un nivel ridicat; 8. Autorităti locale deschise, interesate de procesul educativ. 9. Existenta mai multor evenimente culturale relevante desfasurate la nivelul localitatii;	1. Scaderea calitatii invatamantului la nivel national cu repercursiuni la nivel local; 2. Scaderea demografica a populatiei va conduce la micsorarea populatiei scolarizate in invatamantul primar si gimnazial; 3. Lipsa unor politici educationale care sa fie corelate cu cererea de pe piata muncii; 4. Costul ridicat al programelor de educatie profesionala a adultilor; 5. Lipsa psihologilor scolari; 6. Lipsa spatiilor de joaca pentru copii; 7. Sistem educational incomplet – nu există programe de pregătire pe tot parcursul vietii; 8. Scăderea nivelului de pregătire al resurselor umane; 9. Dotări limitate care să sprijine performanta scolară; 10. Necesitatea unor investitii in infrastructura educationala, deoarece aceasta trebuie modernizata si adusa la standarde europene; 11. Capacitate responsiva redusa pentru organizarea invatamantului online din cauza absentei mijloacelor tehnice si a

	echipamentelor necesare; 12.Inexistenta unor programe de tipul a doua sansă; 13.Lipsa măsurilor privind prevenirea abandonului scolar.
Oportunitati	**Amenintari**
1. Corelarea sistemului national de educatie cu cerintele europene in domeniu; 2. Investitii private in domeniul educatiei; 3. Construirea de noi spatii de joaca pentru copii; 4. Modernizarea unei baze sportive; 5. Oportunitati de finantare pentru reabilitarea, modernizarea si dotarea infrastructurii educationale; 6. Existenta unor programe comunitare si nationale de asigurare a accesului la educatie pentru populatiile dezavantajate; 7. Politici de stimulare a ocuparii posturilor vacante pentru cadrele didactice si a mentinerii cadrelor calificate; 8. Posibilitati de finantare din fonduri europene a infrastructurii de educatie si a celei culturale; 9. Posibilitatea de a finanta proiecte pentru investii in infrastructura sportiva.	1. Scaderea gradului de instruire scolara a populatiei tinere; 2. Lipsa de coerenta a politicilor sociale; 3. Pericol de parasire timpurie a sistemelor de educatie; 4. Necorelarea intre politica de reorganizare a sistemului de educatie si investitiile realizate; 5. Buget inca insuficient alocat invatamantului public generand fenomene de dotare materiala la limita necesarului unitatilor sau recurgerea la finantare paralela prin aportul familiilor; 6. Plecarea cadrelor didactice din sistemul de invatamant; 7. Pierderea traditiilor locale din cauza posibilitatilor slabe de finantare a manifestarilor si activitatilor culturale.

4 CAPITOLUL 4. PORTOFOLIU DE PROIECTE STRATEGICE - UAT GIOSENI

Nr. Crt.	Obiective de investitii/proiecte pe care si le propune localitatea GIOSENI pentru perioada 2021-2027. Titlul obiectivului de investitii propus.
	EDUCATIE
1	Construire gradinita cu program prelungit.
2	Reabilitare scoala gimnaziala cu claseele I-VIII, Ion Strat
3	Dotarea scolilor din comuna cu materiale didactice moderne
4	Amenajare locuri de joaca pentru copii
5	Sprijinirea scolilor din comuna pentru organizarea de excursii si tabere
6	Sprijinirea si promovarea copiilor talentati, cu rezultate bune, precum si sustinerea celor din familii defavorizate
7	Atragerea de fonduri pentru construirea unei sali de sport In incinta scolii.
8	Pregatirea si perfectionarea personalului administrativ.
	SANATATE
9	Infiintarea unui cabinet medical
	INFRASTRUCTURA
10	Infiintare retea distributie gaze naturale
11	Modernizare retea de drumuri de interes local
12	Actiuni periodice de igienizare, ecologizare, curatenie si infrumusetare in toata comuna.
13	Construire drum Gioseni-Galbeni
14	Construire camin cultural
15	Extinderea sistem de monitorizare video
16	Amenajare muzeul satului Gioseni
17	Amenajare trotuare
18	Colaborarea cu furnizorii de telefonie mobila, in vederea amplificarii semnalului GSM.
19	Extindere retea de alimentare cu apa si canalizare
20	Modernizarea si extinderea retelei de iluminat public in toata comuna.
21	Achizitionare buldoexcavator, autoutilitara si masina de pompieri
22	Reabilitare baza sportiva multifunctionala
	MEDIUL DE AFACERI

23	Sprijinirea infiintarii de IMM-uri si oferirea de facilitati pentru atragerea celor plecati In strainatate.
24	Consilierea si facilitarea obtinerii de fonduri nerambursabile pentru dezvoltarea unor afaceri locale, prin asigurarea gratuita a serviciilor de consultanta specializata.
ADMINISTRATIV	
25	Facilitarea accesului locuitorilor la informatia de interes public si transparenta actului administrativ, prin amenajarea unor puncte de informare si a unor cutii postale pentru sugestii si reclamatii.
COMUNITATE	
26	Sprijinirea bisericilor de pe raza comunei.
27	Demararea in colaborare cu Biserica, de proiecte sociale, pentru sprijinirea batrânilor si persoanelor aflate In dificultate.

SURSE DE FINANTARE

Finantarea proiectelor care pot contribui la dezvoltarea economica a localitatii poate avea drept sursa bugetul propriu, fondurile nerambursabile guvernamentale si/sau europene sau fondurile rambursabile (din categoria creditelor).

La aceste surse de finantare se adauga posibilitatea dezvoltarii parteneriatelor de tip public-privat, care s-au dovedit a fi solutia potrivita pentru rezolvarea anumitor probleme comunitare in multe dintre statele europene dezvoltate.

Fiecare dintre aceste posibile modalitati de sustinere a proiectelor locale prezinta avantaje si dezavantaje. Alegerea unei surse de finantare optime necesitand o buna cunoastere a legislatiei nationale in vigoare, a programelor de finantare disponibile si, mai ales, a nevoilor/problemelor cu care se confrunta comunitatea locala.

Bugetul local

Actul normativ prin care este reglementata constituirea bugetului la nivel local este Ordonanta de urgenta a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificarile si completarile ulterioare. Astfel, conform art. 129 alin. (4), consiliul local aproba, la propunerea primarului, bugetul unitatii adrninistrativ-teritoriale, virarile de credite, modul de utilizare a rezervei bugetare si contul de incheiere a exerciliului bugetar.

Potrivit legii, Consiliul local poate aproba finantarea unor investitii de interes local din bugetul propriu si poate dispune alocarea sumelor necesare pentru cofinantarea proiectelor provenite din alte fonduri. Atributiile consiliului local presupun si aprobarea

documentatiei tehnico-economice pentru lucrarile de investitii de interes local, a strategiei de dezvoltare economica, sociala si de mediu pentru localitate, precum si asigurarea unui mediu favorabil infiintarii si/sau dezvoltarii afacerilor, inclusiv prin valorificarea patrimoniului existent, precum si prin realizarea de noi investitii care sa contribuie la indeplinirea programelor de dezvoltare economica regionala si locala.

Totodata, Consiliul Local asigura realizarea lucrarilor si ia masurile necesare implementarii si conformarii cu prevederile angajamentelor asumate de Romania in calitate de stat membru al Uniunii Europene in domeniul protectiei mediului si gospodaririi apelor pentru serviciile furnizate cetatenilor.

O pondere importanta in veniturile proprii ale bugetelor locale o reprezinta cotele defalcate din impozitul pe venit.

Bugetul judetean

O alta sursa de finantare la nivel local este reprezentata de bugetul judetean, din care pot fi repatizate fonduri pentru echilibrarea bugetelor locale, confonn art. 33 alin. (3) din Legea nr. 273/2006 privind finantele publice locale, cu modificarile si cornpletarile ulterioare.

Programele guvernamentale

Transferurile consolidabile de la bugetul de stat catre bugetele locale se acorda pentru investitii finantate din imprumuturi externe, la a caror realizare contribuie si Guvernul, potrivit legii, si se aproba anual, in pozitie globala, prin legea bugetului de stat. Din bugetul de stat, prin bugetele unor ordonatori principali de credite ai acestuia (ministerele si agentiile), precum si din alte bugete, se pot acorda transferuri catre bugetele locale pentru finantarea unor programe de dezvoltare sau sociale de interes national, judetean ori local.

Spre exemplu:

Ministerul Muncii si Justitiei Sociale ofera finantari pentru acordarea de facilitati persoanelor cu dizabilitati, acordarea ajutorului pentru incalzirea locuintei, programe pentru ocuparea temporara a fortei de munca etc.

Ministerul Lucrarilor Publice, Dezvoltarii si Administratiei finanteaza programe de reabilitare a retelei rutiere, actiuni privind reducerea riscului seismic al constructiilor existente cu destinatie de locuinta, reabilitarea termica a cladirilor de locuit etc.

Ministerul Mediului, Apelor si Padurilor ofera finantari pentru programe multianuale prioritare de mediu si gospodarire a apelor.

Ministerul Sanatatii finanteaza investitiile pentru modernizarea unittiilor medicale.

Ministerul Culturii acorda fonduri pentru finalizarea lucrarilor de constructie a aqezamintelor culturale.

Programul nafional de dezvoltare locala, coordonat de Ministerul Lucrarilor Publice, Dezvoltarii si Administratiei, stabileste cadrul legal pentru implementarea unor proiecte de importanta nalionala, care sustin dezvoltarea regionala prin realizarea unor lucrari de infrastructura rutiera, tehnico-edilitara si socio-educativa.

Programele europene de finantare nerambursabila

Fondurile structurale si de investitii europene (ESI)

Fondurile ESI sunt instrumente financiare prin care Uniunea Europeand actioneaza, pentru realizarea obiectivelor Politicii de Coeziune prin implementarea Programelor Operalionale, pentru eliminarea disparitati1or economice si sociale intre regiuni, in scopul realizarii coeziunii economice si sociale. Instrumentele structurale ale Uniunii Europene au rolul de a stimula cresterea economica a statelor membre ale Uniunii si de a conduce la reducerea disparitatilor dintre regiuni.

Ele nu actioneaza insa singure, necesitand asigurarea unei contributii din partea statelor membre implicate. Ele sunt cofinantate, in principal, din resursele publice ale statului membru, insa in multe domenii este necesara si contributia financiara privata, aceasta fiind incurajata in cele mai multe cazuri.

DOMENIU: EDUCATIE	
Denumire proiect: Construire gradinitei cu program prelungit	
Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	Direcție strategică: DSD 2. Investiții in sectorul educație și sport.
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI

Justificarea necesitatii proiectului: In vederea complementarii cu investitiile propuse, UAT GIOSENI isi propune sa implementeze un proiect de investiție prin intermediul căruia să realizeze o gradinita cu program prelungit modernă prin care sa se imbunatatesca semnificativ procesul educațional si sa creasca siguranța in instituțiile de invățământ

Obiectiv general: Investițiile in educație, și formare, inclusiv in formare profesională, pentru dobândirea de competențe și invățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare

Obiective specifice: Creșterea gradului de participare la nivelul educației timpurii și invățământului obligatoriu, in special pentru copii cu risc crescut de părăsire timpurie a sistemului

Obiective vizate de implementarea proiectului: Lucrari de constructie gradinita cu program porelungit

Etape necesare:

1. Elaborarea studiului de fezabilitate;
2. Stabilirea sursei de finantare;
3. Elaborarea si depunerea cererii de finantare in vederea obtinerii finantarii;
4. Elaborarea Proiectului Tehnic si Detalii de Executie (efectuare măsurători, elaborare proiect, obtinere avize si acorduri);
5. Implementarea proiectului, care presupune:

- Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului;
- Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a lucrarilor si a serviciilor necesare implementarii proiectului (supervizare lucrari, asistenta tehnica din partea proiectantului, publicitate, management proiect);
- Realizarea/executia lucrarilor;
- Receptia si punerea in functiune a lucrarilor;
- Publicitatea si promovarea proiectului;
- Monitorizarea/controlul proiectului;
- Auditul proiectului;

Rezultate anticipate:

- Cresterea calitatii actului didactic;
- Cresterea performantelor scolare;
- Stabilizarea echipei de profesori/educatori;
- Scaderea abandonului scolar;
- Cresterea numarului de prescolari

Surse potentiale de finantare:

- Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala

- Compania Nationala de Investitii - PNDL - PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA - POR - Programul operational regional

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: EDUCATIE	
Denumire proiect: Reabilitare scoala gimnaziala cu claseele I-VIII, Ion Strat	
Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	Direcție strategică: DSD 2. Investiții in sectorul educație și sport.
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI
Justificarea necesitatii proiectului: In vederea complementarii cu investitiile propuse, UAT GIOSENI isi propune sa implementeze un proiect de investiție prin intermediul căruia să reabiliteze scoala si sa se imbunatateasca semnificativ procesul educațional si sa creasca siguranța in instituțiile de invățământ	
Obiectiv general: Investițiile in educație, și formare, inclusiv in formare profesională, pentru dobândirea de competențe și invățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare Obiective specifice: Creșterea gradului de participare la nivelul educaţiei timpurii şi invăţământului obligatoriu, in special pentru copii cu risc crescut de părăsire timpurie a sistemului Obiective vizate de implementarea proiectului: Lucrari de constructie scoala	
Etape necesare: 1. Elaborarea studiului de fezabilitate; 2. Stabilirea sursei de finantare; 3. Elaborarea si depunerea cererii de finantare in vederea obtinerii finantarii; 4. Elaborarea Proiectului Tehnic si Detalii de Executie (efectuare măsurători, elaborare proiect, obtinere avize si acorduri); 5. Implementarea proiectului, care presupune:	

▪ Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului; ▪ Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a lucrarilor si a serviciilor necesare implementarii proiectului (supervizare lucrari, asistenta tehnica din partea proiectantului, publicitate, management proiect); ▪ Realizarea/executia lucrarilor; ▪ Receptia si punerea in functiune a lucrarilor; ▪ Publicitatea si promovarea proiectului; ▪ Monitorizarea/controlul proiectului; ▪ Auditul proiectului;
Rezultate anticipate: • Cresterea calitatii actului didactic; • Cresterea performantelor scolare; • Stabilizarea echipei de profesori/educatori; • Scaderea abandonului scolar; • Cresterea numarului de prescolari
Surse potentiale de finantare: - Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala - Compania Nationala de Investitii - PNDL - PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA - POR - Programul operational regional - AFM

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: EDUCATIE	
Denumire proiect: Dotarea scolilor din comuna cu materiale didactice moderne	
Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	Direcție strategică: DSD 2. Investiții in sectorul educație și sport.
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).

Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI

Justificarea necesitatii proiectului: In vederea complementarii cu investitiile propuse, UAT GIOSENI isi propune sa implementeze un proiect de investiție prin intermediul căruia să doteze scolile de la nivelul comunei si astfel sa se imbunatateasca semnificativ procesul educațional si sa creasca siguranța in instituțiile de invățământ

Obiectiv general: Investițiile in educație, și formare, inclusiv in formare profesională, pentru dobândirea de competențe și invățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare

Obiective specifice: Creșterea gradului de participare la nivelul educaţiei timpurii şi invăţământului obligatoriu, in special pentru copii cu risc crescut de părăsire timpurie a sistemului

Obiective vizate de implementarea proiectului: Dotarea scolilor cu mobilier modern, materiale didactice, calculatoare, laboratoare

Etape necesare:

1. Elaborarea studiului de fezabilitate;
2. Stabilirea sursei de finantare;
3. Elaborarea si depunerea cererii de finantare in vederea obtinerii finantarii;
4. Elaborarea Proiectului Tehnic si Detalii de Executie (efectuare măsurători, elaborare proiect, obtinere avize si acorduri);
5. Implementarea proiectului, care presupune:

- Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului;
- Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a lucrarilor si a serviciilor necesare implementarii proiectului (supervizare lucrari, asistenta tehnica din partea proiectantului, publicitate, management proiect);
- Realizarea/executia lucrarilor;
- Receptia si punerea in functiune a lucrarilor;
- Publicitatea si promovarea proiectului;
- Monitorizarea/controlul proiectului;
- Auditul proiectului;

Rezultate anticipate: scoli moderne cu mobilier nou si materiale didactice interactive adaptate la programa scolara

Surse potentiale de finantare:

- Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala
- Compania Nationala de Investitii
- PNDL
- PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA

- POR - Programul operational regional - AFM			
Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: EDUCATIE	
Denumire proiect: Sprijinirea scolilor din comuna pentru organizarea de excursii si tabere	
Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	Direcție strategică: DSD 2. Investiții in sectorul educație și sport.
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI
Justificarea necesitatii proiectului: Primaria doreste sa acorde sprijin scolilor in organizarea de excursii si tabere pentru copii fie prin logistica, personal sau prin alocari financiare in limita bugetului	
Etape necesare: ▪ Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului; ▪ Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a serviciilor necesare implementarii proiectului (publicitate, management proiect); ▪ Publicitatea si promovarea proiectului; ▪ Monitorizarea/controlul proiectului; ▪ Auditul proiectului;	
Rezultate anticipate: cat mai multi copii care invata in comuna GIOSENI sa participe la aceste excursii si tabere organizate	
Surse potentiale de finantare: Bugetul local	

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: EDUCATIE			
Denumire proiect: Sprijinirea si promovarea copiilor talentati, cu rezultate bune, precum si sustinerea celor din familii defavorizate			
Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	Direcție strategică: DSD 2. Investiții in sectorul educație și sport.		
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).		
Beneficiar	UAT GIOSENI		
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI		
Justificarea necesitatii proiectului: La nivelul Comunei GIOSENI sunt copii cu rezultate foarte bune la invcatatura si care provin din familiii defavorizate: monoparentale, cu parinti plecati din tara, fara parinti, cu grad ridicat de saracie, etc si primaria doreste sa le ofere un sprijin acestor copii cu finantari din bugetul local, din sponsorizari sau din fonduri nerambursabile			
Etape necesare: ▪ Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului; ▪ Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a serviciilor necesare implementarii proiectului (publicitate, management proiect); ▪ Publicitatea si promovarea proiectului; ▪ Monitorizarea/controlul proiectului; ▪ Auditul proiectului;			
Rezultate anticipate: reducerea abandonului scolar, recompensarea copiilor cu rezultate bune la invatatura			
Surse potentiale de finantare: - Bugetul local - Parteneriate public-privcat - Sponsorizari - PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA			
Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: EDUCATIE
Denumire proiect: Atragerea de fonduri pentru construirea unei sali de sport in incinta

scolii	
Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	Direcție strategică: DSD 2. Investiții in sectorul educație și sport.
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI

Justificarea necesitatii proiectului: in vederea complementării cu investițiile propuse, UAT GIOSENI își propune să implementeze un proiect de investiție prin intermediul căruia să realizeze o sală de educație fizică școlară modernă destinată practicarii sporturilor atat de echipa cat si individuale și care să fie dotată cu vestiare și grupuri sanitare corespunzatoare

Etape necesare:

1. Elaborarea studiului de fezabilitate;
2. Stabilirea sursei de finantare;
3. Elaborarea si depunerea cererii de finantare in vederea obtinerii finantarii;
4. Elaborarea Proiectului Tehnic si Detalii de Executie (efectuare măsurători, elaborare proiect, obtinere avize si acorduri);
5. Implementarea proiectului, care presupune:

- Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului;
- Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a lucrarilor si a serviciilor necesare implementarii proiectului (supervizare lucrari, asistenta tehnica din partea proiectantului, publicitate, management proiect);
- Realizarea/executia lucrarilor;
- Receptia si punerea in functiune a lucrarilor;
- Publicitatea si promovarea proiectului;
- Monitorizarea/controlul proiectului;
- Auditul proiectului;

Rezultate anticipate: O sala de sport noua in incinta scolii

Surse potentiale de finantare:

- Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala
- Compania Nationala de Investitii
- PNDL
- PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA

- POR - Programul operational regional - AFM			
Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: SERVICII PUBLICE	
Denumire proiect: Pregatirea si perfectionarea personalului administrativ	
Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	DSD 5. Imbunatatirea serviciilor publice oferite comunitatii.
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027). POCA (Programul Operational CAPACITATE ADMINISTRATIVA)
Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI
Justificarea necesitatii proiectului: Legislatia romaneasca dart si cea europeana este intr-o continua modificare si personalul din administratia publica trebuie sa participe in mod constant la cursuri de specializare si perfectionare pentru a putea raspunde nevoilor locuitorilor	
Etape necesare: ▪ Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului; ▪ Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a serviciilor necesare implementarii proiectului (publicitate, management proiect); ▪ Publicitatea si promovarea proiectului; ▪ Monitorizarea/controlul proiectului; ▪ Auditul proiectului;	
Rezultate anticipate: personalul din primarie calificat	
Surse potentiale de finantare: - Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala - Compania Nationala de Investitii - PNDL - PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA	

- POR - Programul operational regional - AFM - POCA (Programul Operational CAPACITATE ADMINISTRATIVA)

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: SANATATE	
Denumire proiect: Infiintarea unui dispensar	
Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	DSD 5. Imbunatatirea serviciilor publice oferite comunitatii
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI
Justificarea necesitatii proiectului: Lipsa unui dispensar medical dotat corespunzator	

Etape necesare:

1. Elaborarea studiului de fezabilitate;
2. Stabilirea sursei de finantare;
3. Elaborarea si depunerea cererii de finantare in vederea obtinerii finantarii;
4. Elaborarea Proiectului Tehnic si Detalii de Executie (efectuare măsurători, elaborare proiect, obtinere avize si acorduri);
5. Implementarea proiectului, care presupune:

- Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului;
- Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a lucrarilor si a serviciilor necesare implementarii proiectului (supervizare lucrari, asistenta tehnica din partea proiectantului, publicitate, management proiect);
- Realizarea/executia lucrarilor;
- Receptia si punerea in functiune a lucrarilor;
- Publicitatea si promovarea proiectului;
- Monitorizarea/controlul proiectului;

▪ Auditul proiectului;
Rezultate anticipate: O farmacie noua construita
Surse potentiale de finantare: - Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala - Compania Nationala de Investitii - PNDL - PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA - POR - Programul operational regional - AFM

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: INFRASTRUCTURA	
Denumire proiect: Demarare proiect pentru racordarea intregii comune la reteaua de gaz metan.	
Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	DSD 5. Imbunatatirea serviciilor publice oferite comunitatii
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI
Justificarea necesitatii proiectului: lipsa retelelor de gaz metan	
Etape necesare: 1. Elaborarea studiului de fezabilitate; 2. Stabilirea sursei de finantare; 3. Elaborarea si depunerea cererii de finantare in vederea obtinerii finantarii; 4. Elaborarea Proiectului Tehnic si Detalii de Executie (efectuare măsurători, elaborare proiect, obtinere avize si acorduri); 5. Implementarea proiectului, care presupune: ▪ Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului; ▪ Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a lucrarilor si a	

serviciilor necesare implementarii proiectului (supervizare lucrari, asistenta tehnica din partea proiectantului, publicitate, management proiect); ▪ Realizarea/executia lucrarilor; ▪ Receptia si punerea in functiune a lucrarilor; ▪ Publicitatea si promovarea proiectului; ▪ Monitorizarea/controlul proiectului; ▪ Auditul proiectului;
Rezultate anticipate: racordarea locuitorilor comunei la reteaua de gaz metan
Surse potentiale de finantare: - Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala - Compania Nationala de Investitii - PNDL - PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA - POR - Programul operational regional - AFM

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: INFRASTRUCTURA	
Denumire proiect: Modernizarea retea de drumuri de interes local	
Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	Direcție strategică - DSD 1. Reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi interioare și drumuri comunale. Investiții in infrastructura de transport aflată in responsabilitatea administrativă a UAT GIOSENI. Planificarea impactului de trafic rutier astfel incât să asigure o fluidizare corespunzătoare volumului de tranzit rutier.
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI
Justificarea necesitatii proiectului: Străzile/drumurile comunale sau tronsoanele de străzi/ drumuri comunale care nu au beneficiat de investiții in ultimii 5 ani pentru evitarea cazurilor de dublă finanțare	

Etape necesare:

1. Elaborarea studiului de fezabilitate;
2. Stabilirea sursei de finantare;
3. Elaborarea si depunerea cererii de finantare in vederea obtinerii finantarii;
4. Elaborarea Proiectului Tehnic si Detalii de Executie (efectuare măsurători, elaborare proiect, obtinere avize si acorduri);
5. Implementarea proiectului, care presupune:

- Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului;
- Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a lucrarilor si a serviciilor necesare implementarii proiectului (supervizare lucrari, asistenta tehnica din partea proiectantului, publicitate, management proiect);
- Realizarea/executia lucrarilor;
- Receptia si punerea in functiune a lucrarilor;
- Publicitatea si promovarea proiectului;
- Monitorizarea/controlul proiectului;
- Auditul proiectului;

Rezultate anticipate: drumuri modernizate

Surse potentiale de finantare:

- Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala
- Compania Nationala de Investitii
- PNDL
- PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA
- POR - Programul operational regional
- AFM

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: INFRASTRUCTURA	
Denumire proiect: Construire drum Gioseni-Galbeni	
Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	Direcție strategică - DSD 1. Reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi interioare și drumuri comunale. Investiții in infrastructura de transport aflată in responsabilitatea administrativă a UAT GIOSENI. Planificarea impactului de trafic rutier astfel incât să asigure o fluidizare corespunzătoare volumului de

	tranzit rutier.
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI

Justificarea necesitatii proiectului: Străzile/drumurile comunale sau tronsoanele de străzi/ drumuri comunale care nu au beneficiat de investiții in ultimii 5 ani pentru evitarea cazurilor de dublă finanțare

Etape necesare:

6. Elaborarea studiului de fezabilitate;
7. Stabilirea sursei de finantare;
8. Elaborarea si depunerea cererii de finantare in vederea obtinerii finantarii;
9. Elaborarea Proiectului Tehnic si Detalii de Executie (efectuare măsurători, elaborare proiect, obtinere avize si acorduri);
10. Implementarea proiectului, care presupune:

- Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului;
- Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a lucrarilor si a serviciilor necesare implementarii proiectului (supervizare lucrari, asistenta tehnica din partea proiectantului, publicitate, management proiect);
- Realizarea/executia lucrarilor;
- Receptia si punerea in functiune a lucrarilor;
- Publicitatea si promovarea proiectului;
- Monitorizarea/controlul proiectului;
- Auditul proiectului;

Rezultate anticipate:

Surse potentiale de finantare:

- Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala
- Compania Nationala de Investitii
- PNDL
- PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA
- POR - Programul operational regional
- AFM

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: INFRASTRUCTURA	
Denumire proiect: Modernizarea si extinderea retelei de iluminat public in toata comuna	
Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	Direcție strategică: DSD 3. Extinderea și modernizarea rețelelor de utilități: iluminat public
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI
Justificarea necesitatii proiectului: lipsa sistemului de iluminat public cu dimare pe tot teritoriul comunei	

Etape necesare:

1. Elaborarea studiului de fezabilitate;
2. Stabilirea sursei de finantare;
3. Elaborarea si depunerea cererii de finantare in vederea obtinerii finantarii;
4. Elaborarea Proiectului Tehnic si Detalii de Executie (efectuare măsurători, elaborare proiect, obtinere avize si acorduri);
5. Implementarea proiectului, care presupune:

- Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului;
- Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a lucrarilor si a serviciilor necesare implementarii proiectului (supervizare lucrari, asistenta tehnica din partea proiectantului, publicitate, management proiect);
- Realizarea/executia lucrarilor;
- Receptia si punerea in functiune a lucrarilor;
- Publicitatea si promovarea proiectului;
- Monitorizarea/controlul proiectului;
- Auditul proiectului;

Rezultate anticipate: Sistem de iluminat public cu telegestiune

Surse potentiale de finantare: - Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala - Compania Nationala de Investitii – Subprogramul “Drumuri de interes local si drumuri de interes judetean”; - PNDL -Programul privind reabilitarea, modernizarea si/sau asfaltarea drumurilor de interes judetean si de interes local, alimentarea cu apa, canalizarea si epurarea apelor uzate la sate, precum si in unitatile administrativ-teritoriale cu resurse turistice. - PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA -AFM

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: INFRASTRUCTURA	
Denumire proiect: Amenajare trotuare	
Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	Direcție strategică - DSD 1. Reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi interioare și drumuri comunale. Investiții in infrastructura de transport aflată in responsabilitatea administrativă a UAT GIOSENI. Planificarea impactului de trafic rutier astfel incât să asigure o fluidizare corespunzătoare volumului de tranzit rutier.
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI
Justificarea necesitatii proiectului: Trotuare care nu au beneficiat de investiții in ultimii 5 ani pentru evitarea cazurilor de dublă finanțare	
Etape necesare: 1. Elaborarea studiului de fezabilitate; 2. Stabilirea sursei de finantare; 3. Elaborarea si depunerea cererii de finantare in vederea obtinerii finantarii; 4. Elaborarea Proiectului Tehnic si Detalii de Executie (efectuare măsurători, elaborare proiect, obtinere avize si acorduri); 5. Implementarea proiectului, care presupune:	

▪ Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului; ▪ Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a lucrarilor si a serviciilor necesare implementarii proiectului (supervizare lucrari, asistenta tehnica din partea proiectantului, publicitate, management proiect); ▪ Realizarea/executia lucrarilor; ▪ Receptia si punerea in functiune a lucrarilor; ▪ Publicitatea si promovarea proiectului; ▪ Monitorizarea/controlul proiectului; ▪ Auditul proiectului;
Rezultate anticipate: Trotuarele din comuna pavate
Surse potentiale de finantare: - Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala - Compania Nationala de Investitii - PNDL - PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA - POR - Programul operational regional - AFM

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: INFRASTRUCTURA	
Denumire proiect: Extindere retea de alimentare cu apa si canalizare	
Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	Direcție strategică: DSD 3. Infiintarea, extinderea și modernizarea rețelelor de utilități: apă/canal si statii de epurare.
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI
Justificarea necesitatii proiectului: Lipsa releei de alimentare cu apa si a canalizarii in anumite zone ale comunei	
Etape necesare:	

1. Elaborarea studiului de fezabilitate;
2. Stabilirea sursei de finantare;
3. Elaborarea si depunerea cererii de finantare in vederea obtinerii finantarii;
4. Elaborarea Proiectului Tehnic si Detalii de Executie (efectuare măsurători, elaborare proiect, obtinere avize si acorduri);
5. Implementarea proiectului, care presupune:

- Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului;
- Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a lucrarilor si a serviciilor necesare implementarii proiectului (supervizare lucrari, asistenta tehnica din partea proiectantului, publicitate, management proiect);
- Realizarea/executia lucrarilor;
- Receptia si punerea in functiune a lucrarilor;
- Publicitatea si promovarea proiectului;
- Monitorizarea/controlul proiectului;
- Auditul proiectului;

Rezultate anticipate: Extinderea rețelei de alimentare cu apă, a rețelei de canalizare și a unei stații de epurare

Surse potentiale de finantare:

- Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala
- Compania Nationala de Investitii
- PNDL
- PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: INFRASTRUCTURA	
Denumire proiect: Colaborarea cu furnizorii de telefonie mobila, in vederea amplificarii semnalului GSM, retea wireless si supraveghere video.	
Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	Direcție strategică: DSD 4. Creșterea confortului urban și a calității vieții, investiții in amenajare urbanistică modernă. Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027) Beneficiar
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de

	parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT GIOSENI, Parteneriat Public Privat (PPP) sau parteneriat cu o companie care poate asigura infrastructura și supraveghere
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI
Justificarea necesitatii proiectului: Proiectul își propune să asigure acces nelimitat și gratuit la Internet pentru toți locuitorii comunei GIOSENI și, de asemenea, să sporească nivelul de siguranță pentru persoane și bunuri prin implementarea unui sistem de monitorizare video amplasat pe străzile principale din localitate. Realizarea proiectului are in vedere un Parteneriat Public Privat sau un acord de asociere deoarece nu există o finanțare nerambursabilă care să raspundă acestor obiective. Parteneriatul sau asocierea are următorul scop: partenerul privat va efectua investiția in echipamentele necesare pentru realizarea rețelei Wireless și a sistemului de monitorizare video, precum și in montarea și amplasarea acestora	
Etape necesare: 1) Elaborarea unui Studiu de Oportunitate și Realizarea Parteneriatului Public Privat; 2) Achiziționarea echipamentelor și execuția lucrărilor; 3) Recepția și punerea in funcțiune a echipamentelor;	
Rezultate anticipate: Rezultate anticipate: Realizarea unei rețele Wireless care să acopere intreg teritoriul administrativ al localității, internet nelimitat și gratis pentru locuitori și amplasarea unui sistem de monitorizare video pe străzile principale din localitate.	
Surse potentiale de finantare: - Parteneriat public privat - Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala - Compania Nationala de Investitii – Subprogramul “Drumuri de interes local si drumuri de interes judetean”; - PNDL -Programul privind reabilitarea, modernizarea si/sau asfaltarea drumurilor de interes judetean si de interes local, alimentarea cu apa, canalizarea si epurarea apelor uzate la sate, precum si in unitatile administrativ-teritoriale cu resurse turistice. - PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA	

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: INFRASTRUCTURA	
Denumire proiect: Actiuni periodice de igienizare, ecologizare, curatenie si infrumusetare in toata comuna	
Relevanta pentru Strategia de	

Dezvoltare a UAT	
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI

Justificarea necesitatii proiectului: mentinerea unei commune curate

Etape necesare:

- Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului;
- Pregatirea documentatiei
- Publicitatea si promovarea proiectului;
- Monitorizarea/controlul proiectului;
- Auditul proiectului;

Rezultate anticipate: un mediu de viata sanatos pentru locuitorii comunei

Surse potentiale de finantare:

- Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala
  - Compania Nationala de Investitii
  - POR
  - POC
  - PNDL

PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: MEDIUL DE AFACERI	
Denumire proiect: Sprijinirea infiintarii de IMM-uri si oferirea de facilitati pentru atragerea celor plecati in strainatate.	
Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare

	regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI

Etape necesare:

- Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului;
- Pregatirea documentatiei
- Publicitatea si promovarea proiectului;
- Monitorizarea/controlul proiectului;
- Auditul proiectului;

Surse potentiale de finantare:

- Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala
  - Compania Nationala de Investitii
  - POR
  - POC
  - PNDL
  - PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: MEDIUL DE AFACERI	
Denumire proiect: Consilierea si facilitarea obtinerii de fonduri nerambursabile pentru dezvoltarea unor afaceri locale, prin asigurarea gratuita a serviciilor de consultanta specializata	
Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI

Etape necesare:

- Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului;

▪ Pregatirea documentatiei ▪ Publicitatea si promovarea proiectului; ▪ Monitorizarea/controlul proiectului; ▪ Auditul proiectului;
Surse potentiale de finantare: - Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala – Compania Nationala de Investitii – POR – POC – PNDL – PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: ADMINISTRATIV	
Denumire proiect: Facilitarea accesului locuitorilor la informatia de interes public si transparenta actului administrativ, prin amenajarea unor puncte de informare si a unor cutii postale pentru sugestii si reclamatii	
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI
Etape necesare: ▪ Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului; ▪ Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a lucrarilor si a serviciilor necesare implementarii proiectului (supervizare lucrari, asistenta tehnica din partea proiectantului, publicitate, management proiect); ▪ Realizarea/executia lucrarilor; ▪ Receptia si punerea in functiune a lucrarilor; ▪ Publicitatea si promovarea proiectului;	

▪ Monitorizarea/controlul proiectului; ▪ Auditul proiectului;
Rezultate anticipate:
Surse potentiale de finantare: - Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala - Compania Nationala de Investitii - PNDL - PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: COMUNITATE	
Denumire proiect: Sprijinirea bisericilor de pe raza comunei.	
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI

Etape necesare:

1. Elaborarea studiului de fezabilitate;
2. Stabilirea sursei de finantare;
3. Elaborarea si depunerea cererii de finantare in vederea obtinerii finantarii;
4. Elaborarea Proiectului Tehnic si Detalii de Executie (efectuare măsurători, elaborare proiect, obtinere avize si acorduri);
5. Implementarea proiectului, care presupune:

- Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului;
- Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a lucrarilor si a serviciilor necesare implementarii proiectului (supervizare lucrari, asistenta tehnica din partea proiectantului, publicitate, management proiect);
- Realizarea/executia lucrarilor;
- Receptia si punerea in functiune a lucrarilor;
- Publicitatea si promovarea proiectului;

▪ Monitorizarea/controlul proiectului; ▪ Auditul proiectului;
Surse potentiale de finantare: -Bugetul local -CNI

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: COMUNITATE	
Denumire proiect: Amenajarea baza sportiva multifunctionala	
Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	Direcție strategică: DSD 2. Investiții in sectorul educație și sport.
Incadrarea in strategii regionale / nationale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricola Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT GIOSENI
Teritoriu vizat	Comuna GIOSENI
Justificarea necesitatii proiectului: in vederea impulsionarii activitatilor sportive realizate la nivelul localitatii, UAT GIOSENI își propune să implementeze un proiect de investiție prin intermediul căruia să realizeze o baza sportiva multifunctionala. Aceasta investiție se justifică prin necesitatea de a dispune la nivelul comunității de facilități de desfasurare a activităților sportive de către cetațeni și de a impulsiona tânăra generație in participarea la activități sportive scolare si extra-școlare.	

Etape necesare:

1. Elaborarea studiului de fezabilitate;
2. Stabilirea sursei de finantare;
3. Elaborarea si depunerea cererii de finantare in vederea obtinerii finantarii;
4. Elaborarea Proiectului Tehnic si Detalii de Executie (efectuare măsurători, elaborare proiect, obtinere avize si acorduri);
5. Implementarea proiectului, care presupune:

- Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului;
- Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a lucrarilor si a serviciilor necesare implementarii proiectului (supervizare lucrari, asistenta tehnica din partea proiectantului, publicitate, management proiect);

▪ Realizarea/executia lucrarilor; ▪ Receptia si punerea in functiune a lucrarilor; ▪ Publicitatea si promovarea proiectului; ▪ Monitorizarea/controlul proiectului; ▪ Auditul proiectului;
Rezultate anticipate:
Surse potentiale de finantare: - Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala - Compania Nationala de Investitii - PNDL - PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

Indicatori de realizare si de rezultat urmariti in cadrul proiectelor strategice

I) Drumuri comunale/strazi interioare

Indicatori:

- Nivelul de trafic rutier de persoane si comercial si modul in care investitia contribuie la imbunatatirea acestuia;
- Cresterea nivelului de siguranta in trafic;
- Investitii in infrastructura conexa (trotuare, podete, rigole);
- Cresterea accesibilitatii in localitate;
- Cresterea accesibilitatii catre cai de comunicatie principala (drumuri judetene, nationale, europene);
- Imbunatatirea si modernizarea infrastructurii localitatii.

II) Iluminat public

Indicatori:

- Imbunatatirea si modernizarea conditiilor de viata in localitate;
- Numar de gospodarii existente pe strazile si in zonele unde se efectueaza investitii in reteaua de iluminat public;

- Cresterea sigurantei cetatenilor si a bunurilor acestora;
- Modernizarea iluminatului public prin solutii smart technology;
- Eficientizarea consumului iluminatului public stradal si nivelul de economii inregistrate ca urmare a investitiei;
- Numarul de spatii de promenada si cladiri institutionale care beneficiaza de iluminat.

III. Investitii in infrastructura sportiva

Indicatori:

- Numar de beneficiari ai infrastructurii sportive (sala de sport);
- Numar de persoane care participa la evenimente sportive;
- Contributia adusa la nivelul de sanatate al locuitorilor;
- Numar de evenimente si competitii organizate.

IV. Investitii in combaterea fenomenelor atipice – situatii de urgenta

Indicatori:

- Nivelul de risc al zonei unde se realizeaza investitiile;
- Capacitatea de management si preventie a autoritatilor publice locale;
- Numarul de locuitori, gospodarii, infrastructuri pentru care se preintampina producerea evenimentelor si situatiilor de criza.

V. Investitii in infrastructura de educatie

Indicatori:

- Nivelul de modernizare adus de investitiile realizate in infrastructura de educatie;
- Numarul de elevi beneficiari ai conditiilor moderne obtinute prin investitie;
- Imbunatatirea semnificativa a procesului educational;
- Cresterea sigurantei in institutiile de invatamant;
- Reducerea fenomenului de abandon scolar;
- Implementarea noilor metode, online si digitale, in procesul educational.

VI. Investitii in infrastructura edilitara

Indicatori:

- Imbunatatirea conditiilor edilitare la nivelul comunitatii;
- Cresterea nivelului urbanistic si al confortului locuitorilor;
- Crearea unei zone reprezentative pentru localitate;
- Numarul si tipul de beneficiari ai investitiei.

5 CAPITOLUL 5 IMPLEMENTAREA

IMPLEMENTAREA SI MONITORIZAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE SI MONITORIZAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALA

In vederea atingerii rezultatelor asteptate prin implementarea Strategiei, se face o estimare a resurselor financiare care urmeaza a fi alocate.

Implementarea unei Strategii de Dezvoltare Locala se poate finanta din urmatoarele surse:

- Bugetul de stat;
- Bugetul local;
- Fonduri europene – prin programele operationale, programul national de dezvoltare rurala si programul operational de pescuit;
- Alte surse de finantare si fonduri externe – programe bilaterale, fonduri rambursabile si fonduri nerambursabile, in conditiile legii;
- Asocieri intre autoritati publice, asocieri si parteneriate intre autoritati publice si mediul privat si parteneriate publice private;
- Donatii, sponsorizari sau alte contributii din partea persoanelor fizice ori juridice din tara si din strainatate;
- Alte surse de finantare, in conformitate cu legislatia in vigoare.

Implementarea masurilor si actiunilor stabilite in cadrul Strategiei presupune un proces de planificare judicioasa bazata pe obiectivele si nevoile locale dar, mai ales, pe resursele materiale, financiare si umane disponibile. Programele si masurile concrete ce se inscriu in cadrul larg al strategiei, vizeaza elaborarea de planuri de actiune, care pot fi revizuite anual.

In aceste conditii, monitorizarea si evaluarea masurilor asumate reprezinta o activitate de maxima importanta care permite analiza impactului politicilor adoptate si redefinirea prioritatilor, in functie de realitatile decelate si evolutia nevoilor sociale.

Monitorizarea se va realiza pe trei niveluri:

- Monitorizarea generala – se va realiza de catre institutia care genereaza procesul de planificare (de obicei Consiliul Local);
- Monitorizarea sectoriala – se va realiza de catre persoanele desemnate ca lideri de grup tematic sau de un serviciu specializat (cu competente in respectivul domeniu) din cadrul primariei;
- Monitorizarea la nivel de proiecte de dezvoltare – se va realiza de catre coordonatorii echipelor de implementare a proiectelor desemnati la nivelul comunitatii.

Monitorizarea va avea un caracter periodic si obligatoriu si va presupune intocmirea de rapoarte periodice privind gradul de indeplinire a obiectivelor generale si specifice. Procesul de monitorizare trebuie sa furnizeze informatii credibile si utile, permitand incorporarea de lectii invatate si bune-practici in viitorul proces de planificare.

Rezultatele monitorizarii se aduc la cunostinta initiatorului procesului de planificare, in vederea definirii altor directii de actiune, masuri sau actiuni ce vor face obiectul unei noi strategii.

6 BIBLIOGRAFIE

a.i.1. Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027)

a.i.2. Planul National De Redresare si Rezilienta (PNRR) 2021-2027

a.i.3. Programul Operational Regional (POR) - Regiunea Nord-Est 2021 – 2027

a.i.4. Programul Operational Crestere Inteligenta, Digitalizare Si Instrumente Financiare 2021-2027 (POCIDIF)

a.i.5. Programul Operational Dezvoltare Durabila (PODD)

a.i.6. Programul Operational Transport (POT) 2021-2027

a.i.7. Programul Operational Educatie Si Ocupare (POEO) 2021-2027

a.i.8. Programul Operational Incluziune Si Demnitate Sociala (POIDS) 2021-2027

a.i.9. Programul Operational Sanatate (POS) 2021-2027

a.i.10. Programul Operational Asistenta Tehnica (POAT) 2021-2027

a.i.11. Programul Operational Tranzitie Justa (POTJ) 2021-2027

a.i.12. Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030

a.i.13. Strategia de Dezvoltare a Judetului Neamt

a.i.14. Strategia de Dezvoltare Locala a Comunei GIOSENI 2014-2020